Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

2008 10 ΧΡΟΝΙΑ 2018

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Κυριακή 9 Δεκεμβρίου 2018 • Ετος 11ο • Αρ. φύλλου 533* | Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα | www.kathimerini.com.cy | €2,50

Αμύθητα τα πλούτη του υποκόσμου

Ιδιαίτερα έντονος για την αντιμετώπιση που είχαν τα εγκληματικά στοιχεία εμφανίζεται ο Αρχηγός Αστυνομίας

Με έντονες αναφορές για τις πρακτικές ανοχής του παρελθόντος προς το οργανωμένο έγκλημα ο Ζαχαρίας Χρυσοστόμου απαντά σε όλα τα καυτά ερωτήματα που αφορούν την ασφάλεια των πολιτών και όχι μόνο. Στην εφ' όλης της ύλης συνέντευξή του στην «Κ» ο Αρχηγός της Αστυνομίας υποστηρίζει σθεναρά πως τα στοιχεία δείχνουν μείωση των εγκληματικών ενεργειών, τονίζει πως στην Αστυνομία έχουν γίνει σοβαρά βήματα πάταξης της διαφθοράς, όπως και αναβάθμισης της επιχειρησιακής

ικανότητας των μελών της Δύναμης και επικροτεί την εκπόνηση εθνικής στρατηγικής για καταπολέμηση του εγκλήματος σε συνεργασία με ξένους εμπειρογνώμονες και Αστυνομίες άλλων κρατών. Υποστηρίζει δε σθεναρά την πρόληψη παραβατικών φαινομένων, τονίζοντας πως ο ρόλος της Αστυνομίας είναι κατασταλτικός. Για το κυκλοφοριακό της Λευκωσίας ο Αρχηγός της Δύναμης υποστηρίζει πως η αστυνόμευση των δρόμων δεν αρκεί για την άμβλυνση του προβλήματος. **Σελ. 6**

ΦΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ

Το αγελαδινό γάλα πνίγει το χαλούμι

Ισχυρά οικονομικά συμφέροντα εντοπίζονται πίσω από την ακύρωση του εμπορικού σήματος για το χαλλούμι στο Ηνωμένο Βασίλειο. Οι κινήσεις που καταγράφονται, όπως πιστεύεται, αποσκοπούν στη διαφοροποίηση του φακέλου που έχει κατατεθεί στις Βρυξέλλες προκειμένου το παραδοσιακό προϊόν να καταχωρηθεί με Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης (ΠΟΠ). Βασικό ρόλο στο όλο θέμα φαίνεται να διαδραματίζουν οι αγελαδοτρόφοι. Ο επίκουρος καθηγητής του ΤΕ.ΠΑ.Κ. Φώτης Παπαδήμας μιλάει στην «Κ» για το σκηνικό που έχει στηθεί, εξηγώντας γιατί δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτές οι απαιτήσεις των αγελαδοτρόφων για τις ποσοστώσεις. **Σελ. 10**

Ο καυτός Δεκέμβριος του Εμμανουέλ Μακρόν

Σημείο καμπής για τον Γάλλο πρόεδρο Εμμανουέλ Μακρόν αποτελεί η οξεία πολιτική κρίση που πυροδότησε το αυθόρμητο κίνημα των «Κίτρινων Γιλέκων». Ειναι πολύ πιθανό ο Μακρόν να επιχειρήσει έξοδο προς τα εμπρός, με θεαματικές πολιτικές χειρονομίες. Αναλυτές κάνουν λόγο για ριζικό ανασχηματισμό, ίσως και αλλαγή πρωθυπουργού. Αλλοι πιθανολογούν διάλυση της Εθνοσυνέλευσης και πρόωρες εκλογές.**Σελ. 23**

ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Εκλεισαν 20.000 λογαριασμούς

Κατά 5 δισ. ευρώ μειώθηκαν οι ρωσικές καταθέσεις στα τραπεζικά ιδρύματα της Κύπρου σε διάστημα τεσσάρων ετών. Στο διάστημα αυτό οι τράπεζες έκλεισαν περισσότερους από 20.000 λογαριασμούς ξένων, στο πλαίσιο της οδηγίας για καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος. Την ίδια περίοδο έφυγαν από το νησί πολλές εταιρείες ενώ αρκετές σκέφτονται να το πράξουν. **Οικονομική, σελ. 4**

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ψυχρότητα τέλος Αθήνας - Μόσχας

Η επίσκεψη του Έλληνα πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα στη Ρωσία έβαλε τέλος, αν μη τι άλλο, στην ψυχρότητα Αθήνας – Μόσχας, με τα θερμά λόγια του Προέδρου Πούτιν. Επανέρχεται η πρόταση δημιουργίας κατάλληλων συνθηκών στην Ε.Ε. για τον αγωγό Turkish Stream προκειμένου να μεταφέρει ρωσικό αέριο στην υπόλοιπη Ευρώπη. **Σελ. 4**

ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

70 χρόνια από τη Διακήρυξη

Ο θεσμός του Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων πραγματοποίησε εκδήλωση για τα 70 χρόνια από την υπογραφής της Οικουμενικής Διακήρυξης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Στην εκδήλωση μίλησαν η Επίτροπος Μαρία Στυλιανού Λοττίδη, ο πρώτος Επίτροπος Νίκος Χαραλάμπους, ο αν. καθηγητής Ανδρέας Λοβέρδος, ο ομότιμος καθηγητής του ΕΚΠΑ Ανδρέας Δημητρόπουλος, η Katjia Saha Savarimuthu, αντιπρόσωπος για τους Πρόσφυγες και ο νομικός Αχιλλέας Δημητριάδης. **Σελ. 11**

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

ΝΙΚΟΣ ΚΟΤΖΙΑΣ Σελ. 4
Ο γεωστρατηγικός ρεαλισμός και η Ανατολική Μεσόγειος

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΤΖΗΧΑΜΠΗΣ Σελ. 8
Δημοκρατία και οριζόντια ψηφοφορία

Πενιχρή η εισροή νερού στα φράγματα

Στο 11,2% τα αποθέματα

Παρά τις βροχοπτώσεις η πληρότητα των φραγμάτων παραμένει εξαιρετικά χαμηλή στο 11,2%. Οι αρμόδιοι χαρακτηρίζουν καλή αρχή την εισροή νερού, επισημαίνοντας ότι για να αυξηθούν τα αποθέματα θα πρέπει να πέσουν αρκετές βροχές και για μεγάλο χρονικό διάστημα. **Σελ. 16**

Πολλές ζημιές σε σχολεία λόγω βροχών

Εξηγήσεις από Τεχν. Υπηρεσίες

Ζημιές προκάλεσαν σε σχολεία τα ακραία καιρικά φαινόμενα που ξέσπασαν τις περασμένες ημέρες. Εκπαιδευτικές οργανώσεις και μαθητές εκφράζουν τους προβληματισμούς τους, ενώ παράλληλα οι Τεχνικές Υπηρεσίες του Υπ. Παιδείας δίνουν τις δικές τους εξηγήσεις. **Σελ. 16**

Σε εκκρεμές το ψηφοδέλτιο ΔΗΣΥ

Ο Αβέρωφ ψάχνει το πρόσωπο που θα ενισχύσει τα ποσοστά του

Μπορεί ο ΔΗΣΥ μετά τις προεδρικές να είχε μεγάλες αξιώσεις για το ποσοστό που θα λάμβανε στις ευρωεκλογές, ωστόσο επί του παρόντος το ψηφοδέλτιο φαίνεται να βρίσκεται σε ένα μετέωρο βήμα. Με τον Χρ. Στυλιανίδη και τη Στ. Κυριακίδου να μην είναι επί του παρόντος διατεθειμένοι να συμπεριληφθούν στο ψηφοδέλτιο, προσβλέποντας απευθείας στην Κομισιόν, ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ ψάχνει τα πρόσωπα εκείνα που θα μπορέσουν να διαμορφώσουν ένα ελκυστικό ψηφοδέλτιο. Ένα ψηφοδέλτιο που θα καλύπτει το πολυδιάστατο ακροατήριο του ΔΗΣΥ, αλλά παράλληλα θα μπορεί να προσελκύσει ψηφοφόρους από έναν ευρύτερο χώρο. **Σελ. 7**

Δύσκολες οι συνθήκες για ολιγάρχες

Ευκλείδης Τσακαλώτος: Είχαμε επιτυχίες και συμβιβασμούς

Στη διεξαγωγή εκλογών στο τέλος της κοινοβουλευτικής θητείας, προκειμένου να ολοκληρωθεί το κυβερνητικό έργο, επιμένει ο υπ. Οικονομικών της Ελλάδας Ευκλείδης Τσακαλώτος. Στη συνέντευξή του στην «Κ», αναφέρει ότι τα σκάνδαλα και η σκανδαλολογία βλάπτουν την οικονομία. Αναγνωρίζει ότι δεν έχουν παταχθεί ακόμη πλήρως οι «ολιγάρχες», αλλά υποστηρίζει ότι οι συνθήκες έχουν δυσκολέψει γι' αυτούς. Μιλάει ακόμη για μια τετραετή πορεία που είχε «επιτυχίες και συμβιβασμούς» και θέτει μεταξύ των επόμενων προτεραιοτήτων του μια σοβαρή φορολογική μεταρρύθμιση, που θα χαρακτηρίζεται από δικαιοσύνη. **Σελ. 20**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Το συμφέρον της χώρας

Η συζήτηση που έχει ανοίξει για τη δυτική πλεύση της χώρας εμπεριέχει στοιχεία υπερβολής που δεν εξυπηρετούν παρά μόνο εκείνους που τα αναδεικνύουν. Θα πρέπει κανείς να σκέφτεται εν πρώτοις πού εμπίπτει το συμφέρον της Κύπρου την παρούσα περίοδο, εφόσον βρισκόμαστε εν μέσω καταστάσεων και στην ΑΟΖ και στο Κυπριακό και γεωπολιτικά που δεν αφήνουν χώρο για αφορισμούς. Είναι αυτό το συμφέρον της χώρας που δεν θα πρέπει ν' αποκλείει συζεύξεις και κινήσεις κατοχύρωσης δικαιωμάτων. Όταν μάλιστα ούτως ή άλλως έχει τεθεί το ερώτημα σε πολιτικό επίπεδο και έχει απαντηθεί καταλλήλως για τις επιλογές που κάνουμε εφεξής, ακόμη και στο πεδίο της οικονομίας, με τους εκτός Κύπρου να μας καταδεικνύουν ακόμη τα λάθη που έχουμε πράξει στο παρελθόν και από τα οποία θέλουμε ν' απαγκιστρωθούμε.

Η νίκη της μίνι Μέρκελ και το ράπισμα Σόιμπλε

Τη συνέχεια, την ενότητα και τη σοβαρή πολιτική πείρα επέλεξαν 1.000 σύνεδροι των Χριστιανοδημοκρατών (CDU) στο Αμβούργο, αναδεικνύοντας ως διάδοχο της Αγκελα Μέρκελ στην ηγεσία του κόμματος την εκλεκτή της καγκελαρίου, Ανεγκρετ Κραμπ Καρενμπάουερ (AKK), την επονομαζόμενη και «μίνι Μέρκελ». Το αποτέλεσμα συνιστά ράπισμα για τον Σόιμπλε. **Σελ. 22**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΜΟΥΣΕΙΑ

Η «Κ» στα Μουσεία του Βατικανού

Η πρώτη γυναίκα διευθύντρια των Μουσείων του Βατικανού δρ Μπάρμπαρα Γιάτα υποδέχθηκε στην έδρα της την «Κ». «Ο ρόλος των μουσείων είναι η μαρτυρία και στην περίπτωση του Βατικανού, όχι μόνο των προηγούμενων κοινωνιών, αλλά και της πίστης μέσα στους αιώνες». **Ζωή, σελ. 1**

ΠΡΟΣΩΠΟ

Η ηθοποιός Ξένια Καλογεροπούλου στην «Κ»

Με αφορμή την επίσκεψή της στην Κύπρο η ηθοποιός και συγγραφέας Ξένια Καλογεροπούλου μιλάει στην «Κ» για το παιδικό θέατρο και πώς ξεκίνησε να ασχολείται με τη συγγραφή παιδικών βιβλίων και θεατρικών, «ήθελα να ανοίξω ένα παράθυρο να μπει φρέσκος αέρας. **Ζωή, σελ. 3**

ΘΕΑΤΡΟ

Παράσταση: «Η Κραυγή» του Τενεσί Ουίλιαμς

Η σκηνοθέτρια Εβίτα Ιωάννου ανεβάζει το έργο του Τενεσί Ουίλιαμς «Η Κραυγή» στο θέατρο Αντίλογος και μας μιλάει για την παράσταση. Ο ίδιος ο συγγραφέας το είχε χαρακτηρίσει ως το καλύτερό του μετά το «Λεωφορείο ο Πόθος». **Ζωή, σελ. 5**

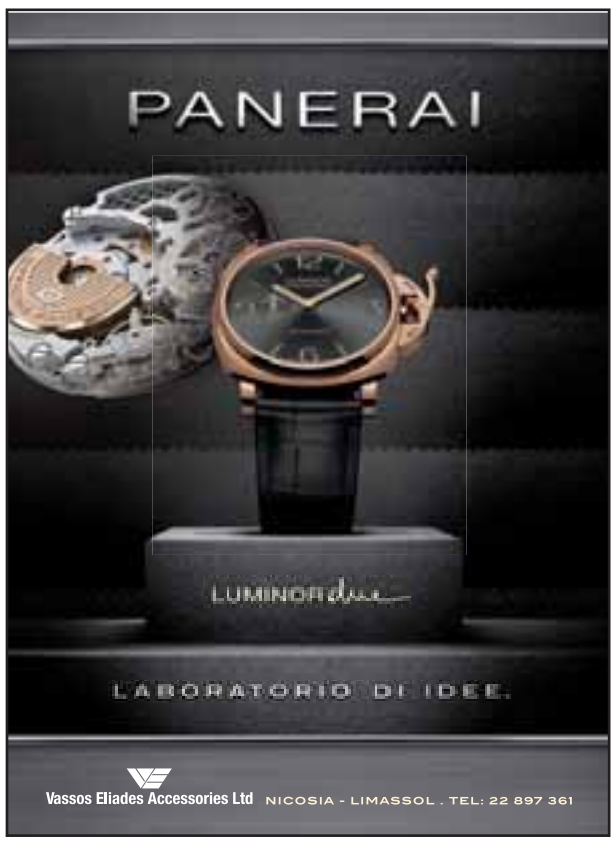

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Το ρίσκο

Γεννήθηκα το 1958. Η δική μου η γενιά είναι αυτή που πλήρωσε το βαρύτερο τίμημα το '74. Οι ολίγον μεγαλύτεροι από εμένα αποτελούν τη μεγάλη πλειοψηφία των δύο και πλέον χιλιάδων αγνοουμένων και νεκρών. Οι υπόλοιποι ζήσαμε μια εφηβεία άκρως τραυματική είτε ως αδέλφια και συγγενείς των θυμάτων, είτε ως πρόσφυγες, είτε άλλως πως. Εκτιμώ ότι η βαριά εκείνη κληρονομία σχεδόν μας ανάγκασε να ωριμάσουμε πολιτικά. Έτσι την τελευταία τριακονταετία που εξ επαγγέλματος βρίσκομαι απέναντι και δίπλα σε πολιτικούς, ήμουν πιο απαιτητικός με αυτούς της γενιάς μου, διότι πιστεύω ότι οφείλουμε σε αυτούς που έδωσαν τη ζωή τους, να συμβάλουμε κατά το δυνατόν στην αποκατάσταση της αδικίας, αγωνιζόμενοι αυθεντικά για λύση του Κυπριακού.

Αυτό σκεφτόμουνα βλέποντας έναν άνθρωπο της γενιάς μου (γεννηθέντα επίσης το 1958) τον Ευρωπαίο Επίτροπο για την Ανθρωπιστική Βοήθεια και τη Διαχείριση Κρίσεων, Χρήστο Στυλιανίδη, να τιμάται την περασμένη Δευτέρα από τον ΟΠΕΚ με το Βραβείο «Γιάννος Κρανιδιώτης», 2018. Ήταν Αύγουστος του 1999, όταν ο Στυλιανίδης παραιτήθηκε από την κυβέρνηση Κληρίδη, διαμαρτυρόμενος διότι δεν αποπέμφθηκε ο τότε ΥΠΕΣ Ντίνος Μιχαηλίδης, ο οποίος κατηγορείτο για υποθέσεις πολιτικής διαφθοράς. Με τις πολιτικές του κινήσεις, ο Στυλιανίδης είχε αποδείξει ότι ήταν πολιτικός της εξέλιξης και όχι των κομματικών παρωπίδων, ταγμένος και στην πολιτική της ευρωπαϊκής προοπτικής της Κύπρου, με διασυνδεδεμένο στόχο τη λύση-ένταξη στην Ε.Ε. Ο Κύπριος Επίτροπος που έγινε, όπως τον περιέγραψε ο Πρόεδρος της Κομισιόν Ζαν Κλοντ Γιούνκερ, η τέως Επίτροπός Μαρία Δαμανάκη και ο τέως ΥΠΕΞ Ιωάννης Κασουλίδης, ο καλύτερος πρέσβης της Ε.Ε. στον πλανήτη, συντρέχοντας τα πιο βασανισμένα και καταφρονεμένα πλάσματα της υδρογείου, περιβάλλεται γι' αυτό με διεθνές κύρος. Η αναγνώριση αυτή δεν τον έχει αποπροσανατολίσει από τον στόχο της λύσης, όπως χαρακτηριστικά και πολύ εύστοχα, είπε στην αντιφώνησή του: «Η Ευρώπη είναι το σπίτι μας, η ασφάλεια και η εγγύηση αυτού του τόπου. Όποιος πιστεύει ότι μπορεί να μοιραστεί η Κύπρος σε ευρωπαϊκή και μη ευρωπαϊκή νομίζω ότι ρισκάρει να συγκρουστεί με την ίδια την ιστορία, με την ίδια την γεωγραφία» και εξήγησε ότι, καθώς είμαστε πάρα πολύ κοντά στις τουρκικές ακτές και ιστορικά η πλειοψηφία του τόπου ήταν Έλληνες, «εάν αφήσουμε αυτή τη σύγκρουση να οδηγηθεί στα άκρα πάντα κερδίζει η γεωγραφία. Αυτή είναι η τραγική διάσταση του Κυπριακού». Πρόσθεσε ακόμα ότι η λύση είναι η ουδετεροποίηση της σύγκρουσης αυτής, καταλήγοντας: «Οι συγκρούσεις εξουδετερώνονται μόνο με την ευρωπαϊκή ομπρέλα. Για να σωθεί αυτός ο τόπος πρέπει να είναι όλος ευρωπαϊκή επικράτεια».

Επειδή θα ήμουν ανέντιμος ή πολιτικά αναλφάβητος να μη σημειώσω αυτό που άλλοι ενδεχομένως να απέφυγαν, ότι το μήνυμα Στυλιανίδη, «όποιος πιστεύει ότι μπορεί να μοιραστεί η Κύπρος σε ευρωπαϊκή και μη ευρωπαϊκή νομίζω ότι ρισκάρει να συγκρουστεί με την ίδια την ιστορία, με την ίδια την γεωγραφία», έχει ως παραλήπτη τον Πρόεδρο Αναστασιάδη. Είναι ήδη σε πολλούς γνωστό ότι ο Πρόεδρος έχει πάρει τις αποφάσεις του για πλήρη αλλαγή της ατζέντας στο Κυπριακό και όντως πιστεύει πως «μπορεί να μοιραστεί η Κύπρος σε ευρωπαϊκή και μη ευρωπαϊκή», αλλά και σε δύο ΑΟΖ, όπως έχει ήδη πει σε πολλούς.

Γι' αυτό, όχι μόνο δεν θα αξιοποιήσει τον Χρήστο Στυλιανίδη για δεύτερη θητεία στην Κομισιόν, έστω και με πολύ πιο αναβαθμισμένο χαρτοφυλάκιο, αλλά ούτε και λαμβάνει υπόψη τη φωνή Κασουλίδη, ο οποίος στην προσφώνηση προς τον Στυλιανίδη είπε: «Ξέρω ότι και η Ευρώπη και η Κύπρος ξέρουν ότι δεν έφτασες σε ηλικία που ο δρόμος σου τελειώνει εδώ. Επομένως πρέπει να προβληματιστείς πώς θα αξιοποιήσεις το κεφάλαιο που συμμάζεψε όλη αυτή η επιτυχής πορεία». Σημειώνω για την ιστορία ότι στην τελετή βράβευσης Στυλιανίδη, στη Λευκωσία, ούτε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας παρευρέθηκε, ούτε ο υπουργός Εξωτερικών, ούτε οποιοδήποτε άλλο μέλος της κυβέρνησης.

paraschosa@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / *Γράφει ο* **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Ο ψυχρός πόλεμος Αβέρωφ-Αναστασιάδη, οι Ρώσοι και η Λουτ

Κάποιοι θεωρούν ότι οι σχέσεις Αβέρωφ-Αναστασιάδη διάγουν περίοδο πρεμίας, ότι έχει παρέλθει το τσουνάμι και επήλθε νηνεμία. Η πραγματικότητα είναι πολύ διαφορετική. Το γεγονός ότι δεν βγαίνει στη δημοσιότητα η αντιπαράθεση δεν σημαίνει πως δεν υπάρχει. Όπως μαθαίνω από πηγή μου στην Πινδάρου «ο πρώην και ο νυν πρόεδρος του Συναγερμού ούτε από τηλεφώνου δεν θέλουν πια να τα λένε». Ο ψυχρός πόλεμος που επήλθε στη σχέση τους παραμένει και ο βαρύς χειμώνας απλώνεται και στη συνεργασία του ΔΗΣΥ με υπουργούς και υπουργεία.

Η μάνταμ του Φούλη μου έλεγε προχθές ότι ο Μεγάλος Αρχηγός εξακολουθεί να είναι εκνευρισμένος με την «ανεξήγητη και ακατανόητη» στάση που τηρεί ο Αναστασιάδης σε μια σειρά από θέματα και ιδιαίτερα στο Κυπριακό. «Η επιμονή του στην Αποκεντρωμένη Ομοσπονδία που κανείς δεν καταλαβαίνει, ίσως ούτε ο ίδιος ο εισηγητής της, δημιουργεί ήδη σοβαρά προβλήματα και στο εσωτερικό και στο εξωτερικό» μου ανάφερε και άκουσε, λέει, τον Φούλη να διερωτάται φωναχτά: «Πώς γίνεται στις δύσκολες στιγμές που περνά ο τόπος αντί να καταβάλλουμε όλοι προσπάθεια για συναντίληψη και ομοφωνία να βρισκόμαστε απέναντι;».

Η Μάνταμ μού αποκάλυψε ακόμα πως όλο και συχνότερα ακούγονται στην Πινδάρου φωνές που υποστηρίζουν ότι ο Αναστασιάδης θα έπρεπε να αναλάβει πρωτοβουλία για συνεννόηση μεταξύ των πολιτικών δυνάμεων του τόπου και όχι να τους φέρνει προ εκπλήξεως και να διευρύνει το χάσμα με προτάσεις που είναι εκ προοιμίου γνωστό ότι κανένας δεν πρόκειται να αποδεχθεί». Στη ερώτησή μου προς συναγερμικό στέλεχος πώς νομίζει ότι μπορεί να εξελιχθεί ο διαφωνία Πινδάρου-Προεδρικού, η απάντηση ήταν σύντομη: «Μάλλον προς το χειρότερο».

Η ημερομηνία επίσκεψης της αγέλαστης Λουτ πλησιάζει. Όλοι συνειδητοποιούν την κρισιμότητα της επίσκεψης για το μέλλον του Κυπριακού και το ενδεχόμενο επανέναρξης του διαλόγου και υπό ποιες προϋποθέσεις. Κάποιοι πολιτικοί αρχηγοί προσεύχονται για θετική έκβαση της επίσκεψης και κάποιοι άλλοι για το αντίθετο, φοβούμενοι επανέναρξη του διαλόγου και προώθηση λύσης με την οποία διαφωνούν.

Ακούω πως ένας πολιτικός αρχηγός ετοιμάζει μακροσκελή επιστολή προς τον Αναστασιάδη χωρίς να είναι ακόμα σίγουρος αν θα του την στείλει. Στη χειρότερη περίπτωση, είπε, θα τη χρησιμοποιήσει με τροποποιήσεις ως έγγραφο για επιμόρφωση των στελεχών του.

«Οκ Φούλη, είχες δίκαιο, ήρθαν τα τσουνάμια μας πήραν και μας σήκωσαν... Θα έχει και άλλα;».

Ψυχρολουσία ήταν για τον Λόφο, το ΥΠΕΞ αλλά και όλη την πολιτική ηγεσία οι δηλώσεις της εκπροσώπου του ρωσικού υπουργείου Εξωτερικών Μαρίας Ζαχάροβα για τη στρατικοποίηση της Κύπρου που θα έχει «επικίνδυνες και αποσταθεροποιητικές επιπτώσεις για τη χώρα» και θα αναγκάσει τη Ρωσία «να λάβει τα απαραίτητα μέτρα, σε περίπτωση που οι Ηνωμένες Πολιτείες ενισχύσουν την στρατιωτική τους παρουσία στην Κύπρο». Η άμεση αντίδραση του Νίκου Χριστοδουλίδη με το τηλεφώνημα στον ΥΠΕΞ Λαβρόφ, παλιό φίλο της Κύπρου ήταν και σωστή και λειτούργησε θετικά. Ωστόσο, το θέμα παραμένει ανοικτό και προκαλεί πονοκέφαλο που θα διαρκέσει σίγουρα μέχρι τον Ιανουάριο που ο Χριστοδουλίδης θα βρεθεί στη Μόσχα καλεσμένος του Ρώσου ΥΠΕΞ. Την ερχόμενη Παρασκευή ο Χριστοδουλίδης θα στείλει νέο, ξεκάθαρο μήνυμα φιλίας προς τον Λαβρόφ μέσω του Ρώσου υφυπουργού Εξωτερικών που επισκέπτεται στην Κύπρο. Η επίσκεψη είχε προγραμματιστεί πριν από την αιφνίδια κρίση στις κυπρο-ρωσικές σχέσεις, αλλά ήρθε καπάκι και πολύ βολική για να προετοιμάσει τη συνάντηση Χριστοδουλίδη-Λαβρόφ.

Η στήλη, πάντως, επιβεβαιώθηκε πλήρως σε όσα εγκαίρως έγραψε για επικείμενη αναφορά του Τσίπρα στο Κυπριακό κατά τη συνάντησή του με τον Πούτιν. Ο Τσίπρας, όπως πληροφορούμαι, τα είπε και στον Πούτιν κατ' ιδίαν αλλά και δημοσίων πολύ καλά. Επεσήμανε δηλαδή πως ο ίδιος είχε μιλήσει με τον Αναστασιάδη για το θέμα και πως δεν έχει λογική η θέση για στρατικοποίηση της Κύπρου την ώρα που Κύπρος και Ελλάδα αγωνίζονται για την απομάκρυνση των τουρκικών κατοχικών στρατευμάτων από το νησί.

Πολιτικός αναλυτής με τον οποίο συζήτησα το θέμα εξέφρασε μια απορία την οποία σας μεταφέρω: «Πώς συνέβη και δεν πήρε τηλέφωνο ο Αναστασιάδης τον φίλο του τον Πούτιν να ξεκαθαρίσει μια και καλή το τοπίο και να διαλύσει τα σύννεφα; Να του θυμίσει ότι η Κύπρος είναι ο πιο ένθερμος υποστηρικτής της Ρωσίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση όπως και ο ίδιος ο Πούτιν υποστήριξε, κάτι για το οποίο Ευρωπαίοι ηγέτες κατηγόρησαν στο παρελθόν τον Αναστασιάδη;».

ΚΟΥΪΖ: Αληθεύει ότι κάποιοι στο ΔΗΚΟ ανάσαναν βαθιά μετά την παράταση που δόθηκε για συνεργασία με την Αλληλεγγύη για τις ευρωεκλογές; Κάποιοι ανησυχούν πολύ με την προοπτική συμπερίληψης της Ελένης Θεοχάρους στο ΔΗΚΟϊκό ψηφοδέλτιο και δεν το κρύβουν...

NEO JEEP® RENEGADE

Jeep® THERE'S ONLY ONE

1.6 DIESEL ΑΥΤΟΜΑΤΟ

ΑΠΟ €19,900 ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ

ΜΕ 5 ΧΡΟΝΙΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑΚΗ ΕΓΓΥΗΣΗ

Jeep® Renegade 1.6 Diesel Αυτόματο:
Μικτή κατανάλωση από 5.0 l/100km | Εκπομπές CO_2 από 130 g/km.
* Ο εξοπλισμός του βασικού μοντέλου μπορεί να διαφέρει από αυτόν της φωτογραφίας.

AUTOMASTERS
Λευκωσία • Λεμεσός • Λάρνακα | 77777370 www.jeep-cyprus.com

ΣΤΑΘΕΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ / *Γράφει* **Ο ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**

Με άριστα το 10

1 Στο είχα πει. Την προηγούμενη εβδομάδα έγραψα: Όλα τα ενδεχόμενα για το χαλούμι (ΠΟΠ) είναι ανοιχτά μαθαίνω και ανησυχώ. Μια φορά και ο Σπονδοφόρος παιδιά γιατί ο Ονασαγόρας μας έχει πάρει το σκαλπ.

2 Στα μου. Η ουσία είναι μία. Το σήμα το χάσαμε ακριβώς, επειδή δημόσιοι υπάλληλοι και εμπλεκόμενοι συμπεριφέρθηκαν σαν αγελάδες φωνάζοντας «στα.... μουυυυ»! Το πιάσατε το νόημα, δεν μπορώ να επεκταθώ.

3 Στην έρευνα. Και όπως πάντα έγινε έρευνα για πειθαρχικό παράπτωμα εναντίον εκείνων των υπαλλήλων που ξύνονταν. Ρε εδώ έχουμε χάσει τόσο την μπάλα που στείλαμε επιστολή για εμπόριο με τη Β. Κορέα, την μπάλα στο χαλούμι δεν θα χάναμε;

4 Στην ουσία. Όταν μία χώρα επιτρέπει να λειτουργεί το βασικό αγαθό ως κλειστό κλαμπ παραγωγής, με υπερκέρδη και υπερεξουσίες για χρόνια, μπορεί να περιμένει τα πάντα. Ακόμη και κτυπήματα πίσω από την πλάτη. Για να δούμε αν θα φύγει κανένα κεφάλι εκεί στο Δάλι και την Αραδίππου, ή είναι οι εισφορές στα κόμματα πιο μεγάλες από τη μεγάλη εικόνα. Ο

Του Αγίου Νικόλαου; Υπάρχει τέτοια γιορτή σιορ;

Rainman έστειλε τουί ή οι αγελάδες είναι πιο ψηλές του;

5 Στο χάλασμα. Σύντροφοι του ΑΚΕΛ! Στην υγειά μας, στα ρώσικα, δηλαδή! Γιατί δεν καταλαβαίνω τον χαλασμό που κάνετε. Όταν έμπαιναν όλα τα μαύρα των Ρώσων στην Κύπρο ήταν καλά; Κι όταν έγινε το κούρεμα ήταν καλύτερα; Ή μήπως ο Πούτιν είναι λιγότερο καπιταλιστής από τον Τραμπ; Το ξανθό γένος που θα μας σώσει.

6 Στα γαλλικά. «Απειλές» στην ατμόσφαιρα της παιδείας. Σαν να βλέπεις να έρχεται καταιγίδα από μακριά, έρχονται απεργίες (!), επειδή πάει να μπει το μάθημα των γαλλικών στα σχολεία. Έχετε χάρη που δεν μου επιτρέπονται όχι τα κανονικά γαλλικά, αλλά τα άλλα για να εκφραστώ ελεύθερα. Τυχεροί είστε.

7 Στην ψευδοροφή. Και την ίδια ώρα να γίνεται γνωστό πως καταρρέουν οροφές και πλημμυρίζουν σχολεία. Για να καταλάβετε πως αυτή είναι η αληθινή πλημμύρα των προβλημάτων και όχι η πλημμύρα που μαζεύτηκε έξω από το προεδρικό και η οποία τελικά κανείς δεν ξέρει γιατί φώναζε.

8 Στην υποτίμηση. Σε μια χώρα που έχει 300 μέρες ήλιο και 60 βρέχει, είναι τουλάχιστον αποδοχή ανεπάρκειας να βγαίνει ο μετεωρολόγος και να δηλώνει ότι υποτίμησε τα καιρικά φαινόμενα. Εκτός κι αν δεν είμαστε Κύπρος και είμαστε Μεξικό και το έχουμε ρίξει και καιρικά στη σιέστα... Φάουλ.

9 Στις διακοπές. 21 του μήνα ο Healthy θα αναπαύεται στο Τρόοδος, μαθαίνω, εις τας εξοχάς. 15 αν έρθει η Λουτ, είναι νωρίς. Πιο μετά δεν μπορεί. Ήθελα να τη δω ν' ακούει όχι για τη λύση του Κυπριακού, αλλά για τα σχέδια που κατεβάζει ο αντάρτης για το τελεφερίκ από το βουνό κάθε χρόνο. Δεν ξέρω αν θα έχουμε λύση το 2019. Τελεφερίκ, πάντως, δεν θα έχουμε.

10 Στο τουί. Του Αγίου Νικολάου, μεγάλη χάρη του και ούτε ένα τουί δεν έφυγε από την Πινδάρου για Healthy ευχές, ούτε μια δήλωση του Δημητρίου, ούτε αυτός ο Τορναρίτης να πει «να ζήσουμε Πρόεδρε». «Έρχονται διορισμοί Ημικρατικών», απάντησε ο Προδρόμου σε σχετική ερώτηση – not.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: Δημητρης Λοττιδης • Διευθυντής: Ανδρεας Παρασχος
Αρχισυντάκτης: Μιχαλης Τσικαλας • Υπεύθυνος Ατελιέ: Παντελης Δαμιανου

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: Αλεξης Παπαχελας • Διεύθυνση συντάξεως: Κωστης Φαφουτης - Νοτης Παπαδοπουλος

NEO JEEP® RENEGADE

1.6 DIESEL ΑΥΤΟΜΑΤΟ

ΑΠΟ **€19,900** ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ
ΜΕ 5 ΧΡΟΝΙΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑΚΗ ΕΓΓΥΗΣΗ

Jeep®

Jeep® Renegade 1.6 Diesel Αυτόματο: Μικτή κατανάλωση από 5.0 l/100km | Εκπομπές CO_2 από 130 g/km. | * Ο εξοπλισμός του βασικού μοντέλου μπορεί να διαφέρει από αυτόν της φωτογραφίας.

CiC AUTOMASTERS

Λευκωσία • Λεμεσός • Λάρνακα | 77777370

www.jeep-cyprus.com

Jeep Cyprus

Μεγάλες προσδοκίες από τον διάλογο Ελλάδας - ΗΠΑ

Στην ατζέντα άμυνα, ασφάλεια, ενέργεια

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Την ερχόμενη Πέμπτη 13 Δεκεμβρίου, ο πρωθυπουργός της Ελλάδας Αλέξης Τσίπρας θα βρίσκεται στις Βρυξέλλες για τη Σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, η οποία, ανάμεσα σε σειρά θεμάτων, θα πραγματεύεται το επόμενο, πολυετές δημοσιονομικό πλάνο της, εν μέσω μάλιστα Brexit. Την ίδια στιγμή, στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού, στην Ουάσιγκτον, θα εγκαινιάζεται ο στρατηγικός διάλογος Ελλάδας και ΗΠΑ σε μια συγκυρία κατά την οποία και οι δύο πλευρές έχουν αναπτύξει αρκετές προσδοκίες. Φαίνεται ότι την Πέμπτη, μετά την ολοκλήρωση του στρατηγικού διαλόγου, αναμένεται να γίνουν ορισμένες ανακοινώσεις που θα προωθούν τη σχέση των χωρών έτι περαιτέρω. Η άμυνα, η ασφάλεια και η ενέργεια, αλλά κυρίως η συναντίληψη ανάμεσα σε Αθήνα και Ουάσιγκτον για την κατάσταση στα Βαλκάνια και την Ανατολική Μεσόγειο, αποτελούν τα πλέον βασικά σημεία των ανακοινώσεων που θα γίνουν. Πριν από λίγες ημέρες βρέθηκε στην Ελλάδα η βοηθός υπουργός Εσωτερικής Ασφάλειας των ΗΠΑ Ελίζαμπεθ Νόιμαν, η επίσκεψη της οποίας συνδεόταν άμεσα με σημαντικά σημεία της προετοιμασίας του στρατηγικού διαλόγου. Σε διαφορετικό επίπεδο έχουν προηγηθεί ήδη αρκετές διαβουλεύσεις, προκειμένου την Πέμπτη ο υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ Μάικ Πομπέο και ο υφυπουργός Γουές Μίτσελ, από τη μια πλευρά, με τον αναπληρωτή υπουργό Εξωτερικών Γιώργο Κατρούγκαλο και τον αρχηγό ΓΕΕΘΑ Ευάγγελο Αποστολάκη (και πολλούς άλλους αξιωματούχους), από την άλλη, να φθάσουν στο επιθυμητό σημείο.

Η συνέχεια στην Αθήνα

Οι δύο πλευρές έχουν ήδη συμφωνήσει ότι ο στρατηγικός διάλογος θα επαναληφθεί το 2019 στην Αθήνα. Ενδιαμέσως, εκπρόσωποι των δύο χωρών θα συναντηθούν για συγκεκριμένα θέματα. Διπλωματικές πηγές περιέγραφαν τη διαδικασία ως εξέλιξη ιστορικής σημασίας τόσο για τις ελληνοαμερικανικές σχέσεις όσο και για τις προοπτικές εμβάθυνσής τους στο μέλλον. Ως θεματικοί άξονες έχουν οριστεί η περιφερειακή συνεργασία, η άμυνα και η ασφάλεια, η ενέργεια και η σχέση μεταξύ των λαών. Για την ελληνική πλευρά στο τραπέζι των συζητήσεων έχει ιδιαίτερη βαρύτητα η συμφωνία των Πρεσπών, αλλά και οι τριμερείς. Υπενθυμίζεται ότι οι ΗΠΑ θα στηρίξουν πολιτικά αλλά και ουσιαστικά (στους τομείς ενέργειας, άμυνας και τεχνολογίας) την τριμερή Ελλάδας, Κυπριακής Δημοκρατίας και Ισραήλ, με ημερομηνία εκκίνησης τη συνάντηση σε επίπεδο κορυφής στην Ιερουσαλήμ στις 20 Δεκεμβρίου. Η επιτυχία της ΔΕΘ, η συνεργασία στον πολιτισμό αλλά και η ενέργεια αναμένεται να αποτελέσουν χωριστό κομμάτι του στρατηγικού διαλόγου. Ως προς την ενέργεια η Αθήνα θα στηριχθεί στα βήματα ενίσχυσης της περιφερειακής διασυνδεσιμότητας, με παραδείγματα τους τερματικούς σταθμούς υγροποίησης φυσικού αερίου σε Ρεβυθούσα και Αλεξανδρούπολη και τους αγωγούς TAP και IGB.

Η διακηρυγμένη από την Ουάσιγκτον, σε κάθε τόνο, περιγραφή της Ελλάδας ως μοχλού ο οποίος θα κρατήσει την Τουρκία αγκιστρωμένη στο δυτικό σύστημα ασφαλείας εξηγεί σε σημαντικό βαθμό την ανάληψη όλων αυτών των πρωτοβουλιών. Η ανάδειξη της Ανατολικής Μεσογείου σε σημείο δράσης και εστίασης για την αμερικανική εξωτερική πολιτική και η επένδυση στην περιοχή λόγω των ενεργειακών πόρων της λεκάνης, αλλά και της κομβικής θέσης της στη νέα αρχιτεκτονική ασφαλείας που τα τελευταία χρόνια διαμορφώνεται στην Ουάσιγκτον, έχουν φέρει την Ελλάδα εκ των πραγμάτων στο επίκεντρο. Η στρατηγική θέση της βάσης της Σούδας, που έχει αναδειχθεί όσο ποτέ, η ανάπτυξη αμερικανικών δυνάμεων σε αρκετές μονάδες ανά την Ελλάδα και το ενδιαφέρον που έχουν επιδείξει εσχάτως οι ΗΠΑ για βιομηχανικές μονάδες (π.χ. ναυπηγεία) είναι ενδείξεις του ανανεωμένου και πολύ έντονου ενδιαφέροντος των ΗΠΑ.

Για την Αθήνα, βεβαίως, η πλέον σημαντική πρόκληση είναι η εξασφάλιση στρατηγικών ανταλλαγμάτων. Η Τουρκία διατηρεί το «casus belli» στο Αιγαίο, ενώ, πρακτικά, έχει ρίξει όλο το στρατηγικό βάρος της στην Ανατολική Μεσόγειο, με σκοπό να διεκδικήσει υδρογονάνθρακες αλλά και μια αυξημένη ζώνη επιρροής, χρησιμοποιώντας ως μοχλό πίεσης, μεταξύ άλλων, το ψευδοκράτος και τη δυνατότητα παρέμβασης που της παρέχει η παρουσία στην Κύπρο. Εν ολίγοις, για την Αθήνα οι στρατιωτικές συνεκπαιδεύσεις στην Ελλάδα και η αριθμητική αλλά και ποιοτική αύξηση των συμμετοχών στις αποστολές του ΝΑΤΟ στην περιοχή αποτελούν μεν σημαντική ένδειξη, αδυνατούν δε να απαντήσουν στις πραγματικές προκλήσεις που αφορούν τις ανησυχίες εθνικής ασφαλείας της.

Αυτή την περίοδο γίνεται προσπάθεια εξεύρεσης πόρων –περίπου 300 εκατ. ευρώ– για την αγορά δύο παλαιών φρεγατών, της «Melbourne» και της «Newcastle» (φωτ.), του βασιλικού ναυτικού της Αυστραλίας.

Ενισχύεται βήμα βήμα η συναντίληψη Αθήνας και Ουάσιγκτον για την κατάσταση στα Βαλκάνια και την Ανατολική Μεσόγειο.

Οι Τούρκοι σε γενικές γραμμές φαίνεται ότι επιλέγουν μια τακτική απόλυτα ελεγχόμενης έντασης, με σκοπό απλώς να επεκτείνουν την επιρροή τους στην Ανατολική Μεσόγειο. Εμπειροι παρατηρητές ανέφεραν ότι πρακτικά αυτή την περίοδο χρησιμοποιούν το Αιγαίο για να εκπαιδεύσουν νέους πιλότους, κάτι που προκύπτει από τον ασυνήθιστα αυξημένο αριθμό εικονικών αερομαχιών πάνω από το αρχιπέλαγος. Αντιθέτως, στην Ανατολική Μεσόγειο η τουρκική παρουσία είναι σταθερή, κάτι που εκ των πραγμάτων διευρύνει πολύ τα όρια δραστηριοποίησης και για το ελληνικό Πολεμικό Ναυτικό (Π.Ν.), όταν, βεβαίως, μιλάμε για περιοχές ευθύνης της Αθήνας όπως το Καστελλόριζο και η υφαλοκρηπίδα.

Οι δυσκολίες στο Π.Ν.

Οι εξαγγελίες, ανήμερα την εορτή του Αγίου Νικολάου, του Πάνου Καμμένου περί δημιουργίας ειδικού λογαριασμού για την ενίσχυση του Π.Ν. με φρεγάτες, πέρα από τον προφανή επικοινωνιακό χαρακτήρα, προδίδει και τις ουσιαστικές δυσκολίες που αντιμετωπίζει ο πλέον σημαντικός κλάδος των Ενόπλων Δυνάμεων για την υποστήριξη των γενικότερων σχεδίων της Αθήνας που αφορούν την παρουσία στην Ανατολική Μεσόγειο και στις διεθνείς αποστολές. Τα εξοπλιστικά προγράμματα που βρίσκονται σε εξέλιξη παρουσιάζουν, δει δε χρημάτων, σημαντικές καθυστερήσεις –δύο τελευταίες πυραυλάκατοι (6 και 7) τύπου Ρουσέν και η παράδοση του πρώτου αναβαθμισμένου αεροσκάφους ναυτικής συνεργασίας P-3 Orion)–, ενώ το πλέον βασικό ζήτημα, η προμήθεια μεγάλων μονάδων, παραμένει δυσεπίλυτο. Αυτή την περίοδο γίνεται μια προσπάθεια εξεύρεσης πόρων για την αγορά δύο παλαιών φρεγατών τύπου Oliver Hazard Perry του βασιλικού ναυτικού της Αυστραλίας (HMAS «Melbourne» και HMAS «Newcastle») που, πρακτικά, τις βγάζει στο σφυρί. Το κόστος για την απόκτηση των συγκεκριμένων πλοίων αγγίζει περίπου τα 300 εκατ. ευρώ και αν τελικά προχωρήσει μια τέτοια κίνηση, θα στοχεύει στη χρήση αυτών των παλαιών, αμερικανικής κατασκευής, φρεγατών ως πλοίων που θα σηκώνουν μέρος των υποχρεώσεων του Π.Ν. σε αποστολές εσωτερικού. Η Τουρκία διαθέτει ήδη οκτώ φρεγάτες αυτού του τύπου και, παρότι εκπονεί η ίδια σημαντικό ναυπηγικό πρόγραμμα, φέρεται να ενδιαφέρεται για την αγορά και των δύο συγκεκριμένων αυστραλιανών πλοίων. Από τις πλέον ενδιαφέρουσες εξελίξεις στο συγκεκριμένο πεδίο είναι η επιλογή της Ελλάδας ως επικεφαλής (leading nation) σε ένα πρόγραμμα της PESCO που έχει στόχο τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου προγράμματος παρακολούθησης της Ανατολικής Μεσογείου αλλά και της Μαύρης Θάλασσας, με την ανάπτυξη επίγειων ραντάρ, drones και μη επανδρωμένων θαλάσσιων σκαφών. Το πρόγραμμα θα έχει χρηματοδότηση από την Ε.Ε. και ήδη συγκεντρώνει το ενδιαφέρον γαλλικών εταιρειών. Σε γενικές γραμμές οι Γάλλοι είναι αρκετά ενεργοί, καθώς, όπως είναι γνωστό, έχουν καταθέσει και προσφορά για την προμήθεια φρεγατών από το Π.Ν.

Η άσκηση, οι ΑΟΖ και η Τουρκία

Τα αντανακλαστικά των Τούρκων για το status quo, όπως αυτό αποτυπώνεται και είναι ευρέως αποδεκτό στην Ανατολική Μεσόγειο, είναι εξαιρετικά ευαίσθητα, και αυτό προκύπτει ακόμα και σε ασκήσεις επί χάρτου. Χαρακτηριστικό είναι το περιστατικό που καταγράφηκε πριν από λίγες ημέρες, στο πλαίσιο της τεχνικής άσκησης επί χάρτου «Dynamic Master '18» που πραγματοποιήθηκε υπό τον συντονισμό της Ναυτικής Διοίκησης του ΝΑΤΟ (στο Νόρθγουντ της Βρετανίας), με σκοπό την εκπαίδευση των συμμαχικών Πολεμικών Ναυτικών για την πλοήγηση και συμπεριφορά σε περιοχές με έντονη παρουσία εμπορικών πλοίων. Σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές, σε μια τεχνική άσκηση χρησιμοποιήθηκε ένας χάρτης του αμερικανικού υπουργείου Εμπορίου, όπου περιλαμβάνονταν, μεταξύ άλλων, χαράξεις των ορίων των αποκλειστικών οικονομικών ζωνών (ΑΟΖ) στην Ανατολική Μεσόγειο, οι οποίες παρουσίαζαν μια εικόνα πολύ διαφορετική από αυτή που αποδέχεται η Τουρκία. Σε γενικές γραμμές οι ΑΟΖ διαγράφονταν περίπου όπως τις αντιλαμβάνονται όλα τα υπόλοιπα κράτη, παρότι δεν έχουν ακόμα διακηρυχθεί. Σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες, η ανάδειξη του συγκεκριμένου χάρτη, που προφανώς δεν χρησιμοποιήθηκε εσκεμμένα, προκάλεσε την αντίδραση των Τούρκων σε ανώτατο στρατιωτικό επίπεδο, με διαμαρτυρίες οι οποίες δεν περιορίστηκαν στην Αγγλία αλλά έφθασαν μέχρι την Ανώτατη Συμμαχική Διοίκηση στη Μονς του Βελγίου. Η άσκηση, πάντως, ολοκληρώθηκε δίχως προβλήματα την Παρασκευή, τόσο στο Νόρθγουντ όσο και στα κράτη-μέλη της Συμμαχίας που συμμετείχαν εξ αποστάσεως. Ωστόσο οι Τούρκοι αποσύρθηκαν από το συγκεκριμένο σκέλος της άσκησης προκειμένου να εκδηλώσουν τη διαφωνία τους με τις απεικονιζόμενες θαλάσσιες ζώνες. Η τουρκική αντίδραση σε μια άσκηση επί χάρτου, δίχως επιχειρησιακό χαρακτήρα, είναι ένδειξη των δυσκολιών που υφίστανται, αλλά και της συντονισμένης προσπάθειας της Αγκυρας να προβάλει ακόμα και σε συμμαχικό επίπεδο την άποψή της.

ΑΠΟΨΗ

Ο γεωστρατηγικός ρεαλισμός και η Ανατολική Μεσόγειος

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΟΤΖΙΑ***

Η ενεργητική ελληνική εξωτερική πολιτική συνδέει υψηλούς ηθικούς στόχους με έναν άμεσο ρεαλισμό. Ως προς την Ανατολική Μεσόγειο επιδιώκει την ασφάλεια της χώρας και της Κύπρου καθώς και την απόκτηση και διάθεση ενεργειακών πόρων. Η εξωτερική πολιτική θέλει να δημιουργεί φιλίες και συνέργειες, αλλά γνωρίζει ότι αυτών προηγούνται τα συμφέροντα, πριν απ' όλα τα εθνικά. Η ελληνική εξωτερική πολιτική λαμβάνει υπόψη της τους συσχετισμούς ισχύος και πώς μπορεί να συμβάλει ώστε αυτοί να διαρθρωθούν σύμφωνα με τους δικούς της στόχους.

Η περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου έχει να αντιμετωπίσει τις προσπάθειες μεταφοράς σε αυτήν εντάσεων και προβλημάτων από τη συνορεύουσα Μέση Ανατολή. Εχει, επίσης, να αντιμετωπίσει τον ισλαμικό φονταμενταλισμό και την επιδίωξή του να την «αξιοποιήσει» ως γέφυρα προς την Ευρώπη. Δίπλα σε αυτές τις επιδιώξεις πρέπει κανείς να λαμβάνει υπόψη τις προκλήσεις της Τουρκίας εις βάρος της Δημοκρατίας της Κύπρου (της οποίας παρανόμως κατέχει το βόρειο τμήμα), ιδιαίτερα, εις βάρος της κυπριακής ΑΟΖ. Ολα αυτά τα δεδομένα υπογραμμίζουν τη μεγάλη σημασία που έχει η πολιτική ασφάλειας και σταθερότητας στην περιοχή τόσο για το μέλλον της Κύπρου και των ελληνικών νησιών στην Ανατολική Μεσόγειο όσο και για τους «δρόμους» ενέργειας προς την Ε.Ε.

Το ερώτημα που προκύπτει, και με απασχόλησε επί μακρόν, είναι πώς μπορούν να διασφαλιστούν η σταθερότητα και η ασφάλεια, η ίδια η ειρήνη στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου. Πώς η εξωτερική μας πολιτική για την Ανατολική Μεσόγειο θα συμβάλει στην κανονικότητα του κυπριακού κράτους. Οι απαντήσεις μου σε αυτά τα ερωτήματα κατά τη διάρκεια της υπουργικής μου θητείας ήταν οι εξής:

Πρώτον, η συνέχιση και η δημιουργία τριμερών συνεργασιών ως δικτύου ασφάλειας και προώθησης μιας θετικής συνεργασίας. Σήμερα οι τριμερείς στην ανατολική πλευρά της χώρας είναι έξι (Ελλάδα - Κύπρος με Αίγυπτο, Ισραήλ, Παλαιστίνη, Λίβανο, Ιορδανία και Αρμενία), ενώ το Μπαχρέιν ζήτησε τη δημιουργίας μιας έβδομης.

Οι πρωτοβουλίες της ελληνικής διπλωματίας έχουν καταστήσει την Ελλάδα κέντρο ενός μεγάλου δικτύου σχέσεων συνεργασίας και προώθησης θετικής ατζέντας.

Δεύτερον, η προώθηση μιας δομής τύπου ΟΑΣΕ στην Ανατολική Μεσόγειο, τόσο για τη σταθερότητα και την ασφάλεια της περιοχής όσο και για την ανάπτυξη της συνεργασίας σε όλους τους δυνατούς τομείς, κύρια στην πολιτική, στον πολιτισμό και στη μόρφωση, στην οικονομία, ιδιαίτερα στο εμπόριο και στις μεταφορές. Η ανάπτυξή της στη βάση μιας θετικής ατζέντας, μέσω της οποίας έχει προκύψει αυτό που ο ΥΠΕΞ του Λιβάνου, Μπασίλ, αποκάλεσε ως «το πνεύμα της Ρόδου». Σε αυτή την προσπάθεια συμμετέχουν 22 κράτη, 14 αραβικά και 8 της ΝΑ Ευρώπης, όπως, επίσης, η Αραβική Λίγκα και η Γραμματεία του Κόλπου.

Τρίτον, η συγκρότηση της διάσκεψης για την προστασία των πολιτιστικών και θρησκευτικών κοινοτήτων της Μέσης Ανατολής. Διοργανωτής ήταν αρχικά πριν από τρία χρόνια η Ελλάδα και από πέρυσι έχουν προστεθεί ως συνδιοργανώτριες χώρες η Αυστρία και τα Αραβικά Εμιράτα, ενώ εφέτος τέσσερα άλλα κράτη έχουν εκφράσει την επιθυμία να συμμετάσχουν ως συνδιοργανώτριες. Σε αυτό τον θεσμό συμμετέχουν υπουργοί Εξωτερικών, οι επικεφαλής όλων των Εκκλησιών της περιοχής (μουσουλμάνοι και Εβραίοι, καθολικοί και ορθόδοξοι, μέχρι και βουδιστές) και των πολιτιστικών ρευμάτων, ερευνητικά κέντρα. Συνολικά άνω των 250 προσωπικοτήτων και εκπροσώπων οργανισμών.

Τέταρτον, στηριγμένη η Ελλάδα σε αυτές τις επιτυχημένες συνεργασίες και αξιοποιώντας τις, διευρύνει τμήμα τους με επιπλέον συνεργασίες ως προς ειδικά οικονομικά συμφέροντα και αμυντικές δυνατότητες με δυνάμεις που έχουν ενδιαφέρον να μην επιτρέψουν σε τρίτους να διαταράξουν τις ισορροπίες και τη σταθερότητα της περιοχής, τη συγκρότηση και λειτουργία των νέων οδών ενέργειας, όπως, επίσης και την κανονικότητα των κρατών που συμμετέχουν σε αυτή: Με αφετηρία τη συνεργασία με Αίγυπτο και Κύπρο, η Ελλάδα σχεδίασε, και συμβάλει πλέον, στην προώθηση μιας πιο στενής και ολόπλευρης συνεργασίας των τριών με τη Γαλλία, στην οποία προοπτικά μπορεί να συμμετάσχει και η Ιταλία. Η συνεργασία αυτή είναι οικονομική, κοινωνική, πολιτισμική, με προοπτική να άπτεται στη συνέχεια σε ζητήματα διασφάλισης της απρόσκοπτης εκμετάλλευσης, αξιοποίησης και μεταφοράς ενεργειακών πόρων.

Στην ίδια κατεύθυνση, αλλά με ισχυρότερο σκέλος τη στρατηγική συνεργασία, αξιοποιείται η συνεργασία Ελλάδος και Κύπρου με το Ισραήλ και με τη συμμετοχή των ΗΠΑ που αποσκοπεί στη διασφάλιση των ενεργειακών πόρων και στη αξιοποίησή τους. Ταυτόχρονα, αυτή η συνεργασία θα προωθηθεί με την ανάπτυξη της στρατηγικής σχέσης ανάμεσα σε ΗΠΑ και Ελλάδα για την οποία γίνονται προετοιμασίες εδώ και πάνω από ενάμιση χρόνο.

Παράλληλα, ξεκίνησε και μορφοποιήθηκε μαζί με την Ιταλία –λίγο πριν παραιτηθώ από ΥΠΕΞ– μια εξαμερής συνεργασία του Ανατολικού Θαλάσσιου Νότου με συμμετέχουσες τις Κύπρο, Κροατία, Μάλτα και Σλοβενία.

Ολες αυτές οι πρωτοβουλίες της ελληνικής διπλωματίας (εδώ αναφέρθηκαν οι 12 της Ανατολικής Μεσογείου), έχουν καταστήσει την Ελλάδα κέντρο ενός μεγάλου δικτύου σχέσεων συνεργασίας και προώθησης θετικής ατζέντας που δεν στρέφεται ενάντια σε κανέναν. Δίκτυα με τα οποία ενισχύεται η διεθνής και περιφερειακή θέση της Ελλάδας και της Κύπρου. Ενίσχυση που αποτελεί σημαντική βάση για μια πιο ορθολογική σχέση ανάμεσα σε Ελλάδα και Τουρκία, στην κατεύθυνση τόσο της ανάπτυξης της διμερούς συνεργασίας τους όσο και γενικότερα της συνεργασίας στην περιοχή.

* Ο κ. Νίκος Κοτζιάς είναι τέως υπουργός Εξωτερικών.

Διαφωνίες Πούτιν-Τσίπρα για αν. Μεσόγειο

Σημειώθηκε, ωστόσο, επαναφορά σε ζεστά κλίματα ανάμεσα στις πλευρές, υπό την εκτίμηση της πραγματικότητας για τη σχέση Ρωσίας-Τουρκίας

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Η επίσκεψη του Έλληνα πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα στη Μόσχα και οι θερμές δηλώσεις του ιδίου και του προέδρου της Ρωσικής Ομοσπονδίας Βλαντιμίρ Πούτιν είχαν μόνον ένα αδιαμφισβήτητο αποτέλεσμα: Έκλεισαν οριστικά το κεφάλαιο ψυχρότητας που είχε ανοίξει τον περασμένο Ιούλιο, όταν η Αθήνα αποφάσισε να απελάσει δύο διπλωμάτες από την πρεσβεία της Ρωσίας στην Αθήνα και να απαγορεύσει την είσοδο σε δύο ακόμα πολίτες. Πέραν τούτου, ιδιαίτερο ενδιαφέρον είχε η επαναφορά μιας πρότασης η οποία διακινείται στο εσωτερικό της ελληνικής κυβέρνησης για αρκετά χρόνια: τη δημιουργία συνθηκών στην Ε.Ε. που θα επιτρέψουν στον αγωγό Turkish Stream να περάσει από το τουρκικό έδαφος και στην Ελλάδα, προκειμένου να μεταφέρει ρωσικό αέριο στην υπόλοιπη Ευρώπη.

Οι πολιτικές δυσκολίες που κρύβει αυτό το εγχείρημα είναι σοβαρότατες. Ο Turkish Stream, όπως και ο Nord Stream II που συνδέει Ρωσία με Γερμανία μέσω της Βαλτικής, παρακάμπτοντας πλήρως την Ουκρανία, αποτελούν «κόκκινο πανί» για πολλούς στην Ε.Ε. και, βεβαίως, για τις ΗΠΑ. Εφόσον, μάλιστα, προχωρήσει ο σχεδιασμός για πλωτό σταθμό υγροποιημένου φυσικού αερίου στην Αλεξανδρούπολη, από όπου σχεδιάζεται να εισάγεται αμερικανικό αέριο, τότε οι υπερβάσεις που πρέπει να γίνουν από την Αθήνα είναι πολύ σημαντικές και οι ισορροπίες πολύ πιο δύσκολες. Επιπλέον, υπάρχει και μια πρακτική δυσκολία, η οποία συνίσταται στο ότι οι Ρώσοι έχουν ήδη βρει εναλλακτική λύση για την πορεία του Turkish Stream, μέσω Βουλγαρίας και κάτι τέτοιο θα άλλαζε πολύ δύσκολα στην παρούσα φάση.

Δεν αναμενόταν η Ελλάδα να αλλάξει στρατηγικό προσανατολισμό στην περιοχή και να εναρμονιστεί με τα συμφέροντα της Μόσχας.

S-400 και Λιβύη

Από την πλευρά της Αθήνας, ίσως το πιο σημαντικό σκέλος της επίσκεψης του κ. Τσίπρα στη Μόσχα να ήταν η εκτίμηση της πραγματικότητας για τη σχέση ανάμεσα στη Ρωσία και τη Τουρκία. Επ' αυτού, από τη δημόσια τοποθέτηση του κ. Τσίπρα αξίζει να συγκρατηθούν δύο σημεία.

Πρώτο, η έκφραση ανησυχίας για την συμφωνία πώλησης ρωσικών πυραύλων S-400 στην Άγκυρα σε μια περίοδο κατά την οποία η Τουρκία απειλεί ξανά την Αθήνα με πόλεμο, αν επεκτείνει την αιγιαλίτιδα ζώνη από τα 6 στα 12 ναυτικά μίλια («casus belli»).

Δεύτερο, η αποστροφή του κ. Τσίπρα για την κατάσταση στη Λιβύη. Ο κ. Τσίπρας, είπε, συγκεκριμένα ότι συζήτησε με τον κ. Πούτιν για την ανάγκη να διαμορφωθεί στη Λιβύη στρατός «που θα συμπεριλαμβάνει τις ισχυρές και σημαντικές δυνάμεις, στρατιωτικές δυνάμεις, στα Ανατολικά τις χώρας.

Γιατί αυτό που πρέπει να μας απασχολεί πρωτίστως είναι η σταθερότητα στη Λιβύη, αλλά και στην ευρύτερη περιοχή». Στην ανατολική Λιβύη ισχυρός άνδρας είναι ο στρατηγός Καλίφα Χαφτάρ, ο οποίος συμμαχεί με την Αίγυπτο για την καταπολέμηση των ισλαμιστών ανταρτών στη μεθόριο των δύο χωρών. Ο Χαφτάρ διατηρεί εξαιρετικές σχέσεις με τους Ρώσους (οι οποίοι και εκπαιδεύουν τις δυνάμεις που ελέγχουν την ανατολική Λιβύη), ενώ, αντιθέτως, θεωρείται «κόκκινο πανί» για τους Τούρκους. Μάλιστα, η εκπροσώπηση των δυνάμεων του Καλίφα Χαφτάρ στην πρόσφατη Σύνοδο του Παλέρμο για το μέλλον της Λιβύης, ήταν από τους λόγους που οδήγησαν τους Τούρκους στην αποχώρηση από τη Σικελία. Σε ζητήματα τα οποία άπτονται της γεωπολιτικής γειτονίας της Ελλάδας, παρότι ο κ. Πούτιν ήταν εξαιρετικά προσεκτικός ώστε να μη θίξει τίποτε δημοσίως, έγινε σαφές ότι υπάρχει διαφωνία και για την ανατολική Μεσόγειο. Πέρα από την αμερικανική παρουσία στην περιοχή, οι διακριτές διαφωνίες ανάμεσα στην Αθήνα και τη Μόσχα έχουν, βέβαια, ως επίκεντρο την ενέργεια, καθώς πιθανή ανάπτυξη των ενεργειακών πόρων της ανατολικής Μεσογείου θα δημιουργούσε άμεσα μια ανταγωνιστική αγορά για τη Ρωσία. Πρακτικά η μόνη – υπ ό πολλές προϋποθέσεις – στρατηγικού χαρακτήρα συζήτηση που ετέθη επί τάπητος ήταν η πιθανότητα διεύρυνσης της συνεργασίας στον τομέα της ενέργειας που, όπως υπενθύμισε ο κ. Πούτιν είναι ήδη σημαντική, καθώς η Ελλάδα εισάγει από τη Ρωσία το 50% των αναγκών της σε φυσικό αέριο και το 10% σε αργό πετρέλαιο.

Πιθανή ανάπτυξη των ενεργειακών πόρων της αν. Μεσογείου θα δημιουργούσε μια ανταγωνιστική αγορά για τη Ρωσία.

Η ήπια διπλωματία

Προφανώς δεν αναμενόταν η Ελλάδα να αλλάξει στρατηγικό προσανατολισμό στην περιοχή και να εναρμονιστεί με τα συμφέροντα της Μόσχας. Άλλωστε και οι δύο πλευρές φάνηκε ότι διατηρούν τις απόψεις τους για τη συμφωνία των Πρεσπών και, κυρίως, την προοπτική της ΠΓΔΜ να ενταχθεί στο ΝΑΤΟ. Μάλιστα, την ημέρα συνάντησης των κ. Τσίπρα και Πούτιν στο Κρεμλίνο, ο υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας Σεργκέι Λαβρόφ, επαναλάμβανε την άποψη της Μόσχας περί χρηματισμών και πιέσεων προκειμένου βρεθούν οι 80 βουλευτές που απαιτούνταν προκειμένου η ψηφοφορία για την συνταγματική αναθεώρηση στα Σκόπια να οδηγήσει σε αποτέλεσμα που θα προωθούσε την συμφωνία των Πρεσπών στην επόμενη φάση. Αντιθέτως, οι δύο πλευρές εστίασαν και αποφάσισαν να εμβαθύνουν σε ζητήματα τα οποία εντάσσονται στη χορεία της ήπιας διπλωματίας, όπου υπάρχουν αρκετές ευκαιρίες για περαιτέρω ανάπτυξη των σχέσεων. Ο ίδιος ο κ. Τσίπρας αναφέρθηκε στην λειτουργία δύο επίτιμων προξενείων της Ρωσίας στην Αλεξανδρούπολη και το Ναύπλιο, ενώ αποφασίστηκε να ενισχυθούν και οι σχέσεις σε επίπεδο πολιτισμού. Σκοπός είναι το 2019 να αποτελέσει έτος Ελληνικής Λογοτεχνίας στη Ρωσία και το αντίστροφο στην Ελλάδα. Ευκαιρίες οικονομικής συνεργασίας φαίνεται να υπάρχουν και στο πεδίο του τουρισμού και αυτές αμφίδρομες. Αναμένεται να φανεί πώς θα εξελιχθούν και οι συζητήσεις για συνεργασία στους τομείς της γεωργίας και των μεταφορών, όπου οι δύο χώρες έχουν αρκετά καλές σχέσεις. Ως προς το σκέλος των εξοπλισμών, στην παρούσα φάση δεν αναμένεται κάτι περισσότερο από την αναβάθμιση και συντήρηση οπλικών συστημάτων που βρίσκονται ήδη στο ελληνικό οπλοστάσιο.

GLA180 Style Edition Plus

Αυτόματο, μεταλλική μπογιά, style package, αισθητήρες παρκαρίσματος μπρός/πίσω, πακέτο ενσωμάτωσης smartphone, ηλεκτρικά αναδιπλούμενα καθρεφτάκια, υπερυψωμένη ανάρτηση, keyless go start, light & sight package, εσωτερικό σε δερματίνη/ύφασμα.
www.mercedes-benz.com.cy

€ 28.900
στον δρόμο

GLA 180: Μικτός κύκλος 7,2-6,9 l/100 km, εκπομπές CO_2 164-158 g/km.
Ο εξοπλισμός του πακέτου προσφοράς μπορεί να διαφέρει από αυτόν της φωτογραφίας.
Η προσφορά ισχύει για περιορισμένο αριθμό αυτοκινήτων.

Mercedes-Benz
The best or nothing.

Cyprus Import Corporation Ltd Παγκύπριος Αριθμός Τηλ. 77775300

Ο ΑΡΧΗΓΟΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ «Κ»

Αφέθηκε ανενόχλητος ο υπόκοσμος να απολαμβάνει αμύθητο πλούτο

Ο Ζαχαρίας Χρυσοστόμου σκιαγραφεί το έγκλημα στην Κύπρο και λέει πως η Αστυνομία δεν υποστηρίχθηκε στην καταπολέμησή του

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΤΟΜΑΡΑ

Ιδιαίτερα έντονος με όσους επικρίνουν την Αστυνομία και το έργο που επιτελεί στην καταπολέμηση του εγκλήματος εμφανίζεται ο αρχηγός της δύναμης σε συνέντευξή του στην «Κ». Ο Ζαχαρίας Χρυσοστόμου υποστηρίζει πως το έγκλημα έχει μειωθεί σε σχέση με το παρελθόν. Ο αρχηγός Αστυνομίας παραθέτει τα βήματα που έχουν γίνει για την πάταξη της διαφθοράς εντός του σώματος αλλά και τις συνεργασίες με Αστυνομίες άλλων κρατών.

–Ποια είναι η εικόνα που επικρατεί στο οργανωμένο έγκλημα;

–Στη χώρα μας, όσον αφορά το οργανωμένο έγκλημα, δρα περιορισμένος αριθμός εγκληματικών ομάδων, οι οποίες δραστηριοποιούνται σε συγκεκριμένους τομείς. Αυτού του είδους το έγκλημα, υπάρχει εδώ και δεκαετίες στην Κύπρο, όπως υπάρχει ακόμα και στα πλέον ευνομούμενα και δημοκρατικά κράτη. Αρκεί κανείς να ανατρέξει στις δολοφονίες που έγιναν κατά τις δεκαετίες του 1990 και 2000 για να διαπιστώσει του λόγου το αληθές. Εκείνο που αλλάζει είναι οι τομείς και ο τρόπος δράσης των εγκληματικών ομάδων. Και τούτο γιατί, οι μεταβλητές που σχετίζονται με αυτό διαφοροποιούνται. Επειδή κατά καιρούς κάποιοι επικαλούνται το παρελθόν ως παράδειγμα πάταξης του οργανωμένου εγκλήματος, έχω να πω το εξής: Οι αριθμοί τους διαψεύδουν. Τους διαψεύδουν επίσης δεδομένα που όλοι γνωρίζουμε. Είναι άνθρωποι του τότε υπόκοσμου που αφέθηκαν για πολλές δεκαετίες ανενόχλητοι και απολαμβάνουν εδώ και χρόνια αμύθητο πλούτο. Γιατί μέσα από όλα αυτά τα χρόνια, ξέπλυναν ή/και νομιμοποίησαν τα χρήματα που ήταν προϊόν παράνομων ενεργειών. Αφέθηκαν, μην πω ότι η διαφθορά που υπήρχε σε όλο τον κρατικό μηχανισμό μη εξαιρουμένης και της Αστυνομίας, τους υποβοήθησε να γίνουν αυτό που έγιναν. Αφέθηκαν μάλιστα, όταν η λογοδοσία τότε ως προς τις μεθόδους πάταξης της εγκληματικότητας, καθώς και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ήταν σε νηπιακή μορφή, τόσο στην Αστυνομία όσο και στην ευρύτερη κοινωνία. Τα επίσημα στατιστικά στοιχεία δείχνουν ότι το σοβαρό έγκλημα στη χώρα μας, τα τελευταία χρόνια έχει μειωθεί. Η καλλιέργεια συνεπώς στην κοινή γνώμη από κάποιους, της εντύπωσης, ότι έχει αυξηθεί το έγκλημα, είναι ανεδαφική και επιζήμια για τον τόπο, ενώ ενισχύει τη φοβία και το αίσθημα ανασφάλειας στην κοινωνία. Άλλωστε, μόλις πρόσφατα, η ίδια η εκτελεστική διευθύντρια της Europol Catherine De Bolle, κατά την επίσκεψή της στην Κύπρο, ανέφερε ότι η χώρα μας έχει χαμηλότερο δείκτη εγκληματικότητας από τα άλλα κράτη στην Ευρώπη.

–Με αυτά που λέτε να υποθέσουμε ότι δεν ανησυχείτε σε ό,τι αφορά το οργανωμένο έγκλημα;

–Αντίθετα, πάντοτε μας ανησυχεί γι' αυτό και βρίσκεται στην προμετωπίδα των προτεραιοτήτων μας. Και τούτο γιατί η παρουσία του έχει άμεση αρνητική επίδραση στην ευημερία και την ασφάλεια του πολίτη, πλήττει συθέμελα τον κοινωνικό ιστό της χώρας, ιδιαίτερα η δράση του στον τομέα της εμπορίας ναρκωτικών, και εάν πάρει διαστάσεις, μπορεί να πλήξει την προσέλευση επενδύσεων στη χώρα και κατ' επέκταση την οικονομία του τόπου. Μπορεί επίσης να πλήξει, είτε μέσα από τη διάβρωση είτε τον εκφοβισμό, τους βασικούς θεσμούς – πυλώνες ενός κράτους, καθιστώντας το λιγότερο ευνομούμενο και δημοκρατικό. Για όλους αυτούς τους λόγους, ο αγώνας μας κατά του οργανωμένου εγκλήματος είναι συνεχής και αδιάλειπτος. Και έχουμε πάρει σημαντικά μέτρα, όπως είναι η αύξηση του επιχειρησιακού προσωπικού που δραστηριοποιείται κατά του οργανωμένου εγκλήματος. Σημαντικό μέτρο αποτελεί επίσης η θέσπιση σχετικής νομοθεσίας και η δημιουργία από τον Μάρτιο του τρέχοντος έτους, Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου για πάταξη της αστυνομικής διαφθοράς, η οποία αποτελεί σύμμαχο του οργανωμένου εγκλήματος. Παράλληλα, πήραμε την πρωτοβουλία να προωθήσουμε την εκπόνηση Εθνικής Στρατηγικής για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος με τη συνεργασία ξένων εμπειρογνωμόνων, με βάση το πρότυπο του Ηνωμένου Βασιλείου, οι οποίοι μας τονίζουν ξανά και ξανά ότι το οργανωμένο έγκλημα δεν μπορεί να παταχθεί αποτελεσματικά, χωρίς την ουσιαστική συνδρομή όλων των άλλων αρχών επιβολής του Νόμου. Τόσο οι ξένοι εμπειρογνώμονες όσο και η Europol, αλλά και η διεθνής εμπειρία, υπογραμμίζουν ότι απαιτείται καθολική προσέγγιση μηδενικής ανοχής απ' όλες τις αρχές επιβολής του νόμου της χώρας. Στην Κύπρο, και παρά τις προσπάθειες που καταβάλαμε στο παρελθόν, η Αστυνομία Κύπρου ουσιαστικά έχει αφεθεί μόνη της.

> *Η καλλιέργεια στην κοινή γνώμη, από κάποιους, της εντύπωσης ότι έχει αυξηθεί το έγκλημα είναι ανεδαφική και επιζήμια για τον τόπο, ενώ ενισχύει τη φοβία και το αίσθημα ανασφάλειας στην κοινωνία.*

Ο Αρχηγός Αστυνομίας Ζαχαρίας Χρυσοστόμου απορρίπτει τα όσα υποστηρίζονται για το μέγεθος του εγκλήματος στην Κύπρο. Στη συνέντευξή του στην «Κ» επικαλείται τα στοιχεία που, όπως λέει, δείχνουν μείωση.

–Η έντονη δραστηριότητα της Αστυνομίας έχει αποτελέσματα ή απλώς καταγράφεται πρόσκαιρη ύφεση;

–Είναι γεγονός ότι από τον Μάιο του τρέχοντος έτους, αναθεωρήσαμε και αναπροσαρμόσαμε τα σχέδια ενεργείας μας και τις δράσεις μας κατά του εγκλήματος και αυτό έχει επιφέρει θετικά αποτελέσματα. Έχουν γίνει πολλές έρευνες οικιών και υποστατικών και πολλές συλλήψεις, αρκετά πρόσωπα οδηγήθηκαν ή θα οδηγηθούν ενώπιον Δικαστηρίου και παράλληλα γίνονται και τόσα άλλα, τα οποία για ευνόητους λόγους δεν μπορούν να δημοσιοποιηθούν. Αρκεί να σας πω ότι η έντονη δραστηριότητα της Αστυνομίας τους τελευταίους μήνες, συγκριτικά με την αντίστοιχη περσινή περίοδο, επέφερε σημαντική μείωση σε διάφορα σοβαρά εγκλήματα όπως είναι οι διαρρήξεις, οι κλοπές, οι ληστείες, οι απόπειρες καταστροφής περιουσίας με εκρηκτικές ύλες και οι εμπρησμοί. Αυτή η προσπάθεια θα συνεχιστεί με αμείωτη ένταση.

–Τι προϋποθέτει η καταπολέμηση του εγκλήματος στη ρίζα του;

–Απαιτείται η έμπρακτη βούληση όλων των εξουσιών του τόπου. Της εκτελεστικής, της νομοθετικής και της δικαστικής. Απαιτείται η ανάληψη στο έπακρο της ευθύνης που αναλογεί με βάση την ισχύουσα νομοθεσία, σε κάθε Υπηρεσία Επιβολής του Νόμου της χώρας. Απαιτείται επίσης, η παραχώρηση στις Υπηρεσίες Επιβολής του Νόμου, των αναγκαίων νομικών εργαλείων και εξουσιών. Όλων αυτών, που διαθέτουν όλα τα ευνομούμενα και δημοκρατικά κράτη για να διασφαλίζουν την ευημερία και την ασφάλεια των πολιτών τους. Αυτά όσον αφορά τη διαχείριση του συμπτώματος, ήτοι της εγκληματικής συμπεριφοράς. Ωστόσο, η πρόληψη συνιστά την αποτελεσματικότερη μεθοδολογία για την αναχαίτιση του εγκλήματος, από κάθε άποψη. Και δεν αναφέρομαι μόνο σε αστυνομικά μέτρα. Όπως έχω και στο παρελθόν αναφέρει, η πολιτεία επιβάλλεται όπως υιοθετήσει μια έγκαιρη παρεμβατική πολιτική για τη διαχείριση καταστάσεων που καθιστούν ένα άτομο ευάλωτο, ιδιαίτερα κατά την πρώιμη ηλικία, όπου οι συνθήκες αυτές πολλές φορές ευνοούν την ανάπτυξη παραβατικών συμπεριφορών. Μια τέτοια έγκαιρη παρεμβατική πολιτική θα μείωνε δραστικά την πιθανότητα εκδήλωσης παραβατικής ή/και εγκληματικής συμπεριφοράς κατά την ενηλικίωση, καθότι με τον τρόπο αυτό θα αντιμετωπίζονταν στη ρίζα τους, τα αίτια που δημιουργούν τέτοιες συμπεριφορές. Με λιγότερο κόστος για το κράτος και την κοινωνία. Η Αστυνομία, ως οργανισμός επιβολής του νόμου, καλείται να διαχειριστεί και να αντιμετωπίσει το σύμπτωμα, που είναι η ήδη τελεσθείσα παραβατική ή εγκληματική συμπεριφορά ή η τάση για τέτοιες συμπεριφορές. Για το θέμα αυτό έχουμε υποβάλει σχετική εισήγηση στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, αναφερόμενοι στο παράδειγμα της Ουαλίας.

Στρατηγικό σχέδιο για εκσυγχρονισμό

–Ο εκσυγχρονισμός του Αστυνομικού Σώματος σε ποιο στάδιο βρίσκεται;

–Κάθε οργανισμός θα πρέπει από καιρού εις καιρό να περνά μέσα από διαδικασίες μεταρρύθμισης και εκσυγχρονισμού. Δυστυχώς, ουδέποτε στο παρελθόν έγινε κάτι ανάλογο για την Αστυνομία Κύπρου. Στη βάση στρατηγικού σχεδίου ξεκινήσαμε την προσπάθεια μεταρρύθμισης του οργανισμού πάνω σε ορθολογική βάση σύμφωνα με την τρέχουσα επιστημοσύνη στον τομέα αυτό. Συγκεκριμένα αγοράστηκαν, κατόπιν προκήρυξης προσφορών, υπηρεσίες από εξειδικευμένο οίκο, για την εκπόνηση τεχνικών προδιαγραφών για την εφαρμογή του προγράμματος μεταρρύθμισης. Ουσιαστικά η μεταρρύθμιση θα ολοκληρωθεί σε πέντε χρόνια, σε τέσσερα στάδια. Η αξιολόγηση της προσφοράς για την 1η Σύμβαση ολοκληρώθηκε και έχει κατακυρωθεί, ενώ η 2η Σύμβαση βρίσκεται υπό αξιολόγηση και αναμένεται να ολοκληρωθεί περί τα τέλη Δεκεμβρίου. Απώτερος στόχος είναι να καταστεί η Αστυνομία Κύπρου ένας οργανισμός που να είναι σε θέση να ανταποκρίνεται στον μέγιστο δυνατό βαθμό με την καλύτερη δυνατή αποτελεσματικότητα και το λιγότερο δυνατό κόστος.

Πόλεμος κατά της διαφθοράς

–Παλαιότερα είχατε μιλήσει για διαφθορά ακόμα και μέσα στο σώμα. Συνεχίζει να υφίσταται και σε ποιο βαθμό;

–Η αστυνομική διαφθορά υπάρχει δυστυχώς σε όλους του αστυνομικούς οργανισμούς ανά το παγκόσμιο. Αναγνωρίσαμε από την πρώτη στιγμή την ύπαρξη διαφθοράς και στη δική μας Υπηρεσία, και τολμήσαμε μέσα από δύο διαδοχικές μελέτες και μια εμπειρική έρευνα, να τεκμηριώσουμε για πρώτη φορά, τη διάσταση του προβλήματος στην Αστυνομία Κύπρου. Η εμπειρική αυτή έρευνα, αποτέλεσε τελικά το υπόβαθρο για τη ψήφιση του Νόμου, τον Δεκέμβριο του 2017, με βάση τον οποίο συστάθηκε και λειτουργεί η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου της Αστυνομίας. Είμαι σίγουρος ότι η Υπηρεσία αυτή θα συμβάλει τα μέγιστα, στην πρόληψη, την πάταξη και την κατακόρυφη μείωση του φαινομένου της αστυνομικής διαφθοράς. Ήδη έχουν φανεί τα πρώτα αποτελέσματα της νεοσυσταθείσας αυτής Υπηρεσίας. Κάποιοι έχουν συλληφθεί και εναντίον τους ασκήθηκαν ποινικές ή/και πειθαρχικές διώξεις. Θεωρώ όμως υποχρέωσή μου να τονίσω ότι η πλειοψηφία των μελών μας χαρακτηρίζεται από εντιμότητα, υπευθυνότητα και εργάζεται με ζήλο και αφοσίωση, προς όφελος της κοινωνίας και του τόπου.

–Οι συνεργασίες με άλλες Αστυνομίες μπορούν να προσφέρουν βοήθεια στην προσπάθεια που καταβάλλετε;

–Το εργασιακό περιβάλλον της Αστυνομίας Κύπρου εκτείνεται σήμερα πολύ πέραν των γεωγραφικών συνόρων της χώρας μας, ένεκα της ανάπτυξης της τεχνολογίας και του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος, της τρομοκρατίας και των νέων μορφών εγκλήματος. Για τον λόγο αυτό προχωρήσαμε στην υιοθέτηση μιας νέας πολιτικής, αυτή της Διεθνούς Αστυνομικής Διπλωματίας, ενισχύοντας τις σχέσεις μας και αναπτύσσοντας περαιτέρω συνεργασίες, τόσο με Αστυνομίες άλλων χωρών, όσο και με άλλους ευρωπαϊκούς και διεθνείς οργανισμούς, όπως η Europol και η Interpol. Αυτή η προσέγγιση είναι ζωτικής σημασίας, ιδιαίτερα στις μέρες μας, γιατί συμπεριλαμβάνει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών σε θέματα αστυνόμευσης, ανταλλαγή εμπειρογνωμοσύνης και εξειδίκευσης, παροχή εκπαιδεύσεων και κατά κύριο λόγο ανταλλαγή σημαντικών πληροφοριών για την πρόληψη και καταπολέμηση του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας.

–Η συνεργασία με το Ηνωμένο Βασίλειο σε ποιο στάδιο βρίσκεται;

–Το Ηνωμένο Βασίλειο αναγνωρίζεται διεθνώς ως πρωτοπόρος στον τομέα της αστυνόμευσης, της δημόσιας τάξης και ασφάλειας. Ενδεικτικό της εμβέλειας του στον τομέα αυτό, αποτελεί το γεγονός ότι ακόμη και μεγάλες χώρες στρέφονται προς το Ηνωμένο Βασίλειο για την παροχή στήριξης, εμπειρογνωμοσύνης, βέλτιστων πρακτικών και προσεγγίσεων. Ως Αστυνομία Κύπρου, κατά τρόπο ανάλογο, αναπτύξαμε ιδιαίτερα επωφελείς συνεργασίες, σε τομείς που αφορούν τη μεθοδολογία, προσεγγίσεις, αλλά και βέλτιστες πρακτικές αστυνόμευσης, τόσο με κάποιους από τους αστυνομικούς οργανισμούς της Αγγλίας και Ουαλίας, όσο και με το College of Policing.

Το κυκλοφοριακό της Λευκωσίας

–Υφίσταται θέμα επαγγελματικής επάρκειας στελεχών της Αστυνομίας;

–Το λειτούργημα του αστυνομικού σήμερα είναι πολυδιάστατο και για την εκτέλεσή του απαιτούνται δεκάδες διαφορετικές, αν θέλετε, ικανότητες, δεξιότητες και εξειδικεύσεις, ανάλογα με τη φύση των καθηκόντων, τη θέση ή το Τμήμα που υπηρετεί ένα μέλος. Είναι αδύνατο ένα μέλος της Αστυνομίας να γνωρίζει ολόκληρο το φάσμα των εργασιών του αστυνομικού λειτουργήματος. Όπως γνωρίζετε, τα μέλη της αστυνομίας από καιρού εις καιρό, ανάλογα με τις ανάγκες της Υπηρεσίας, μετατίθενται σε διαφορετικά Τμήματα/Μονάδες/Υπηρεσίες/Διευθύνσεις ή και καθήκοντα. Η βασική εκπαίδευση που λαμβάνουν τα μέλη μας δεν μπορεί να καλύπτει με λεπτομέρεια ολόκληρο το φάσμα των αστυνομικών καθηκόντων. Αποτελεί, λοιπόν, ευθύνη του οργανισμού να μεριμνά, και αυτό πράττουμε, ούτως ώστε τα μέλη μας να τυγχάνουν της ανάλογης εκπαίδευσης, είτε στην Αστυνομική Ακαδημία και άλλα εκπαιδευτικά κέντρα, είτε στον χώρο εργασίας, ώστε να είναι κατάλληλα καταρτισμένα στο τομέα που καλούνται να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους. Αρκεί να αναφέρω ότι σε ετήσια βάση το 40% του ανθρώπινου δυναμικού περίπου τυγχάνει κάποιας μορφής εκπαίδευσης στην Αστυνομική Ακαδημία ή σε αστυνομικά εκπαιδευτικά ιδρύματα στο εξωτερικό. Εν κατακλείδι, το φαινόμενο που ίσχυε μέχρι πρόσφατα, μέλη της αστυνομίας να μην είχαν βασικές ικανότητες ή και δεξιότητες σε ό,τι αφορά ιδιαίτερα τη διερεύνηση ποινικών υποθέσεων γιατί ευθύς εξ αρχής υπηρετούσαν, είτε σε καθήκοντα γραφείου, είτε σε άλλα μη αστυνομικής φύσεως καθήκοντα, έπαψε να υφίσταται καθότι, με οδηγίες μου, οι νεοπροσληφθέντες έχουν υποχρέωση μετά την αποφοίτησή τους από την Αστυνομική Ακαδημία, να υπηρετήσουν για τουλάχιστον τρία χρόνια σε ανακριτικά καθήκοντα.

–Πώς θα αντιμετωπιστεί το οξύ κυκλοφοριακό πρόβλημα που αντιμετωπίζει η πρωτεύουσα;

–Η Αστυνομία, αναγνωρίζοντας το σοβαρό κυκλοφοριακό πρόβλημα στην είσοδο και σε κύριες οδικές αρτηρίες της πρωτεύουσας, ως προσωρινό μέτρο απάμβλυνσης και αποσυμφόρησης της τροχαίας κίνησης και μείωσης της ταλαιπωρίας του κοινού κατά τις ώρες αιχμής, στελεχώνει καθημερινά πέντε κύριες οδικές διασταυρώσεις με μέλη μας, τα οποία προβαίνουν σε ρύθμιση της τροχαίας κίνησης, και τούτο παρά τη σοβαρή έλλειψη προσωπικού που ταλανίζει την Αστυνομία. Για ριζική όμως επίλυση του προβλήματος, θα πρέπει να πραγματοποιηθεί ένας σωστός συγκοινωνιακός σχεδιασμός με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων Παράλληλα, πρέπει να δημιουργηθεί η δέουσα υποδομή για τη χρήση του ποδηλάτου, ένα μέσο συγκοινωνίας ευεργετικό από κάθε άποψη. Να αναφέρω ότι εκπονούμε μελέτη που αφορά τη χαρτογράφηση της τροχαίας κυκλοφορίας στην πόλη της Λευκωσίας με εισηγήσεις για αποσυμφόρηση του οδικού δικτύου, η οποία θα αποσταλεί προς όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες και υπουργεία.

Σε βήμα μετέωρο το συναγερμικό ψηφοδέλτιο

Επικεντρώνεται στον αριστίνδην ο Αβέρωφ Νεοφύτου, ενώ Κυριακίδου - Στυλιανίδης δεν ενδιαφέρονται για την ευρωβουλή

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Μόλις ο Νίκος Αναστασιάδης επανεξελέγη στην προεδρία της Δημοκρατίας, στα συναγερμικά πηγαδάκια άρχισαν να συζητούν την επόμενη εκλογική μάχη και συγκεκριμένα τις ευρωεκλογές του Μαΐου 2019. Ο στόχος, όπως έλεγαν και διέρρεαν τεχνηέντως στα ΜΜΕ, ήταν ένα συντριπτικό ποσοστό και γιατί όχι και μία τρίτη έδρα! Όχι μόνο λόγω της «ισχυρής και νωπής λαϊκής εντολής» που έλαβε ο Νίκος Αναστασιάδης, χωρίς τη στήριξη άλλων πολιτικών δυνάμεων, αλλά και γιατί οι ευρωεκλογές αποτελούσαν ανέκαθεν μία εκλογική μάχη πολύ πιο οικεία για το κόμμα της Δεξιάς από οποιοδήποτε άλλο κόμμα. Η αλήθεια είναι πως από τον νικηφόρο Φεβρουάριο και μετά πολλά έχουν αλλάξει με αποτέλεσμα να σβήσουν τα χαμόγελα αυτοπεποίθησης στους συναγερμικούς και μαζί με αυτά και τα φιλόδοξα σενάρια. Λίγο τα της εσωτερικής διακυβέρνησης και κατά πολύ οι τελευταίες εξελίξεις στο Κυπριακό έχουν φθείρει την κυβέρνηση και επηρεάζουν αναπόφευκτα τη δεξιά παράταξη. Ο Αβέρωφ Νεοφύτου, πάντως, επιδιώκει ένα ισχυρό ψηφοδέλτιο που θα του εξασφαλίσει όχι μόνο την πρωτιά, αλλά και ένα σημαντικό ποσοστό. Ένα καλό ποσοστό, άλλωστε, θα τον ενισχύσει σε μία περίοδο που οι ψυχροπολεμικές σχέσεις με τον Νίκο Αναστασιάδη βρίσκονται στην κορύφωσή τους. Επί του παρόντος οι μόνοι σίγουροι θεωρούνται οι Λευτέρης Χριστοφόρου, Νίκος Τορναρίτης και Ελένη Σταύρου. Πρόσωπα που μπορεί να απολαμβάνουν την εκτίμηση του συναγερμικού ακροατηρίου, αλλά σίγουρα όχι ενός ευρύτερου ακροατηρίου που νομιμοποιεί τον ΔΗΣΥ να ελπίζει σε συντριπτική νίκη.

Στην Πινδάρου έδιναν ανέκαθεν ιδιαίτερη βάση στις ευρωεκλογές, καθώς επεδίωκαν να περάσει το μήνυμα πως ο ΔΗΣΥ αποτελεί το κατ' εξοχήν κόμμα που εκπροσωπεί τις αρχές και αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και αυτό φαίνεται πως είχε απήχηση στην κοινή γνώμη, καθώς ακόμα και το δύσκολο 2004 (έτος της εσωκομματικής διάσπασης και του δημοψηφίσματος που αναπόφευκτα έπληξε το κόμμα) ο ΔΗΣΥ κατάφερε να έρθει πρώτος στις ευρωεκλογές.

Σε αυτό το πλαίσιο και πνεύμα, το κόμμα διαχρονικά αξιοποιούσε πρωτοκλασάτα στελέχη, ρίχνοντάς τα στη μάχη αλλά και ηχηρά ονόματα διεκδικούσαν με τη σειρά τους θέση στην ευρωβουλή, καθώς επικρατούσε η αντίληψη πως οι Βρυξέλλες αποτελούν πολιτική αναβάθμιση. Ενδεικτική η παρουσία του Γιαννάκη Κασουλίδη, ο οποίος ενισχυμένος πολιτικά από τις Βρυξέλλες διεκδίκησε την Προεδρία το 2008, διευκολύνοντας την Πινδάρου, η κάθοδος της δημοφιλούς Ελένης Θεοχάρους, η παρουσία του Χρήστου Στυλιανίδη, αλλά και η διεκδίκηση έδρας από τον δεύτερο τη τάξει του ΔΗΣΥ Λευτέρη Χριστοφόρου.

Ένα καλό ποσοστό στις ευρωεκλογές θεωρείται πως θα ενισχύσει τον Αβέρωφ Νεοφύτου σε μία περίοδο ρήξης με το Προεδρικό.

Το διακύβευμα του σήμερα

Τι γίνεται συνεπώς σήμερα και πώς θα κινηθεί το κόμμα; Το σίγουρο είναι πως στον ΔΗΣΥ αντιλαμβάνονται πως η φθορά της κυβέρνησης επηρεάζει αναπόφευκτα το κόμμα και γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο χρειάζεται να σχηματιστεί ένα ψηφοδέλτιο με ηχηρά ονόματα. Από το κάδρο δεν πρέπει να μη λαμβάνεται υπόψη πως τη δεδομένη περίοδο Προεδρικό και Πινδάρου διάγουν σχέσεις ψύχους και μία σημαντική ήττα θα κεφαλαιοποιηθεί μεν από τον Αβέρωφ Νεοφύτου για τη στάση του, αλλά η ήττα ενδεχομένως να χρεωθεί στο ρήγμα που υπάρχει μεταξύ των δύο ανδρών.

Συναγερμικό χρώμα

Ήδη ο Λευτέρης Χριστοφόρου θεωρείται δεδομένος, καλύπτοντας τη λαϊκή δεξιά, ενώ η υποψηφιότητα της Ελένης Σταύρου λέγεται πως θα ικανοποιήσει το σκληρότερο ακροατήριο του κόμματος, ανακόπτοντας τυχόν εκροές προς δεξιότερες τάσεις. Ο Νίκος Τορναρίτης θα αναμετρηθεί στην μάχη των ευρωεκλογών, συσπειρώνοντας, όπως λέγεται την αστική Λευκωσία, αλλά και εκείνο το ακροατήριο που βλέπει πιο θετικά την εξεύρεση λύσης. Στον ΔΗΣΥ προβληματίζονται, ωστόσο, πως ενώ τα εν λόγω πρόσωπα έχουν σημαντικό έρεισμα στο συναγερμικό ακροατήριο, ωστόσο, χρειάζονται και υποψήφιοι που θα φέρουν κοντά ένα ευρύτερο κύκλο ψηφοφόρων.

Στον ΔΗΣΥ εκτιμούν πως το ψηφοδέλτιο θα ενισχυόταν σημαντικά αν οι Στέλλα Κυριακίδου και Χρήστος Στυλιανίδης έδιναν τη μάχη για τις ευρωεκλογές. Στελέχη με σημαντικό έρεισμα σε ένα ευρύτερο ακροατήριο, αλλά και με το απαραίτητο προοδευτικό προφίλ που ο Αβέρωφ Νεοφύτου επιδιώκει να περάσει ως κύριο στοιχείο του κόμματος. Τόσο ο ένας, όμως, όσο και ο άλλος έχουν ξεκαθαρίσει πως δεν ενδιαφέρονται για την ευρωβουλή, προσβλέποντας και οι δύο για τη θέση του Επιτρόπου στην Κομισιόν.

Ο Χρήστος Στυλιανίδης με τη θητεία του στην Κομισιόν έχει κτίσει ένα δυνατό προφίλ όχι μόνο στο εσωτερικό, αλλά και στα ανώτατα δώματα των Βρυξελλών. Καθόλου τυχαίο ότι εδώ και καιρό φημολογείται το όνομά του για την ανάληψη της αντιπροεδρίας της Κομισιόν στο σενάριο, βεβαίως, που παραμείνει για μία ακόμη θητεία. Ενδεικτικά, άλλωστε, και τα επιτιμητικά για τον ίδιο λόγια του Ζαν Κλοντ Γιούνκερ στην πρόσφατη βράβευσή του από τον ΟΠΕΚ για την προσφορά του στην Ευρώπη και Κύπρο, αλλά και του πρώην υπουργού Εξωτερικών Γιαννάκη Κασουλίδη, ο οποίος του έστειλε το μήνυμα πως θα πρέπει να συνεχίσει την πολιτική του πορεία.

Η ρήξη και η συνάντηση

Για ποιο λόγο συνεπώς ο επαναδιορισμός του στην Κομισιόν δεν θεωρείται δεδομένος; Όπως λέγεται από το Κραν Μοντάνα και εντεύθεν, οι σχέσεις Νίκου Αναστασιάδη και Χρήστου Στυλιανίδη δεν διάγουν και την καλύτερη περίοδο. Από το Προεδρικό αναφέρουν πως ο Κύπριος Επίτροπος δεν φρόντισε με τις γνωριμίες και την επιρροή του να αναστρέψει την κακή εικόνα που δημιουργήθηκε στην Ε.Ε. ότι η Κυπριακή Δημοκρατία ευθύνεται για το ναυάγιο. Και αυτό γιατί φέρεται να διαφοροποιείται από τους χειρισμούς της κυβέρνησης από το Κραν Μοντάνα και μετά. Πάντως, ο Χρήστος Στυλιανίδης συνάντησε τον Πρόεδρο στο Προεδρικό, όπου συζήτησαν τις κρίσιμες εξελίξεις του επόμενου τριμήνου. Στο ίδιο πλαίσιο λέγεται πως έγινε συζήτηση και για το μέλλον του στην Κομισιόν, χωρίς, ωστόσο, να είναι γνωστό τι απάντησε ο Πρόεδρος Αναστασιάδης. Κύκλοι του περίγυρου του κ. Στυλιανίδη επισημαίνουν πως δεν ενδιαφέρεται για την ευρωβουλή. Το τι θα κάνει τελικώς είναι ένα ζήτημα ανοικτό, πάντως πολλοί είναι εκείνοι εντός ΔΗΣΥ που βλέπουν και θέλουν τον Κύπριο Επίτροπο να έχει πρωταγωνιστικό ρόλο στην πολιτική σκηνή του τόπου τα επόμενα χρόνια.

Πιέσεις σε Στέλλα

Το σίγουρο, πάντως, είναι πως ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ευνοεί την κάθοδο της Στέλλας Κυριακίδου στην Κομισιόν, κάτι που κλείδωσε, όπως λέγεται προεκλογικά. Η κα Κυριακίδου πέραν του ερείσματος που έχει στην Κύπρο, φαίνεται να έκτισε παράλληλα πολύ καλές γέφυρες στην Ευρώπη κατά την προεδρία της, στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης και ιδιαίτερα καλές σχέσεις στο Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα. Σε αντίθεση, όμως, με το τι έγινε με τον Χρήστο Στυλιανίδη, ο οποίος το 2014 μπήκε στο ψηφοδέλτιο προτού διοριστεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η Στέλλα Κυριακίδου έχει διαμηνύσει πως δεν είναι διατεθειμένη να μπει στο ψηφοδέλτιο, θεωρώντας την κίνηση αντιδεοντολογική και ανέντιμη απέναντι στο εκλογικό κοινό.

Ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ, πάντως, αναφέρει πως ο επόμενος Επίτροπος θα πρέπει να περάσει από το ψηφοδέλτιο και επιδιώκει τη συμπερίληψη της βουλευτού του στο ψηφοδέλτιο, καθώς θεωρεί πως κάτι τέτοιο θα ενισχύσει σημαντικά το κόμμα, αλλά και το προφίλ του ψηφοδελτίου. Όπως λένε στελέχη, η Στέλλα Κυριακίδου δέχεται περιφερικά ήδη κρούσεις για να αναθεωρήσει την άποψή της. Το αν θα ενδώσει θεωρείται απίθανο πάντως. Το ιδανικό για τον Αβέρωφ Νεοφύτου είναι η συμπερίληψη στο ψηφοδέλτιο και του Χρήστου Στυλιανίδη και της Στέλλας Κυριακίδου. Με δεδομένο ότι ούτε ο ένας ούτε ο άλλος ευνοεί ένα τέτοιο σενάριο επί του παρόντος, ο ίδιος στρέφει το βλέμμα του σε ένα δυνατό όνομα ως αριστίνδην. Όπως λένε στελέχη του κόμματος, ο ΔΗΣΥ δεν βιάζεται για την τελική διαμόρφωση του ψηφοδελτίου, επιδιώκοντας να βρει το ιδανικό πρόσωπο που θα έχει προοπτικές εκλογές αλλά και θα βγάλει τον ίδιο και το κόμμα ασπροπρόσωπο τον Μάη.

Πρόταση της Αθήνας η ένταξη στο ΝΑΤΟ με τη λύση

Ο Μ. Τσαβούσογλου, χωρίς να αποκλείσει την ιδέα, απάντησε στον Ν. Κοτζιά ότι θα προκαλέσει ισχυρές αντιδράσεις από Ρωσία

Η πρόταση Κοτζιά - για παρουσία ΝΑΤΟϊκών στρατευμάτων/ένταξη στο ΝΑΤΟ – παρουσιάστηκε στις άλλες εγγυήτριες στο πλαίσιο τεσσάρων εναλλακτικών επιλογών, οι οποίες στοχεύουν να δώσουν απάντηση στο θέμα της αποχώρησης των κατοχικών στρατευμάτων και της κατάργησης των εγγυήσεων.

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΡΑΣΧΟΥ**

Η χρησιμοποίηση ΝΑΤΟϊκών δυνάμεων στην Κύπρο στο πλαίσιο του συστήματος ασφάλειας που θα περιλαμβάνει η συνολική διευθέτηση του Κυπριακού, έχει τεθεί από την Ελλάδα ως ιδέα στις άλλες δύο εγγυήτριες δυνάμεις. Όπως ανέφερε στην «Κ» άριστα ενημερωμένη ελληνική διπλωματική πηγή, την ιδέα παρουσίασε τον περασμένο Σεπτέμβριο στη Νέα Υόρκη, ο τέως υπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας, Νίκος Κοτζιάς, στο πλαίσιο της συνάντησης των υπουργών Εξωτερικών των τριών εγγυητριών δυνάμεων, στο περιθώριο της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ. Μάλιστα, ο κ. Κοτζιάς φέρεται να στήριξε και την ιδέα της ένταξης της Κύπρου στο ΝΑΤΟ, μετά τη λύση.

Η πρόταση του κ. Κοτζιά για παρουσία ΝΑΤΟϊκών στρατευμάτων / ένταξη στο ΝΑΤΟ παρουσιάστηκε στο πλαίσιο τεσσάρων εναλλακτικών επιλογών, οι οποίες στοχεύουν να δώσουν απάντηση στο θέμα της αποχώρησης των τουρκικών κατοχικών στρατευμάτων και της κατάργησης των εγγυήσεων. Ο Βρετανός υπουργός Εξωτερικών σε όλη τη διάρκεια της συζήτησης μάλλον διαδραμάτιζε ρόλο ακροατή, ενώ ο Τούρκος υπουργός Εξωτερικών, Μεβλούτ Τσαβούσογλου, χωρίς να αποκλείσει την ιδέα, σημείωσε – μάλλον έντονα – θα προκαλέσει ισχυρές αντιδράσεις από τη Ρωσία. Η αναφορά αυτή έδωσε το έναυσμα στον Νίκο Κοτζιά να πει στον Τούρκο ομόλογό του ότι ανησυχεί περισσότερο για τις αντιδράσεις της Ρωσίας, παρά για τα συμφέροντα της ατλαντικής συμμαχίας, θέμα το οποίο ο Έλληνας υπουργός Εξωτερικών ήγειρε αργότερα την ίδια μέρα στη συνάντηση που είχε με τον αμερικανό υφυπουργό Εξωτερικών, Γουές Μίτσελ, ο οποίος λίγο πριν είχε συναντηθεί με τον ΥΠΕΞ Νίκο Χριστοδουλίδη.

Ελλάδα και Τουρκία είχαν ξανά την ευκαιρία να ανταλλάξουν απόψεις για το θέμα, με την Άγκυρα να δηλώνει ότι αν πιεστεί θα δεχθεί την επιλογή αυτή, προειδοποιώντας πάλι για την έντονη αντίθεση της Μόσχας.

Δεν θα είναι μακροσκελές το έγγραφο Λουτ, ώστε οι δύο πλευρές να συμφωνήσουν μέχρι τις αρχές Ιανουαρίου και να αρχίσουν οι συνομιλίες. Απρίλιο πάει η έκθεση προόδου για ΟΥΝΦΙΚΥΠ.

Ελλάδα και Τουρκία είχαν, ως φαίνεται, από τότε ξανά την ευκαιρία να ανταλλάξουν απόψεις για το θέμα, με την Άγκυρα να δηλώνει ότι αν πιεστεί θα δεχθεί την επιλογή αυτή. Ωστόσο, προειδοποίησε και πάλι για την έντονη αντίθεση της Μόσχας. Διπλωματικές πηγές θεωρούν βέβαιο ότι η Τουρκία έχει ήδη ενημερώσει τη Ρωσία για την ελληνική πρόταση –η οποία βρίσκει σύμφωνη και τη Λευκωσία– και δεν θεωρούν άσχετη τη ρωσική αντίδραση, με τη δήλωση της εκπροσώπου του ρωσικού ΥΠΕΞ Μαρίας Ζαχάροβα, την περασμένη Τετάρτη. Παρά τις αμοιβαίες εξηγήσεις που δόθηκαν στην τηλεφωνική επικοινωνία που είχαν οι υπουργοί Εξωτερικών Σεργκέι Λαβρόφ και Νίκος Χριστοδουλίδης, είναι προφανές ότι η Άγκυρα θα επιχειρήσει εκμεταλλευόμενη την πρόταση για εμπλοκή του ΝΑΤΟ στη διευθέτηση του Κυπριακού, να καρπωθεί τις ρωσικές αντιδράσεις για να αδυνατίσει τη ρωσική υποστήριξη προς την Κυπριακή Δημοκρατία στο Σ.Α.

Η Μόσχα έχει θέσει δύο φορές βέτο σε ψηφίσματα του Σ.Α. για την Κύπρο (την πρώτη φορά για την ΟΥΝΦΙΚΥΠ και τη δεύτερη για το σχέδιο Ανάν) και αποτελεί το βασικό αντίβαρο στις αμερικανοβρετανικές πιέσεις για διασύνδεση του Κυπριακού με την παρουσία και τη δομή της ειρηνευτικής δύναμης των Η.Ε.

Πολιτικές πηγές, ενώ αναγνωρίζουν και το δικαίωμα, αλλά και την καταλυτική σημασία που θα μπορούσε να έχει για τη συμφωνία διευθέτησης ΝΑΤΟϊκή εμπλοκή, δεν είναι βέβαιες κατά πόσο η ελληνοκυπριακή πλευρά μπορεί, πριν να έχει διασφαλίσει την πλήρη αμερικανική υποστήριξη, να διακινδυνεύσει την απώλεια της ρωσικής.

Περιορισμένοι οι όροι αναφοράς της Τζέιν Χολ Λουτ

Γύρω στις 15-16 Δεκεμβρίου θα πρέπει να αναμένεται στην Κύπρο η απεσταλμένη του γ.γ. του ΟΗΕ για τις διαπραγματεύσεις, Τζέιν Χολ Λουτ. Θα έχει προηγηθεί συνάντησή της στη Νέα Υόρκη με τον αναπληρωτή υπουργό Εξωτερικών της Ελλάδας Γιώργο Κατρούγκαλο. Μέχρι στιγμής δεν είναι γνωστό αν θα έχει μέχρι την έλευσή της στην Κύπρο συναντηθεί και την τουρκική πλευρά, ωστόσο, την Πέμπτη είχε την ευκαιρία να δει στις Βρυξέλλες την Ευρωπαία Επίτροπο Εξωτερικών και Άμυνας, Φεντερίκα Μογκερίνι.

Παρά τις αρχικές της προθέσεις να ετοιμάσει ένα μακροσκελές και αναλυτικό έγγραφο (όροι αναφοράς), το οποίο θα περιείχε το ρίσκο να υπάρξει μακρά περίοδος συζητήσεων και αντιπαραθέσεων, οι οποίες θα καθυστερούσαν την έναρξη των διαπραγματεύσεων, η αμερικανίδα σύμβουλος του Αντόνιο Γκουτιέρες θα περιοριστεί σε ένα μικρότερο, το οποίο θα μπορούν οι δύο πλευρές να συμφωνήσουν μέχρι τα τέλη Δεκεμβρίου ή τις αρχές Ιανουαρίου και στη συνέχεια να αρχίσουν εκ νέου οι συνομιλίες. Οδηγό στη σύνταξη του κειμένου θα έχει τη διασαφήνιση των «νέων ιδεών» στις οποίες αναφέρονται οι ηγέτες (χαλαρή ομοσπονδία κ.λπ.), την επαναβεβαίωση των συγκλίσεων που έχουν σημειωθεί και την επαναβεβαίωση του πλαισίου Γκουτιέρες. Στο θέμα των «νέων ιδεών» αναφέρθηκε με δηλώσεις του και ο γ.γ. του ΑΚΕΛ, Άντρος Κυπριανού, μετά τη συνάντηση που είχε στη Νέα Υόρκη με τη βοηθό γ.γ. του ΟΗΕ, Ροζμαρί Ντικάρλο. «Αναμένουν και αυτοί (τα Ηνωμένα Έθνη) να πάρουν σάρκα και οστά αυτά τα οποία παρουσιάζουν σαν νέες ιδέες οι πλευρές στο νησί.

Και ακριβώς αντιλαμβάνομαι πως η επόμενη επίσκεψη της κ. Λουτ στοχεύει να ακούσει κατά τρόπο πολύ συγκεκριμένο, τι εννοούν με αυτό το πράγμα οι ηγέτες των δύο κοινοτήτων, τι εννοούν ενδεχομένως και κάποιες από τις εγγυήτριες δυνάμεις για αυτό το θέμα», είπε μεταξύ άλλων ο γ.γ. του ΑΚΕΛ.

Η κ. Λουτ βρίσκεται σε στενή επαφή με τους αμερικανούς και τους βρετανούς, καθώς το Συμβούλιο Ασφαλείας θα ασχοληθεί εκ νέου με τις εξελίξεις στο πλαίσιο της συζήτησης του ψηφίσματος για την ανανέωση της θητείας της ΟΥΝΦΙΚΥΠ. Φαίνεται ότι το νέο ψήφισμα θα θέτει ακόμη ένα χρονικό ορόσημο στο γ.γ. των Η.Ε., ζητώντας του να υποβάλλει έκθεση προόδου γύρω στον Απρίλιο. Γεγονός που αφήνει στην προσωπική απεσταλμένη του γ.γ. ένα τρίμηνο περιθώριο κινήσεων, πριν υποβάλει τον Μάρτιο νέα έκθεση προς τον Αντόνιο Γκουτιέρες.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ / Του **ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΧΑΤΖΗΧΑΜΠΗ**

Δημοκρατία και οριζόντια ψηφοφορία

Με την καταψήφιση των προτάσεων νόμου για την οριζόντια ψηφοφορία στις ευρωεκλογές, στις βουλευτικές εκλογές και στις δημοτικές εκλογές, η Βουλή έχασε την ευκαιρία να ενισχύσει τη δημοκρατία. Παραγνωρίζοντας ότι η αντιπροσωπευτική δημοκρατία, ως πρακτικό υποκατάστατο της μόνης γνήσιας δημοκρατίας, που είναι η άμεση δημοκρατία, δεν μπορεί να αντιμάχεται την ελέυθερη επιλογή των αντιπροσώπων του λαού, η Βουλή διατηρεί έτσι μία εκλογική διαδικασία, η οποία είναι αντίθετη με την ίδια τη δημοκρατική αρχή του πολιτεύματος. Η εκλογική διαδικασία στη βάση κομματικής ψήφου ενδέχεται μάλιστα να είναι και αντισυνταγματική, καθ' όσον το Άρθρο 62.2 του Συντάγματος προνοεί για «άμεση» εκλογή των βουλευτών από το σύνολο των εκλογέων, η δε εκλογή στη βάση κομματικής ψήφου δεν είναι άμεση, αλλά έμμεση, αφού διέρχεται πρώτα μέσω της κομματικής επιλογής και έπειτα μέσω των προσώπων των υποψηφίων.

Αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη σοβαρότατη αδυναμία της υφιστάμενης εκλογικής διαδικασίας. Ιδιαίτερα όσον αφορά τις ευρωεκλογές, η οριζόντια ψηφοφορία είναι επιβεβλημένη ως εκ του ότι οι ευρωβουλευτές εκπροσωπούν το σύνολο του κυπριακού λαού στην Ευρωβουλή, ώστε η εκφραζόμενη βούλησή του να μην μπορεί να περιορίζεται στα κομματικά δεδομένα της εσωτερικής πολιτικής, αλλά να πρέπει να επεκτείνεται στις ευρύτερες διαστάσεις που διέπουν την όλη αποστολή της Ευρωβουλής στο σύστημα της Ευρωπαικής Ένωσης. Προς τούτο, μόνο η οριζόντια ψηφοφορία μπορεί να αντανακλά τη δημοκρατική επιλογή των εκλογέων, πολλών «ακομμάτιστων» στο πλαίσιο αυτό, ως προς τα συγκεκριμένα πρόσωπα, τα οποία θέλουν να τους εκπροσωπούν στην Ευρωβουλή. Επειδή, μάλιστα, ο αριθμός των Κυπρίων ευρωβουλευτών είναι πολύ μικρός, μόνο η οριζόντια ψηφοφορία μπορεί να καλύψει εκείνους τους ψηφοφόρους, οι οποίοι είτε δεν ανήκουν στα κόμματα, τα οποία μπορούν με τη συνήθη κομματική τους ισχύ να αναμένεται ότι θα αναδείξουν ευρωβουλευτές, είτε είναι περισσότερο ή λιγότερο ακομμάτιστοι.

Ιδιαίτερη διάσταση ως προς την οριζόντια ψηφοφορία έχουν και οι δημοτικές και οι κοινοτικές εκλογές. Οι, βάσει των σχετικών νόμων, αρμοδιότητες των δήμων και των κοινοτήτων καταδεικνύεται εμφανέστατα ότι δεν συναρτώνται καθόλου προς τις κομματικές διαφορές που μπορεί να έχουν σημασία στη Βουλή των Αντιπροσώπων – κατασκευή, διατήρηση και καθαριότητα των δρόμων, δενδροφύτευση, πάρκα, συστήματα ύδρευσης, άρδευσης και ομβρίων υδάτων, σκύβαλα, δημόσια υγεία και υγιεινή, διατήρηση ζώων, δημοτικές αγορές, οχληρίες, κοιμητήρια. Οι αρμοδιότητες αυτές, που μάλιστα κατά το πλείστον αφορούν τη διοικητική εφαρμογή νόμων και κανονισμών, δεν σχετίζονται καθόλου με τις κομματικές διαφορές. Η κομματικοποίηση των δήμων και των κοινοτήτων εγκαθιστά τον κομματισμό εκεί όπου δεν έχει θέση και έτσι εκτρέπει τους δήμους και τις κοινότητες από τον προορισμό τους, εξυπηρετώντας αλλότρια συμφέροντα, πρωτίστως εκείνα των κομμάτων, τα οποία μεταφέρουν την κομματική διαμάχη και διεκδίκηση στο τοπικό κοινωνικό πλαίσιο στο οποίο η κομματική πολιτική όχι μόνο δεν έχει θέση αλλά και το δηλητηριάζει. Η οριζόντια ψηφοφορία στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές είναι η μόνη αρμόζουσα, προοριζόμενη να αναδείξει εκείνους που οι εκλογείς θεωρούν καλύτερους να χειρισθούν τα δικά τους.

Αλλά και όσον αφορά τις βουλευτικές εκλογές, η οριζόντια ψηφοφορία μπορεί να διορθώσει κακώς έχοντα. Η κομματικοποίηση της πολιτικής συντείνει στην αποστασιοποίηση του πολίτη από τα κοινά και στον ουσιαστικό έλεγχο της πολιτικής ζωής από τους κομματικούς μηχανισμούς, σε αυτό δε οφείλεται εν μέρει και το συχνό πλέον φαινόμενο της μεγάλης αποχής. Είναι βέβαια δικαίωμα των πολιτών να συνασπίζονται σε κόμματα τα οποία τους εκφράζουν, προέχει όμως πάντοτε η δημοκρατία εν ονόματι της οποίας και υπάρχουν τα κόμματα. Εξ άλλου, δεν είναι όλοι οι πολίτες κομματικοποιημένοι, ενώ πολλοί δεν έχουν μόνιμη και καθολική κομματική προσήλωση.

Η πραγματική επιλογή από τον εκλογέα εκείνων τους οποίους αισθάνεται ότι θα τον εκπροσωπούν εξυπακούεται τη δυνατότητά του να επιλέξει μεταξύ όλων των υποψηφίων ανεξαρτήτως κόμματος. Η αναγκαστική κομματική ψήφος περιορίζει το θεμελιακό δημοκρατικό δικαίωμα των εκλογέων να επιλέξουν με δική τους άμεση εκλογή τους αντιπροσώπους τους.

Εφόσον το θέμα είναι τόσο θεμελιακό και η τοποθέτηση των κομμάτων δεν συναρτάται προς σαφή εντολή των εκλογέων επί τούτου, η μόνη ορθή λύση είναι η προσφυγή σε δημοψήφισμα, ώστε ο λαός να αποφανθεί για την οριζόντια ψηφοφορία σε οποιαδήποτε εκλογική διαδικασία. Αυτό θα ήταν σύμφωνο με τη δημοκρατική αρχή η οποία επιτάσσει ότι ο λαός είναι ο έσχατος αρμόδιος να αποφανθεί επί των αφορώντων την εκπροσώπησή του. Η προσφυγή σε δημοψήφισμα θα ενισχύσει τη δημοκρατική διαδικασία και θα δοκιμάσει το γνήσιο των δημοκρατικών πεποιθήσεων των κομμάτων, διαλύοντας κάθε υποψία ότι η ψήφος τους στη Βουλή μπορεί να εξυπηρετεί το κομματικό παρά το δημόσιο συμφέρον.

Ο κ. Δημήτριος Χατζηχαμπής είναι πρώην πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

«Βελούδινο διαζύγιο» βλέπει η Αγκυρα

Εκτιμάει ότι δεν υπάρχουν περιθώρια για ομοσπονδιακή λύση στο Κυπριακό

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Την εκτίμηση ότι οι εξελίξεις στο Κυπριακό, με τις διαφορές να παραμένουν αγεφύρωτες, φέρνουν πιο κοντά το ενδεχόμενο ενός «βελούδινου διαζυγίου» διατυπώνουν πηγές της «Κ» από την τουρκική πρωτεύουσα. Η τουρκική πλευρά εκτιμάει ότι η Κύπρος σταδιακά απομακρύνεται από την προοπτική της ομοσπονδιακής λύσης. Οι πηγές της «Κ» σημειώνουν ότι υπό τις υφιστάμενες συνθήκες, το έργο της συνεργάτιδας του γενικού γραμματέα του ΟΗΕ, η οποία επιστρέφει στο νησί, είναι ιδιαίτερα δύσκολο, καθώς μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα, τα Ηνωμένα Εθνη καλούνται να γεφυρώσουν ένα μεγάλο χάσμα. Οι ίδιες πληροφορίες αναφέρουν ότι για το Κυπριακό η Τουρκία εστιάζει σε τρία βασικά πεδία. Πρώτον, αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στον διάλογο και στη σύσφιξη των σχέσεων με την ε/κ πλευρά έτσι ώστε να αναδυθεί άμεσα ένα νέο πλαίσιο συνεννόησης και συνεργασίας. Δεύτερον, η τουρκική πλευρά εκτιμάει ότι το 2019 η Κύπρος γυρίζει σελίδα στη σύγχρονη ιστορία της και «αποχαιρετά» το κατεστημένο που δημιουργήθηκε μετά το 1974. Τέλος, η τουρκική πλευρά συμπεραίνει ότι πλέον έχει έρθει η στιγμή για να συζητηθεί η προοπτική ενός «προσυμφωνημένου διαζυγίου» στο Κυπριακό.

> *«Τελειώσαμε με το κατεστημένο. Το νησί γυρνάει σελίδα. Από το 2019 και μετά θα συναντήσουμε μια Κύπρο, πολύ διαφορετική από όλες τις απόψεις».*

Εμμονή στον διάλογο

«Ό,τι και αν γίνει στην Κύπρο θα γίνει με βάση τον διάλογο και τη συνεννόηση των δύο πλευρών. Αυτό το γνωρίζουν όλες οι εμπλεκόμενες πλευρές», υπογράμμισαν την προηγούμενη εβδομάδα στην εφημερίδα μας καλά ενημερωμένες τουρκικές πηγές. Την ίδια θέση διατύπωσε σε προηγούμενη συνέντευξη του στην «Κ», ο αντιπρόεδρος της «κυβέρνησης» και «υπουργός Εξωτερικών». Ο Κουντρέτ Όζερσαϊ προβάλλει την άποψη ότι την τροπή των εξελίξεων στο Κυπριακό θα καθορίσει η συνεννόηση και ο διάλογος των δύο κοινοτήτων.

Στο πλαίσιο αυτό η Άγκυρα αποδίδει ιδιαίτερη έμφαση στον διάλογο και στις συνομιλίες με εκπροσώπους της Λευκωσίας. «Οι πρόσφατες κινήσεις του Μεβλούτ Τσαβούσογλου και του κ. Όζερσαϊ δεν είναι τυχαίες», σημειώνουν οι πηγές μας, οι οποίες προσθέτουν το εξής: «Η τουρκική πλευρά επιχειρεί να καλλιεργήσει το κατάλληλο έδαφος για να συζητηθούν όλες οι προτάσεις στο Κυπριακό, out of the box και μακριά από ιδεολογικές προκαταλήψεις».

«Τέλος το στάτους κβο»

Η τουρκική πλευρά διατυπώνει επίσης την εκτίμηση ότι το αργότερο στο πρώτο μισό του 2019, στο Κυπριακό θα λάβει τέλος το στάτους κβο που έχει αναδυθεί μετά το καλοκαίρι του 1974. Με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, από το νέο έτος, η Κύπρος, στο σύνολό της θα βρεθεί αντιμέτωπη με μια νέα πραγματικότητα που θα έχει αντίκτυπο στο μέλλον ολόκληρου του νησιού και όλων των κατοίκων του. «Τελειώσαμε με το κατεστημένο. Το νησί γυρνάει σελίδα. Είτε με λύση είτε με εναλλακτική φόρμουλα, από το 2019 και μετά θα συναντήσουμε μια Κύπρο, πολύ διαφορετική από όλες τις απόψεις», υπογράμμισε καλά ενημερωμένη πηγή στην «Κ». Σύμφωνα με την τουρκική πλευρά, οι μεγάλες αλλαγές που ακολουθούν αφορούν κυρίως τους Τουρκοκύπριους. Σε περίπτωση λύσης εντάσσονται άμεσα στο διεθνές νομικό πλαίσιο. Διαφορετικά, θα επιστρατευτούν εναλλακτικές φόρμουλες για την επίτευξη αυτού του στόχου.

Την ίδια ώρα, οι γεωστραγικές εξελίξεις στην περιοχή, οι εξελίξεις στο ζήτημα του φυσικού αερίου και τα νέα πολιτικά και κοινωνικοοικονομικά δεδομένα επιβάλλουν και στις δύο κοινότητες νέες αναζητήσεις σε πολλά πεδία.

Το χάσμα παραμένει αγεφύρωτο και το έργο της κυρίας Λουτ, η οποία επιστρέφει στο νησί, θα είναι πολύ δύσκολο, τόνιζαν στην «Κ» πηγές από την Άγκυρα.

Ενα βήμα πριν από τη διχοτόμηση

«Μπορεί κάποιοι να μην εννοούν να κατανοήσουν ότι αυτήν τη στιγμή, δεν υπάρχουν οι κατάλληλες προϋποθέσεις για την προοπτική της ομοσπονδιακής λύσης και τα χρονικά περιθώρια έχουν στενεύσει». Αυτό επεσήμαναν πηγές της «Κ», οι οποίες θεωρούν ότι πλέον έχουν εξαντληθεί τα περιθώρια για μανούβρες στις συνομιλίες. Η τουρκική πλευρά βασίζει αυτήν την αξίωση σε τρεις πυλώνες. Πρώτον, δεν υπάρχουν αρκετά χρονικά περιθώρια για την επίτευξη συμφωνίας για τα περίφημα «terms of references». Το ίδιο ισχύει και για το ζήτημα του χρονοδιαγράμματος. «Πώς θα καταφέρει να σημειώσει πρόοδο ο ΟΗΕ σε αυτά τα πεδία μέσα σε λίγες εβδομάδες; Ακόμη και σε περίπτωση που ο ΟΗΕ επιστρέψει στο νησί για να επιβάλλει όρους στις εμπλεκόμενες πλευρές, αυτή η γραμμή θα γίνει αποδεκτή από όλους τους πρωταγωνιστές;» Αυτό επισημαίνουν οι πηγές της «Κ», οι οποίες, ωστόσο, δεν βιάζονται να αποκλείσουν κανένα σενάριο.

Δεύτερον, σε βασικές πτυχές του Κυπριακού, το χάσμα παραμένει αγεφύρωτο. Στο ζήτημα της πολιτικής ισότητας οι ερμηνείες και των δύο πλευρών λ.χ. είναι διαφορετικές. Τέλος, υπάρχουν εξελίξεις που «τρέχουν» σε πολλά μέτωπα, λ.χ. στο ζήτημα του φυσικού αερίου, οι οποίες ανά πάσα στιγμή θα μπορούσαν να φέρουν την Κύπρο αντιμέτωπη με νέα δεδομένα. Υπό το πρίσμα, λοιπόν, των προαναφερόμενων παραγόντων, η τουρκική πλευρά θεωρεί ότι η Κύπρος βρίσκεται πιο κοντά στην προοπτική ενός «προσυμφωνημένου διαζυγίου» παρά σε αυτήν της ομοσπονδιακής λύσης. Με τον όρο «προσυμφωνημένο διαζύγιο» οι πηγές της «Κ» αναφέρονται κυρίως στο μοντέλο της Τσεχοσλοβακίας που έχει απασχολήσει το προηγούμενο διάστημα την Άγκυρα. Εναλλακτικά, η Τουρκία δεν αποκλείει την ανάδυση ενός νέου «πλαισίου συνεργασίας» Τουρκίας - τ/κ πλευράς. Ωστόσο, στο παρόν στάδιο η τουρκική πλευρά επιλέγει να μην ανοίξει τα χαρτιά της.

Οι θέσεις του Ακιντζί

Στα Κατεχόμενα ο Μουσταφά Ακιντζί επιμένει στη λύση της ομοσπονδίας τη στιγμή που η Άγκυρα στρέφει την προσοχή της προς εναλλακτικές κατευθύνσεις. Την ίδια ώρα εκτός από την τ/κ Δεξιά και τις κεντρώες δυνάμεις, μερίδες των προοδευτικών δυνάμεων δεν λαμβάνουν ξεκάθαρες θέσεις σχετικά με το μέλλον της ομοσπονδιακής λύσης. Κλίμα σύγχυσης επικρατεί και στο κίνημα που οδήγησε τον κ. Ακιντζί στην εξουσία το 2015. Ο ίδιος ο Μουσταφά Ακιντζί και οι συνεργάτες του στρέφουν τα βλέμματά τους στον διεθνή παράγοντα, κυρίως στον ΟΗΕ. Σε αντίθεση με την Άγκυρα, η τ/κ ηγεσία θεωρεί ότι, υπό συγκεκριμένες συνθήκες, ακόμη υπάρχουν περιθώρια για συνέχιση της διεθνούς διάσκεψης και την εξεύρεση λύσης.

Η Τουρκία αποξενώνεται από το μπλοκ της Δύσης

Η τουρκική ανάγνωση των εξελίξεων στη Γαλλία, τις ΗΠΑ και αλλού – Εχθρικές οι μουσουλμανικές κοινωνίες

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Οι αναταραχές στη Γαλλία και στην ευρύτερη Δύση ρίχνουν φως στη σταδιακή αποξένωση της Τουρκίας από το δυτικό μπλοκ. Τούρκοι αναλυτές εκτιμούν ότι η Δύση χάνει σταδιακά την ελκυστικότητά της. Σε διάφορα πεδία και ανοιχτά μέτωπα, η Δύση δίνει μάχη για να διατηρήσει την ισχύ της. Οι κεντρώες δυνάμεις χάνουν την εξουσία την στιγμή που ριζοσπαστικές δυνάμεις έρχονται να καθορίσουν νέα πορεία για τη δυτική συμμαχία.

Κι αυτά την ώρα που οι μουσουλμανικές κοινωνίες χωρίζουν τους δρόμους τους σε πολλά πεδία με τις ΗΠΑ και τους δυτικούς συμμάχους. Για τον συντηρητικό Τούρκο αναλυτή του 2018, ο τρόπος με τον οποίο προσεγγίζει ο μέσος μουσουλμάνος τις ΗΠΑ και τις δυτικές χώρες, το σκεπτικό του, οι βασικοί προβληματισμοί του και η καχυποψία του μιλούν από μόνα τους.

Στο επίκεντρο του Τούρκου αναλυτή βρίσκεται το ενδεχόμενο του διαζυγίου Τουρκίας-Δύσης σε διάφορα πεδία. Ο υποστηρικτής του ΑΚΡ εκφράζει δυσαρέσκεια για τη στάση που τηρεί η Δύση σε διάφορα ζωτικής σημασίας ζητήματα για την Τουρκία και εκφράζει πικρία για τη λανθασμένη, όπως τη χαρακτηρίζει, γραμμή που ακολουθεί η ηγεσία του Ντόναλντ Τραμπ, παρά τις πρώτες ελπίδες εξέφραζε η Άγκυρα, την περίοδο της αλλαγής εξουσίας στην Ουάσιγκτον.

«Οι Αμερικάνοι φοβούνται. Και μάλιστα πολύ. Φοβούνται πάρα πολύ την τρομοκρατία στον κυβερνοχώρο και το ενδεχόμενο ενός νέου παγκοσμίου πολέμου». Αυτό μας επισημαίνει ο αναλυτής του τουρκικού κέντρου στρατηγικών μελετών «Stratejik Dusunce Enstitusu», Αλπέρ Ταν. Σύμφωνα με τον κ. Ταν, ο οποίος υποστηρίζει την πολιτική γραμμή του ΑΚΡ, οι ΗΠΑ έχουν βυθιστεί σε συστημική κρίση, λόγω κυρίως των λαθών των τελευταίων διακυβερνήσεων στην Ουάσιγκτον.

Εκτός από την «πτώση των ΗΠΑ», οι συντηρητικοί Τούρκοι αναλυτές στρέφουν την προσοχή τους και σε μια άλλη εξέλιξη που απασχολεί τον δυτικό κόσμο. Οι υποστηρικτές του ΑΚΡ θεωρούν ότι η Ευρώπη, το τελευταίο διάστημα, βγαίνει ηττημένη στις μάχες που δίνει σε διάφορα μέτωπα.

Στην ανατολική Ευρώπη τα ολοκληρωτικά κινήματα αναπτύσσουν νέα δυναμική. Στην κεντρική και δυτική Ευρώπη τα κεντρώα κινήματα δέχονται νέα πλήγματα. Η Γαλλία βυθίζεται σε κοινωνικοοικονομική και πολιτική κρίση. Η Βρετανία δεν καταφέρνει να διαχειριστεί με αποτελεσματικό τρόπο το brexit. Η Ιταλία προκαλεί νέα προβλήματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στη Γερμανία το εθνικιστικό AfD σκαρφαλώνει στη δεύτερη θέση των πολιτικών κομμάτων.

Σύμφωνα με το τουρκικό φιλοκυβερνητικό κέντρο στρατηγικών μελετών «SETA» όλες οι προαναφερόμενες εξελίξεις μας οδηγούν σε ένα και μοναδικό συμπέρασμα: Στα τέλη του 2018 χτυπάει ο «συναγερμός» για ολόκληρη την Ευρώπη. Το πολιτικό κατεστημένο καταρρέει επειδή δεν ανταποκρίνεται πλέον στις ανάγκες των μεσαίων και κατώτερων στρωμάτων. Ο Εμανουέλ Μακρόν, ο οποίος ανέλαβε τα ηνία της εξουσίας στο Παρίσι, σκορπώντας ελπίδες στους φιλελεύθερους κύκλους, σήμερα παραμένει «εγκλωβισμένος» στη γραμμή της Άνγκελα Μέρκελ και βλέπει την κυβέρνησή του να καταρρέει υπό την πίεση μεγάλων κοινωνικοοικονομικών προβλημάτων.

Για τους συντηρητικούς Τούρκους αναλυτές που παρακολουθούν από κοντά τις τελευταίες εξελίξεις στην Γαλλία, η υποτιθεμένη πτώση των ΗΠΑ και της Ε.Ε. συνοδεύεται από μια άλλη σημαντική, ιστορικής σημασίας εξέλιξη. Οι μουσουλμανικές κοινωνίες που παρακολουθούν την Δύση να βυθίζεται σε μεγάλα προβλήματα, χάνουν τις ελπίδες τους για διάλογο και συνεργασία σε διάφορα πεδία. Στη νέα περίοδο, σειρά μουσουλμανικών χωρών στρέφονται εχθρικά κατά της Δύσης. Για τον κ. Ταν αυτό φαίνεται από τις πρόσφατες δημοσκοπήσεις στον μουσουλμανικό κόσμο. Σε χώρες όπως την Αίγυπτο και τον Λίβανο περίπου 8 στους 10 πολίτες χαρακτηρίζουν «εχθρική δύναμη» τις ΗΠΑ. Παρόμοια εικόνα επικρατεί και στις σχέσεις αυτών των χωρών με σειρά ευρωπαϊκών χωρών. Την ίδια στιγμή, ΗΠΑ και Δύση «χάνουν» σταδιακά δύο σημαντικούς συμμάχους. Στην Τουρκία, 7 στους 10 και στο Πακιστάν 6 στους 10 πολίτες θεωρούν ότι οι ΗΠΑ πλήττουν τα εθνικά συμφέροντα των χωρών τους.

Για τους κύκλους της τουρκικής κυβέρνησης, η αποξένωση της Τουρκίας τόσο από τις ΗΠΑ όσο και από την Ε.Ε. δεν είναι τυχαία. Η Ουάσιγκτον και οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις ευθύνονται για αυτήν την εξέλιξη. Τα τελευταία πέντε χρόνια, ΗΠΑ και Ε.Ε. επέλεξαν να έρθουν σε ανοιχτή αντιπαράθεση με την Τουρκία, παραγνωρίζοντας τα ζωτικής σημασίας συμφέροντα της Άγκυρας στην ευρύτερη περιοχή.

Για τον Νεμπί Μις από το «SETA» η στάση της Δύσης απέναντι στην «απόπειρα πραξικοπήματος του Γκεζί» μιλάει από μόνη της. Από το 1990 μέχρι σήμερα, η Ευρώπη υποστήριξε εξεγέρσεις σε διάφορα κράτη, οι οποίες είχαν ως τελικό στόχο την ανατροπή νόμιμων καθεστώτων. Το 2013, την περίοδο της Υπόθεσης Γκεζί, η Δύση ζήτησε από την Άγκυρα αυτοσυγκράτηση και διαφύλαξη των βασικών ελευθεριών και δικαιωμάτων. Σήμερα η ίδια Δύση δεν τηρεί παρόμοια στάση στην περίπτωση της αναστάτωσης που επικρατεί στην Γαλλία. Τα δυτικά κράτη, ο δυτικός τύπος και η διανόηση προσεγγίζουν με «διπροσωπία» τις εξελίξεις στην Γαλλία.

Την ίδια ώρα, ο Τούρκος αναλυτής δεν αποκλείει ένα άλλο ενδεχόμενο-σενάριο για τις νέες εξελίξεις στο Παρίσι και στις υπόλοιπες γαλλικές πόλεις. Ο Χασάν Γιαλτσίν από το «SETA» αναζητά τον «δάκτυλο» του Αμερικανού συντηρητικού λομπίστα Steve Bannon στον αναβρασμό που επικρατεί στη Γαλλία. Σύμφωνα με τον ίδιο, η Δύση που το 2013 επιχείρησε να ενορχηστρώσει «σκοτεινά σχέδια» στην Τουρκία, ενδέχεται να επιστρατεύει παρόμοια σχέδια στην περίπτωση της Γαλλίας.

Στην αποξένωση της Τουρκίας από τη Δύση, σημαντικό ρόλο διαδραματίζει η απογοήτευση της τουρκικής κυβέρνησης από την ηγεσία του Τραμπ. Την περίοδο των αμερικανικών εκλογών, η Άγκυρα «χαιρέτισε» την αλλαγή σκυτάλης στην Ουάσιγκτον με την ελπίδα ότι θα έφερνε και αλλαγή στρατηγικής των ΗΠΑ σε σειρά ζητημάτων, όπως λ.χ. το ζήτημα της Συρίας. Σε σύντομο χρονικό διάστημα, η τουρκική πλευρά διαπίστωσε ότι αυτή η εκτίμηση δεν ήταν ορθή. Αυτή η διαπίστωση προκάλεσε μεγάλη απογοήτευση σε κύκλους της τουρκικής κυβέρνησης.

Στην αποξένωση της Τουρκίας από την Δύση, σημαντικό ρόλο διαδραματίζει η απογοήτευση της τουρκικής κυβέρνησης από την ηγεσία του Τραμπ, ενώ από την τουρκική ανάλυση δεν λείπουν και τα όσα συμβαίνουν στη Γαλλία.

Το αγελαδινό γάλα πνίγει το παραδοσιακό χαλλούμι

Πίσω από την ακύρωση της εμπορικής ονομασίας τα ισχυρά συμφέροντα αγελαδοτρόφων και η Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Εσωτερικές έριδες, ισχυρά επιχειρηματικά συμφέροντα και εξόφθαλμες ευθύνες κρατικών λειτουργών αφήνει πίσω της η σύρραξη για το σήμα κατατεθέν της Κύπρου, το χαλλούμι. Η ακύρωση της εμπορικής ονομασίας, του παραδοσιακού εδέσματος στο Ηνωμένο Βασίλειο από την εταιρεία John & Paschalis κυπριακών συμφερόντων, μετά το αρχικό σοκ που προκάλεσε, κυρίως για την ταυτότητα του προϊόντος ανέδειξε τη μεγάλη εικόνα που λέγεται Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης (ΠΟΠ) που εκκρεμεί ενώπιον της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Μια ιστορία που ξεκίνησε μετά την ένταξη της Κύπρου στην Ε.Ε. και δεν κατέστη δυνατόν να ολοκληρωθεί μέχρι σήμερα. Πίσω από το σκηνικό που έχει στηθεί εδώ και 15 χρόνια, εντοπίζονται ισχυρά οικονομικά συμφέροντα, τα οποία γιγαντώθηκαν από το 1974 και μετά όταν το χαλλούμι μπήκε στις ξένες αγορές. Η προσπάθεια της Κυπριακής Δημοκρατίας να καταχωρήσει το χαλλούμι ως προϊόν με Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης έχει κορυφώσει τη διαμάχη που υπάρχει, με τους αγελαδοτρόφους να δείχνονται ως την πέτρα του σκανδάλου.

Άκαρπες απέβησαν όλες οι προσπάθειες που έγιναν από εντάξεως της Κύπρου στην Ε.Ε. προκειμένου να καταχωρηθεί το χαλλούμι ως προϊόν με Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης (ΠΟΠ).

Ο πόλεμος

Ό,τι φαίνεται να διαδραματίζεται στο παρασκήνιο με το χαλλούμι αποκαλύπτεται από το περιεχόμενο μιας επιστολής που διέρρευσε και είχε ως αποδέκτες τους υπουργούς Εμπορίου και Γεωργίας. Στην επιστολή που έχει στην κατοχή της και η «Κ», φαίνεται ξεκάθαρα πως πίσω από την ιστορία στο Ηνωμένο Βασίλειο βρίσκονται συμφέροντα τα οποία πλήττονται από τον φάκελο που έχει κατατεθεί στις Βρυξέλλες για το χαλλούμι. Όπως ορθά επισημαίνεται και από τον επίκουρο καθηγητή του ΤΕΠΑΚ στο τμήμα Γεωπονικών Επιστημών, Βιοτεχνολογίας και Επιστήμης Τροφίμων Φώτης Παπαδήμα, οι πλευρές που επηρεάζονται είναι πρώτα οι παραγωγοί αγελαδινού γάλακτος, καθώς και η εταιρεία που κατέθεσε την αγωγή στο Λονδίνο.

Η διαπίστωση του κ. Παπαδήμα συνάδει και με τα όσα αναφέρονται στην επιστολή που έχει δει το φως της δημοσιότητας. Το βασικό σημείο της, το οποίο αποκαλύπτει προθέσεις είναι η επιθυμία της John & Paschalis, να διαφοροποιηθούν οι προδιαγραφές του φακέλου για το χαλλούμι, κάτι που όπως εξηγεί ο καθηγητής του ΤΕΠΑΚ δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό για λόγους ουσίας.

Εκβιασμός

Στη Λευκωσία η θέση αλλαγής των προδιαγραφών σε συνδυασμό με την ακύρωση του εμπορικού σήματος του χαλλουμιού στο Ηνωμένο Βασίλειο εκλαμβάνεται ως εκβιασμός πίσω από τον οποίο εντοπίζονται οι παραγωγοί αγελαδινού γάλακτος. Όπως λέγεται χαρακτηριστικά από τα 200 εκατ. ευρώ που είναι οι ετήσιες εξαγωγές, το ήμισυ αφορά τη βρετανική αγορά. Επίσης, υποστηρίζεται πως η εταιρεία όπως και οι προμηθευτές τους, αγελαδοτρόφοι, επιδιώκουν να συμπεριλάβουν στον φάκελο προϊόντα από χαλούμι που δεν συνάδουν με το παραδοσιακό προϊόν πλην όμως έχουν ένα σημαντικό μερίδιο στις εξαγωγές. Ωστόσο, δεν είναι η πρώτη φορά που οι αγελαδοτρόφοι επικρίνονται ότι μπλοκάρουν την καταχώρηση του χαλλουμιού ως προϊόντος με Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης. Η «Κ» μίλησε με τους περισσότερους υπουργούς Γεωργίας που χειρίσθηκαν τον φάκελο χαλλούμι από εντάξεως της Κύπρου στην Ε.Ε. Οι περισσότεροι από αυτούς ξεκάθαρα επέρριψαν ευθύνες στους αγελαδοτρόφους, οι οποίοι απαιτούσαν στις προδιαγραφές του φακέλου το ποσοστό του αγελαδινού γάλατος να είναι μεγαλύτερο από το αιγοπρόβειο. Κάτι που ουσιαστικά ακυρώνει τον χαρακτήρα του παραδοσιακού προϊόντος, όπως αναφέρει ο κ. Παπαδήμας στη συνέντευξή του στην «Κ». Σε δύο περιπτώσεις, όπως μας επισημάνθηκε, η συμφωνία τινάχθηκε στον αέρα εφόσον οι εμπλεκόμενες πλευρές είχαν καταλήξει στο θέμα της ποσόστωσης.

Κυβερνητικές πηγές απορρίπτουν κάθε σκέψη για αλλαγή των προδιαγραφών που αφορούν το χαλλούμι και περιλαμβάνονται στον φάκελο που έχει κατατεθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η μόνη περίπτωση αλλαγών τοποθετείται μετά την έγκριση του φακέλου από την Ε.Ε.

Κυβερνητικές πηγές με τις οποίες μιλήσαμε κατηγορηματικά απέρριψαν κάθε σκέψη για τροποποίηση του φακέλου που είναι στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ωστόσο, αυτό το οποίο αφήνεται ως χαραμάδα για συναινετική λύση είναι μετά την αποδοχή και έγκριση του φακέλου για το χαλλούμι να ζητηθεί τροποποίηση των ποσοστών γάλατος, παρασκευής του χαλλουμιού. Στην κυβέρνηση γίνεται παραδεκτό πως με τις σημερινές ποσότητες παραγωγής αιγοπρόβειου γάλακτος είναι αδύνατον να καλυφθούν οι ανάγκες παραγωγής παραδοσιακού χαλλουμιού για εξαγωγές.

Στην παρούσα φάση η προσπάθεια που γίνεται είναι η αύξηση παραγωγής του αιγοπρόβειου γάλακτος που σε συνδυασμό με μια μικρή διαφοροποίηση των ποσοστών γάλακτος (51% αιγοπρόβειο 49% αγελαδινό) θα τερματίσει, όπως πιστεύεται, τη διαμάχη που υπάρχει.

Τα κατεχόμενα

Στο γενικότερο πλαίσιο του φακέλου για το χαλλούμι, προβλήματα εντοπίζονται και από την πλευρά των Κατεχομένων. Παρά το γεγονός ότι η τεχνοκρατική εξέταση του φακέλου στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει κλείσει, σε εκκρεμότητα παραμένει ο κανονισμός της πράσινης γραμμής. Η Ε.Ε. έχει θέσει πρόνοιες, οι οποίες σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτές από τη Λευκωσία. Για το ίδιο θέμα ο κ. Παπαδήμας υποστηρίζει πως ο φάκελος χαλλούμι έχει μπει σε περιπέτειες ένεκα του ότι διασυνδέθηκε με τη λύση του πολιτικού προβλήματος. Ο ίδιος υποστηρίζει πως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν θα προχωρήσει σε έγκριση του φακέλου όσο το Κυπριακό παραμένει άλυτο.

Μαϊμού χαλούμι

Στο σκηνικό που έχει δημιουργηθεί έρχεται να προστεθούν πληροφορίες που θέλουν την εξαγωγή λευκού τυριού από αγελαδινό γάλα το οποίο βαφτίζεται χαλλούμι. Σύμφωνα με πληροφορίες που έχει η «Κ» στην διάθεσή της και δεν έχουν διαψευστεί, σε συγκεκριμένες τυροκομικές μονάδες αποκαλύφθηκε η παραγωγή «χαλλουμιού» με αγελαδινό γάλα σε ποσοστό 100% Σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες η παραγωγή και εξαγωγή «χαλλουμιού» από αγελαδινό γάλα εντοπίσθηκε σε έγγραφα που φαίνεται να είχαν αποσταλεί για συγκεκριμένο λόγο σε ευρωπαϊκές υπηρεσίες εκτός Κύπρου.

Η εκκρεμότητα για το χαλλούμι αποδυναμώνει την Κύπρο

Προσπάθεια αλλαγής του φακέλου για το παραδοσιακό προϊόν της Κύπρου εντοπίζει ο Φ. Παπαδήμας επίκουρος καθηγητής του ΤΕΠΑΚ

–Πού αποδίδετε τον «πόλεμο» που έχει ξεσπάσει με το εμπορικό σήμα του χαλλουμιού στη Βρετανία;

–Ο βαθμός έντασης οφείλεται γιατί αφορά την Αγγλία που παραδοσιακά είναι μια μεγάλη αγορά για το προϊόν της Κύπρου. Υπάρχουν εξαγωγές μεγάλων ποσοτήτων και ενδεχομένως, κάποιοι να θέλουν να παρασκευάσουν χαλλούμι με χώρα κατασκευής τη Βρετανία. Η εκκρεμότητα που υπάρχει στις Βρυξέλλες με τον φάκελο που έχει κατατεθεί για να καταχωρηθεί το χαλλούμι με Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης (ΠΟΠ), αποδυναμώνει τη θέση της Κύπρου. Πρέπει να θυμίσω ότι το ίδιο έγινε και με τη φέτα μέχρι τελικά να χαρακτηριστεί προϊόν με ΠΟΠ.

–Ο θόρυβος αφορά τη διασφάλιση του χαλλουμιού ως παραδοσιακού προϊόντος ή της εμπορευσιμότητάς του;

–Είναι δύσκολο να πούμε ότι έχει να κάνει με το παραδοσιακό προϊόν, γιατί την ίδια στιγμή υπάρχουν προϊόντα που παράγονται από κύπριους παραγωγούς, τα οποία δεν συνάδουν με τα παραδοσιακά χαρακτηριστικά του χαλουμιού, και δεν μιλώ μόνο για τις ποσοστώσεις γάλακτος παρασκευής χαλλουμιού. Φυσικά, η μεγάλη ποσότητα που παράγεται σήμερα είναι 80% αγελαδινό και 20% αιγοπρόβειο γάλα.

–Αυτό είναι παραδοσιακό;

–Εδώ σηκώνει συζήτηση. Το παραδοσιακό προϊόν είναι το αιγοπρόβειο χαλλούμι. Το αγελαδινό είναι τα τελευταία σαράντα χρόνια. Αν θεωρούμε παράδοση τα τελευταία 40 χρόνια τότε είναι και αυτό παραδοσιακό. Ωστόσο, ουδείς είπε ποια θα είναι η αναλογία. Ακόμα και το πρότυπο του 1984, το άφηνε ασαφές. Έλεγε, με ή χωρίς την προσθήκη αγελαδινού γάλακτος. Ήταν ανοιχτό σε ερμηνείες και ενδεχομένως να παρέμεινε ανοιχτό, εντέχνως. Θέλαμε να πουλήσουμε χαλλούμι μετά την εισβολή. Η παρασκευή με 100% αιγοπρόβειο ισοδυναμούσε με καταστροφή των εξαγωγών. Έτσι καταλήξαμε στη φόρμουλα του 51% αιγοπρόβειο και 49% αγελαδινό που κατατέθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ήταν η μέση λύση, κανείς δεν ήταν ευχαριστημένος. Η πρόταση αυτή για τους μεγαλέμπορους στο εξωτερικό δεν τους συμφέρει. Θέλουν να πουλούν προϊόντα που να μοιάζουν με χαλλούμι. Δεν μπορεί κάποιος να έρχεται να ζητάει αλλαγές στις προδιαγραφές, γιατί αυτό κάνει η εταιρεία John & Paschalis, για να ενσωματώσει μέσα στις προδιαγραφές, προϊόντα που παράγονται τα τελευταία πέντε χρόνια. Δεν μπορείς να τα έχεις όλα δικά σου. Να γίνουν νέα προϊόντα, δεν μπορούν όμως να ονομαστούν χαλλούμι.

Ο κ. Φώτης Παπαδήμας είναι απόλυτος. Χαλλούμι που παρασκευάζεται με μικρότερη του 51% ποσότητα αιγοπρόβειου γάλακτος δεν μπορεί να χαρακτηρισθεί παραδοσιακό με Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης.

–Η ποσόστωση 51% αιγοπρόβειο και 49% αγελαδινό αποτελεί ένα έντιμο συμβιβασμό;

–Νοουμένου ότι θα αυξηθεί η παραγωγή του αιγοπρόβειου γάλακτος και για αυτό έχουμε δεκάχρονη περίοδο χάριτος. Διαφορετικά δεν μπορούν να καλυφθούν οι σημερινές ποσότητες εξαγωγών. Ένα άλλο πρόβλημα είναι τα συμβόλαια σε μεγάλες εταιρείες τροφίμων. Δεν μπορείς π.χ. να πας και να αυξήσεις την τιμή του χαλλουμιού, επειδή θα παρασκευάζεις χαλλούμι με 51% αιγοπρόβειο γάλα.

–Χαλλούμι με 100% αγελαδινό μπορεί να παρασκευαστεί και να είναι παραδοσιακό;

–Όχι. Απαγορεύεται. Το μόνο που απαγορεύει το πρότυπο του 1984 είναι χαλλούμι με 100% αγελαδινό.

–Άρα τι μπορεί να γίνει;

Αν θέλουμε να κρατήσουμε το χαλλούμι ως προϊόν, με Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης το αιγοπρόβειο γάλα σε ποσοστό δεν μπορεί να είναι κάτω του 51%. Για να κρατήσουμε το όνομα πρέπει το αιγοπρόβειο να είναι η μεγαλύτερη ποσότητα. Η αύξηση παραγωγής αιγοπρόβειου είναι μονόδρομος για αυτό και αγελαδοτρόφοι επεκτείνονται στον τομέα των αιγοπροβάτων.

–Πιστεύετε τα περί ύπαρξης καρτέλ στον χώρο γάλατος;

–Αυτό που πιστεύω είναι ότι οι αγελαδοτρόφοι εκ των πραγμάτων έχουν τεράστια δύναμη.

–Στην ιστορία με το εμπορικό σήμα στη Βρετανία εντοπίζεται δάκτυλο από το εσωτερικό;

–Δεν το ξέρω, ωστόσο η εταιρεία John & Paschalis αγοράζει χαλλούμια από την Κύπρο ,ε, ποιοι κάνουν τις μεγάλες εξαγωγές από την Κύπρο. Τρία με τέσσερα τυροκομεία μεγάλα. Οι αγελαδοτρόφοι έχουν και δικό τους τυροκομείο.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ / Του **ΙΕΡΟΘΕΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**

Προς την ενιαία ψηφιακή αγορά: Το τέλος του γεωγραφικού αποκλεισμού

Από τις 3 Δεκεμβρίου έχει τεθεί σε ισχύ ένας νέος Κανονισμός (2018/302) της Ε.Ε. που βάζει τέλος στον αδικαιολόγητο γεωγραφικό αποκλεισμό στις αγορές στο διαδίκτυο. Μετά την κατάργηση των χρεώσεων περιαγωγής στην κινητή τηλεφωνία και την κατοχύρωση της δυνατότητας να κάνουμε χρήση των διαδικτυακών συνδρομών μας όταν ταξιδεύουμε, η κατάργηση του γεωγραφικού αποκλεισμού μάς φέρνει πιο κοντά στην ολοκλήρωση της ενιαίας ψηφιακής αγοράς.

Τι είναι όμως ο γεωγραφικός αποκλεισμός Είναι μια πρακτική στο διαδικτυακό εμπόριο που αρνείται στους καταναλωτές την πρόσβαση σε μια ιστοσελίδα ανάλογα με τον τόπο κατοικίας τους ή με τη χώρα στην οποία έχει εκδοθεί η πιστωτική τους κάρτα. Συχνά, μάλιστα, τους εκτρέπει προς μια ιστοσελίδα στη χώρα τους, όπου οι τιμές όμως είναι διαφορετικές.

Με την εφαρμογή του κανονισμού οι Ευρωπαίοι δεν θα χρειάζεται να ανησυχούν μήπως τους αποκλείσει ή τους εκτρέψει κάποια ιστοσελίδα, απλώς και μόνο επειδή οι ίδιοι ή η πιστωτική τους κάρτα προέρχονται από άλλη χώρα. Για να δώσω ένα παράδειγμα σε πρακτικό επίπεδο: ένας Γερμανός έμπορος που δέχεται συγκεκριμένες πιστωτικές κάρτες για πληρωμές μέσω της ιστοσελίδας του, είναι πλέον υποχρεωμένος να δέχεται τις ίδιες πιστωτικές κάρτες που έχουν εκδοθεί στην Αυστρία. Με άλλα λόγια, ο νέος Κανονισμός κατοχυρώνει την ίση μεταχείριση των πελατών στην Ε.Ε., ανεξαρτήτως της ιθαγένειας, του τόπου διαμονής ή του τόπου εγκατάστασής τους. Αδιαμφισβήτητα, οι αγορές προϊόντων μέσω διαδικτύου κερδίζουν ολοένα τους χρήστες σε πανευρωπαϊκό, αλλά και σε διεθνές επίπεδο. Αυτό οφείλεται πρωτίστως στο ότι οι διαδικτυακές αγορές γίνονται εύκολα και γρήγορα. Πάνω από το 65 % των χρηστών του διαδικτύου στην Ευρώπη πραγματοποιεί αγορές μέσω αυτού και το ηλεκτρονικό εμπόριο διευρύνεται διαρκώς, ιδίως μεταξύ των νέων. Ωστόσο, ορισμένα εμπόδια που εξακολουθούν να υπάρχουν δεν επιτρέπουν την πλήρη πρόσβαση στα αγαθά και τις υπηρεσίες που προσφέρονται στο διαδίκτυο.

Για τον καταναλωτή, η θέσπιση του Κανονισμού αυτού θα σημάνει περισσότερες επιλογές και, λόγω της τόνωσης του ανταγωνισμού, πιο συμφέρουσες τιμές. Αλλά, και οι επιχειρήσεις θα ωφεληθούν, καθώς θα δουν να μειώνεται ο διοικητικός φόρτος και το κόστος των συναλλαγών.

Είναι πεποίθηση της Επιτροπής ότι η ολοκλήρωση της ενιαίας ψηφιακής αγοράς θα τονώσει και άλλο το διαδικτυακό εμπόριο. Πάνω από το 65 % των χρηστών του διαδικτύου στην Ευρώπη κάνουν αγορές διαδικτυακά και οι ηλεκτρονικές πωλήσεις προϊόντων αυξάνονται κατά 22% ετησίως. Το διαδικτυακό εμπόριο μπορεί να αποτελέσει την ατμομηχανή της οικονομικής ανάπτυξης καθώς μπαίνουμε στην τρίτη δεκαετία του 21ου αιώνα.

Βέβαια, και ο νέος Κανονισμός δεν καλύπτει όλους τους κλάδους. Δεν καλύπτει, για παράδειγμα, τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες – δεν θα μπορούμε, δηλαδή, να παίρνουμε δάνεια ή να αγοράζουμε ασφάλειες από άλλη χώρα μέσω του διαδικτύου. Και δεν καλύπτει και τα οπτικοακουστικά μέσα, στις περιπτώσεις όπου τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και εκμετάλλευσης του περιεχομένου ρυθμίζονται με γεγραφικά κριτήρια – δεν θα μπορούμε π.χ. να παρακολουθούμε ποδοσφαιρικούς αγώνες αγοράζοντας συνδρομή σε πάροχο που εδρεύει σε άλλη χώρα, όταν τα δικαιώματα που έχει εξασφαλίσει ο πάροχος αυτός δεν καλύπτουν τη δική μας χώρα.

Η κατάργηση του αδικαιολόγητου γεωγραφικού αποκλεισμού ευνοεί την Κύπρο ως μικρή και απομακρυσμένη από την ηπειρωτική Ευρώπη χώρα. Ο νέος Κανονισμός αναμένεται να ενσωματωθεί σύντομα στην κυπριακή νομοθεσία και την ευθύνη για την παρακολούθηση της εφαρμογής του θα έχει το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού.

Ο κ. Ιερόθεος Παπαδόπουλος είναι επικεφαλής της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Κύπρο.

Κείμενα και πραγματικότητα ακόμη απέχουν

Η Επίτροπος Διοίκησης και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων πραγματοποίησε εκδήλωση για τα 70χρονα της Οικουμενικής Διακήρυξης

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Η Κυπριακή Δημοκρατία επικύρωσε την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου το 1961 και έκτοτε παραμένει δεσμευμένη στην προστασία των αδυνάμων και όσων η φωνή πνίγεται από τις φωνασκίες των ισχυρότερων. Ωστόσο, η ίδια η Δημοκρατία έπεσε θύμα καταπάτησης βασικών ελευθεριών της το καλοκαίρι του 1974, με το δικαίωμα της περιουσίας, η ελευθερία διακίνησης, η άσκηση των θρησκευτικών δικαιωμάτων και άλλα, που επηρέασαν όλες τις κοινότητες του νησιού, να αποδεικνύουν ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα αφορούν τους πάντες και η έλλειψή τους είναι γάγγραινα για τον άνθρωπο.

Στο Παρίσι, στις 10 Δεκεμβρίου 1948, τρία χρόνια μετά τον αιματηρό Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο τα έθνη, ορθώνοντας το ανάστημά τους υπέγραψαν την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και στην τελευταία παράγραφο του Προοιμίου της σημειώνεται: «Η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ Διακηρύσσει ότι η παρούσα Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου αποτελεί το κοινό ιδανικό στο οποίο πρέπει να κατατείνουν όλοι οι λαοί και όλα τα έθνη».

Άραγε αυτό το κοινό ιδανικό, 70 χρόνια μετά, έχει καταστεί συνείδηση για όλα τα έθνη και όλους τους λαούς της υφηλίου; Παρά την τεράστια πρόοδο που έχει επιτευχθεί τις επτά δεκαετίες που πέρασαν, υπάρχουν ορισμένοι που ακόμα παλεύουν για να διασφαλίσουν σε αυτονόητα ανθρώπινα δικαιώματα. Με την ευκαιρία, λοιπόν, των 70 χρόνων από τη σύνταξη της Οικουμενικής Διακήρυξης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το 1948, την Τετάρτη 5 Δεκεμβρίου ο θεσμός του Επιτρόπου Διοίκησης και προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων διοργάνωσε εκδήλωση με τίτλο «Η Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων 70 χρόνια μετά».

Στην εκδήλωση χαιρετισμό απηύθυναν η επίτροπος Διοίκησης και προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Μαρία Στυλιανού-Λοττίδη, ο αναπληρωτής καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου στο Πάντειο Πανεπιστήμιο και δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω Ανδρέας Λοβέρδος και ο πρώτος επίτροπος Διοικήσεως Νίκος Χαραλάμπους. Εισηγήσεις έκαναν οι Katja Saha Savarimuthu, αντιπρόσωπος Ύπατου Αρμοστή Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες στην Κύπρο, Ανδρέας Δημητρόπουλος ομότιμος καθηγητής Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών και Αχιλλέας Δημητριάδης, νομικός και πρόεδρος Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου.

Ο κ. Λοβέρδος τόνισε ότι οι εργασίες του θεσμού του Επιτρόπου Διοίκησης χρειάζεται να είναι ανοικτές στην κοινωνία, αφού αυτή είναι που οφείλει να ασκεί πιέσεις, ώστε το κράτος να εφαρμόζει πολιτικές προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Ο κ. Δημητρόπουλος μίλησε και για τις πηγές κινδύνου που μπορούν να επηρεάσουν τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η μία είναι ο ίδιος ο άνθρωπος και η άλλη η οικονομική ένδεια.

Η Επίτροπος Διοίκησης και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων κ. Στυλιανού-Λοττίδη στον χαιρετισμό της σημείωσε ότι αναγνώριση των δικαιωμάτων, που η Οικουμενική Διακήρυξη προστατεύει, εμπεριέχονται στο Σύνταγμα κάθε δημοκρατικής κοινωνίας και αποτελεί τον θεμέλιο λίθο κάθε κράτους Δικαίου και ότι σε ορισμένες περιπτώσεις τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν έχουν αναπτυχθεί στον απαραίτητο βαθμό και ότι ακόμα ο δρόμος είναι μακρύς. Σημείωσε επίσης και την αναγκαιότητα για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τον εκσυγχρονισμό τους, αφού αυτά δεν παραμένουν στατικά. Τόνισε δε ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν είναι μόνο μια υποχρέωση της Πολιτείας, αλλά είναι υποχρέωση όλων μας και η προστασία τους απαιτεί τη συνδρομή και τη στήριξη της ίδιας της κοινωνίας της οποία αποτελούμε μέρος, καταλήγοντας «Ο αγώνας δεν είναι μόνο ατομικός αλλά και συλλογικός, γιατί μαζί είναι που μπορούμε τη σταγόνα να την κάνουμε ωκεανό. Γιατί μαζί μπορούμε καλύτερα». Άλλωστε, όπως είπε η κ. Στυλιανού-Λοττίδη τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν είναι μόνο νομική υποχρέωση, αλλά στάση ζωής και συμπεριφοράς.

Στην εκδήλωση υπήρχε παράλληλη μετάφραση στη νοηματική γλώσσα.

Ο κ. Λοβέρδος στην παρέμβασή του, αφού σημείωσε ότι η Κύπρος επικύρωσε και υιοθέτησε τη Διακήρυξη το 1961, τόνισε ότι οι εργασίες του θεσμού του Επιτρόπου Διοίκησης χρειάζεται να είναι ανοικτές στην κοινωνία, αφού αυτή είναι που οφείλει να ασκεί πιέσεις, ώστε το κράτος να εφαρμόζει πολιτικές προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Επίσης, είναι καλό τα πολιτικά κόμματα να περιβάλλουν με στοργή και να στηρίζουν αυτούς τους θεσμούς, και όχι να τους χρησιμοποιούν για μικροκομματικά συμφέροντα. Εντόπισε δε και την αδυναμία παρόμοιων θεσμών στο ότι οι αποφάσεις τους δεν είναι άμεσα εκτελεστέες, «Με χαρά μαθαίνω ότι αποφάσεις του Θεσμού έγιναν δεκτές και από την Πολιτεία, η οποία διευθέτησε ζητήματα που άπτονταν σε ζητήματα διακρίσεων».

Ο κ. Χαραλάμπους ως πρώτος Επίτροπος Διοίκησης στον χαιρετισμό του είπε ότι αυτή η επέτειος είναι μία καλή ευκαιρία για περισυλλογή για το κατά πόσον έχουν ευοδωθεί οι προσδοκίες του 1948. «Τι έπραξε η ανθρωπότητα ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι που έθεσε τότε;». Ο κ. Χαραλάμπους εντοπίζει σε πολλές περιπτώσεις δυσαρμονία μεταξύ λαμπρών κειμένων και πραγματικότητας και στηλίτευσε μάλιστα και τη στάση των κατοίκων του Ζυγίου στο ζήτημα της φιλοξενίας των ασυνόδευτων προσφύγων και τόνισε «σε παγκόσμια κλίμακα πρέπει πολλά να γίνουν».

Ο καθηγητής Δημητρόπουλος έκανε αναδρομή στο ουσιαστικό περιεχόμενο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, με ιστορική καμπή τη Γαλλική Επανάσταση του 1789 και τόνισε ότι για να αντιληφθεί κάποιος τα ανθρώπινα δικαιώματα θα πρέπει να τα αντικρίσει με ανθρωπιστική φιλοσοφία και πώς αυτά τελικώς εντάχθηκαν σε θεσμούς. Ο κ. Δημητρόπουλος μίλησε για την εκδημοκράτηση της κοινωνίας μας και πώς αυτές οι διεργασίες επηρέασαν τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τόνισε ότι όσα περισσότερα κέρδιζαν οι κοινωνίες τόσο περισσότερα δικαιώματα αναφύονταν, τα οποία έπρεπε να κωδικοποιηθούν. Ο κ. Δημητρόπουλος μίλησε επίσης και για τις πηγές κινδύνου που μπορούν να επηρεάσουν τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η μία είναι ο ίδιος ο άνθρωπος και η άλλη η οικονομική ένδεια. «Η αλλαγή των οικονομικών συνθηκών και η σχετική αυτάρκεια που απολαμβάνουμε εξέλιξαν και τα ανθρώπινα δικαιώματα και κατατάσσοντάς σε τομείς παρατηρούμε ότι σήμερα τα οικονομικά δικαιώματα έχουν πολύ μεγάλη σημασία».

Η κ. Saha Savarimuthu σημείωσε ότι οι πρόσφυγες ήταν και ακόμη και σήμερα είναι από τις πιο ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και θα πρέπει να ιδωθούν από τις κοινωνίες και την κάθε πολιτεία ως άνθρωποι και όχι απλώς ως μία υποχρέωση απέναντί τους. Οι πρόσφυγες δεν είναι οι δράστες μιας δυσάρεστης κατάστασης, αλλά τα θύματα. Επίσης, η κ. Saha Savarimuthu τόνισε ότι οι λόγοι ασφαλείας που συχνά επικαλούνται διάφοροι δεν θα πρέπει να γίνονται αφορμή για την καταπάτηση βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ο κ. Δημητριάδης στην ομιλία του τόνισε τη σημαντικότητα του δικαιώματος της ατομικής προσφυγής, που η Κυπριακή Δημοκρατία επέτρεψε μόλις το 1989 και προέτρεψε όλους όσοι αδικήθηκαν ή δεν ικανοποιήθηκαν από τα εθνικά δικαστήρια να μην παραλείψουν να απευθυνθούν στο ΕΔΑΔ: «Πολλές φορές οι αποφάσεις είναι ένα καλό 'άλλοθι' για την πολιτεία να εφαρμόσει δύσκολες κοινωνικά νομοθεσίας, όπως π.χ. οι εκτρώσεις στην Ιρλανδία. Με τις αποφάσεις του ΕΔΑΔ αλλάζουν οι νομοθεσίες». Στάθηκε, επίσης, και στη σημαντικότητα της παράλληλης μετάφρασης στη νοηματική γλώσσα, αλλά και στην αποστροφή του Χαμπή Τσαγγάρη, στο βίντεο που προβλήθηκε. Ο γνωστός χαράκτης μιλώντας για τον Άλλο έκλεισε τη φράση του με το «Αγαπώ σας». Αυτή η λέξη, σύμφωνα με τον κ Δημητριάδη είναι ό,τι πιο σημαντικό για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ο οποίος στην ομιλία του στάθηκε στην ευρωπαϊκή σύμβαση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και πώς αυτά διασφαλίζονται μέσω του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ).

Τα Ανθρώπινα Δικαιώματα ως θεσμός

Ο θεσμός του Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων άρχισε επίσημα τη λειτουργία του στις 15 Μαρτίου 1991, με πρώτο Επίτροπο τον κ. Νίκο Χαραλάμπους, μέχρι τότε Ανώτερο Δικηγόρο της Δημοκρατίας. Είναι ανεξάρτητος θεσμός και εξωδικαστικός μηχανισμός ελέγχου, υπεύθυνος για τη διερεύνηση ατομικών καταγγελιών που αφορούν περιπτώσεις κακοδιοίκησης, ανάρμοστης συμπεριφοράς και παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από δημόσιους λειτουργούς ή αρχές, αλλά και στον ιδιωτικό τομέα όσον αφόρα ζητήματα διακρίσεων. Ο θεσμός λειτουργεί και ως ανεξάρτητος μηχανισμός για την προστασία και προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία και καθώς και για την πρόληψη βασανιστηρίων. Λειτούργει ακόμη ως φορέας για την ισότητα και την καταπολέμηση των διακρίσεων. Οι Εκθέσεις (εισηγήσεις ή συστάσεις) του θεσμού δεν είναι δεσμευτικές, ωστόσο, τίθεται θέμα αρχής αν οι υπηρεσίες δεν συμμορφωθούν με αυτές.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ / *Της* **ΚΛΑΙΡΗΣ ΚΛΗΡΙΔΟΥ**

Μια νέα προσέγγιση

Το 1951, έξι χρόνια μετά το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, η ντυημένη Γερμανία ήταν διαμελισμένη σε Δυτική και Ανατολική και η πρωτεύουσά της, το Βερολίνο, μοιρασμένη σε τέσσερα κομμάτια υπό τη διοίκηση/κατοχή των συμμάχων.

Υπό τις τότε συνθήκες μοιάζει απίθανο το γεγονός ότι ο τότε καγκελάριος της Δυτικής Γερμανίας Konrad Adenauer είχε το θάρρος να υπογράψει τη συμφωνία «Άνθρακα και Χάλυβα» με τη Γαλλία, όταν του το πρότεινε ο τότε υπουργός εξωτερικών της Γαλλίας, Robert Schuman. Η Γαλλία ήταν μία από τις νικήτριες χώρες και ο αιώνιος εχθρός της ήταν η Γερμανία. Στόχος της συμφωνίας ήταν η κοινή διαχείριση της γαλλογερμανικής παραγωγής του άνθρακα και χάλυβα από μια κοινή Ανώτερη Αρχή.

Με αυτόν τον τρόπο ο Schuman, εμπνευστής του σχεδίου, πίστευε ότι «η αλληλεγγύη που θα δημιουργηθεί στην παραγωγή θα καταδείξει ότι κάθε πόλεμος μεταξύ της Γαλλίας και της Γερμανίας καθίσταται όχι μόνο αδιανόητος αλλά και υλικά αδύνατος» –οι πόλεμοι τότε ασφαλώς βασίζονταν στον άνθρακα και χάλυβα.

Για τον Konrad Adenauer χρειάστηκε πολύ θάρρος και τόλμη, αλλά και περισσή σοφία για να οδηγήσει την ντυημένη Γερμανία σε αυτό το πρώτο βήμα της συνεργασίας και συμφιλίωσης με τη Γαλλία. Με αυτή του την ενεργεία αντιμετώπισε σφοδρή κριτική από τους συμπατριώτες του, οι οποίοι τον κατηγόρησαν ότι πουλούσε τον πλούτο της χώρας του στον εχθρό.

Ανεξαρτήτως της έντονης κριτικής, ο ίδιος πίστευε ότι η ομαλοποίηση των σχέσεων με τους πρώην εχθρούς ήταν μακροπρόθεσμα προς το συμφέρον της Γερμανίας. Με αυτή την πεποίθηση προχώρησε και υλοποίησε αυτό το σημαντικό βήμα.

Αξίζει να σημειωθεί ότι αυτή η συμφωνία αποτέλεσε την απαρχή της δημιουργίας της σημερινής Ευρωπαϊκής Ένωσης και μιας μακράς περιόδου ειρήνης στην άλλοτε πολυτάραχη Ευρώπη.

Τηρουμένων των αναλογιών έχετε ποτέ σκεφθεί πώς θα ήταν αν, αντί να βλέπουμε την Τουρκία σαν εχθρική χωρά, να τη βλέπαμε σαν συνεργάτιδα και σύμμαχο; Σίγουρα σήμερα δεν υπάρχει άνθρακας και χάλυβας, αλλά υπάρχει φυσικό αέριο και, ποιος ξέρει, ίσως και πετρέλαιο.

Δεν θα ήταν καθόλου ρεαλιστικό να πιστεύουμε ότι μπορούμε να αποτρέψουμε την επιρροή της Τουρκίας στους Τ/κ.

Αναρωτήθηκε κανείς πώς θα ήταν τα πράγματα αν αλλάζαμε τακτική και αντί να προσπαθούμε να εξασφαλιστούμε ενάντια της Τουρκίας να κάναμε ένα βήμα ανάλογο με εκείνο που έκανε ο Konrad Adenauer. Δηλαδή να της προτείναμε συνδιαχείριση και συνεργασία μέσα από μια συμφωνία ανάλογη με εκείνη του Άνθρακα και Χάλυβα;

Η Τουρκία αδιαμφισβήτητα είναι η μεγάλη δύναμη στην περιοχή μας. Όσοι δεν το αντιλαμβάνονται σίγουρα εθελοτυφλούν. Ακόμα είναι γεγονός ότι για δικούς της λόγους, ιστορικούς και γεωπολιτικούς, θα έχει πάντα βλέψεις στην Κύπρο. Συνεπώς δεν θα ήταν καθόλου ρεαλιστικό να πιστεύουμε ότι μπορούμε να αποτρέψουμε την επιρροή της Τουρκίας στους Τ/κ, αλλά και γενικότερα σε ολόκληρη την Κύπρο. Επιπρόσθετα δεν θα ήταν καθόλου ρεαλιστικό να πιστεύουμε ότι μπορούμε να προχωρήσουμε σε λύση ή να αξιοποιήσουμε τα ενεργειακά μας αποθέματα χωρίς να συνεργαστούμε με την Τουρκία.

Κακά τα ψέματα, αλλά η πικρή αλήθεια είναι ότι η Τουρκία δεν χρειάζεται λύση και ούτε υπάρχει μοχλός πίεσης επάνω της. Δυστυχώς, δεν ενδιαφέρεται πλέον για ένταξη στην Ε.Ε., αλλά ούτε και οι πλείστες ευρωπαϊκές χώρες είναι έτοιμες να δεχθούν την Τουρκία ως μέλος της ενωμένης Ευρώπης.

Λόγω του μεταναστευτικού, αλλά και λόγω των μεγάλων οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαίων με την Τουρκία, το Κυπριακό δεν αποτελεί πλέον ουσιαστικό εμπόδιο για τις σχέσεις της με την Ε.Ε., αλλά ούτε και με καμιά άλλη μεγάλη δύναμη. Καλές οι συμμαχίες, αλλά είναι καιρός να προσγειωθούμε και να καταλάβουμε ότι όλοι αυτοί οι σύμμαχοί μας αν βρεθούν στο δίλημμα να επιλέξουν μεταξύ εμάς και της Τουρκίας, την Τουρκία θα επιλέξουν, γιατί απλούστατα πάνω από όλα θέλουν να προστατεύσουν τα δικά τους συμφέροντα. Δεν έχω αυταπάτες, γιατί γνωρίζω ότι αυτό που εισηγούμαι συνεπάγεται μια εντελώς διαφορετική προσέγγιση από τη σημερινή και ακόμα αντιλαμβάνομαι ποσό δύσκολο είναι για τους πολιτικούς, αλλά και για τον απλό πολίτη, να το δεχθούν.

Πρέπει να παραδεχθούμε όμως, ότι εδώ και μισό αιώνα τουλάχιστον, κάνουμε «damage control», δηλαδή προσπαθούμε να περιορίσουμε τις επεκτατικές βλέπεις της Τουρκίας, χωρίς καμία επιτυχία.

Δυστυχώς, το 1974 ήμασταν εμείς οι μεγάλοι ντυημένοι. Όπως και στην περίπτωση της Γερμανίας το τίμημα της ήττας ήταν πολύ βαρύ. Τον διαμελισμό της πατρίδας μας και την κατοχή τη βιώνουμε μέχρι και σήμερα. Σε αντίθεση με τη Γερμανία, επιμένουμε να θεωρούμε τους εαυτούς μας θύματα, που σίγουρα είμαστε, και αρνούμαστε να παραδεχθούμε ότι διαπράξαμε και εμείς τραγικά πολιτικά λάθη, τα οποία πληρώνουμε σήμερα. Γιατί πάντα αφήναμε το συναίσθημα και το τι θεωρούσαμε εμείς δίκαιο να μας καθοδηγήσει, αντί να ζυγίσουμε τους συσχετισμούς των δυνάμεων και το τι θα θεωρούσε δίκαιο ένας ανεξάρτητος τρίτος. Αρνούμαστε πεισματικά να συνειδητοποιήσουμε το αυτονόητο, ότι δηλαδή είτε μας αρέσει είτε όχι, με ή χωρίς λύση, είμαστε υποχρεωμένοι να επιβιώνουμε με την Τουρκία δίπλα μας.

Συνεπώς, αν το δούμε αυτό από άλλη οπτική γωνιά, αυτό που σήμερα μας φαίνεται κατάρα θα πρέπει να το μετατρέψουμε με τους χειρισμούς μας σε πλεονέκτημα.

Σκεφθείτε ποσά ωφελήματα θα μπορούσε να έχει η Κύπρος από μια συνεργασία με την πιο δυνατή χώρα της περιοχής, η οποία θα είχε και αυτή πραγματικό συμφέρον να συνεργάζεται με μια επανενωμένη Ευρωπαϊκή Κύπρο, στο πλαίσιο μιας διζωνικής, δικοινοτικής ομοσπονδίας, καθώς επίσης και με την Ελλάδα. Στην τελική ανάλυση, είναι τα κοινά συμφέροντα που δημιουργούν τις δυνατές συμμαχίες και όχι οι κοινές αρχές ή το διεθνές δίκαιο που, όπως ξέρουμε από την πικρή μας πείρα, χρησιμοποιούνται κατά το δοκούν από τον ισχυρότερο σε κάθε αναμέτρηση.

Αναγνωρίζω ότι αυτές οι ιδέες είναι ριζοσπαστικές. Παραδέχομαι ότι θέλουν περαιτέρω επεξεργασία. Τις δημοσιεύω, όμως, επειδή πιστεύω ότι επαναλαμβάνοντας τις ίδιες τακτικές ξανά και ξανά δεν πρόκειται να επιτύχουμε τον στόχο μας. Στόχος που δεν είναι άλλος από την επιβίωση όλων των Κυπρίων στην κοινή μας πατρίδα. Τις παραθέτω εδώ για ότι αξίζουν και σαν τροφή για σκέψη.

Το τραγούδι του Νίκου και ο θυμός της Ζαχάροβα!

Το λαϊκό άσμα

Στην εκδήλωση βράβευσης του Επιτρόπου Χρήστου Στυλιανίδη από τον ΟΠΕΚ με το βραβείο «Γιάννος Κρανιδιώτης», στην κατάμεστη αίθουσα της Δημοσιογραφικής Εστίας, παρατηρήθηκαν έντονα «καιρικά» φαινόμενα. Το πρώτο ήταν η παντελής απουσία της κυβέρνησης. Ούτε πρόεδρος, ούτε υπουργός, ούτε ένας υπάλληλος του Προεδρικού Μεγάρου. Δεν ελέγχεται ως έγκυρη η πληροφορία ότι ο Πρόεδρος εκείνο το βράδυ στο Προεδρικό, στο τραπέζι που έκανε για τον εθελοντισμό –για να έχει κάπου να πάει – τραγουδούσε το γνωστό λαϊκό άσμα, «δεν σε θέλω, δεν σε θέλω, πια δεν σ' αγαπώ/ και πάρε και δρόμο και τράβα στο καλό».

Η Δαμανάκη

Ακούσαμε και αντιφωνήσεις μάλλον καμπύλης τροχιάς, που τις υπολόγισα κι εγώ και πολλοί άλλοι ότι έπεσαν στους κήπους του Προεδρικού. Η τέως Επίτροπος Μαρία Δαμανάκη προσφωνώντας τον Στυλιανίδη είπε ότι πρόκειται για «ένα εξαιρετικό βραβείο σε έναν εξαιρετικό άνθρωπο» και μίλησε για το κύρος και το ανθρωπιστικό έργο του κ. Στυλιανίδη σε όλο τον κόσμο. Ο ΟΠΕΚ, είπε η κ. Δαμανάκη, βραβεύει έναν άνθρωπο, ο οποίος έχει ακόμη πολύ μέλλον μπροστά του.

Ο Κασουλίδης

Ο Ιωάννης Κασουλίδης χαρακτήρισε τον Χρήστο Στυλιανίδη πολιτικό με ήθος, εντιμότητα, μετριοφροσύνη, έναν εκσυγχρονιστή με αφοσίωση προς το ευρωπαϊκό μοντέλο και απευθυνόμενος στον φίλο του Στυλιανίδη του είπε: «Ξέρω ότι και η Ευρώπη και η Κύπρος ξέρουν ότι δεν έφτασες σε ηλικία που ο δρόμος σου τελειώνει εδώ». Και στο «για σε τα λέω πεθερά για να τ' ακούει η νύφη», κατέληξε: «Επομένως πρέπει να προβληματιστείς πώς θα αξιοποιήσεις το κεφάλαιο που συμμάζεψε όλη αυτή η επιτυχής πορεία». Πού να το καταθέσει γιατρέ; Πού;

Πόσο λείπει

Στην αντιφώνησή του ο Στυλιανίδης μίλησε για τη μεγάλη εκτίμηση της οποίας χαίρει ο Κασουλίδης στην Ε.Ε., για το ότι η Ε.Ε. αποφάσισε να εισέλθει στα βαθιά στο Κυπριακό στις Συνόδους για την Κύπρο στην Ελβετία και λόγω του κύρους Κασουλίδη! Έχοντας την μπάλα στα πόδια εντός περιοχής, ο Επίτροπος σκόραρε λέγοντας ότι, μιλώντας πρόσφατα με τη Φεντερίκα Μογκερίνι, η Ιταλίδα του είπε πόσο λείπει από τα συμβούλια των Υπουργών Εξωτερικών, ο Ιωάννης Κασουλίδης...

-Αβέρωφ: Είναι δυνατό να δώσει τη μισή άνω ΑΟΖ και το 30% της κάτω στους Τούρκους και να ψηφίσει κανείς ε/κ λύση συνομοσπονδίας;
-Ναι!

Γιατί θύμωσε η Ζαχάροβα

Δεν ήταν τυχαίο που η παγερή μεν ωραιοτάτη δε κυρία του ρωσικού Υπουργείου Εξωτερικών Μαρία Ζαχάροβα, βγήκε πικρή, προειδοποιώντας τη Λευκωσία με συνέπειες σε περίπτωση που επιτρέψει την «περαιτέρω στρατιωτικοποίηση» της Κύπρου. Κάποιες μέρες πριν από την Τετάρτη που θύμωσε επισήμως η Μαρία και συγκεκριμένα στις 30 Νοεμβρίου, είχε ολοκληρωθεί αποστολή Αμερικανών στρατιωτικών αξιωματούχων στην ευρύτερη περιοχή, με σταθμό και στην Κύπρο. Σύμφωνα με έγκυρες πηγές του Ιανού, οι Αμερικανοί αξιωματικοί άρτι αφιχθέντες στην Ελλάδα επισκέφτηκαν στρατιωτικές εγκαταστάσεις, σε Ρόδο, Κύπρο, Κρήτη και Άραξο.

Αμερικανική βάση

Αυτή η επιθεώρηση εντάσσεται στο πλαίσιο εξέτασης εναλλακτικών αμερικανικών επιλογών λόγω των τουρκικών απειλών για κλείσιμο του Ιντσιρλίκ. Οι αμερικανική πλευρά εξετάζει ζητήματα στάθμευσης στρατευμάτων, αλλά και αποθήκευσης πολεμοφοδίων. Αντιλαμβάνεται κανείς, στην περίπτωση της Κύπρου, τι μπορεί να σημαίνει αυτό: αμερικανική βάση εδώ! Ήταν επόμενο η Μόσχα να τα πάρει στο κρανίο. Το ίδιο και η Άγκυρα, η οποία όμως προτίμησε να κρυφτεί πίσω από την Αρκούδα, μέχρι νεωτέρας. Εξάλλου αυτό τη βοηθάει την Τουρκία, διότι αδυνατίζει το ενδεχόμενο η Μόσχα να θέσει βέτο υπέρ της Κύπρου για το Κυπριακό στο Σ.Α. όπως έπραξε δύο φορές στο παρελθόν. Τώρα, μάλιστα, που είναι ανοικτό και το ζήτημα της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, η Λευκωσία στο Σ.Α. έχει να ελπίζει στη Μόσχα.

Ο πόλεμος

Όλος αυτός ο αμερικανο-ρωσικός πόλεμος, όπως πολύ καλά γνωρίζουμε εδώ στην Κύπρο ξεκίνησε εδώ και πολύ καιρό, όταν οι Αμερικανοί προειδοποίησαν τη Λευκωσία επισήμως αλλά και μέσω ρεπορτάζ των μεγάλων ειδησεογραφικών τους δικτύων, όταν δεν θα ανεχθούν άλλο να γίνεται το νησί μας πλυντήριο των λεφτών των Ρώσων ολιγαρχών. Η Ουάσιγκτον έστειλε εδώ πράκτορες της CIA και του FINCEN και προειδοποίησαν τη Λευκωσία ότι θα μας κόψουν το δολάριο, αν δεν καθαρίσουμε με το «βρώμικο χρήμα» και τους Ρώσους. Οι τράπεζες χεσμένες έκλεισαν δεκάδες χιλιάδες λογαριασμούς ρωσικών εταιρειών και οι μεγάλοι Ρώσοι έφυγαν για ...άλλες χώρες της Ευρώπης!

Το εμπάργκο

Οι κυρώσεις Ουάσιγκτον-Βρυξελλών στη Μόσχα είχαν ως αποτέλεσμα να παγώσουν και οι λογαριασμοί της «Ροζαμπαρόνεξπορντ», της ρωσικής κρατικής εταιρείας εξοπλισμών. Από τότε η Ε.Φ. που η μισή είναι ρώσικη δεν μπορεί να πάρει ανταλλακτικά για τα συστήματά της που «μιλάνε ρώσικα». Θυμίζω, τα ελικόπτερα MI35,τα άρματα μάχης T80, τα ρωσικά τεθωρακισμένα μεταφοράς προσωπικού και τα αντιαεροπορικά TOR M1. Ρε, λέτε αυτός να είναι ο λόγος που οι αμερικανοί λένε τώρα ότι θα πρέπει να αρθεί το εξοπλιστικό εμπάργκο που έχουν επιβάλει στην Κύπρο; Πάντως, αν η Αμερική και η Ρωσία τσακώνονται για μας, οι καιροί είναι σίγουρα πονηροί, περίεργοι κι επικίνδυνοι. Ας ελπίσουμε ότι το 2019 θα μας μπει... καλά!

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Χρυστάλλα Γιωρκάτζη

Η διοικήτρια της ΚΤΚ Χρυστάλλα Γιωρκάτζη εντυπωσίασε τα μέλη της Επιτροπής Οικονομικών της Βουλής... με τη νέα της κουρ!

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΑΝΤΡΟΥ Γ. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ**

Η επίδραση των μέσων κοινωνικής «παρακολούθησης»

Η κοινωνία των πολιτών είναι σήμερα σε μεγάλο βαθμό εξαρτώμενη από τη χρήση αλλά και κατάχρηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Χωρίς να το καταλαβαίνουμε, κοιτάζουμε συνεχώς το κινητό μας τηλέφωνο για επιβεβαίωση λήψης μηνυμάτων ή σχολίων που μας αφιερώνουν οι διαδικτυακοί μας φίλοι. Έχουμε, ωστόσο, ποτέ αναρωτηθεί αν αυτή η καταχώρηση προσωπικών στοιχείων στους ιστότοπους μάς καθιστά τελικά υποψήφια θύματα παρακολούθησης Ο ισπανός δημοσιογράφος και συγγραφέας Ιγνάσιο Ραμονέ αναδεικνύει στο βιβλίο του «Η Αυτοκρατορία της Επιτήρησης» τη στενή σχέση των εταιρειών GAMAF (Google, Apple, Microsoft, Amazon, Facebook) με τον αμερικανικό κρατικό μηχανισμό και την εξωτερική πολιτική (σελ. 17).

Επικαλείται, επίσης, τον Έλληνα φιλόσοφο Εμπεδοκλή, ο οποίος υποστήριζε ότι ο κόσμος αποτελείται από ένα συνδυασμό τεσσάρων στοιχείων, της γης, του αέρα, του νερού και της φωτιάς, συγκαταλέγοντας σε αυτά και το Ίντερνετ ως το πέμπτο στοιχείο συγκρότησης του «σύγχρονου» πλέον κόσμου. Μετά τις επιθέσεις στους Δίδυμους Πύργους στη Νέα Υόρκη στις 11 Σεπτεμβρίου 2001, η παραβίαση προσωπικών δεδομένων πολιτών αποτελεί πλέον σχεδόν καθημερινή ρουτίνα. Όλα γίνονται «νόμιμα» στο όνομα της πάταξης της τρομοκρατίας.

Ο κόσμος πλέον δεν μπορεί να ζει με ασφάλεια, αν δεν γίνονται τακτικοί και σχολαστικοί έλεγχοι, στα αεροδρόμια, στους σιδηρόδρομους, τις πλατείες, ακόμα και στα σπίτια, όπως επικαλούνται οι διάφορες μυστικές υπηρεσίες. Σήμερα, 17 χρόνια μετά τις βομβιστικές επιθέσεις στην Αμερική, η τεχνολογία έχει προχωρήσει, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αποτελούν μέρος της καθημερινότητάς μας και γι' αυτό οι αμερικανικές και ευρωπαϊκές μυστικές υπηρεσίες έχουν θέσει ως στόχο τους τον πλήρη έλεγχο παρακολούθησής τους για καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του φονταμενταλισμού.

Γι' αυτό τον λόγο έχουν εξελιχθεί και αναπτυχθεί υπερσύγχρονα συστήματα παρακολούθησης, συνεχίζοντας την παράδοση από τον Πρώτο, στον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, έπειτα στον Ψυχρό Πόλεμο μέχρι την εποχή του δικτύου Echelon, ενός κατασκοπευτικού δορυφόρου, όπως μας πληροφορεί ο Ραμονέ, για έλεγχο υποθαλάσσιων καλωδίων οπτικών ινών, υποκλοπές τηλεφωνικών συνομιλιών, φαξ, SMS, e-mails κ.ά. (σελ. 53). Το Echelon, συνεχίζει ο συγγραφέας, μπορεί να καταγράψει μέχρι 2 εκατομμύρια συνομιλίες το λεπτό, κατασκοπεύει κυβερνήσεις, πολιτικά κόμματα, συνδικάτα, κοινωνικά κινήματα και εταιρείες. Το Echelon, καταλήγει, «δεν χαλαρώνει ποτέ, δεν κοιμάται ποτέ, δουλεύει σαν κλέφτης μέσα στη νύχτα» (σελ. 55). Νέα εργαλεία παρακολούθησης, στο πρότυπο του Echelon, ή κατασκοπίας των πολιτών για αντιμετώπιση της τρομοκρατίας, όπως βιομετρικά σκάνερ, δορυφόροι και υπέρυθρες κάμερες (drones), έχουν εφαρμοστεί σε αρκετές μεγαλουπόλεις της Ε.Ε.

Αρκετοί χάκερς, μάλιστα, ή «μάρτυρες δημοσίου συμφέροντος», όπως τους αποκαλεί ο Ραμονέ, αντέδρασαν και τα έβαλαν με τις αμερικανικές μυστικές υπηρεσίες, όπως ο Έντουαρντ Σνόουντεν, ο Τζούλιαν Ασάνζ και η Τσέλσι Μάνινγκ, ενώ πραγματοποιήθηκαν αρκετές εκστρατείες κατά της παρακολούθησης με κύρια συνθήματα όπως: «Θέλατε να υπηρετήσετε τους συμπολίτες σας. Τελικά καταλήξατε να τους κατασκοπεύετε» ή «Ακούτε την καρδιά σας, όχι τα καλώδιά μας». Ο Ασάνζ, ιδρυτής των WikiLeaks, δήλωσε ξεκάθαρα σε συνέντευξή του στον συγγραφέα ότι «η Google μας κατασκοπεύει και μας καταδίδει στις Η.Π.Α.» (σελ. 125). Ωστόσο, όλοι όσοι τόλμησαν να τα βάλουν με τους πράκτορες και τα κράτη που υπηρετούν, είτε βρίσκονται κάπου απομονωμένοι είτε βρίσκονται αντιμέτωποι με ποινή φυλάκισης ή ακόμα και με τη θανατική ποινή.

Η επικράτηση των ΜΜΕ, αλλά και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης έχει επιφέρει τρομακτικές αλλαγές στη συμπεριφορά των πολιτών. Βέβαια, ο καθένας που θέλει να μοιράζεται με τους διαδικτυακούς του φίλους προσωπικές στιγμές πρέπει να έχει κατά νου τους κινδύνους που προκύπτουν από την παραχώρηση προσωπικών δεδομένων σε αγνώστους. Το facebook προσελκύει τους χρήστες, όπως η ζάχαρη τα μυρμήγκια και άλλα έντομα – εξ ου και το όνομα του ιδρυτή του, Zuckerberg (βουνό από ζάχαρη, στα γερμανικά).

Ο κόσμος χειραγωγείται από τα ΜΜΕ και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αφού, όπως δήλωσε ο Ασάνζ, αυτά παραμένουν στην υπηρεσία της κυρίαρχης εξουσίας. Το καταληκτικό σχόλιο ενός άλλου συνεντευξιαζόμενου του συγγραφέα, του Νόαμ Τσόμσκι, θέτει ξεκάθαρα το δικό του στίγμα στο θέμα της παρακολούθησης: «Τα ΜΜΕ είναι για τη δημοκρατία ό,τι και η προπαγάνδα για τη δικτατορία».

Ο κ. Άντρος Γ. Καραγιάννης είναι δήμαρχος Δερύνειας.

ΒΟΛΕΣ / *Γράφει ο* **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΠΑΡΗΣ**

Γεννήθηκε η νέα δημοσιογραφία

Στα συντρίμμια της θεομηνίας, η οποία έπληξε κυρίως τη Λευκωσία, αλλά και λιγότερο όλη την Κύπρο, γεννήθηκε και στον τόπο μας, η νέα δημοσιογραφία. Ούτε ένας δημοσιογράφος, ούτε ένας φωτορεπόρτερ, ούτε ένα κινηματογραφιστής, δεν σηκώθηκε από το κρεβάτι του, για να απαθανατίσει την καταστροφή, η οποία συνέβη δύο ώρες μετά τα μεσάνυκτα. Τον ρόλο των λειτουργών των Μέσων Ενημέρωσης ανέλαβαν οι πολίτες, οι οποίοι με τα κινητά τους τηλέφωνα έγιναν και δημοσιογράφοι και φωτορεπόρτερ και κινηματογραφιστές και ανέλαβαν το μεγαλύτερο βάρος της ενημέρωσης των πολιτών, για τον θυμό της φύσης. Το πρωί μετά το πέρασμα της θεομηνίας, τα πρωινάδικα στις τηλεοράσεις και τα ραδιόφωνα συζητούσαν τα γεγονότα, στηριζόμενα στις φωτογραφίες και τα βίντεο, στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Επί της ουσίας απουσίαζε η επαγγελματική ματιά των λειτουργών των Μέσων Ενημέρωσης, απουσίαζε αυτό το οποίο καλείται ρεπορτάζ.

Για τους παροικούντες στον χώρο των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας, το γεγονός είναι πολύ φυσιολογικό, αφού σχεδόν κανένα Μέσο Ενημέρωσης δεν πληρώνει για εργασία το βράδυ και κανένα Μέσο Ενημέρωσης δεν ενδιαφέρεται και πολύ για την επικαιρότητα. Το γεγονός είναι πολύ φυσιολογικό, μετά την έλευση του διαδικτύου και των προγραμμάτων κοινωνικής δικτύωσης. Πριν από μερικά χρόνια, οι δημοσιογράφοι, οι κινηματογραφιστές και οι φωτορεπόρτερ «σκοτώνονταν» κυριολεκτικά τις νύκτες, για να καλύψουν φόνου, θεομηνίες και άλλα γεγονότα. Πολεμούσαν για μια πληροφορία, για ένα καλό πλάνο, για μια καλή φωτογραφία και κυρίως αγωνίζονταν για ένα καλό λόγο από τους προϊσταμένους τους και για την καταξίωση στον χώρο ενημέρωσης. Σήμερα όλα αυτά θυμίζουν όνειρα θερινής νυκτός, μιας άλλης εποχής. Σήμερα υπάρχει το κρατικό Κυπριακό Πρακτορείο Ειδήσεων, σήμερα σχεδόν όλα τα κόμματα έχουν δικές τους κάμερες, σήμερα όλα τα Υπουργεία έχουν λειτουργούς Τύπου, σήμερα η Αστυνομία, η Εθνική Φρουρά και όλοι οι μεγάλοι οργανισμοί έχουν ομάδες ατόμων, οι οποίες ασχολούνται με την πληροφόρηση των δημοσιογράφων και της κοινής γνώμης.

Ωστόσο, έχει ο καιρός γυρίσματα και οι κύριοι καναλάρχες και εκδότες δεν είναι οι μόνοι έξυπνοι στον κόσμο. Οι πρακτικές της δημοσιογραφίας του «copy paste» και του «one man show» εφαρμόστηκαν πρώτα στις Ηνωμένες Πολιτείες και ακολούθως σε άλλες μεγάλες χώρες και σήμερα τείνουν να εκλείψουν. Ο λόγος είναι πολύ απλός, γιατί ο κόσμος απαιτεί αξιοπιστία, απαιτεί αντικειμενικότητα, απαιτεί να ξέρει τον άνθρωπο, ο οποίος μεταδίδει μια είδηση. Μεγάλα κανάλια του εξωτερικού απαιτούν από τους δημοσιογράφους να μεταδίδουν μόνο ό,τι οι ίδιοι είδαν και ό,τι οι ίδιοι άκουσαν και διασταύρωσαν. Δεν είναι τυχαίο και το γεγονός ότι μια φαινομενικά ασήμαντη είδηση, από ένα σοβαρό δημοσιογράφο, μπορεί να ανατρέψει ολόκληρες κυβερνήσεις, ενώ μια επαγγελματική φωτογραφία μπορεί να αλλάξει τον ρου της ιστορίας. Πίσω όμως από τις σημαντικές ειδήσεις και τις σημαντικές εικόνες, υπάρχουν επαγγελματίες δημοσιογράφοι, κινηματογραφιστές και φωτορεπόρτερ. Αυτή είναι η μεγάλη διαφορά, με τους ερασιτέχνες δημοσιογράφους, κινηματογραφιστές και φωτογράφους, οι οποίοι καταγράφουν τυχαία με τα κινητά τους τηλέφωνα, ιστορικά γεγονότα, τα οποία όμως διαρκούν μερικές στιγμές.

Στην Κύπρο, αρκεί μια περιήγηση στο διαδίκτυο, μέσω του Google, για να αντιληφθεί κανείς ότι η πλειοψηφία των ειδήσεων είναι αντιγραφές από άλλα μέσα ενημέρωσης και κυρίως από το ΚΥΠΕ. Φυσικά και στην Κύπρο, ελάχιστα διαδικτυακά μέσα, μπορούν να αντέξουν στον χρόνο και ελάχιστα μπορούν να προσφέρουν σοβαρή ενημέρωση στους πολίτες. Αποτέλεσμα είναι να διαλύονται, πριν ακόμη συμπληρώσουν μερικούς μήνες ζωής. Συνήθως τα Μέσα, τα οποία μπορούν να αντέξουν είναι τα εξειδικευμένα με πρωτογενείς ειδήσεις και τα Μέσα τα οποία έχουν πίσω τους τηλεοράσεις, ραδιόφωνα και εφημερίδες, άρα πολλές πρωτογενείς ειδήσεις. Η επανάσταση του Facebook, του Twitter, του Instagram και άλλων μέσων κοινωνικής δικτύωσης μπορεί να προκαλεί παροξυσμό για δισεκατομμύρια ανθρώπους, ωστόσο ποτέ δεν μπορεί να καταστούν μέσα έγκυρης ενημέρωσης των πολιτών. Φαινομενικά μπορεί να γεννήθηκε η νέα δημοσιογραφία και στην Κύπρο, ωστόσο λογικά και φυσικά θα είναι και αυτή βραχύβια.

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΔΑ / *Της* **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Το μάθημα από τον Μακρόν

Όταν τον Μάιο του 2017 ο Εμανουέλ Μακρόν εκλεγόταν ως ο επόμενος Πρόεδρος της Γαλλίας αφήνοντας πίσω του την ακροδεξιά Μαρίν Λεπέν και δύο φθαρμένα παραδοσιακά κόμματα, λέγαμε πως είχε να κερδίσει ένα μεγάλο στοίχημα. Να αποδείξει πως είναι η ελπίδα του οικοδομήματος που λέγεται Ευρωπαϊκή Ένωση, το τελευταίο οχυρό της μετριοπάθειας απέναντι στον άκρατο λαϊκισμό ενισχύεται παγκόσμια ή να αποδειχθεί μέσα από τις πράξεις του ως ένα ακόμα πολιτικό πυροτέχνημα. Και αυτό καθόλου τυχαία, καθώς ο ίδιος είχε δύο σημαντικά όπλα που θα μπορούσαν να λειτουργήσουν εύκολα και ως η μεγάλη αδυναμία της διακυβέρνησής του. Ήταν τεχνοκράτης που δεν αναδύθηκε από τον σωλήνα του κομματικού κατεστημένου και είχε μία σημαντική επικοινωνιακή γοητεία. Είναι όμως αυτά αρκετά; Ενάμισυ χρόνο μετά τη θριαμβευτική νίκη του, η δημοτικότητα του πέφτει συνεχώς με το ποσοστό αποδοχής του να φτάνει σήμερα μετά βίας το 20% και να τείνει να μετατραπεί σε πολιτική φούσκα. Η κατάσταση στο εσωτερικό, ανατρέπει εν πολλοίς και την όποια φιλοδοξία του, όχι μόνο να ηγηθεί της Ευρώπης στη θέση της Γερμανίας αλλά και να την αλλάξει. Καθόλου τυχαίο που ενώ οι Ευρωπαίοι ηγέτες και όσοι κινούν τα νήματα στις Βρυξέλλες αρχικά αγκάλιασαν την υποψηφιότητά του, σήμερα, προσπαθούν εντέχνως να κρατήσουν αποστάσεις. Το ερώτημα που εγείρεται συνεπώς είναι πώς ο Μακρόν που αποτελούσε την ελπίδα για τη διάσωση της Ευρώπης και της Γαλλίας έφτασε στην πτώση τόσο απότομα; Είχαμε αναφέρει και στο παρελθόν πως η επικοινωνιακή προσπάθειά του να αποτινάξει το δίλημμα Δεξιάς ή Αριστεράς, με στόχο να φέρει κοντά τόσο τους κεντροδεξιούς όσο και τους κεντροαριστερούς, αλλά και η πολιτική απειρία του πιθανόν να γυρίσουν εναντίον του. Και μάλλον και τα δύο ζητήματα συνέβαλαν δραστικά στην απαρχή της απότομης πτώσης του, καθώς μεγάλη μερίδα της κοινωνίας των πολιτών που τον ακολούθησε και πίστεψε στο όραμά του πλέον στρέφεται εναντίον του. Και στρέφεται εναντίον του, καθώς όσα υποσχέθηκε για μία νέα Γαλλία των μεταρρυθμίσεων και της οικονομικής ανάπτυξης αποδεικνύονται ωραία μεν συνθήματα, αλλά καταρρέουν με την πάροδο του χρόνου.

Ενδεικτική, άλλωστε, η περίπτωση με τα «κίτρινα γιλέκα». Αφορμή της κινητοποίησης υπήρξε η αύξηση στην τιμή των καυσίμων που δεν περιοριζόταν βεβαίως εκεί. Στη Γαλλία της λιτότητας και της ανέχειας η τιμή των καυσίμων υπήρξε η κορυφή του παγόβουνου. Με τις τιμές των ενοικίων στο κέντρο του Παρισιού και των υπόλοιπων πόλεων να είναι απλησίαστες και ο κατώτατος μισθός να είναι ιδιαίτερα χαμηλός πολλοί αναγκάζονται να μετακινηθούν στα προάστια για να τα βγάλουν πέρα. Σε αυτό το πλαίσιο και με τις συγκοινωνίες να βρίσκονται σε άθλια κατάσταση, η μετακίνησή τους με οχήματα θεωρείται επιβεβλημένη. Κάπως έτσι η μείωση των καυσίμων έγινε η κατάκτηση μιας κοινωνίας που βγήκε στους δρόμους και το Βατερλό μιας κυβέρνησης που ξεκίνησε με τις καλύτερες προοπτικές. Ο Εμανουέλ Μακρόν έδινε συνεχώς την εικόνα αλαζονείας και πλήρους απαξίωσης των χαμηλών στρωμάτων. Η φορολογική του πολιτική, οι περικοπές των δημοσίων δαπανών και οι διευκολύνσεις στα υψηλά κοινωνικά στρώματα, κατέδειξαν πως το προεκλογικό αφήγημα ανάμιξης στοιχείων της Δεξιάς με την Αριστερά αποτελούσαν μάλλον φούσκα παρά πραγματικότητα. Αυτό σε συνδυασμό με την ύπουλη προσπάθεια να συνδέσει τα κίτρινα γιλέκα με την Ακροδεξιά κατέδειξε την πλήρη αποστασιοποίησή του από την πραγματικότητα και ενίσχυσαν μάλλον τις φωνές εκείνες που τον χαρακτηρίζουν «μαριονέτα» του συστήματος.

Τι μας δίδαξε συνεπώς το φαινόμενο Εμανουέλ Μακρόν; Το πολιτικό σύστημα χρειάζεται εκ βάθρων αλλαγή με την εισαγωγή άφθαρτων πολιτικών προσώπων με συγκεκριμένο όραμα. Όμως η μυθοποίηση απολίτικ προσώπων που παρουσιάζονται από το πουθενά ως σωτήρες λόγω της επικοινωνιακής τους δεινότητας δεν είναι απαραίτητα η λύση του προβλήματος. Είτε στη Γαλλία είτε στην Κύπρο που το φαινόμενο αυτό άρχισε να ανθεί εδώ και καιρό. Το αν ο Εμανουέλ Μακρόν θα προσγειωθεί απότομα από την πολιτική φούσκα που όλοι εμείς τον εναποθέσαμε μετά το τελευταίο χαστούκι είναι ένα ζήτημα ανοικτό. Το σίγουρο είναι πως η επόμενη πολιτική του μέρα μάς αφορά όλους. Καθώς κάθε στραβοπάτημά του ενισχύει συνεχώς τον ακραίο λαϊκισμό.

economidoum@kathimerini.com.cy

Μπαίνουν και τα τρένα στις μεγάλες πρωτεύουσες σε ρυθμό Χριστουγέννων.

ΕΝ ΚΑΜΙΝΩ / *Του* **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Η στροφή που πείραξε τη Ρωσία

Η διαδικασία στην οποία καιρό τώρα, και με σύστημα, βρίσκεται η Κύπρος και μετουσιώνεται στη λεγόμενη στροφή προς τη δύση, προφανώς και έχει πολλά επίπεδα. Τόσο ανάγνωσης όσο και αντίδρασης. Το σημαντικό που πρέπει να ξεκαθαρίσουμε μέσα στο κεφάλι μας είναι το γεγονός ότι αλλάζουν οι συμμαχίες. Αυτό άλλωστε είναι το έλαιον στη μηχανή της διπλωματίας. Δεν μιλάμε για στασιμότητα σε κανένα επίπεδο, κάτι που γνωρίζει ως και ο τελευταίος διπλωμάτης. Ωστόσο, η ιδιαιτερότητα της χώρας είναι που αναδεικνύει το θέμα των συμμαχιών της ως μείζον. Οι συμμαχίες της Κύπρου είναι πλούτος. Είναι μέσο και σκοπός, ο οποίος έρχεται να καλύψει τον περιορισμό της γεωγραφικής έκτασης και ν' αναδείξει τη σημαντικότητα της γεωγραφικής θέσης. Γεγονός επιβεβαιωμένο από αρχαιοτάτων χρόνων. Στο σήμερα, η χώρα ρίχνει το βάρος σε δύο στοιχεία. Αφενός στο να καθαρίσει το όνομά της ως πλυντήριο ξεπλύματος χρήματος, κάτι που επίσης είναι μια διαδικασία διαρκής, όχι μόνο κυπριακής απαίτησης, αλλά διεθνούς, με μπροστάρη τις ΗΠΑ και με τη Ρωσία στο επίκεντρο. Όταν διεθνή ΜΜΕ αποφασίσουν ν' ασχοληθούν με το ζήτημα, η Κύπρος με τη Ρωσία έχουν απόσταση τρεις λέξεις μέσα σε μια πρόταση που δεν είναι συμφέρουσα για εμάς. Κι αυτό παρά τις προσπάθειες που γίνονται σε οικονομικό και πολιτικό επίπεδο. Πρέπει δηλαδή συνεχώς να αποδεικνύουμε και όχι απλώς να το λέμε, πως δεν είμαστε ελέφαντες εφόσον οι πραγματικοί ελέφαντες, η Ρωσία και οι ΗΠΑ, έχουν το δικό τους χορό στον οποίο μπήκαμε και εμείς. Στην εξίσωση αυτή έχουμε τραπεζικούς λογαριασμούς να κλείνουν εταιρείες-κέλυφος να φεύγουν από την Κύπρο κτλ. Είναι έντονο δηλαδή το ρωσικό στοιχείο, εκτός κι αν θέλουμε να θάψουμε το κεφάλι στο χώμα και να μην καταλαβαίνουμε το πώς και το γιατί. Ενοχλήθηκε η Ρωσία από όλα αυτά; Εννοείται πως ναι. Ενοχληθήκαμε εμείς; Αγνοώ το αν υπήρξαν πολιτικές αντιπαραθέσεις για το αν θα πρέπει να φύγουν ή όχι αυτές οι εταιρείες. Αγνοώ το αν κάποιος έφερε αντίρρηση στο ότι πρέπει κάποτε να σταματήσουν τα ΜΜΕ να χωρίζουν με ορισμένες λέξεις τη Ρωσία από την Κύπρο εν μέσω διόλου κολακευτικών προτάσεων. Υπάρχει κανείς που να μην το θέλει; Κρατάμε αυτό, με την προσπάθεια αυτή και πάμε στο δεύτερο σκέλος, που είναι η στροφή της χώρας μέσω των εξοπλισμών αφενός αλλά και των συνεργειών στην ΑΟΖ αφετέρου με συμμαχικές χώρες και όχι με τη Ρωσία. Προκάλεσε πρόβλημα στη Ρωσία αυτή η πραγματικότητα; Μα δεν απέκλεισε κανείς το ενδεχόμενο συνεργασίας μέσα στην ΑΟΖ, έστω και με άλλο τρόπο, στις υποδομές ας πούμε. Δημιούργησε πρόβλημα στη Ρωσία το ότι αγοράζει πλοία η Κύπρος; Μάλλον όχι. Μήπως αντέδρασε η Κύπρος όταν η Τουρκία «έκλεισε» τους S-400; Τώρα θα καταλάβουμε τις πραγματικότητες αυτού του εμπορίου και πώς καθορίζουν ισορροπίες; Γιατί, λοιπόν, αυτή η στροφή προς τις ΗΠΑ δημιουργεί θέμα στο εσωτερικό της χώρας; Θα πρέπει κανείς να απαντήσει άλλη ερώτηση. Πόσο θέλει ή δεν θέλει η Ρωσία να λυθεί το Κυπριακό; Αν απαντηθεί αυτή η ερώτηση τότε έχουμε μια εικόνα για το τι γίνεται ό,τι γίνεται, σε συνδυασμό φυσικά και με τα όσα προανέφερα σε επίπεδο οικονομίας. Δεν είναι καμιά σπουδαία ανακάλυψη αυτά. Είναι σημεία των καιρών, που δείχνουν όμως πολλά πράγματα ταυτόχρονα και καλά θα κάνουμε πριν καταφύγουμε άμεσα στο άναμμα πυρσών της δικής μας πολιτικής να δείξουμε και τα οφέλη που αποκομίσαμε, όταν η Ρωσία στην Κύπρο πατούσε και με τα δύο πόδια. Τώρα βρισκόμαστε σε μια προσπάθεια που δεν έχει ιστορικές, κομματικές συνδέσεις και αποχρώσεις, δεν διαπερνάται από ιστορικές γέφυρες. Βρισκόμαστε εν μέσω μιας πορείας εκμετάλλευσης με τον καλύτερο δυνατό τρόπο των συγκυριών, όπως έχουν αυτή τη στιγμή. Με άλλα λόγια, δεν περιμένω να μου πει μπράβο ο Λένιν εφόσον αυτόν τον Λένιν ακόμη και οι Ρώσοι τον έχουν αντικαταστήσει με το δολάριο.

Όταν διεθνή ΜΜΕ αποφασίσουν ν' ασχοληθούν με το ζήτημα, η Κύπρος με τη Ρωσία έχουν απόσταση τρεις λέξεις μέσα σε μια πρόταση που δεν είναι συμφέρουσα για εμάς.

tsikalasm@kathimerini.com.cy

ΑΡΘΡΟ / *Της* **ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ**

Μαλακή ζύμη στα χέρια δημεγερτών

Εσπασαν κράσπεδα πεζοδρομίων και σκαλοπάτια σπιτιών, πέταξαν μολότοφ, ακόμη και από ταράτσες πολυκατοικιών, έκαψαν κάδους και αυτοκίνητα, έστησαν οδοφράγματα, θρυμμάτισαν ιδιωτικά και δημόσια αγαθά, κατά τα συνήθη. Η ρουτίνα της καταστροφής δεν είναι εξέγερση, το γνωρίζουν, δεν υπάρχει τίποτα το επαναστατικό στην επανάληψη της κατερείπωσης, είναι «πόλεμος» για τον έλεγχο των πραγμάτων. Ενας συνεχής κύκλος βίας για τη διατήρηση της καθεστηκυίας ανωμαλίας. Δεν θα αλλάξει κάτι αν δεν αλλάξει πρώτα ο καθένας από εμάς, τους θεατές, τους εθισμένους στην ανομία (η «αγανάκτηση» θόλωσε τους κανόνες), στην αντιστροφή της πραγματικότητας (τα μνημόνια έφεραν την κρίση, όχι η κρίση τα μνημόνια), στην επιβολή των ακροτήτων επί της νηφαλιότητας, των παραλογισμών επί της σύνεσης, της οργής επί της λογικής.

Το συναίσθημα, όπλο στα χέρια του δημεγέρτη, κινεί τα πάντα έξω από κάθε μέτρο. Εύκολα καλλιεργούνται κλισέ θυμού και μίσους προς τα σκοτεινά διευθυντήρια (πάντα οι άλλοι φταίνε), γρήγορα μεταδίδεται ο φόβος προς τους επικίνδυνους «άλλους», άμεσα αναλώνονται οι υποσχέσεις για ολοκληρωτική κάθαρση και μελλοντική ευτυχία.

Λέξεις όπως σωτηρία, δικαιοσύνη, ελευθερία, με νόημα ευρύ, γενικό διεγείρουν το θυμικό. Όμως η αμφισημία τους καταστρέφει τους μηχανισμούς προσέγγισης ενός πιο συγκεκριμένου νοήματος, και γινόμαστε ζύμη στα χέρια λαϊκιστών, γινόμαστε οπαδοί, ευάλωτοι στον παρορμητισμό, στη χειραγώγηση, στον πρωτογονισμό, στις ακραίες πεποιθήσεις, στη βαρβαρότητα. Καθώς πλησιάζουν εκλογές, ο ορυμαγδός του διαδικτυακού σχολιασμού που ξεσηκώνει τα πλήθη με παλμό ποδοσφαιρικού γηπέδου, η αρένα των κάθε είδους «εντευκτηρίων» εντείνουν την πόλωση και τη σύγχυση. Προπαγάνδα, ψευδείς ειδήσεις, υπερβολές, νοσηρότητες που αποσπώνται από την ιστορική εμπειρία και επιβάλλονται ως πυξίδες, συνθηματολογία, δημαγωγία, λασπολογία προσφέρουν εκτόνωση στα ακραία συναισθήματα, διευκολύνοντας την κυριαρχία του θυμικού.

Ομως τι είναι θυμικό και τι ορθός λόγος; Θυμικό είναι «η σφαίρα εκείνη της ψυχής που περικλείει το συναίσθημα και τη βούληση» ή είναι «όσα αισθανόμαστε και σκεφτόμαστε, που ρυθμίζονται από το νευρικό και ορμονικό σύστημα». Ορθολογισμός είναι η φιλοσοφική θεωρία που δέχεται ως γνώμονα, αφετηρία, βάση της γνώσης, τη λογική. Σύμφωνα με τους ορθολογιστές φιλοσόφους, από τον Πλάτωνα ώς τους Καρτέσιο, Πασκάλ, Λάιμπνιτς, Σπινόζα, Χέγκελ κ.λπ., τον κόσμο τον κατανοούμε με τον ορθό λόγο, με αυτόν μπορούμε να προβλέψουμε την πορεία του. Είναι τρόπος σκέψης, δεν είναι ιδεολογία, ούτε είναι απαραίτητα ο λόγος των νικητών, της εξουσίας.

Οι δύο λέξεις δεν έχουν πάντα σαφές περιεχόμενο ούτε χωρίζουν τον κόσμο σε δύο καθαρά μέρη. Αποκτούν, ανάλογα με τη χρήση, πλήθος συμπαραδηλώσεων. Επειτα, συχνά, τόσο οι εκρήξεις του θυμικού όσο και οι συνετές στρατηγικές επιβίωσης αποτελούν όψεις του ίδιου αδιεξόδου. Η όποια λύση δεν χτίζεται ούτε μόνο με οργή ούτε μόνο με «ρεαλιστικά» τετελεσμένα. Θυμικό και ορθός λόγος πάνε παρέα, ομονοώντας και διαφωνώντας, δίνοντας και παίρνοντας. Και τα δύο είναι απαραίτητα για τη σύγκλιση των μερών στην εσωτερική κι εξωτερική ζωή.

Το καλό, η αρετή, βρίσκεται στο μέσον ανάμεσα σε δύο άκρα, στις δύο κακίες, την υπερβολή και την έλλειψη, είτε στα πάθη είτε στις πράξεις, έλεγε ο Αριστοτέλης στα «Ηθικά Νικομάχεια». Δεν υπάρχει ποτέ περίπτωση κάποιος στα άκρα να κάνει το σωστό.

Ομως το μέσον δεν μας συγκινεί. Μας συγκινούν τα άκρα.

Η χώρα μας είναι ένας τόπος όπου μπορούμε να βεβαιώσουμε τα πάντα με την ίδια αληθοφάνεια: εφικτά και ανέφικτα, υπαρκτά και φανταστικά. Επιχειρήματα και παραληρήματα είναι εναλλάξιμα. Ωστόσο ο χρόνος φθείρει ό,τι λάμπει υπερβολικά. Αλλά και τα συναισθήματα, όταν ερεθίζονται υπέρμετρα, σταδιακά φθίνουν. Οι διαλυμένες εποχές μπορούν να παρουσιάσουν τα πράγματα ολόγυμνα, να αφήσουν να φανούν, μέσα από τα τεμαχισμένα κελύφη, πικρές αλήθειες. Ισως αυτή η υποψία γνώσης να διασκορπίσει τη σύγχυση ως προς το τι είναι πτώση και τι ανάταση, ως προς το ποια είναι η ασφαλέστερη και ωφελιμότερη πορεία.

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / *Της* **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Η λίστα των χαμένων ερευνών

Ακόμα μια έρευνα έρχεται να εμπλουτίσει την «ευφάνταστη» λίστα με τις έρευνες που διεξάγει τα τελευταία χρόνια αυτό το κράτος στην απέλπιδα προσπάθειά του να διατηρήσει το όποιο ίχνος σοβαρότητας του έχει απομείνει: Η έρευνα για το ποιος φταίει που χάσαμε το εμπορικό σήμα του «εθνικού μας προϊόντος», του χαλλουμιού. Ναι, αγαπητοί μου, το χάσαμε κακήν κακώς και το κέρδισε μια ιδιωτική εταιρεία στην Αγγλία.

Το γιατί συνέβη αυτό το φοβερό θα το δείξει η εν λόγω έρευνα (εδώ γελάμε) η οποία σύμφωνα με ανακοίνωση του Υπουργείου Εμπορίου θα διεξαχθεί ώστε να διαφανεί τι πήγε λάθος (εδώ γελάμε ξανά). Όσοι δεν πήρατε χαμπάρι πώς την πάθαμε συνοπτικά αναφέρω πως τον περασμένο Δεκέμβριο μια ιδιωτική εταιρεία στο Ηνωμένο Βασίλειο έκανε αίτηση με την οποία ζητούσε την ανάκληση του εμπορικού σήματος που είχε κατοχυρωθεί στην Κύπρο.

Και ενώ το σοβαρό μας κράτος το μόνο που είχε να κάνει ήταν να υποβάλει εμπρόθεσμα την αντισταθμιστική του δήλωση, ώστε να υποστηρίξει το δίκιο του, όχι μόνο δεν το έπραξε αλλά κανείς δεν γνωρίζει (ούτε καν ο υπουργός) πού και γιατί κόλλησε η διαδικασία.

Εξ ου και θα διεξαχθεί η έρευνα ώστε να ανακαλύψουμε ποιος πιάστηκε στον ύπνο. Μέχρι βέβαια να διεξαχθεί η έρευνα, το γεγονός παραμένει ένα και αδιαμφισβήτητο: Το χαλούμι επέτασεν και γι' αυτή την καθόλα μάταιή του πτήση δεν χρειαζόμαστε καμία έρευνα για να μας υποδείξει το προφανές. Και το προφανές είναι επίσης αδιαμφισβήτητο: Πώς στερούμαστε κάθε σοβαρότητας διότι αν για μια τόσο «ξεκάθαρη» υπόθεση, η οποία αφορούσε μόνο στην εμπρόθεσμη κατάθεση εγγράφων, δεν φανήκαμε ικανοί να ανταποκριθούμε, είτε γιατί ακόμα στα Υπουργεία μας η αλληλογραφία γίνεται με πεζούνια, είτε γιατί κάποιος χασμουριόταν μπροστά από το ημερολόγιο της λήξης της προθεσμίας, τότε έχουμε πολύ σοβαρούς λόγους να διερωτόμαστε τι άλλο θα μας κοστίσει ο «ύπνος» της δημόσιοϋπαλληλικής μας νοοτροπίας.

Να το θέσω πιο απλά. Ένας υπουργός Εμπορίου οποιουδήποτε σοβαρού κράτους θα ντρεπόταν να ανακοινώσει πως θα διεξαχθεί εσωτερική έρευνα για μια τέτοια υπόθεση. Διότι η αναγκαιότητα έρευνας για μια τέτοια υπόθεση, ένα πράγμα αποδεικνύει: Πως η τσαπατσουλιά κυριαρχεί. Κι αν η τσαπατσουλιά κυριαρχεί τότε δεν είναι θέμα έρευνας αλλά θέμα ανάληψης ευθύνης. Διότι σ' αυτό εδώ το κράτος, εμείς οι πολίτες έχουμε ειλικρινά μπουχτίσει από την εύκολη λύση της διεξαγωγής έρευνας. Η οποία έρευνα το μόνο που πετυχαίνει κάθε φορά είναι να κερδίζουν οι εκάστοτε υπεύθυνοι/ανεύθυνοι χρόνο και εντυπώσεις, ενώ εμείς πληρώνουμε από την τσέπη μας ειδικούς και παραειδικούς για να καταλήξουν σε ένα πόρισμα/φάντασμα. Και είναι φάντασμα διότι όπως έχει αποδείξει η πρόσφατη ιστορία αυτής της ασόβαρης χώρας κανένας μέχρι τώρα δεν έχει τιμωρηθεί για τα όσα σκάνδαλα είδαν τα μάτια μας.

Αλλά και κανένας δεν έχει τιμωρηθεί για τα εγκλήματα που έγιναν στο παρελθόν και οδήγησαν τη χώρα στη σημερινή της κατάντια (μην ανοίξουμε αυτό το κεφάλαιο). Και όχι μόνο δεν τιμωρούνται όσοι πρέπει να τιμωρηθούν αλλά εξακολουθούν να σουλατσάρουν αμέριμνοι ανάμεσά μας, το ίδιο αμέριμνοι όπως ήταν και προτού «ερευνηθούν». Και μπορεί το θέμα της απώλειας του εμπορικού σήματος του χαλουμιού να είναι μικρότερης σημασίας από άλλα καίρια ζητήματα τα οποία έτυχαν ή τυγχάνουν έρευνας (βλέπε ΣΠΕ), αλλά στην πραγματικότητα όλα αυτά σκεπάζονται από το ίδιο πέπλο ά-χρηστης διοίκησης και ανεύθυνου μικροβολέματος. Και καταλήγουν όλα σε μια βαθύτερη ουσία, η οποία φανερώνει πόσο σάπια και διάτρητη είναι η κρατική νοοτροπία. Κι αν αυτή η ερμηνεία σάς μοιάζει υπερβολική τότε κάντε μια αναδρομή στις έρευνες που έχουν γίνει μέχρι τώρα και ψάξτε ποιος τιμωρήθηκε ή κάντε ανασκόπηση όλων όσων κατάρρευσαν τα τελευταία χρόνια και για τα οποία κανένας από τους κρατούντες δεν ανέλαβε την ευθύνη (κανένας όμως).

elenixenou11@gmail.com

Τα παιδία δεν παίζει

Της **ΚΟΡΑΛΙΑΣ ΤΙΜΟΘΕΟΥ**

Με τη λέξη «παιχνίδι» οι επιστήμονες ορίζουν τη δραστηριότητα κατά την οποία κάποιος περνάει μη δομημένα, ελεύθερα και ευχάριστα τον χρόνο του με άλλους. Το παιχνίδι είναι προαιρετικό, διασκεδαστικό, δίνει την αίσθηση του «άσκοπου» και εμπεριέχει το στοιχείο του αυτοσχεδιασμού. Μας δίνει τη δυνατότητα να ξεχνάμε τον χρόνο και την ταυτότητά μας, τα προβλήματα και την πραγματικότητα. Γιατί το παιχνίδι παίζει ρόλο; Το παιχνίδι μπορεί να φαίνεται εκ πρώτης όψεως επιπόλαιο, αλλά έχει σημαντικά οφέλη. Μας δίνει τη δυνατότητα να δοκιμάσουμε διάφορες δεξιότητες (όπως όταν προσποιούμαστε τους μάγειρες), να καλλιεργήσουμε την ταυτότητά μας (είμαι καλύτερος ηγέτης ή ομαδικός παίκτης;), να μάθουμε για τον κόσμο και τους φυσικούς του κανόνες (κτίζοντας κάστρα και τάφρους στην άμμο), να ξεχωρίσουμε ισορροπίες και όρια (όταν με κλωτσήσουν θα πονέσω, όταν με σπρώξουν θα πέσω) και να λύσουμε προβλήματα (πώς θα κάνω τον χαρταετό μου να πετάξει;). Δεν πρέπει, λοιπόν, να μας ξενίζει το γεγονός ότι το παιχνίδι συσχετίζεται με τη δημιουργικότητα, τη μάθηση, την επίλυση προβλημάτων, την κοινωνικοποίηση, τη μείωση του άγχους και την ευτυχία. Μελέτη έδειξε ότι ενήλικες με τάσεις παθολογικής βίας δεν έπαιζαν καθόλου όταν ήταν παιδιά (δες: Dacher Keltner, «The Science of Happiness», edX Berkeley University of California). Για τα παιδιά σήμερα παρατηρείται μια φθίνουσα τάση ως προς τον χρόνο δημιουργικού παιχνιδιού. Ο χρόνος παιχνιδιού έχει μειωθεί κατά 8 ώρες εβδομαδιαίως σε σύγκριση με είκοσι χρόνια πριν. Παγκοσμίως, 30.000 σχολεία έχουν καταργήσει τα διαλείμματα. Επιπλέον, ο χρόνος που τα παιδιά παίζουν σε υπαίθριους χώρος μειώθηκε κατά 50% μεταξύ του 1997 και του 2003 (δες: David Elkind, «Can we Play?»). Οι λόγοι για τις αλλαγές αυτές συνοψίζονται στη χρήση της τεχνολογίας, που καθηλώνει τα παιδιά στο σπίτι και στην ανάγκη των εργαζόμενων γονιών και των μονογονιών να προγραμματίζουν για τα παιδιά τους καθοδηγούμενες δραστηριότητες σε φροντιστήρια, λέσχες, ακαδημίες και άλλα επιτηρούμενα προγράμματα. Ακόμα, λόγω της αβεβαιότητας που κυριαρχεί στην αγορά εργασίας, οι γονείς ωθούν τα παιδιά να εστιάσουν σε καθαρά ακαδημαϊκούς στόχους με την ελπίδα ότι έτσι θα αντεπεξέλθουν αργότερα στις ανάγκες επιβίωσης και επαγγελματικής επιτυχίας. Με αυτή την καλώς νοούμενη πρακτική γονιών και δασκάλων, στερούμε στα παιδιά μας τα οφέλη του μη δομημένου, μη καθοδηγούμενου, ευρηματικού, ανεξάρτητου, αυτοσχέδιου παιχνιδιού.

Αυτό ισχύει πολύ περισσότερο για τις μικρές ηλικίες κατά τις οποίες το παιχνίδι διαμορφώνει τον παιδικό εγκέφαλο. Τα νήπια παίζουν αυθόρμητα με τις λέξεις, τους ήχους, τα πόδια και τα χέρια τους μέχρι να μάθουν να τα χρησιμοποιούν και να τα συντονίζουν. Τα παιδάκια παίζουν στη γειτονιά κλέφτες και αστυνόμους, κατάσκοπους και νεράιδες. Στήνουν δικές τους μικρές κοινωνίες, σενάρια επιστημονικής φαντασίας. Μαθαίνουν την ομαδικότητα. «Τιμωρούν» τους παραβάτες, αποκλείοντάς τους για λίγο από το παιχνίδι, μαθαίνοντας να συμμορφώνονται, όταν κάτι δεν αρέσει στην ομάδα. Το παιχνίδι στις μικρές ηλικίες έχει συσχετιστεί με υψηλότερη γνωστική και συναισθηματική νοημοσύνη, δημιουργικότητα, μειωμένο άγχος, θετική στάση ζωής. Τα σχολικά διαλείμματα αποδεδειγμένα βελτιώνουν τη συγκέντρωση και την ακαδημαϊκή επίδοση, αφού δίνουν στους μαθητές τη δυνατότητα εναλλαγής περιβάλλοντός (από μέσα στην τάξη έξω στην αυλή) και την εναλλαγή δραστηριότητας (από καθιστοί και συγκεντρωμένοι, σε σωματική κίνηση και πνευματική ξεκούραση).

Πώς μπορούμε να βοηθήσουμε τα παιδιά μας να παίζουν περισσότερο; Κατ' αρχάς να τα ενθαρρύνουμε και να αποφεύγουμε σχόλια όπως «το παιχνίδι είναι χάσιμο χρόνου». Στη συνέχεια θα πρέπει να προσπαθήσουμε να εξισορροπήσουμε τον χρόνο επί της οθόνης με χρόνο σε κατασκευές, ελεύθερο παιχνίδι ή διάβασμα. Να κάνουμε χρήση πάρκων και υπαίθριων παιδότοπων. Εκτός από τα αθλήματα, τα οποία είναι δομημένα παιχνίδια με κανόνες και καθοδήγηση, να αφήνουμε χρόνο στο δημιουργικό και αυθόρμητο παιχνίδι του οποίου τους κανόνες βάζουν τα ίδια τα παιδιά. Στα σχολεία μπορούμε να δημιουργήσουμε μια πιο παιγνιώδη κουλτούρα μάθησης μέσα στην τάξη με πιο δημιουργικές και αυθόρμητες δραστηριότητες και με την καλλιέργεια ενός κλίματος «εξερεύνησης».

Το παιχνίδι δεν είναι σημαντικό μόνο για τα παιδιά αλλά και για τους ενήλικες. Μια πιο «ανάλαφρη» και «παιχνιδιάρικη» προσέγγιση στη ζωή, σε μικροπροβλήματα της καθημερινότητας, αλλά και σε μικρο-διαπληκτισμούς και αντιπαραθέσεις μειώνει το άγχος, αυξάνει την ευεξία, τη δημιουργικότητα και την ικανότητά μας να αντεπεξέλθουμε στα εμπόδια που συναντούμε στον δρόμο μας. Η συμμετοχή μας στα παιχνίδια των παιδιών είναι επίσης ωφέλιμη, γιατί μας βάζει σε ρόλους που ποτέ δεν είχαμε και δεν θα έχουμε, οι οποίοι μας προσφέρουν διαφορετικές προοπτικές της ζωής. Παί – ζω λοιπόν, για να ευ – ζω!

Το πλαίσιο Γκουτιέρες χωρίς «διπλή ανάγνωση»

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Από το Κραν Μοντάνα και μετά ο Ν. Αναστασιάδης μιλάει διαρκώς για επιμονή της Τουρκίας να διατηρήσει τα στρατεύματά της, να διατηρήσει τα επεμβατικά δικαιώματα, να έχει στρατιωτική βάση στο νησί κ.λπ. Στις 2 Δεκεμβρίου 2018 ο Ν. Αναστασιάδης είπε τα εξής: «Για μια λύση χωρίς εγγυήσεις ή επεμβατικά δικαιώματα και χωρίς τον τουρκικό στρατό κατοχής. Μια λύση που θα έχει τα εχέγγυα ότι μπορεί να είναι λειτουργική και βιώσιμη και, επομένως, θα μπορεί να γίνει αποδεκτή και να εγκριθεί από τους Κυπρίους» (εφ. «Ο Φιλελεύθερος», 2/12).

Στις 5 Δεκεμβρίου συνέχισε ως εξής: «ο κ. Τσαβούσογλου επέμενε ότι θα έπρεπε να συνεχισθούν οι εγγυήσεις για 15 ή, αν είμαστε καλά παιδιά, για δέκα χρόνια, με τον όρο της αναθεώρησης, review clause. Και αυτό σημαίνει ότι αν δεν συναινούσε η άλλη πλευρά δεν θα τερματίζονταν ποτέ. Δεν ήταν καταληκτική η προθεσμία».

Στα πιο πάνω ο γ.γ. του ΟΗΕ Α. Γκουτιέρες έδωσε τις κατευθύνσεις του. Διαβάζω από το Πλαίσιο που παρουσίασε ο ίδιος στις πλευρές στις 30 Ιουνίου 2017: «Σχετικά με την Ασφάλεια, νομίζω ότι θα πρέπει να ξεκινήσουμε να αναγνωρίζουμε ότι χρειαζόμαστε ένα καινούργιο σύστημα εγγυήσεων, όχι τη συνέχιση του παλιού. Πιστεύω ότι χρειαζόμαστε τον τερματισμό του μονομερούς επεμβατικού δικαιώματος και της Συνθήκης Εγγυήσεως. Αυτή πρέπει να αντικατασταθεί από ένα στιβαρό σύστημα διασφαλίσεων: το οποίο να είναι πολυμερές/διεθνές με τη συμμετοχή αρκετών χωρών (διεθνής διάσταση).Οι εγγυήτριες δυνάμεις δεν μπορούν να εφαρμόσουν και να εποπτεύουν τους εαυτούς τους.

Σχετικά με τα στρατεύματα θα πρέπει να υπάρξει δραστική μείωση από την πρώτη ημέρα. Και μετά σε ένα χαμηλό αριθμό, αντίστοιχο με αυτό που προβλέπει η παλαιά Συνθήκη Συμμαχίας (χρονοδιάγραμμα για να φτάσουμε τα επίπεδα των στρατευμάτων του 1960 και μηχανισμός επιβεβαίωσης για να επιβλέπει, χρειάζεται να συμφωνηθεί). Σε ό,τι αφορά το θέμα της ύπαρξης ρήτρας λήξεως ισχύος (sunset clause) ή της ύπαρξης ρήτρας επανεξέτασης (review clause), αυτό είναι κάτι που πρέπει να συζητηθεί στο υψηλότερο δυνατό επίπεδο. Υπάρχει ανάγκη να συζητηθεί η εξουσιοδότηση / ο σκοπός / το καθεστώς παρουσίας των στρατιωτικών αποσπασμάτων (SOFA Agreement), οι υποχρεώσεις κ.τ.λ.».

Ο Α. Γκουτιέρες παρουσίασε αυτές τις θέσεις, μετά από κατ' ιδίαν συνάντηση που είχε με καθέναν από τους συμμετέχοντες στη διάσκεψη. Ο Ν. Αναστασιάδης, αν πράγματι ήθελε λύση, θα υποστήριζε σθεναρά το πλαίσιο του γ.γ. και δεν θα παρεμπόδιζε τη συνάντηση των τριών πρωθυπουργών. Έτσι θα δημιουργούσε επιπρόσθετη κινητικότητα υπέρ της επίλυσης, έχοντας ως ασπίδα του το πλαίσιο που παρουσίασε ο ΟΗΕ.

Με τα μάτια του ρομπότ Curiosity στον Άρη.

Ο γ.γ. του ΟΗΕ κάνει μιαν ιδιαιτέρως σημαντική αναφορά σχετικά με το εδαφικό. Γράφει: «Σχετικά με το εδαφικό, ότι η Τ/κ πλευρά πρέπει να τροποποιήσει τον χάρτη που παρουσίασε με τρόπο που να απαντά στις ανησυχίες που εκφράστηκαν από τους Ε/κ σε σχέση με ορισμένες τοπικές ευαισθησίες, Θα πρέπει να αναφέρεται η Μόρφου».

Εξ όσων δηλώνονταν δημοσίως αυτός ήταν ο κρίσιμος στόχος της ε/κ πλευράς στο εδαφικό, η επιστροφή της Μόρφου υπό ε/κ διοίκηση. Στο ακανθώδες θέμα του περιουσιακού ο Α. Γκουτιέρες θέτει τις βάσεις για εφικτές προσεγγίσεις. Γράφει: «Σχετικά με το περιουσιακό, εδώ υπάρχουν δύο αρχές: Για τις περιοχές που θα υπόκεινται σε εδαφική αναπροσαρμογή μαζί με το υπόλοιπο καθεστώς να οικοδομηθεί στη βάση ότι θα δίνεται προτεραιότητα στους εκτοπισμένους ιδιοκτήτες αλλά όχι στο 100% των περιπτώσεων. Για περιοχές που δεν θα υπόκεινται στο καθεστώς εδαφικών αναπροσαρμογών να οικοδομηθεί στη βάση που να δίνει προτεραιότητα στους τωρινούς χρήστες, αλλά όχι στο 100% των περιπτώσεων. Συγκεκριμένα στοιχεία θα πρέπει να αναπτυχθούν περαιτέρω».

Το θέμα με την ισότιμη μεταχείριση Ελλήνων και Τούρκων υπηκόων πήρε μεγάλες διαστάσεις λίγο πριν από τη Σύνοδο στο Κραν Μοντάνα. Γι' αυτό και ο γ.γ. γράφει:

«Σχετικά με την ισότιμη μεταχείριση (Equivalent Treatment), σε σχέση με τη μόνιμη διαμονή Ελλήνων και Τούρκων υπηκόων, να υπάρχει ένα πλαφόν το οποίο να είναι δίκαιο, με εξαίρεση τους φοιτητές, τους τουρίστες και προσωρινούς εργάτες. Περαιτέρω συζήτηση χρειάζεται για το τι θεωρείται δίκαιο για την αίτηση μόνιμης διαμονής».

Η προσέγγιση του γ.γ. παρέχει μια ρεαλιστική βάση, πάνω στην οποία θα μπορούσαν να προχωρήσουν οι διαβουλεύσεις.

Ο γ.γ. έχει σαφή θέση υπέρ της εκ περιτροπής προεδρίας, βασιζόμενος στο γεγονός πως όλοι οι Ε/κ ηγέτες από τον Γ. Κληρίδη μέχρι τον Ν. Αναστασιάδη την έχουν κάνει αποδεκτή. Γι' αυτό γράφει: «Σχετικά με την αποτελεσματική συμμετοχή (σ.σ. των Τ/κ) θα πρέπει να συζητηθεί περισσότερο σε ό,τι αφορά το ζήτημα της μιας θετικής ψήφου (πότε και κάτω από ποιες συνθήκες, σε ποια σώματα και οι σχετικοί μηχανισμοί επίλυσης αδιεξόδων), ενώ όλα τα εναπομείναντα στοιχεία στον διαμοιρασμό της εξουσίας, συμπεριλαμβανομένου και της τ/κ θέσης για την εκ περιτροπής Προεδρία θα πρέπει επίσης να συζητηθούν».

Πάνω στο σύνολο των χειρισμών του (μέσα και μετά το Κραν Μοντάνα) ο Πρόεδρος Αναστασιάδης εμφανίζει μια επίμονη αγωνία να μη χαλάσει το αφήγημά του, το οποίο καμιά άλλη πηγή δεν επιβεβαιώνει, ούτε η ελληνική κυβέρνηση. Γι' αυτό λέει στον «Φιλελεύθερο» και τα πιο κάτω: «Είναι αχρείαστο να ερχόμαστε σε αντιπαράθεση μεταξύ μας και ορισμένοι μάλιστα να προσπαθούν να ενοχοποιήσουν την ελληνοκυπριακή πλευρά και τον Πρόεδρο. Όσοι υπονοούν ότι στο Κραν Μοντάνα μπορούσε να γίνει συμφωνία, να ξέρουν ότι είναι σαν να υπονοούν ότι ήταν δυνατόν να αποδεχτούμε λύση με τουρκικές εγγυήσεις και στρατιωτική βάση της Τουρκίας».

Στο Πλαίσιο Γκουτιέρες υπάρχουν οι απαντήσεις στα σημεία που εγείρει. Εκ προθέσεως, παραγνωρίζει τις πρόνοιες ενός πλαισίου που, υποτίθεται, αποδέχεται ως βάση για να φτάσουμε σε λύση. Υπάρχει μια φράση που χρήζει διευκρίνησης: δεν «ενοχοποιείται» στο σύνολό της μια πλευρά γιατί κάθε πλευρά διαθέτει εντός της διαφορετικές προσεγγίσεις. Αυτό που κρίνεται είναι η πολιτική της διπλής ατζέντας που ο ίδιος ακολουθεί για πάνω από δύο χρόνια...

www.larkoslarkou.org.cy

Διάλογος για την εξελικτική διαδικασία

Του **ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ**

Ο Πόλυς Πολυβίου επαναφέρει τον διάλογο για την «εξελικτική διαδικασία» επίλυσης του Κυπριακού, έχοντας εκδώσει σε βιβλίο («Το Κυπριακό Πρόβλημα: Μια άλλη προσέγγιση») την πρόταση που είχε δημοσιοποιήσει τον περασμένο Σεπτέμβριο. Παραθέτει αναλλοίωτη την πρότασή του εκτός από ορισμένα πρόσθετα επεξηγηματικά σχόλια. Παραθέτει, επίσης, κριτικές για την πρότασή του από τους Λούη Ηγουμενίδη, Χαράλαμπο Σταυρίδη, Λουκή Λουκαΐδη, Χρίστο Κληρίδη, Γιάννο Χαραλαμπίδη, και τον υποφαινόμενο, στις οποίες και απαντά με ευπρέπεια πρέπει να πω, ανοίγοντας έτσι ένα γόνιμο – ελπίζω – διάλογο τόσο για τη μορφή όσο – κυρίως – για τη διαδικασία επίλυσης του Κυπριακού.

Η όλη πρόταση Πολυβίου εκκινεί από δύο γενικές εκτιμήσεις και οικοδομείται πάνω σε αυτές:

1. Η επίτευξη συνολικής λύσης Διζωνικής, Δικοινοτικής Ομοσπονδίας είναι πολύ δύσκολη και, αν επιτευχθεί λύση στη συμφωνημένη βάση, θα είναι πολύ δύσκολο να λειτουργήσει ομαλά εξαιτίας της «πολιτικής ισότητας» και της «αποτελεσματικής συμμετοχής» των δύο κοινοτήτων στη διακυβέρνηση.

2. Η άμεση εφαρμογή της λύσης θα σημαίνει άμεση δημιουργία μιας νέας κατάστασης πραγμάτων όπου η Κυπριακή Δημοκρατία (Κ.Δ.) θα μετεξελιχθεί σε ομοσπονδία στην οποία θα μετέχουν ισότιμα Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι. Οι τουρκικές δεσμεύσεις όμως για επιστροφή εδαφών, επιστροφή προσφύγων και απόσυρση των κατοχικών στρατευμάτων θα μπουν σε χρονοδιαγράμματα σταδιακής εφαρμογής με τον κίνδυνο υπαναχώρησης από μέρους της τουρκικής πλευράς, οπότε, στην εκτίμησή του, θα είναι αδύνατη η επιστροφή στην πρότερη κατάσταση πραγμάτων.

3. Στο εισηγητικό μέρος της πρότασής του, την οποία ονομάζει «ενδιάμεση και εξελικτική προσέγγιση» και την οποία βλέπει να υλοποιείται στη βάση ενός οδικού χάρτη, προτείνει τα ακόλουθα: Σε πρώτο στάδιο, επιστροφή της Αμμοχώστου και άνοιγμα του λιμανιού της Αμμοχώστου και του αεροδρομίου της Τύμπου υπό όρους που τους περιγράφει. Σε δεύτερο στάδιο, αποκατάσταση ελεύθερης διακίνησης, αποχώρηση της μισής τουρκικής στρατιωτικής δύναμης, και ενίσχυση οικονομικής και πολιτιστικής συνεργασίας των δύο κοινοτήτων «ανεξάρτητα από τη μη επίτευξη ολικής λύσης». Σε τρίτο στάδιο και αφού υλοποιηθούν τα πρώτα δύο στάδια, εισηγείται «περαιτέρω εδαφικές αναπροσαρμογές, σε συνέχεια των χαρτών που κατατέθηκαν από τις δύο πλευρές στη Γενεύη στις 11.1.2017». Όταν, προσθέτει, η τουρκοκυπριακή περιοχή περιοριστεί στην τελική της έκταση, δηλαδή γύρω στο 28,5%-28,6% του ολικού εδάφους της Κυπριακής Δημοκρατίας, τότε μπορεί να αρχίσει η εφαρμογή του ευρωπαϊκού κεκτημένου στην «αυτόνομη» τουρκοκυπριακή περιοχή, η οποία θα λειτουργεί ως «αναπόσπαστο μέρος της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης» η δε Κ.Δ., διατηρείται «όπως τώρα υφίσταται, χωρίς την εγκατάλειψη της αποκλειστικής διεθνούς αναγνώρισης που τώρα απολαμβάνει». Σε αυτή τη φάση, καταλήγει, μπορεί να αρχίσουν διαπραγματεύσεις για την επίτευξη τελικής λύσης, οπότε «οι δύο πλευρές ενδεχόμενα να διαφοροποιήσουν τις απόψεις τους όσον αφορά το τελικό κυβερνητικό σχήμα της Κυπριακής Δημοκρατίας, μη αποκλειομένης και επιστροφής σε μοντέλο Ζυρίχης με σοβαρές αναπροσαρμογές».

Όπως αντιλαμβάνομαι την πρόταση Πολυβίου, η Κ.Δ., «όπως τώρα υφίσταται», δηλαδή ως ενιαίο κράτος, διοικούμενο αποκλειστικά από τους Ελληνοκυπρίους», αφού αποκτήσει τον έλεγχο σε όλη την Κύπρο, θα αρχίσει να συζητάει με τους Τουρκοκυπρίους για το τελικό καθεστώς της «αυτόνομης περιοχής» τους στο πλαίσιο ενός, κατά το μάλλον ή ήττον, ενιαίου κράτους στο οποίο θα αποφασίζουν οι Ελληνοκύπριοι. Οπότε, ούτε δυσλειτουργίες, ούτε αδιέξοδα, ούτε ο κίνδυνος για την Κ.Δ. να απολέσει «την αποκλειστική διεθνή αναγνώριση που τώρα απολαμβάνει»!..

Στην ανάλυση που προηγείται της πρότασής του, ο Πόλυς Πολυβίου επαναλαμβάνει φορτικά την ανάγκη ρεαλιστικής προσέγγισης της πραγματικότητας και ρεαλιστικής προσμέτρησης των δυνατοτήτων για μια βιώσιμη λύση. Και καυτηριάζει τους πολιτικούς που, για δημαγωγικούς σκοπούς, θέτουν τόσο ψηλά τον πήχη και δημιουργούν τέτοιες προσδοκίες, ώστε να καθιστούν δύσκολη ως αδύνατη την αποδοχή από τους πολίτες μιας συμφωνημένης τελικής διευθέτησης, η οποία, ως προϊόν συμβιβασμού, θα απέχει από τις προσδοκίες που δημιουργούνται.Διερωτώμαι, όμως, αν πιστεύει ο ίδιος ότι η σειρά των συγκεκριμένων σταδίων εφαρμογής και το ενδιάμεσο πριν από την τελική λύση καθεστώς, στο πλαίσιο της «εξελικτικής διαδικασίας» που προτείνει, έχει την παραμικρή πιθανότητα αποδοχής από την Τουρκία και τους Τουρκοκυπρίους, οι οποίοι, από το καθεστώς ισότιμης κοινότητας που τους παραχωρεί το σύνταγμα του 1960, καθώς και η συμφωνημένη ομοσπονδιακή λύση, θα βρεθούν στο καθεστώς μιας «αυτόνομης περιοχής» εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας «όπως τώρα υφίσταται», δηλαδή υπό τον πλήρη έλεγχο των Ελληνοκυπρίων.

Εκείνο που πάσχει στην πρόταση Πολυβίου δεν είναι η ιδέα αυτή καθ' εαυτή για εξελικτική διαδικασία εφαρμογής της όποιας λύσης, αλλά τα στάδια και η σειρά υλοποίησης που ο ίδιος εισηγείται. Μια σειρά που βρίσκεται ακριβώς στην άλλη άκρη του εκκρεμούς της «εξελικτικής ομοσπονδίας» (federation by evolution) που εισηγείτο ο Mumtaz Soysal στις τουρκικές προτάσεις του 1978.

Αφήνοντας κατά μέρος τα μύρια κακά που ο Πόλυς Πολυβίου καταλογίζει στη συμφωνημένη ομοσπονδιακή λύση, την οποία «δεν υποστηρίζει», αλλά απλώς αποδέχεται ως τη «μόνη εφικτή επιλογή» (αυτό είναι θέμα για άλλη συζήτηση), κλείνω την κριτική αυτή παρουσίαση του βιβλίου του με δύο επισημάνσεις και ένα ερώτημα: (1) Η όλη λογική της πρότασής του στηρίζεται στην υποψία – την οποία ανάγει σε αξιωματική αντίληψη – ότι η Τουρκία δεν θα υλοποιήσει τις υποχρεώσεις της που θα απορρέουν από μια άμεσα εφαρμοζόμενη συνολική διευθέτηση. (2) Προσπαθεί διά μακρών να καταδείξει ότι «η όποια λύση, για να είναι βιώσιμη, θα πρέπει να είναι αποδεκτή από την Τουρκία και να θεωρείται από αυτήν ότι εξυπηρετεί τα συμφέροντά της». Και το ερώτημα: Αν φτάσουμε σε τέτοια λύση που «να είναι προς όφελος της Κύπρου και να θεωρείται από την Τουρκία ως επιτυχία» (π.χ. αγωγοί φυσικού αερίου), τότε γιατί η Τουρκία να υπαναχωρήσει για να χάσει τελικά και τα συμφέροντα που θα αποκόμιζε;

Ο κ. Χρυσόστομος Περικλέους, είναι εκπαιδευτικός και συγγραφέας.

Όταν οι ευχές γίνονται πράξεις

Το πρόγραμμα εταιρικής κοινωνικής ευθύνης ΑΝΑΔΑ – ΣΩΖΩ δημιουργήθηκε το 2010 από την SPPMEDIA και την ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ. Μέχρι τώρα πραγματοποιήθηκαν δέκα δεντροφυτεύσεις σε διάφορες περιοχές της Κύπρου, ενώ για φέτος επιλέξαμε το κοινοτικό πάρκο της Αγίας Βαρβάρας, στην επαρχία Λευκωσίας.

ΜΙΑ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ

SPP MEDIA

Αναδα-σώζω

ΜΕ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ 50 ΧΡΟΝΙΑ

Φτωχή η εισροή στα φράγματα παρά τις βροχές

Μόλις στο 11.2% έφτασε μέχρι την εβδόμη του Δεκέμβρη η πληρότητα, ποια τα νούμερα για τα δυο μεγαλύτερα φράγματα

Της **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑΣ ΧΑΤΖΗΑΝΔΡΕΑ**

Ως καλή αρχή χαρακτηρίζεται από τους αρμόδιους η εισροή νερού στα φράγματα μετά τις τελευταίες συνεχιζόμενες βροχοπτώσεις. Ο τελευταίος μήνας του χρόνου μπήκε με το δεξί ωστόσο όπως δήλωσε στην «Κ» ο κ. Φαίδρος Ρουσσής Α' Τεχνικός Μηχανικός του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων, μπορεί οι βροχές να είναι ευεργετικές ωστόσο υπάρχει αρκετός δρόμος ακόμη μέχρι να αυξηθούν τα αποθέματα και τα ποσοστά πληρότητας στα φράγματα. Για να συνεχίσει η εισροή στα φράγματα θα πρέπει να σημειώνονται βροχοπτώσεις αν όχι επί καθημερινής βάσεως, για αρκετές βδομάδες ακόμα ή και μήνες. Η ικανοποιητική εισροή όπως φαίνεται και στον πίνακα, ξεκινά από τον μήνα Δεκέμβριο και συνεχίζει μέχρι και τον Μάρτιο, με την μεγαλύτερη αποθηκευμένη ποσότητα να είναι τον Ιανουάριο.

Σύμφωνα με τις τελευταίες μετρήσεις του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων, μέχρι και την έβδομη ημέρα του Δεκέμβρη η πληρότητα στα φράγματα έφτασε το 11.6% με την συνολική ποσότητα εισροής νερού να ακουμπά τα 2 ε.κ.μ. Οι πρώτες ημέρες του Δεκέμβρη φέτος είναι σαφώς καλύτερες σε σύγκριση με πέρυσι όπου για ολόκληρο τον μήνα η εισροή έφτασε στο 0.881 ε.κ.μ. Συνολικά στα φράγματα του Νότιου Αγωγού (Κούρης, Καλαβασός, Λεύκαρα, Διπόταμος, Γερμασόγεια, Αρμίνου, Πολεμίδια, Άχνα) που υδροδοτούν τις περισσότερες περιοχές, η πληρότητα έφτασε το 8.3%, με την αποθηκευμένη ποσότητα να είναι 15,801 ε.κ.μ νερού. Η πληρότητα στα τρία φράγματα της Πάφου έφτασε το 15.3%, στα τέσσερα της Πόλης Χρυσοχούς το 25.6% και στα τρία της επαρχίας Λευκωσία το 11.2%. Για το μεγαλύτερο φράγμα της Κύπρου, του Κούρη έχοντας συνολική πληρότητα 115.000 ε.κ.μ μέχρι και την εβδόμη Δεκεμβρίου η αποθηκευμένη ποσότητα έφτασε τα 8.182 ε.κ.μ. ενώ φράγμα του Ασπρόκρεμμου που είναι το δεύτερο μεγαλύτερο, έχοντας πληρότητα 52.375 ε.κ.μ, η εισροή έφτασε στο 8.682 ε.κ.μ.

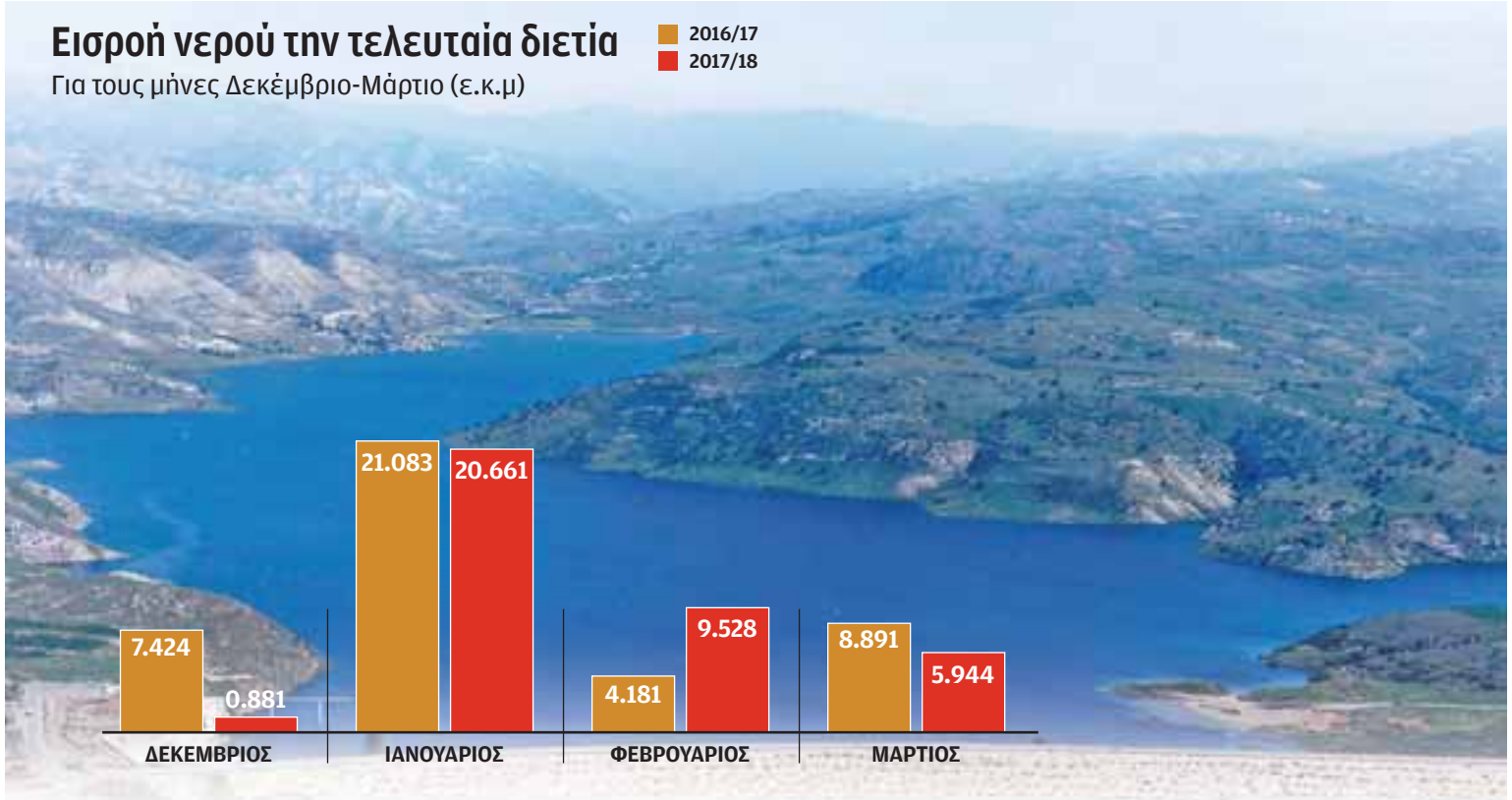

Τα 8.682 ε.κ.μ έφτασε η αποθηκευμένη ποσότητα νερού στο δεύτερο μεγαλύτερο φράγμα της Κύπρου, του Ασπρόκρεμμου, το οποίο έχει πληρότητα 52.375 ε.κ.μ

Οι ανάγκες για το 2019

Περίπου 83 ε.κ.μ νερού θα χρειαστούν για να καλυφθούν οι ανάγκες των περιοχών που υδροδοτούνται από το Ενιαίο Σχέδιο Νοτίου Αγωγού (όλες οι επαρχίες πλην της Πάφου), σύμφωνα με τον κ. Ρουσσή. Όπως δήλωσε στην «Κ», 68 ε.κ.μ νερού θα καλυφθούν από τις αφαλατώσεις, 3 ε.κ.μ από γεωτρήσεις και τα υπόλοιπα από τα φράγματα. Όσον αφορά την Πάφο, για την ύδρευση χρειάζονται 12 ε.κ.μ, ενώ μέχρι στιγμής στα τρία φράγματά της (Ασπρόκρεμμος, Κανναβιού, Μαυροκόλυμπος) υπάρχουν 10,9 ε.κ.μ. Η Πάφος από τα φράγματα παίρνει μόνο τα 9 ε.κ.μ ενώ τα υπόλοιπα 3 ε.κ.μ τα παίρνει από τις γεωτρήσεις. Σημειώνεται επίσης, ότι σε όλα τα φράγματα μέχρι σήμερα υπάρχουν 33,8 ε.κ.μ νερού και παρόλο που οι ανάγκες είναι συνεχιζόμενες και αυξημένες, υπάρχει αισιοδοξία ότι δε θα δημιουργηθούν προβλήματα.

Σχεδόν 2 ε.κ.μ. νερού ήταν η εισροή στα φράγματα τις πρώτες ημέρες του Δεκέμβρη.

Προγραμματισμοί

Τους επόμενους μήνες αναμένεται να γίνει η απαραίτητη αξιολόγηση των φραγμάτων έτσι ώστε να μην αναγκαστούμε να πούμε το νερό νεράκι για άλλη μια χρονιά. Στην περίπτωση που τα αποθέματα στα φράγματα δεν είναι εν τέλει αρκετά ώστε να καλύψουν τις ανάγκες για ύδρευση, αλλά και την άρδευση, τότε το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων θα προχωρήσει στους απαραίτητους προγραμματισμούς για να μην υπάρξουν περικοπές νερού. Με την προϋπόθεση ότι ο χειμώνας θα είναι «φυσιολογικός«, όπως τονίζεται αρμοδίως, δηλαδή με κανονικά αν όχι υψηλά ποσοστά βροχόπτωσης.

Λανθασμένη εκτίμηση

Τα έντονα καιρικά φαινόμενα που έκαναν την εμφάνισή τους λίγο μετά τα μεσάνυκτα της περασμένης Τρίτης έπιασαν απροετοίμαστη την Μετεωρολογική Υπηρεσία αφού δεν είχε γίνει η κατάλληλη πρόβλεψη πέριξ αυτών όπως άλλωστε και η ίδια η υπηρεσία παραδέχτηκε.

Ο Διευθυντής της Μετεωρολογικής Κλεάνθης Νικολαΐδης σε δηλώσεις του ανέφερε πως υποτιμήθηκε το φαινόμενο. «Δεν καταφέραμε να πιάσουμε την πραγματική εικόνα του φαινομένου», ανέφερε μεταξύ άλλων, και εκφράζοντας τη λύπη του ανέλαβε την ευθύνη που τους αναλογεί ως Μετεωρολογική Υπηρεσία.

Αρμόδιες πηγές εξηγώντας στην «Κ» τα έντονα φαινόμενα που παρατηρήθηκαν σε ολόκληρη την Κύπρο, ανέφεραν πως λόγω της θερμοκρασίας, τα καιρικά συστήματα βρίσκουν θερμό έδαφος και αυτό τους δίνει ενέργεια να γίνουν πιο έντονα. «Όσο πιο ψηλή είναι η θερμοκρασία που έχει το έδαφος τόσο πιο έντονη είναι οι καταιγίδα», υπογραμμίζει ανώτερος μετεωρολογικός λειτουργός.

Ως προς την έντονη χαλαζόπτωση συγκεκριμένα που παρατηρείται κυρίως τις μεσημβρινές ώρες, σύμφωνα με την Μετεωρολογική Υπηρεσία, θα πρέπει να τονιστεί ότι αποτελεί ένδειξη πως υπάρχει αρκετή ενέργεια στις καταιγίδες. Ως προς το μέγεθος του όπως καταγράφηκε σε αρκετές περιοχές της Κύπρου το τελευταίο διάστημα, είπώθηκε πως υπό κανονικές συνθήκες το χαλάζι λιώνει πριν φτάσει στο έδαφος.

Επειδή ωστόσο η ένταση μιας καταιγίδας μπορεί να είναι μεγάλη, τα ανοδικά ρεύματα που δημιουργεί μπορούν να ωθήσουν εκ νέου το χαλάζι προς τα πάνω, με αποτέλεσμα αυτό να ξαναπαγώνει και να διογκώνεται πριν καταλήξει στην επιφάνεια της γης.

Σχολείο παραδόθηκε Αύγουστο, πλημμύρισε Δεκέμβρη

Το Υπουργείο Παιδείας διέκοψε κάθε συνεργασία με τον εργολάβο που ανέλαβε το νηπιαγωγείο Αποστόλου Βαρνάβα στον Στρόβολο

Του **ΝΙΚΟΛΑ ΠΕΤΡΟΥ**

Έντονους προβληματισμούς και ανησυχίες προκάλεσαν οι ζημιές και τα προβλήματα που προέκυψαν σε ορισμένα δημόσια σχολεία μετά τα έντονα καιρικά φαινόμενα των περασμένων ημερών. Κάποια εξ αυτών πλημμύρισαν, σε άλλα καταρρεύσαν οι ψευδοροφές, ενώ υπάρχουν αρκετά που έχουν εμφανή σημάδια υγρασίας και κακής μόνωσης. Τις περασμένες ημέρες η ΠΣΕΜ μέσω ανακοίνωσης μετέφερε τα παράπονα των μαθητών και συγκεκριμένα πέριξ του ότι αυλές σχολείων, καθώς και ορισμένες αίθουσες έχουν πλημμυρίσει από τις βροχές. Από την άλλη ο πρόεδρος της ΟΕΛΜΕΚ Γιάννος Σωκράτους έκανε λόγο για κακοτεχνίες, προσθέτοντας παράλληλα πως στο Παγκύπριο Γυμνάσιο υποχώρησε μικρό μέρος ψευδοτάβανου. Κι ενώ συνέβαιναν αυτά, προέκυψαν νέες αντιδράσεις στο μέτωπο της Παιδείας μετά την εγκύκλιο του Υπουργείου για διδασκαλία της γαλλικής γλώσσας στη έκτη δημοτικού με την ΠΟΕΔ να βάλλει εκ νέου κατά του υπουργού Κώστα Χαμπιαούρη.

Διακόπηκαν συμβόλαια

Παρόμοιο περιστατικό με αυτό του Παγκύπριου Γυμνασίου συνέβη και στο νηπιαγωγείο του Αποστόλου Βαρνάβα στον Στρόβολο όπου μέρος της ψευδοροφής στην εσωτερική είσοδο του κτηρίου κατέρρευσε κατά τη διάρκεια της νύχτας την περασμένη Τρίτη. Σχολιάζοντας το περιστατικό ο πρόεδρος της ΠΟΕΔ Φίλιος Φυλακτού εξέφρασε την έντονη ανησυχία του για το συμβάν, ενώ και αυτός με τη σειρά του έκανε λόγο για κακοτεχνίες, επισημαίνοντας ότι πρόκειται για ένα σχετικά νέο κτίριο, που εγκαινιάστηκε πριν από έξι χρόνια. Το μπαλάκι στις σχολικές εφορείες ρίχνει η Τεχνική Υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας για την κατάρρευση της ψευδοροφής στο εν λόγω νηπιαγωγείο. Σε δηλώσεις του στην «Κ» ο προϊστάμενος των Τεχνικών Υπηρεσιών του Υπ. Παιδείας Αντρέας Μαραγκός είπε πως «ένα κτήριο χρειάζεται συνεχή συντήρηση. Αυτή η συντήρηση γίνεται από τη σχολική εφορεία». Εξηγώντας δε, πως αν ένας εργολάβος παραδώσει ένα ολοκληρωμένο κτήριο σε ένα χρόνο και πάλι θα απαιτούνται κάποιες συντηρήσεις. Σημείωσε δε, πως οι Τεχνικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας ανεγείρουν, επεκτείνουν και αναβαθμίζουν κτήρια, από εκεί και πέρα όμως το έργο της συντήρησης και η καθημερινή λειτουργία σύμφωνα με τη νομοθεσία ανήκει στην εκάστοτε σχολική εφορεία, η οποία έχει εργάτες και κονδύλια για να κάνει αυτές τις εργασίες.

Αντιδράσεις έφερε η εγκύκλιος του Υπουργείου Παιδείας για τα γαλλικά στην έκτη δημοτικού.

Κληθείς να σχολιάσει για τις συνθήκες κάτω από τις οποίες κατάρρευσε η ψευδοροφή, απάντησε πως, «μετά από επτά χρόνια υπήρχε ξεκολλημένη μόνωση λόγω της ψηλής θερμοκρασίας που έχουμε στην Κύπρο. Το συγκεκριμένο κτίριο δεν είναι από μπετόν, δεν είναι συμβατική κατασκευή, είναι μεταλλική κατασκευή που είναι καλυμμένη με τσιμεντοσανίδες και γυψοσανίδες. Η οροφή πλημμύρισε μετά τα ακραία καιρικά φαινόμενα λόγω της κλειστής ή της μισόκλειστης υδρορροής και κατάφερε να εισχωρήσει το νερό από τη μόνωση οπότε πέρασε πάνω από την ψευδοροφή, ενώ λόγω του βάρους από τον όγκο κατέρρευσε».

Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», το Υπουργείο Παιδείας διέκοψε εξαιτίας των όσων έγιναν κάθε συνεργασία που είχε με τον εργολάβο που ανέλαβε το νηπιαγωγείο Αποστόλου Βαρνάβα. Οι ίδιες πληροφορίες αναφέρουν ότι ο εν λόγω εργολάβος είχε τρία συμβόλαια με το Υπ. Παιδείας για εργασίες σε τρία άλλα σχολεία. Αξίζει να αναφερθεί ότι η εν λόγω εργολαβική εταιρεία δεν είναι πλέον εγγεγραμμένη στον έφορο εταιριών, αφού μετά τη διακοπή των συμβολαίων με το Υπουργείο ο εργολάβος ήλθε η διαγραφή της.

Προβληματίζουν οι εικόνες των σχολείων μετά τα ακραία καιρικά φαινόμενα της περασμένης εβδομάδας.

Πλημμύρες και στη Λεμεσό

Στη Λεμεσό και πιο συγκεκριμένα στην είσοδο του Δημοτικού Σχολείου Μέσα Γειτονιάς σημειώθηκε πλημμύρα λόγω των έντονων καιρικών φαινομένων. Το συγκεκριμένο σχολείο είναι καινούργιο και άρχισε να λειτουργεί μόλις τον περασμένο Σεπτέμβριο, οπότε και εγείρονται πολλά ερωτήματα. Τη δική του άποψη για το περιστατικό εξέφρασε στην «Κ», ο πρόεδρος της ΠΟΕΔ, ο οποίος είπε πως το σχολείο παραδόθηκε πριν από μερικούς μήνες χωρίς να είχαν ολοκληρωθεί οι εργασίες, προσθέτοντας δε, πως από την ενημέρωση που έλαβε από το σχολείο, καταγράφηκε μεγάλο πρόβλημα από τα νερά. Ο κ. Φυλακτού, σημείωσε μεταξύ άλλων, πως υπήρξε παρότρυνση προς το Υπουργείο να μην αρχίσει τη λειτουργία του το σχολείο από την τρέχουσα σχολική χρονιά αν δεν είναι έτοιμο. Απάντηση στα ερωτήματα που εγείρονται έδωσε εκ νέου ο κ. Μαραγκός ο οποίος, δήλωσε στην «Κ», πως, «όταν παραλαμβάνουμε ένα σχολείο δεν είναι παραλαβή on – off του εργολάβου. Σύμφωνα με το συμβόλαιο ο εργολάβος έχει 12μηνη ευθύνη ελαττωμάτων. Δηλαδή, βρίσκεται στο σχολείο και επιδιορθώνει ό,τι παρουσιαστεί, διότι τα σχολεία τα κτίζουν ανθρώπινα χέρια και είναι φυσιολογικό να υπάρχουν ανθρώπινες αστοχίες». Κληθείς, να σχολιάσει ποιο ήταν το πρόβλημα που προκάλεσε τις πλημμύρες στο σχολείο της Μέσα Γειτονιάς, απάντησε πως δεν είχε ολοκληρωθεί μια κατασκευή των όμβριων υδάτων.

Αντιδράσεις για τα γαλλικά

Τις έντονες αντιδράσεις της ΠΟΕΔ έφερε η εγκύκλιος του Υπουργείου Παιδείας για διδασκαλία της γαλλικής γλώσσας στην έκτη τάξη του δημοτικού. Το Υπουργείο φέρεται να εξετάζει το ενδεχόμενο ένταξης της διδασκαλίας της γαλλικής γλώσσας στα δημοτικά σχολεία της Κύπρου ανακοινώνοντας πως οι διευθύνσεις αυτών καλούνται να ενημερώσουν τους εκπαιδευτικούς, ώστε να συμπληρώσουν έντυπο στο οποίο καταγράφονται πληροφορίες σχετικά με τα αποδεκτά τεκμήρια γνώσης της γαλλικής γλώσσας από την Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας. Επίσης το Υπουργείο αναφέρει πως εξετάζεται το ενδεχόμενο ν' αναλάβει την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών Δημοτικής Εκπαίδευσης ώστε να είναι θέση να διδάξουν το μάθημα.

Η ενέργεια αυτή πυροδότησε αντιδράσεις εκ μέρους της ΠΟΕΔ με τον γενικό γραμματέα της Οργάνωσης, Χάρη Χαραλάμπους να τονίζει στην «Κ», πως πρόκειται για μια βεβιασμένη ενέργεια, απρογραμμάτιστη, χωρίς να έχει γίνει η όποια διαβούλευση με κανένα εκπαιδευτικό ούτε με την ΠΟΕΔ. «Ουδέποτε τέθηκε τέτοιο θέμα σε συζήτηση δηλαδή να μπουν γαλλικά ή όχι στο δημοτικό σχολείο», σημείωσε. Αυτά, συμπλήρωσε, «είναι προχειρότητες. Εμείς ανοίξαμε την εγκύκλιο και είδαμε ότι το Υπουργείο Παιδείας αποφάσισε να ρωτήσει ποιοι θέλουν να κάνουν γαλλικά». Κατέληξε δε, ότι δεν είναι το πρόβλημα η γλώσσα αλλά δεν υπάρχει καμία ενέργεια που να δικαιολογεί αυτή την πρόθεση από το Υπουργείο. Το σκεπτικό αυτής της ενέργειας σχολιάζει στην «Κ», ο διευθυντής της Δημοτικής Εκπαίδευσης, Χρίστος Χατζηαθανασίου, ο οποίος τονίζει ότι αυτή η εγκύκλιος είναι αρχή της μελέτης για το κατά πόσο θα εισαχθεί η συγκεκριμένη γλώσσα στο δημοτικό σχολείο. Άρα, όπως είπε, δεν πρέπει να θεωρείται ότι το Υπουργείο ενήργησε από μόνο του λαμβάνοντας μια τέτοια απόφαση, σημειώνοντας παράλληλα, ότι μελετούνται και διερευνώνται απλώς οι δυνατότητες. Ερωτηθείς για το κατά πόσο προέκυψε αυτή η σκέψη, ο κ. Χατζηαθανασίου είπε πως έγινε το τεχνοκρατικό κομμάτι της μελέτης μετά από οδηγίες του Υπουργού Παιδείας, Κώστα Χαμπιαούρη.

ΣΠΙΤΙ&ΖΩΗ

Το περιοδικό για το σπίτι, τον άνθρωπο και την καλή ζωή

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 16 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Δυσμενές κλίμα στην Ε.Ε.

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Οι κυβερνώντες είναι πολύ χαρούμενοι γιατί δεν νιώθουν πλέον να τους σφίγγει ο «ζουρλομανδύας» των δανειστών. Μπορούν με άνεση να ξοδεύουν, να διορίζουν και να ξηλώνουν επώδυνες μεταρρυθμίσεις. Είναι αυστηρά προσηλωμένοι στις επόμενες εκλογές. Στόχος, να διατηρηθεί ένας σκληρός πυρήνας ψηφοφόρων στο 25+% και να μειώσουν όσο μπορούν τη διαφορά.

Οι Ευρωπαίοι έχουν κουρασθεί από καιρό με την Ελλάδα και ασχολούνται τώρα μόνο με την Ιταλία. Οι περισσότεροι από όσους χειρίσθηκαν τελευταία την ελληνική υπόθεση σύντομα

Ο επόμενος Έλληνας πρωθυπουργός θα έχει να αντιμετωπίσει μια πολύ διαφορετική Ευρώπη.

είτε θα έχουν μπει στο χρονοντούλαπο της Ιστορίας είτε θα έχουν μετατεθεί σε άλλη γραφειοκρατική θέση. Το τι θα συμβεί το 2019 ή το 2020 ουδόλως τους απασχολεί.

Το πρόβλημα είναι ότι ο επόμενος Έλληνας πρωθυπουργός θα έχει να αντιμετωπίσει μια πολύ διαφορετική Ευρώπη. Αφήνω στην άκρη το γεγονός πως οι περισσότεροι αναλυτές προβλέπουν ότι θα μειωθούν οι ρυθμοί ανάπτυξης στην Ε.Ε. Μέρκελ δεν θα υπάρχει. Ακόμη και όταν ηγείτο της Γερμανίας και της Ευρώπης, το έκανε με τον πιο προσεκτικό και εξισορροπητικό τρόπο. Τη μία περίμενε τις τοπικές εκλογές σε κάποιο κρατίδιο, την άλλη ζύγιζε τις εσωτερικές ισορροπίες στο κόμμα της. Στο συλλογικό υποσυνείδητο της πολιτικής ελίτ έχει περάσει, εν τω μεταξύ, η άποψη πως το κόστος για τους χειρισμούς στην ελληνική υπόθεση ήταν υψηλό.

Θα είναι πολύ δύσκολο για Έλληνα ηγέτη να πείσει το Βερολίνο για ένα νέο deal που θα αντάλλασσε ένα ισχυρό φιλοαναπτυξιακό πακέτο με τη μείωση των στόχων για το πρωτογενές πλεόνασμα, προκειμένου να μειωθούν οι φόροι και να δοθεί ανάσα στην οικονομία.

Ο Μακρόν θα έχει στραμμένη την προσοχή του στο εσωτερικό του μέτωπο, που μοιάζει να σκοτεινιάζει επικίνδυνα. Ο Γιούνκερ, που πήρε κάποια ρίσκα σε σχέση με την Ελλάδα, θα φύγει το φθινόπωρο. Η Ευρώπη θα διέρχεται μεγάλη πολιτική κρίση μετά τις ευρωεκλογές, και καθώς θα ξεδιπλώνεται όλο το δράμα της Ιταλίας και του Brexit.

Από μια άποψη, θα μπορούσε κανείς να ισχυρισθεί ότι είμαστε τυχεροί γιατί εμείς έχουμε αφήσει πίσω μας τα δύσκολα. Περάσαμε τη φάση του ακραίου λαϊκισμού και τις περιπέτειες του 2015, η οικονομία ίσως να έχει πιάσει πάτο και μία κυβέρνηση με αναπτυξιακή ατζέντα να μπορεί να πετύχει. Για να πάρουμε όμως τα πάνω μας, χρειαζόμαστε θετικό οικονομικό κλίμα στην υπόλοιπη Ευρώπη και ένα νέο deal που θα κόψει κάποια από τα βαρίδια που κουβαλάει η οικονομία. Δεν θα είναι εύκολη υπόθεση η διακυβέρνηση του τόπου, υπό αυτές τις συνθήκες. Και βέβαια, δεν θέλω να σκεφθώ τι θα γίνει αν φάμε το περίφημο «μαξιλάρι» στο προεκλογικό πανηγύρι και στην ενίσχυση των τραπεζών. Γιατί αν –παρ' ελπίδα– χρειασθεί να ζητήσουμε ραντεβού για άλλα χρήματα από την Ευρώπη, δεν νομίζω να μας ανοίξουν καν την πόρτα.

Αλλαγή και σταθερότητα στη Γερμανία

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

Η αποχώρηση της Αγκελα Μέρκελ από την αρχηγία του μεγαλύτερου πολιτικού κόμματος της Γερμανίας και η εκλογή διαδόχου είναι ένα μάθημα δημοκρατικού πολιτισμού, καθώς η ίδια αποφάσισε να ανοίξει δρόμο για την ανανέωση του κόμματος. Το γεγονός ότι η Μέρκελ παραμένει στην καγκελαρία, καθώς και το ότι διάδοχός της ως πρόεδρος του Χριστιανοδημοκρατικού Κόμματος (CDU) είναι η στενή συνεργάτις της Ανεγκρετ Κραμπ - Καρενμπάουερ, συνδυάζει την αλλαγή με μια αίσθηση συνέχειας. Με τόσα σοβαρά μέτωπα ανοικτά στη Γερμανία και στην Ε.Ε., αυτή είναι θετική εξέλιξη.

Η επικράτηση της Καρενμπάουερ επί του Φρίντριχ Μερτς (με 517 ψήφους έναντι 482) σε κομματική ψηφοφορία της Παρασκευής σηματοδοτεί αλλαγή σελίδας που θα είναι όμως πιο κοντά σε όσα εκπροσωπεί η Μέρκελ απ' ό,τι θα ήταν η εκλογή Μερτς. Η Καρενμπάουερ ήταν πρωθυπουργός του κρατιδίου Σάαρλαντ στη δυτική Γερμανία και αναδείχθηκε γενική γραμματέας του CDU φέτος, όταν η καγκελάριος την κάλεσε στο Βερολίνο ύστερα από τη συμμετοχή της στις διαβουλεύσεις με το Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα (SPD) που οδήγησαν σε νέο μεγάλο συνασπισμό. Στο Βερολίνο θεωρείτο στενή συνεργάτις της Μέρκελ και αναμένεται ότι θα συνεργάζεται καλά με το SPD. Η συγκατοίκηση καγκελαρίου - αρχηγού CDU θα είναι ευκολότερη απ' ό,τι θα ήταν εάν είχε επικρατήσει ο Μερτς. Ο εκατομμυριούχος δικηγόρος Μερτς είχε αποσυρθεί θυμωμένος από την πολιτική όταν η Μέρκελ τον παραγκώνισε από τη θέση του κοινοβουλευτικού εκπροσώπου το 2002 και έως την εκστρατεία για την αρχηγία του CDU είχε επικεντρωθεί σε επιχειρηματικές δραστηριότητες. Η Καρενμπάουερ, πάντως, είχε ασκήσει κριτική στη διαχείριση της μεταναστευτικής κρίσης και έχει τη φήμη ότι είναι πιο ευθεία από τη Μέρκελ, ότι δεν ασκεί διπλωματία συνεχώς σε αναζήτηση συναίνεσης.

Ο Μερτς είχε κερδίσει ευρεία στήριξη στο κόμμα με τις υποσχέσεις του ότι θα εφάρμοζε μεταρρυθμίσεις και θα μείωνε τα ποσοστά της ακροδεξιάς AfD στο ήμισυ έως τις επόμενες εθνικές εκλογές το 2021. Η ροή ψηφοφόρων προς την AfD ήταν, εξάλλου, ένας λόγος για την αποχώρηση της Μέρκελ από την αρχηγία του CDU. Αυτό σημαίνει ότι η Καρενμπάουερ πρέπει να κινηθεί με αποφασιστικά βήματα, να δείξει ότι δεν θα είναι απλώς η σκιά της Μέρκελ, πράγμα που θα αποδυνάμωνε γρήγορα τη νέα πρόεδρο. Κάποια στιγμή πριν από τις εκλογές του 2021, η καγκελάριος ίσως θα πρέπει να κάνει στην άκρη, ώστε η Καρενμπάουερ να μπορεί να σταθεί μόνη της. Σήμερα η Μέρκελ συγκεντρώνει τον θαυμασμό των μελών και οπαδών του κόμματος, καθώς και πολλών πολιτών στη Γερμανία και αλλού, επειδή η ίδια επέλεξε την ώρα της αποχώρησής της από το κόμμα. Κάποια στιγμή θα αντιμετωπίσει την ίδια πρόκληση όσον αφορά την καγκελαρία.

Αλλο ερώτημα είναι πόσο οι εξελίξεις στη Γερμανία θα επηρεάσουν την Ε.Ε. Στο Βερολίνο δεν υπάρχει μεγάλη διάθεση για ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις στην Ε.Ε., κυρίως όσο η Ιταλία επιχειρεί να αψηφήσει τους κανόνες. Διάχυτη είναι η εντύπωση ότι οι Ιταλοί θέλουν να αλλάξουν την Ε.Ε. ώστε να μην αλλάξουν οι ίδιοι. Επίσης, οι Ολλανδοί, οι Φινλανδοί και άλλα μέλη της «Χανσεατικής Ενωσης» παρακολουθούν στενά το ιταλικό ζήτημα και δεν θα δέχονταν κάποια χαλάρωση της σημερινής πολιτικής. Οσον αφορά την Ελλάδα, ο Μερτς, ο οποίος είχε την υποστήριξη του Σόιμπλε, θα απαιτούσε σκληρότερη γραμμή και περισσότερες μεταρρυθμίσεις η Καρενμπάουερ, επίσης, αναμένεται να μην είναι τόσο εύκολος συνομιλητής όσο η Μέρκελ. Ομως, ως καγκελάριος η Μέρκελ θα συνεχίζει να χαράζει τη γερμανική πολιτική και σε αυτό το ζήτημα και δεν αναμένεται καμία σημαντική διαφορά. Ο γαλλογερμανικός άξονας, κρίσιμος για την εξέλιξη της Ε.Ε., απαιτεί μεγάλη προσοχή, τώρα που ο Μακρόν αντιμετωπίζει κύμα λαϊκής δυσαρέσκειας. Η Καρενμπάουερ, σε αντίθεση με τη Μέρκελ, μιλάει γαλλικά, και αυτό ίσως φανεί χρήσιμο στην περαιτέρω συνεργασία των δύο χωρών.

Οι Γερμανοί ήθελαν αλλαγή. Εκτιμούν, όμως, και τη σταθερότητα. Η ψηφοφορία της Παρασκευής παρέχει και τα δύο. Προς όφελος και της Γερμανίας και της Ευρώπης.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

Λαϊκιστές και ελίτ

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗ**

Ο πρόεδρος της Γαλλίας Εμανουέλ Μακρόν εκτινάχθηκε από τον δοκιμαστικό σωλήνα της σύγχρονης ελίτ στο ισχυρότερο πολιτικό αξίωμα που υφίσταται στη Δύση, αναπτερώνοντας τις ελπίδες των πάσης φύσεως εκσυγχρονιστικών δυνάμεων, ως ο κατάλληλος να ηγηθεί ανορθωτικού κινήματος του ευρωπαϊκού συστήματος. Με απαράμιλλη γαλατική ευγλωττία διατύπωσε το εκσυγχρονιστικό του όραμα σε ομιλία με φόντο την Ακρόπολη. Αλλά το μήνυμά του έπεσε στο κενό. Αντίστοιχη ήταν η τύχη του κηρύγματος που εξεφώνησε επίσης στην Αθήνα ο τέως πρόεδρος των ΗΠΑ Μπαράκ Ομπάμα, παραδίδοντας τη σκυτάλη του δικού του οράματος

Η βεβαιότητα της κομμουνιστικής και της σύγχρονης ελίτ περί της ορθότητος των αντιλήψεών τους και της υπεροχής τους έναντι των αμαθών είναι κοινή.

στην καγκελάριο Αγκελα Μέρκελ, που ως φαίνεται εξήντλησε τον πολιτικό της βίο. Αριστη επιλογή η Αθήνα για λόγους σκηνοθετικούς, αλλά το μήνυμα που εκπέμπεται από την «κοιτίδα του πολιτισμού» είναι βραχύβιο.

Τελικώς, ο παράκλητος της ευρωπαϊκής αναγεννήσεως, ο κ. Μακρόν, κατέρρευσε. Οχι διότι ανεδείχθη λαϊκιστής ηγέτης μεγάλου διαμετρήματος –ο τίτλος αυτός συνοδεύει την ηγέτιδα της εθνικιστικής Δεξιάς κ. Μαρίν Λεπέν, αλλά από τα «Κίτρινα Γιλέκα» και ένα πλήθος ετερόκλητο ιδεολογικώς.

Αιτία της αναταραχής δεν ήταν άλλη από την εμμονή του κ. Μακρόν να εφαρμόσει την περιβαλλοντική συμφωνία αυξάνοντας την τιμή των καυσίμων ώστε να περιορίσει τις εκπομπές ρύπων από τα αυτοκίνητα, δίχως να λογαριάζει τις σοβαρότατες επιπτώσεις του μέτρου αυτού – κυρίως στους αγρότες, αλλά όχι μόνον. Υποχωρώντας στους διαδηλωτές, ο κ. Μακρόν δεν φαίνεται να εξασφαλίζει εξάμηνη ανακωχή.

Ο Εμανουέλ Μακρόν δεν είναι, ασφαλώς, άτομο αφελές. Αλλά ως εμφορούμενος κατ' εξοχήν από το πνεύμα της ευρωπαϊκής ελίτ έχει απόλυτη βεβαιότητα περί της ορθότητος των αντιλήψεών του, περί του συμφέροντος των πολιτών της Γαλλίας και της Ευρώπης γενικότερα. Η πίστη του περί μιας ασφαλούς διακρίσεως μεταξύ του «καλού και του κακού» είναι απόλυτη και έχει χαρακτήρα μεταφυσικό.

Αλλά αυτό συνέβαινε και με την ελίτ της Σοβιετικής Ενώσεως και των κρατών της κομμουνιστοκρατούμενης Ευρώπης, έως ότου επήλθε η κατάρρευση των καθεστώτων εκείνων από άτομα που δεν μπορούσαν να αντιληφθούν ποιο ήταν «το πραγματικό συμφέρον τους». Οι ιδεολογικοί στόχοι της τότε κομμουνιστικής και της σύγχρονης ελίτ είναι εκ διαμέτρου διαφορετικοί. Αλλά η βεβαιότητα περί της ορθότητος των αντιλήψεών τους και της υπεροχής τους έναντι των αμαθών είναι κοινή.

Ο λαϊκισμός της Αριστεράς, της Δεξιάς ή του Κέντρου (δηλαδή οι Οικολόγοι) προέκυψε από την αποξένωση της σύγχρονης ελίτ και των πολιτικών ηγετών που την εκφράζουν από τους πολίτες, η ψήφος των οποίων παρέχει τη νομιμοποίηση στο αντιπροσωπευτικό μας σύστημα. Μία ουσιαστικότατη τεχνολογική εξέλιξη, που δίδει στον ασήμαντο πολίτη τη δυνατότητα εκφράσεως και συνεπώς υπερκεράσεως των συστημικών ΜΜΕ, είναι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Με αυτόν τον τρόπο το σύστημα απώλεσε τη δυνατότητα ελέγχου.

Η άνοδος του Ντόναλντ Τραμπ στην εξουσία σηματοδότησε το τέλος της κυρίαρχης ελίτ στη Δύση. Το κατεστημένο στις ΗΠΑ και στην Ευρώπη αντιμετώπισε τη μείζονα αυτή εξέλιξη ως μία απλή παρέκκλιση. Αλλά, επί της ουσίας, πρόκειται περί θανατηφόρου ιού, τα θύματα του οποίου θα βαίνουν αυξανόμενα.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Η συνταγματική αποτύπωση του αφελληνισμού

Η κυβέρνηση της κατ' ευφημισμόν «Αριστεράς» (και διά το θυμηδέστερον «ριζοσπαστικής») εισηγείται την αναθεώρηση του άρθρου 3 του Συντάγματος: Να απαλειφθεί από τον καταστατικό χάρτη της χώρας η ιστορική πιστοποίηση και της κοινής βούλησης προσεπικύρωση ότι «επικρατούσα θρησκεία εν Ελλάδι είναι η της Ανατολικής Ορθοδόξου του Χριστού Εκκλησίας». Εχοντας αποβάλει κάθε ίχνος «φύλλου συκής» αριστερών προσχημάτων και υπηρετώντας, τρία χρόνια τώρα, ως ο ευπειθέστερος των λακέδων, τα βίτσια και τις ορέξεις των «Αγορών», θέλει να βεβαιώσει ο ΣΥΡΙΖΑ αναλλοίωτο τον «ριζοσπαστικό» αριστερισμό του αναμασώντας μπαγιάτικα αντιθρησκευτικά στερεότυπα. Θέλει το κράτος να είναι «ουδετερόθρησκο».

Ομως η ξιπασιά της «προοδευτικής» επαρχιωτίλας έγινε αφορμή να ακουστούν, από το βήμα της Βουλής, αγορεύσεις και παρεμβάσεις διαφορετικού επιπέδου και άλλης ποιότητας: στους αντίποδες της μικρονοϊκής επιθετικότητας που κυριαρχεί, κατά κανόνα, στο κοινοβούλιο. Οχι ότι έλειψε η φανατισμένη στενομυαλιά ή ο χυδαϊσμός της αλαζονικής αγραμματοσύνης. Ακούστηκαν όμως και αγορεύσεις που ξάφνιαζαν με τη σοβαρότητα και την εμπεριστατωμένη γνώση που προϋπέθεταν – γνωρίσματα σπάνια στην ελλαδική κοινοβουλευτική πρακτική.

Για να υποστηρίξει τα προτερήματα του «ουδετερόθρησκου» πολιτεύματος, ο καθηγητής και βουλευτής Αριστείδης Μπαλτάς επικαλέστηκε ως δεδομένη την απροσδιοριστία δογματικής (ιδεολογικής) θρησκευτικότητας των Ελλήνων. Παρατήρησε εύστοχα ότι ο Ελληνας εκφράζει την απόλυτη απαξίωση κάποιου, με τον χαρακτηρισμό: «δεν έχει ιερό και όσιο»! Θεωρεί, επίσης, ως ύψιστη δέσμευση, να ορκιστεί «σε ό,τι έχει ιερό».

Με την παρατήρησή του ο κ. Μπαλτάς διέσωσε, μάλλον ανεπίγνωστα, την πιστοποίηση ότι οι Ελληνες, ναι, δεν ήταν ποτέ ένας «θρησκευόμενος» λαός, ενώ ήταν πάντοτε ένας λαός με πρωτεύοντα τον «μεταφυσικό» προβληματισμό. Η θρησκεία είναι και ήταν πάντοτε ένα ατομοκεντρικό γεγονός, θεσμοποιημένη προσπάθεια «αιώνιας» κατασφάλισης του εγώ. Προϋποθέτει ατομικές παραδοχές - πεποιθήσεις (δόγματα), ατομικά κατορθούμενες «αρετές», αξιόμισθη πειθάρχηση του ατόμου σε δεδομένο Ηθικό Νόμο και σε ιεροπρακτικές τελετουργίες – αποβλέποντας με όλα αυτά στην ατομική «σωτηρία»: να διασωθεί το εγώ σε ατελεύτητο γραμμικό χρόνο και σε συνθήκες πιθανολογούμενης ολβιότητας.

Στους αντίποδες, κυριολεκτικά, αυτού του ατομοκεντρισμού της θρησκείας βρίσκονταν οι ελληνικές μεταφυσικές αναζητήσεις – πάντοτε: τόσο στον προχριστιανικό όσο και στον εκχριστιανισμένο Ελληνισμό. Θα τολμούσε να ισχυριστεί κανείς ότι η «γενέθλια ταυτότητα» του Ελληνισμού συνοψίζεται στη φράση του Ηράκλειτου: «Κριτήριον αληθείας» είναι «ο τρόπος τής του παντός διοικήσεως», «κοινός λόγος (τρόπος) και θείος». Πρόκειται για τον λόγο (τρόπο) με τον οποίο συνυπάρχουν τα υπαρκτά, τρόπο «λογικών» σχέσεων (τάξης, αρμονίας, κοσμιότητας). Αυτή η «κατά λόγον» κοινωνία των σχέσεων (*τρόπος* αγέννητος, άφθαρτος, αιώνιος, επομένως τρόπος του «αληθεύειν») γίνεται για τους Ελληνες στόχος υπαρκτικός, αφού ο άνθρωπος «φύσει ορέγεται του αθανατίζειν». Γεννάει την «πόλιν», τον «πολιτικόν βίον», ως «άθλημα αληθείας», όχι ως χρηστική, ωφελιμοθηρική επιδίωξη.

Το τραγωδικό στοιχείο στο πολιτικό άθλημα των Ελλήνων για την πραγμάτωση της αλήθειας είναι η ταύτιση της αλήθειας με την ανερμήνευτα δεδομένη (δίκην ειμαρμένης) *λογικότητα* των σχέσεων κοινωνίας. Την άρση του αδιεξόδου θα κομίσει το χριστιανικό «ευ-αγγέλιο»: Αιτιώδης Αρχή του υπάρχειν δεν είναι μια αινιγματική αναγκαιότητα, αλλά μια αυτοσυνείδητη ελευθερία. Υπάρχει η Αιτιώδης Αρχή, επειδή ελεύθερα *θέλει* να υπάρχει, και θέλει να υπάρχει, επειδή *αγαπάει*. «Ο Θεός αγάπη *εστί*» – η αγάπη δεν είναι ηθικό ιδίωμα, γνώρισμα συμπεριφοράς, είναι ο *τρόπος* με τον οποίο υπάρχει η πηγή της ύπαρξης.

Ετσι, η «πόλις» των Ελλήνων, ο «πολιτικός» βίος, η αριστοτελική μετάβαση από την «κοινωνίαν της χρείας» στην «κοινωνίαν του αληθούς», θα βρουν τον οντολογικό φωτισμό τους. Η ελευθερία, από ωφελιμιστικό «δικαίωμα», θα γίνει ο στόχος της υπαρκτικής πληρότητας. Το χρηστικό αίτημα της λειτουργικής συλλογικότητας (αίτημα της ευταξίας, αρμονίας, κοσμιότητας στην κοινωνία των σχέσεων) θα βασιστεί για τους Ελληνες όχι σε κάποια εξουσιαστική «αυθεντία» (πάπα, βασιλέα, ιερατείο, κόμμα, «Αγορές») ούτε σε κάποια «σύμβαση» (νομοθεσία, σύνταγμα, συνθήκη), αλλά στο άθλημα της *κοινότητας-ενορίας*, του κοινοτικού βίου, όπως a posteriori (και ως αιτούμενο) το ανέλυσαν οι γραφίδες του Κωνσταντίνου Καραβίδα, του Νικόλαου Πανταζόπουλου, του Νίκου Σβορώνου.

Κοντολογίς: Το γεγονός ότι η Ελλάδα μιμήθηκε τα «συντάγματα» των «πεφωτισμένων και λελαμπρυσμένων της Εσπερίας κρατών», βεβαιώνει τον μεταπρατικό χαρακτήρα (μίμησης και πιθηκισμού) του νεωτερικού, ελληνώνυμου συλλογικού μας μορφώματος – ανταλλάξαμε τον ελληνικό κοσμοπολιτισμό με την «εθνική» βαλκανική επαρχιωτίλα. Το ότι στο «σύνταγμά» μας αλλοτριώνουμε το εκκλησιαστικό γεγονός σε «επικρατούσα θρησκεία», δίνει τη χαριστική βολή σε κάθε ελπίδα ιστορικής επιβίωσης της ελληνικότητας.

ASSOCIATED PRESS

Οι τοποθετήσεις του Ζόραν Ζάεφ περί «μακεδονικής μειονότητας» έρχονται σε αντίθεση με όσα προβλέπει η συμφωνία των Πρεσπών.

Ανατρέπεται η «αριθμητική Τσίπρα» για τις Πρέσπες

Είναι πλέον δύσκολο να περάσει η συμφωνία στη Βουλή με απόλυτη πλειοψηφία

Του **Κ.Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ**

Σοβαρές περιπλοκές στην «αριθμητική Τσίπρα», για την κύρωση της συμφωνίας των Πρεσπών με πλειοψηφία σαφώς άνω των 151 βουλευτών, προκαλούν οι δηλώσεις του πρωθυπουργού της ΠΓΔΜ Ζόραν Ζάεφ που υπονοούν την ύπαρξη «μακεδονικής» μειονότητας, αλλά και οι υπόγειες διεργασίες στην εσωτερική πολιτική σκηνή, ενόψει των επερχόμενων εκλογικών αναμετρήσεων.

Παράλληλα, οι τοποθετήσεις του κ. Ζάεφ δημιουργούν εκ νέου ενδοκυβερνητικό πρόβλημα, καθώς αποτέλεσαν αφορμή για να «σπάσει» ο υπουργός Αμυνας Π. Καμμένος το μορατόριουμ που είχε συμφωνηθεί με τον πρωθυπουργό αναφορικά με το ονοματολογικό της ΠΓΔΜ, στον απόηχο του επεισοδιακού υπουργικού συμβουλίου που οδήγησε στην παραίτηση του υπουργού Εξωτερικών Ν. Κοτζιά.

Ο κ. Τσίπρας, όταν τον περασμένο Ιούνιο υπέγραφε στις Πρέσπες τη συμφωνία με τον κ. Ζάεφ, είχε τη βεβαιότητα ότι, πέραν των 145 βουλευτών του ΣΥΡΙΖΑ, στην ψηφοφορία κύρωσης στην ελληνική Βουλή θα αποσπούσε και άλλες θετικές ψήφους. Ειδικότερα, το Μέγαρο Μαξίμου προσέβλεπε στη θετική ψήφο του προέδρου της ΔΗΜΑΡ Θ. Θεοχαρόπουλου. Επίσης, στην υπερψήφιση της συμφωνίας από τέσσερις εκ των έξι βουλευτών του Ποταμιού –οι κ. Αμυράς και Ψαριανός θα καταψηφίσουν– και συγκεκριμένα από τον ίδιο τον κ. Στ. Θεοδωράκη και τους κ. Γ. Μαυρωτά, Σπ. Δανέλλη και Σπ. Λυκούδη. Τέλος, προσμετρούσε στις θετικές ψήφους την κ. Κατερίνα Παπακώστα που εντάχθηκε στο κυβερνητικό σχήμα στον τελευταίο ανασχηματισμό, στον κ. Χ. Θεοχάρη, αλλά και σε ακόμη έναν ανεξάρτητο βουλευτή που λέγεται πως έχει συμφωνήσει να ενταχθεί στα ψηφοδέλτια του ΣΥΡΙΖΑ. Δηλαδή, υπήρχε η βεβαιότητα για διαμόρφωση πλειοψηφίας 153 θετικών ψήφων, ακόμη και χωρίς τη σύμπραξη δύο βουλευτών των ΑΝΕΛ, δηλαδή της κ. Ελένας Κουντουρά,

Οι δηλώσεις Ζάεφ δημιουργούν εκ νέου ενδοκυβερνητικό πρόβλημα, καθώς αποτέλεσαν αφορμή για να «σπάσει» το μορατόριου Τσίπρα - Καμμένου, φέρνοντας πιο κοντά τις κάλπες.

που έχει αναφέρει ενώπιον του υπουργικού συμβουλίου ότι θα ψηφίσει κατά συνείδηση και του Θ. Παπαχριστόπουλου, ο οποίος έχει ταχθεί υπέρ της συμφωνίας.

Με απλή πλειοψηφία

Ομως, την τελευταία εβδομάδα τα ανωτέρω δεδομένα έχουν ανατραπεί άρδην, με αποτέλεσμα το Μέγαρο Μαξίμου να μεταδίδει ότι οι Πρέσπες είναι δυνατόν να κυρωθούν από την ελληνική Βουλή ακόμη και με απλή πλειοψηφία, κάτω των 151 ψήφων. Πλέον, ο κ. Θεοχαρόπουλος, σε συζητήσεις εντός του ΚΙΝΑΛ, σημειώνει πως θα υπερψηφίσει τη συμφωνία μόνον εάν ο κ. Τσίπρας δεσμευθεί ότι αμέσως μετά θα προχωρήσει στη διάλυση της Βουλής και θα προκηρύξει πρόωρες εκλογές. Ομως, με δεδομένο ότι η κύρωση της συμφωνίας θα δρομολογηθεί εντός του Φεβρουαρίου, ο «όρος» αυτός δεν είναι δυνατόν να ικανοποιηθεί, εάν εξακολουθεί να ισχύει ο σχεδιασμός για εθνικές εκλογές τον Μάιο.

Επίσης, από το Ποτάμι, βέβαιη θεωρείται, πλέον, η υπερψήφιση της συμφωνίας μόνο από τον κ. Σπ. Δανέλλη. Ο ίδιος ο κ. Θεοδωράκης έκανε μια ιδιαίτερα σκληρή τοποθέτηση σχολιάζοντας το μπαράζ των τελευταίων δηλώσεων Ζάεφ, ο κ. Λυκούδης επίσης εξέφρασε τον έντονο προβληματισμό του, ενώ ο κ. Μαυρωτάς συνέδεσε εμμέσως πλην σαφώς την ψήφο του με τη διαμόρφωση ενός επίσημου πρωτοκόλλου μεταξύ Αθηνών και Σκοπίων που θα αποσαφηνίζει τις «γκρίζες ζώνες» των Πρεσπών. Ομως, όπως αναγνωρίζουν κυβερνητικές πηγές, τέτοιο πρωτόκολλο δεν πρόκειται να συναφθεί: το μόνο που αναμένει η Αθήνα, ώστε να διευκολυνθεί η κύρωση της συμφωνίας από τη Βουλή, είναι, όταν ολοκληρωθεί η διαδικασία της αναθεώρησης του Συντάγματος της ΠΓΔΜ, ο κ. Ζάεφ να προβεί σε μια δήλωση που θα κλείνει με κατηγορηματικό τρόπο κάθε ζήτημα αλυτρωτισμού.

Θα πρέπει να επισημανθεί, παράλληλα, πως το Μέγαρο Μαξίμου αφήνει να εννοηθεί τα τελευταία εικοσιτετράωρα πως τυχόν μεταστροφή του Ποταμιού συνδέεται με μια παρασκηνιακή συμφωνία μεταξύ του προέδρου της Ν.Δ. Κυρ. Μητσοτάκη και του κ. Στ. Θεοδωράκη για σύμπραξη στις προσεχείς εκλογές. Το συγκεκριμένο σενάριο διαψεύδεται με κατηγορηματικό τρόπο, τόσο από την Πειραιώς όσο και από τη Σεβαστουπόλεως. Μάλιστα, πηγές της Ν.Δ. τονίζουν πως σχετική συζήτηση μπορεί να γίνει μόνον εάν ο κ. Θεοδωράκης αποφασίσει να μην κατέλθει το Ποτάμι αυτόνομα στις προσεχείς εκλογές, ενώ τυχόν συμφωνία δεν θα κριθεί από τη στάση που θα τηρήσουν οι βουλευτές του στην ψηφοφορία για τις Πρέσπες.

Ορίο 150 ψήφων

Τέλος, «ανατροπές» υπάρχουν και σε σχέση με τους δύο ανεξάρτητους βουλευτές στους οποίους προσέβλεπε το Μέγαρο Μαξίμου. Σύμφωνα με πληροφορίες, τις τελευταίες εβδομάδες υπήρξαν επαφές κυβερνητικών παραγόντων με τον κ. Χ. Θεοχάρη, προκειμένου ο τελευταίος να ενταχθεί στα ψηφοδέλτια του ΣΥΡΙΖΑ. Ομως, οι σχετικές συζητήσεις οδηγήθηκαν σε αδιέξοδο, γεγονός που απομακρύνει το ενδεχόμενο ο συγκεκριμένος ανεξάρτητος βουλευτής να στηρίξει τη συμφωνία των Πρεσπών.

Ετσι, επί της ουσίας, ο κ. Τσίπρας έχει «δεδομένες» τις 145 ψήφους της Κ.Ο. του ΣΥΡΙΖΑ, αυτές του κ. Δανέλλη, ενός ανεξάρτητου βουλευτή και πιθανότατα της κ. Παπακώστα και δύο των ΑΝΕΛ, δηλαδή σύνολο 150. Οπως προαναφέρθηκε, η συμφωνία μπορεί να κυρωθεί και με απλή πλειοψηφία, αλλά το πλήγμα στο κύρος της ίδιας και του πρωθυπουργού θα είναι μεγάλο. Τέλος, η δυναμική που δημιουργείται κατά της συμφωνίας αυξάνει κατακόρυφα την πίεση στον κ. Π. Καμμένο, εξέλιξη που προοιωνίζεται νέες έντονες διαφοροποιήσεις του το επόμενο διάστημα, αλλά και την αποχώρησή του από την κυβέρνηση όταν η συμφωνία έλθει στη Βουλή. Πάντως, το Μέγαρο Μαξίμου δεν δείχνει να φοβάται πλέον τη ρήξη με τον κ. Καμμένο.

Οι πιέσεις προς Ζάεφ και τα φροντιστήρια ξένων γλωσσών

Πώς φτάσαμε στη νέα κρίση με τα Σκόπια

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΖΙΜΑ**

Οσο πλησιάζει το τέλος της διαδρομής για την κύρωση από τα Σκόπια της συμφωνίας των Πρεσπών, τόσο το άγχος για τον Ζόραν Ζάεφ αυξάνεται. Η τελική ψηφοφορία για τις τροπολογίες του συντάγματος καλώς εχόντων των πραγμάτων θα γίνει κατά τα μέσα Ιανουαρίου, αλλά μέχρι τότε ο κίνδυνος ατυχήματος ελλοχεύει.

Οι οκτώ βουλευτές του VMRO DPMNE που συντάχθηκαν με τους δικούς του στην ψηφοφορία που άνοιξε τον δρόμο για τη συνταγματική τροποποίηση, έχουν θέσει όρους με πρώτον αυτόν της αμνήστευσής τους από τις κατηγορίες περί εμπλοκής τους στη βίαιη εισβολή στο Κοινοβούλιο τον Απρίλιο του 2017 προκειμένου να πάνε μαζί του μέχρι το τέλος, ενώ στην κοινή γνώμη κερδίζει έδαφος η εναντίον του μομφή της αντιπολίτευσης, ότι ξεπούλησε μεταξύ άλλων και τους «Μακεδόνες του Αιγαίου», τους, όπως υποστηρίζουν, δίγλωσσους Ελληνες πολίτες στην Κεντρική και Δυτική Μακεδονία, μερίδα των οποίων έχει σλαβομακεδονική συνείδηση.

Και αν τους αγωνιούντες για την τύχη τους «γενναίους» βουλευτές θα μπορεί να τους απαλλάξει από το άγχος με μια ρύθμιση στη Βουλή, όπου το θέμα συζητείται τούτες τις μέρες, και να εξασφαλίσει εκ νέου την ψήφο τους, δεν θα είναι τόσο εύκολο να πείσει το εσωτερικό ακροατήριο –ούτε την πανίσχυρη οικονομικά και υψηλών πατριωτικών τόνων εμιγκράτσια στις ΗΠΑ, τον Καναδά και την Αυστραλία– ότι δεν εγκαταλείπει στη μοίρα τους τους «Αιγαιάτες» και εκείνους τους ομοεθνείς τους που ζουν στη Βουλγαρία και την Αλβανία.

Αδραξε, έτσι, την ευκαιρία στη συζήτηση στη Βουλή να εγείρει, όπως υποστηρίζει η ελληνική πλευρά, ζήτημα «μακεδονικής» μειονότητας και διδασκαλίας της «μακεδονικής γλώσσας» στην Ελλάδα.

Η υπογραφείσα και από τον ίδιο συμφωνία των Πρεσπών, ωστόσο, δεν αναγνωρίζει «μακεδονική μειονότητα» στην Ελλάδα και πουθενά εκτός συνόρων του σημερινού κράτους της ΠΓΔΜ και επομένως ζήτημα διδασκαλίας της «μακεδονικής γλώσσας» σε σχολεία της ελληνικής επικράτειας δεν τίθεται σε καμία περίπτωση.

Αναδίπλωση

Μετά τις οξύτατες αντιδράσεις στην Αθήνα και τον κίνδυνο να βάλει ο ίδιος ο Ζάεφ μπουρλότο στη συμφωνία, ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Μίλε Μποσνιακόφσκι έσπευσε να «μαζέψει» το θέμα δηλώνοντας πως στα Σκόπια «δεν αναμειγνύονται στις εσωτερικές υποθέσεις γειτονικών χωρών για οποιοδήποτε ζήτημα» και πρόσθεσε: «Από αυτήν την άποψη εννοείται ότι οι πολιτικές σε θέματα γλώσσας στις δύο χώρες δεν καθορίζονται από τη συμφωνία των Πρεσπών. Εκφράζουμε πλήρη κατανόηση και σεβασμό ότι το ζήτημα ποιες γλώσσες διδάσκονται στην Ελλάδα είναι ένα θέμα εσωτερικής πολιτικής και εσωτερική υπόθεση της Ελλάδας».

Δεν τα ήξερε όλα αυτά ο Ζάεφ όταν μιλούσε για «διδασκαλία της μακεδονικής γλώσσας» στην Ελλάδα; Προφανώς και τα γνώριζε, αλλά πιθανότατα είχε στο μυαλό του ένα σενάριο που πρώτοι εμείς οι Ελληνες «διδάξαμε» στους γείτονες. Διότι όπως στο πρόσφατο παρελθόν αυτοί διδάχθηκαν την ελληνική γλώσσα σε φροντιστήρια ιδιωτών, θεώρησαν ότι μπορεί να γίνει το ίδιο με τη γλώσσα τους στην Ελλάδα. Με την ένταξη της ΠΓΔΜ στην Ε.Ε., ή και χωρίς αυτήν ακόμα, κανείς δεν θα μπορεί να εμποδίσει κάποιον ιδιώτη Ελληνα να ανοίξει ένα φροντιστήριο

Οι όροι των οκτώ βουλευτών του VMRO DPMNE που ψήφισαν τη συνταγματική τροποποίηση.

ξένων γλωσσών στη Θεσσαλονίκη, τη Φλώρινα ή οπουδήποτε αλλού και μεταξύ άλλων να διδάσκει και τη «μακεδονική ανήκουσα στην οικογένεια των νοτιοσλαβικών σπουδών», την οποία θα είναι ελεύθερος να μάθει κάθε ενδιαφερόμενος.

Από τα τέλη της δεκαετίας του '90 ακόμα στην ΠΓΔΜ άνοιγαν το ένα μετά το άλλο, ειδικά στον Νότο, φροντιστήρια εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας. Στην αρχή λειτουργούσαν με τη βοήθεια ελληνικών συλλόγων, αλλά στη συνέχεια πολλοί γείτονες το είδαν ως μια κερδοφόρο επιχείρηση και πήραν τα ηνία.

«Ξεκινήσαμε να λειτουργούμε από το 2002 φροντιστήρια στη Γευγελή, τη Δοϊράνη, το Βαλάντοβο και τη Στρουμνίτσα», είπε στην «Κ» ο πρόεδρος του συλλόγου «Αέρωπος» (σ.σ.: παππούς του Μ. Αλεξάνδρου), καθηγητής της Οδοντιατρικής Σχολής του ΑΠΘ κ. Σωτήρης Χρυσάφης. «Υπήρχε μεγάλο ενδιαφέρον από ανθρώπους που αισθάνονταν ότι είχαν ελληνικές ρίζες, άλλους που ήθελαν να έρχονται στην Ελλάδα για εποχικές εργασίες, πολλούς που σκόπευαν να ζητήσουν δουλειά σε ελληνικές επιχειρήσεις ή στα καζίνο της Γευγελής. Βρίσκαμε ανθρώπους από εκεί, που ήξεραν κάποια ελληνικά και έκαναν μαθήματα σε σχολεία της ΠΓΔΜ, τα οποία μας τα έδινε δωρεάν το εκεί κράτος τα απογεύματα που δεν υπήρχε εκπαιδευτική διαδικασία».

Το φαινόμενο επεκτάθηκε γρήγορα και στη Μοναστήρι (Μπίτολα) αλλά και στα Σκόπια.

Κυριάκος Μητσοτάκης: «Είμαστε το κόμμα των πολλών»

Οσο περισσότερο η κυβέρνηση θα επιδιώκει να προσδώσει ταξικό χαρακτήρα στην αντιπαράθεση με την Πειραιώς, τόσο πιο εμφατικά θα καταδεικνύει η Ν.Δ. ότι το προσκλητήριο συστράτευσης που απευθύνει αφορά όλους τους Ελληνες, με έμφαση το μέσο ελληνικό νοικοκυριό, τους νέους και τους ανέργους. Το μήνυμα αυτό, που εστιάζει στην κοινωνική ατζέντα, επιδιώκει να περάσει η Ν.Δ. και μέσω του 12ου τακτικού συνεδρίου της που αρχίζει την επόμενη Παρασκευή, απαντώντας και εμπράκτως στο σύνηθες επιχείρημα του ΣΥΡΙΖΑ ότι η Ν.Δ. είναι το κόμμα των λίγων. «Είμαστε το κόμμα των πολλών», επαναλαμβάνει συχνά ο Κυριάκος Μητσοτάκης σε όλες τις δημόσιες παρεμβάσεις του και στόχευσή του είναι να χρησιμοποιήσει το 12ο τακτικό συνέδριο της Ν.Δ. για να το δείξει, «πακετάροντας» σε ένα τριήμερο τις προτάσεις της Ν.Δ. για τη στήριξη όλων των πολιτών, με έμφαση στη μέση ελληνική οικογένεια και τη μεσαία τάξη, τους νέους και τους ανέργους. Ολων αυτών που, όπως αναμένεται να υπογραμμίσει, η κυβέρνηση είτε έχει αφαιμάξει μέσω φόρων είτε αντιμετωπίζει ως «πιθανούς πολιτικούς πελάτες» που θέλει να εξαρτώνται από τα επιδόματά της.

Την ώρα λοιπόν που ο κ. Τσίπρας μοιράζει απλόχερα εξαγγελίες και «χαρτζιλίκι», ενώ υπερφορολογεί τους πολλούς για να ενισχύει με τα έσοδα των φόρων τους τον κρατισμό, όπως είχε πει σε μια αποστροφή της παρέμβασής του στο συνέδριο του ΕΛΚ στο Ελσίνκι ο κ. Μητσοτάκης, η Ν.Δ. επιδιώκει να απαντήσει μέσω των προτάσεών της σε μια σειρά από τομείς. Με αυτό τον τρόπο απαντά και ευθέως στον ΣΥΡΙΖΑ ότι είναι ένα κόμμα των πολλών με λαϊκή βάση, την οποία επιδιώκει να τη διευρύνει προσφέροντάς της «δουλειές και όχι επιδόματα». Δεν ήταν τυχαία η επιλογή του κ. Μητσοτάκη να μιλήσει την περασμένη Παρασκευή για τις ελληνικές οικογένειες που «πνίγονται» στα χρέη με ευθύνη της κυβέρνησης, υπενθυμίζοντας την πρόταση της Ν.Δ. για τον μηχανισμό ρύθμισης των 120 δόσεων, για οφειλές μέχρι 3.000 ευρώ (και με ελάχιστο ποσό μέχρι 20 ευρώ μηνιαίως).

Ο Κυριάκος Μητσοτάκης σε παλαιότερη συνάντηση με τον υποψήφιο του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος για την προεδρία της Κομισιόν Μάνφρεντ Βέμπερ, ο οποίος θα δώσει το «παρών» στο 12ο συνέδριο της Ν.Δ.

Υπό αυτό το πρίσμα, δεν είναι τυχαία η επιλογή της ηγεσίας της Ν.Δ. να εκπέμψει μέσω του συνεδρίου το μήνυμα ότι αντιμετωπίζει ως προτεραιότητα την κοινωνική ατζέντα. Για να γίνει ακόμη πιο σαφές μάλιστα, στις 5.000 συνέδρων θα μοιραστεί ένα φυλλάδιο που θα συμπυκνώνει τις προτάσεις του κόμματος.

Τα πρώτα μέτρα

Χωρίς να είναι το πλήρες πρόγραμμα, θα περιλαμβάνει συγκεκριμένα μέτρα της Ν.Δ. για το πώς θα βελτιωθεί η ζωή των Ελλήνων με έμφαση στην οικογένεια, στους νέους και στους ανέργους, αλλά και στους ηλικιωμένους. Στο συνέδριο, εξάλλου, θα αναδειχθούν μέτρα που θα υλοποιηθούν αμέσως μόλις η Ν.Δ. γίνει κυβέρνηση, αλλά και όσα έχουν προγραμματιστεί σε βάθος τετραετίας. Επανειλημμένα ο Κυριάκος Μητσοτάκης έχει τονίσει ότι το φορολογικό νομοσχέδιο, αλλά και αυτό για τον εκλογικό νόμο και για τη δομή της κυβέρνησης και του κράτους θα είναι τα πρώτα νομοσχέδια που θα ψηφίσει μια δική του κυβέρνηση.

Το συνέδριο θα περιστραφεί γύρω από δέκα θεματικές ενότητες που αφορούν την κατοικία, το εισόδημα, την εργασία, την κοινωνική αλληλεγγύη, την Παιδεία, το περιβάλλον, την Υγεία, την ασφάλεια, τη σχέση των πολιτών με το κράτος. Την ίδια ώρα, ενδεικτικό της ατζέντας που ανοίγει ο πρόεδρος της Ν.Δ. είναι ότι, όπως και πέρυσι, στο συνέδριο έχουν προσκληθεί ως ομιλητές και πρόσωπα που δεν ανήκουν στη Ν.Δ., αλλά προέρχονται από το ευρύτερο φάσμα των δυνάμεων του δημοκρατικού τόξου. Στόχος, λένε από την Πειραιώς, να καταδειχθεί ότι η ανανέωση είναι διαρκές στοίχημα και ότι οι πόρτες του κόμματος είναι ανοικτές σε όσους συμμερίζονται τις βασικές πολιτικές της προτάσεις.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΑ ΠΕΛΩΝΗ

Η σκανδαλολογία βλάπτει την οικονομία

Ο υπουργός Οικονομικών Ευκλείδης Τσακαλώτος μιλάει στην «Κ» για τους στόχους της κυβέρνησης το επόμενο διάστημα

Συνέντευξη στην **ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Στη διεξαγωγή εκλογών στο τέλος της κοινοβουλευτικής θητείας, προκειμένου να ολοκληρωθεί το κυβερνητικό έργο, επιμένει ο υπουργός Οικονομικών Ευκλείδης Τσακαλώτος και λέει όχι στους «εκλογικίστικους σχεδιασμούς», όπως τους ονομάζει, υπονοώντας προφανώς όσους θέλουν να καθοριστεί ο χρόνος προσφυγής στις κάλπες με κριτήριο τα οφέλη από τη συγκυρία. Στη συνέντευξή του στην «Κ», ο κ. Τσακαλώτος παίρνει, επίσης, σαφή θέση ότι τα σκάνδαλα και η σκανδαλολογία βλάπτουν την οικονομία. Αναγνωρίζει

> *Δεν κάνουμε παροχές σκορπίζοντας υποσχέσεις χωρίς αντίκρισμα, αλλά σταθερά ιαμορφώνουμε τους όρους για μια αναπτυξιακή πορεία.*

REUTERS / ALKIS KONSTANTINIDIS

«Μέχρι το τέλος του χρόνου, ο Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους θα παρουσιάσει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο για τις χρηματοδοτικές μας ανάγκες για το 2019 και ένα πλαίσιο προγραμματισμού για το πόσες φορές και σε τι χρονικό ορίζοντα θα βγούμε στις αγορές», λέει ο υπουργός Οικονομικών Ευκλείδης Τσακαλώτος.

> *Οι εκλογές πρέπει να γίνουν στη λήξη της κοινοβουλευτικής θητείας. Και έχουμε πολλούς λόγους να ολοκληρώσουμε το έργο που ξεκινήσαμε το 2015, μακριά από κάθε εκλογικίστικο σχεδιασμό.*

> *Δεν έχουν παταχθεί ακόμα πλήρως οι ολιγάρχες, δεν έχουν όμως και την ευχέρεια για «δουλειές» που είχαν με το παλιό δικομματικό σύστημα.*

ότι δεν έχουν παταχθεί ακόμη πλήρως οι «ολιγάρχες», αλλά υποστηρίζει ότι οι συνθήκες έχουν δυσκολέψει γι' αυτούς. Ο υπουργός Οικονομικών μιλά ακόμη για μια τετραετή πορεία που είχε «επιτυχίες και συμβιβασμούς» και θέτει μεταξύ των επόμενων προτεραιοτήτων του μια σοβαρή φορολογική μεταρρύθμιση, που θα χαρακτηρίζεται από δικαιοσύνη, σταθερότητα και απλότητα.

– Επί τρία χρόνια, 2016-2018, οι προϋπολογισμοί είχαν υπερπλεονάσματα, αλλά οι ρυθμοί ανάπτυξης ήταν πολύ κατώτεροι από τις προβλέψεις (το 2017 έπεσε στο μισό). Είναι σωστό να θυσιάζεται η ανάπτυξη για να μοιράσετε στο τέλος κοινωνικό μέρισμα;

– Πρώτα απ' όλα, η ανάπτυξη επηρεάζεται από πολλούς παράγοντες και όχι μόνο από τη δημοσιονομική πολιτική. Στην περίπτωση της Ελλάδας, μέχρι πρόσφατα, δεν υπήρχε η βεβαιότητα στους επενδυτές ούτε για τις ακριβείς παραμέτρους της ρύθμισης του χρέους, ούτε ότι θα βγούμε από το πρόγραμμα, ούτε ότι έχουμε αλλάξει σελίδα. Αυτό προφανώς επηρέασε και την ανάπτυξη.

Από την άλλη, είναι γεγονός ότι τα μεγάλα πλεονάσματα επηρεάζουν αρνητικά την ανάπτυξη. Σκεφθείτε για παράδειγμα πόσο αντιαναπτυξιακό θα ήταν να διατηρούσαμε τους στόχους του 4,5% που είχε δεχθεί η Νέα Δημοκρατία και να μην τους είχαμε μειώσει. Προφανώς και η υπέρβαση του στόχου 0,5% το 2016, 1,75 το 2017 ή του 3,5% φέτος δεν βοήθησε την ανάπτυξη και γι' αυτό άλλωστε για το 2019 νομοθετούμε τώρα τις θετικές δημοσιονομικές παρεμβάσεις. Ομως, η υπέρβαση των στόχων τις προηγούμενες χρονιές δεν ήταν επιλογή μας. Ηταν εν μέρει αποτέλεσμα των συντηρητικών προβλέψεων για την απόδοση των μέτρων από τους τέσσερις θεσμούς και ιδιαίτερα το ΔΝΤ. Εν μέρει, όμως, είναι και αποτέλεσμα της αντίστροφης σχέσης αιτιότητας από ό,τι υπονοεί η ερώτησή σας: Το γεγονός δηλαδή ότι η υποαπόδοση στους ρυθμούς ανάπτυξης συνδυάστηκε με υψηλότερη απασχόληση από το προβλεπόμενο, και άρα υψηλότερες ασφαλιστικές εισφορές, επηρεάζοντας θετικά το δημοσιονομικό αποτέλεσμα.

– Οι παλιοί συνταξιούχοι διασώθηκαν. Οι νέοι, όμως, όχι. Το κρίνετε δίκαιο και σας ανησυχεί το ενδεχόμενο προσφυγών;

– Μέχρι τον νόμο Κατρούγκαλου το ασφαλιστικό σύστημα στο σύνολό του δεν ήταν βιώσιμο. Με τη μεταρρύθμιση του 2016 διασφαλίζεται η βιωσιμότητά του. Θεσπίστηκαν για πρώτη φορά ενιαίοι κανόνες για όλους τους ασφαλισμένους και τους συνταξιούχους, στη βάση των αρχών της ισότητας και της δικαιοσύνης. Τα καταβαλλόμενα ποσά των συντάξεων προστατεύθηκαν και θα συνεχίσουν να προστατεύονται. Επίσης, 620.000 συντάξεις θα αυξάνονται σταδιακά από την 1η/1/2019 γιατί με τον νέο τρόπο υπολογισμού, βάσει του νόμου Κατρούγκαλου, βγήκαν υψηλότερες από τις καταβαλλόμενες. Οσον αφορά τις συντάξεις που εκδόθηκαν με βάση τον ίδιο νόμο, αν έχουν διαφορές με αντίστοιχες πριν από αυτόν, θα συγκλίνουν σταδιακά στο ίδιο ύψος. Προστατεύουμε δηλαδή το εισόδημα των συνταξιούχων και σταδιακά το βελτιώνουμε.

– Υπάρχει κίνδυνος να χρειαστούν διορθωτικά μέτρα στον προϋπολογισμό του 2019 λόγω δικαστικών αποφάσεων, όπως φοβάται η Κομισιόν;

– Κατ' αρχάς σε κάθε προϋπολογισμό υπάρχουν απρόβλεπτα συμβάντα κατά την εκτέλεσή του που μπορεί να βελτιώσουν ή χειροτερεύσουν τα αποτελέσματα. Για το συγκεκριμένο θέμα που ρωτάτε, δεν μπορούμε να προδικάσουμε τις αποφάσεις της Δικαιοσύνης ούτε τις ενδεχόμενες δημοσιονομικές επιπτώσεις που αυτές είναι δυνατόν να έχουν. Η συμμόρφωση του Δημοσίου στις αποφάσεις της Δικαιοσύνης είναι κάτι που πρέπει να θεωρείται δεδομένο. Συνεπώς, αν και εφόσον προκύψουν νέες δημοσιονομικές υποχρεώσεις, και γνωρίζουμε το ακριβές ύψος αυτών, τότε θα δούμε ποια θα είναι η προσέγγιση για την αντιμετώπισή τους τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μεσομακροπρόθεσμα.

– Πότε θεωρείτε ότι πρέπει να γίνουν εκλογές και γιατί; Φεβρουάριο, Μάιο ή Σεπτέμβριο;

– Θεωρώ, όπως εξάλλου και ο πρωθυπουργός, ότι οι εκλογές πρέπει να γίνουν στη λήξη της κοινοβουλευτικής θητείας. Και έχουμε πολλούς λόγους να ολοκληρώσουμε το έργο που ξεκινήσαμε το 2015, μακριά από κάθε εκλογικίστικο σχεδιασμό. Το χρωστάμε στην ελληνική κοινωνία που υπέφερε πολλά με την κρίση και τα μνημόνια. Τώρα πλέον να χαράσσεται ένας άλλος δρόμος, ένα διαφορετικό οικονομικό και κοινωνικό υπόδειγμα.

– Τι θεωρείτε ότι θα αφήσετε πίσω σας ως κληρονομιά στο τέλος της θητείας σας; Αν δεν είχατε μπροστά σας τον εκλογικό ορίζοντα, μπορείτε να μου πείτε σε ποια 3-4 μέτρα θα δίνατε προτεραιότητα στην οικονομική σας πολιτική;

– Τα τελευταία τέσσερα χρόνια ήταν μια πορεία που είχε και επιτυχίες και συμβιβασμούς. Ολα αυτά ήταν αποτέλεσμα συλλογικής προσπάθειας. Οι συνθήκες που αντιμετωπίσαμε από το 2015 ήταν μία συνεχής και δύσκολη διαπραγμάτευση. Μετά την έξοδο της χώρας από τα μνημόνια, υπάρχει μεγαλύτερη δυνατότητα να υλοποιήσουμε τον σχεδιασμό μας για μεσομακροπρόθεσμες μεταρρυθμίσεις που έχει ανάγκη η χώρα, όπως μία σοβαρή φορολογική μεταρρύθμιση που θα χαρακτηρίζεται από δικαιοσύνη, σταθερότητα και απλότητα. Αναγνωρίζω ότι τα μεγάλα μέτωπα είναι η ενίσχυση του κοινωνικού κράτους και η θωράκιση της ανάπτυξης. Δουλειά του υπουργείου είναι να διασφαλίσουμε ότι θα υπάρχει ο απαραίτητος δημοσιονομικός χώρος για να μπορούν να σχεδιαστούν και να εφαρμοστούν οι απαραίτητες παρεμβάσεις από το σύνολο της κυβέρνησης.

– Υστερα από 3 χρόνια στο υπουργείο Οικονομικών εξακολουθείτε να αυτοπροσδιορίζεστε ως μαρξιστής; Φοβάστε, όπως λένε, την πασοκοποίηση του ΣΥΡΙΖΑ;

– Δεν αλλάζουν οι άνθρωποι επειδή τα έφερε η ζωή να υπηρετούν τις ιδέες τους διαχειριζόμενοι κρατικές υποθέσεις, αλλάζουν όταν πείθονται από άλλες «ανώτερες» ιδέες ή όταν προσαρμόζονται στον καθεστωτισμό για ίδιο όφελος. Δεν νομίζω ότι μου έχει συμβεί τίποτα από τα δύο. Θα ήμουν εξαιρετικά ανήσυχος αν διαπίστωνα εν τοις πράγμασι, αλλά και στον διακηρυκτικό λόγο του ΣΥΡΙΖΑ, την εγκατάλειψη των κοινωνικών του εκπροσωπήσεων. Εννοώ την απεύθυνσή του με λόγια και έργα στον κόσμο της εργασίας και στα λαϊκά στρώματα. Αυτή εξάλλου είναι η αφετηρία της κρίσης της Σοσιαλδημοκρατίας, η πασοκοποίηση όπως έχει πολιτογραφηθεί διεθνώς η κρίση των σοσιαλδημοκρατικών κομμάτων, η παραίτησή της από τις κοινωνικές αναφορές.

– Το κλίμα σκανδαλολογίας, ενόψει εκλογών, βοηθάει την οικονομία; Τελικά, εσείς πιστεύετε ότι ολιγάρχες πατάχθηκαν επί των ημερών της κυβέρνησής σας;

– Ούτε η σκανδαλολογία ούτε τα σκάνδαλα βοηθούν την οικονομία. Δεν έχουν παταχθεί ακόμα πλήρως οι ολιγάρχες, δεν έχουν όμως και την ευχέρεια για «δουλειές» που είχαν με το παλιό δικομματικό σύστημα.

– Πώς σχολιάζετε το γεγονός ότι την ίδια ώρα που η κυβέρνησή σας ευαγγελίζεται τη διαφάνεια, αφήνει να αιωρείται η καταγγελία του Πάνου Καμμένου για χρηματοδότηση από τον Σόρος;

– Κατά την άποψή μου, η κοινοβουλευτική διερεύνηση, πόσο μάλλον η ποινική, δεν μπορεί να γίνεται με αόριστες και μη στοιχειοθετημένες καταγγελίες.

– Κάποιοι στον ΣΥΡΙΖΑ φέρονται να σας καταλογίζουν ότι αντιδράτε σε παροχές ενόψει εκλογών. Εσείς θεωρείτε τον εαυτό σας «τοποτηρητή» του μνημονίου μετά το τέλος του;

– Οι συνεχείς δημοσιογραφικές αναφορές για μεγάλες εντάσεις εντός της κυβέρνησης και μεγάλες κόντρες για την οικονομική πολιτική ποτέ δεν έχουν επιβεβαιωθεί. Σχετικά με την ερώτησή σας, δεν θα μπορούσε καν να υπάρξει διαφωνία, γιατί απλώς δεν κάνουμε παροχές σκορπίζοντας υποσχέσεις χωρίς αντίκρισμα, αλλά σταθερά διαμορφώνουμε τους όρους για μια αναπτυξιακή πορεία που θα είναι βιώσιμη και συμμετοχική και ένα κοινωνικό κράτος για το οποίο οι Ελληνες και οι Ελληνίδες θα μπορούν να είναι περήφανοι. Οσο για «τοποτηρητή» της ιδεολογίας του μνημονίου μάλλον σε άλλο κόμμα πρέπει να τον αναζητήσετε.

Επιστρέφουμε στην κανονικότητα

– Βγήκαμε από το πρόγραμμα και το πιστώνεστε σε μεγάλο βαθμό εσείς προσωπικά. Αλλά πότε θα βγούμε στις αγορές; Οι υψηλές αποδόσεις των ομολόγων δεν δείχνουν έλλειψη εμπιστοσύνης, κατά την άποψή σας; Μπορεί να φτάσουμε ώς τις εκλογές με το «μαξιλάρι» ρευστότητας;

– Οπως ξέρετε υπάρχει μεγάλη μεταβλητότητα στα επιτόκια τη συγκεκριμένη περίοδο. Ο λόγος που έχουμε χτίσει το «μαξιλάρι» είναι για να μπορούμε να επιλέξουμε τη χρονική στιγμή της εξόδου και να μπορούμε να ξεπεράσουμε τη μεταβλητότητα στις διεθνείς αγορές.

Πιο συγκεκριμένα, ακριβώς επειδή επιστρέφουμε στην κανονικότητα, ο ΟΔΔΗΧ μέχρι το τέλος του χρόνου θα παρουσιάσει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο για τις χρηματοδοτικές μας ανάγκες για το 2019 και ένα πλαίσιο προγραμματισμού για το πόσες φορές και σε τι χρονικό ορίζοντα θα βγούμε στις αγορές. Εχουμε απόλυτη εμπιστοσύνη στα εξειδικευμένα στελέχη του ΟΔΔΗΧ. Με την ευκαιρία θέλω να δώσω συγχαρητήρια στον αναπληρωτή γενικό διευθυντή του Οργανισμού κ. Δημήτρη Τσάκωνα για τη βράβευσή του ως Sovereign Risk Manager of the Year από το Risk.net.

Για τη μείωση του αφορολογήτου το 2020 συνιστώ υπομονή

Δεν μπορούμε να διαθέσουμε όλο το δημοσιονομικό χώρο για φοροελαφρύνσεις, λέει ο υπουργός Οικονομικών, εξηγώντας οτι στο ίδιο πλαίσιο πρέπει να στηριχθεί και το κοινωνικό κράτος.

– Συμφωνείτε ότι υπάρχει υπερφορολόγηση σε ορισμένα τουλάχιστον κοινωνικά στρώματα –τη μεσαία τάξη κατ' εξοχήν– και κατηγορίες φόρων (π.χ. ΕΝΦΙΑ); Τα ληξιπρόθεσμα χρέη στην εφορία έχουν ξεπεράσει τα 100 δισ. ευρώ. Για το 2019, όμως, ο προϋπολογισμός δεν προβλέπει φοροελαφρύνσεις, εκτός από μια μικρή μείωση του ΕΝΦΙΑ κατά 10%. Γιατί;

– Πρέπει να έχουμε κατά νουν ότι η χάραξη οικονομικής πολιτικής γίνεται πάντα λαμβάνοντας υπόψη κάποια πραγματικά δεδομένα. Ετσι, για τα τελευταία χρόνια θα πρέπει να έχουμε υπόψη ότι στόχος ήταν η σταθεροποίηση και η ανάκαμψη της οικονομίας, καλούμενοι παράλληλα να αντιμετωπίσουμε μία ανθρωπιστική κρίση, έχοντας συγκεκριμένους δημοσιονομικούς στόχους. Είναι, λοιπόν, ξεκάθαρο και το έχω επαναλάβει πολλές φορές ότι προτεραιότητά μας ήταν η αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης.

Μετά την έξοδο από τα μνημόνια δημιουργούμε πλέον τις συνθήκες για ανάκαμψη, συνεχίζοντας τις μεταρρυθμίσεις και χρησιμοποιώντας τον δημοσιονομικό χώρο για να τονώσουμε την πραγματική οικονομία. Ετσι, για το 2019 ενδεικτικά, έχουμε μείωση των φόρων για τις επιχειρήσεις, των εισφορών των ελεύθερων επαγγελματιών και τη μείωση του ΕΝΦΙΑ κατά 30% για μεγάλο μέρος των πολιτών και σε μικρότερο ποσοστό για πολλούς ακόμα. Προφανώς δεν διαθέτουμε όλο τον δημοσιονομικό χώρο που έχουμε για φοροελαφρύνσεις, καθώς κομμάτι αυτού το κατευθύνουμε σε δράσεις για

> *Οσο για τους θεσμούς, κάποιοι θέλουν να «ξεχνούν» ότι έχουμε βγει από το πρόγραμμα και ότι οι συζητήσεις μαζί τους είναι σε τελείως διαφορετική βάση.*

την οικοδόμηση ενός σύγχρονου κοινωνικού κράτους που, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνουν ενίσχυση της στεγαστικής πολιτικής και δημιουργία ολοκληρωμένης πολιτικής για το παιδί.

– Είναι αναπτυξιακό κατά τη γνώμη σας το μέτρο της μείωσης των συντελεστών φορολόγησης των επιχειρήσεων, και αν ναι, γιατί υποβαθμίστηκε με σταδιακές μειώσεις 1% τον χρόνο; Αν όχι, τι είναι αναπτυξιακό;

– Μέχρι τώρα μας έλεγαν και ότι θα μειωθούν οι συντάξεις και ότι δεν υπάρχουν αντίμετρα παρά μόνον ως φαντασιώσεις της κυβέρνησης. Η αλήθεια είναι ότι δεν κόβονται οι συντάξεις και ότι μεγάλο μέρος των αντιμέτρων εφαρμόζεται τώρα, ενώ το σύνολο αυτών θα εφαρμοστεί σε τέσσερα χρόνια αντί για δύο. Είναι προφανές ότι με μεγαλύτερο δημοσιονομικό χώρο θα κάναμε περισσότερα πράγματα. Ο πρωθυπουργός ανακοίνωσε στη Θεσσαλονίκη μέτρα ύψους 750 εκατ. ευρώ. Καταφέραμε να το αυξήσουμε αυτό στα 910 εκατ. Νομίζω ότι αυτό είναι προτιμότερο από το να υποσχόμαστε, όπως η Νέα Δημοκρατία, μέτρα τουλάχιστον 5 δισ. βασισμένα αποκλειστικά στην αίγλη του κ. Μητσοτάκη να προσελκύει επενδύσεις, στην αγάπη των Ευρωπαίων προς το πρόσωπό του που θα οδηγήσει στη μείωση των δημοσιονομικών στόχων και τέλος, στην πλήρη αδιαφορία του για τον δημόσιο τομέα.

– Τι θα γίνει με τη μείωση του αφορολογήτου το 2020; Το 2016 είχατε απειλήσει ότι θα παραιτηθείτε αν πέσει κάτω από τις 9.100 ευρώ και τώρα υποχωρεί πολύ πιο κάτω. Γιατί δεν παραιτηθήκατε τελικά τότε;

– Για τη μείωση του αφορολογήτου το 2020 συνιστώ υπομονή, όπως συνιστούσα και σε όσους και όσες προκαταλάμβαναν τη μείωση των συντάξεων. Τα μέτρα-αντίμετρα που ψηφίστηκαν για το 2019 και το 2020 ήταν προϊόν ενός συμβιβασμού στην αντιπαράθεση των Ευρωπαίων με το ΔΝΤ. Γνωρίζετε ότι το 2016 το ΔΝΤ απαιτούσε μια πολύ μεγάλη μείωση του αφορολογήτου. Τελικά, έπειτα από διαπραγματεύσεις υπήρξε ένας συμβιβασμός σε μία μικρή μείωση, η οποία μάλιστα δεν ήταν οριζόντια και δεν είχε τις ίδιες επιπτώσεις για όλες τις κατηγορίες φορολογουμένων. Για παράδειγμα, το αφορολόγητο 9.100 ευρώ ισχύει για φορολογούμενο με δύο παιδιά, ενώ για κάποιον με τρία παιδιά είναι μεγαλύτερο.

– Ετοιμάζετε ρυθμίσεις για τους επαγγελματίες και τους ακατάσχετους λογαριασμούς τους, καθώς και για την εξόφληση οφειλών με δόσεις; Τι προβλέπουν και τι λένε οι θεσμοί;

– Παραμένουμε στους δύο στόχους που έχουμε εδώ και καιρό: Από τη μια, να διευκολύνουμε τον κόσμο που έχει χτυπηθεί από τη μεγάλη κρίση και δεν διαθέτει ρευστότητα και από την άλλη να εμποδίσουμε τους στρατηγικούς κακοπληρωτές να εκμεταλλευθούν το σύστημα. Οσο για τους θεσμούς κάποιοι θέλουν να «ξεχνούν» ότι έχουμε βγει από το πρόγραμμα και ότι οι συζητήσεις μαζί τους είναι σε τελείως διαφορετική βάση.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ

ΕΝΗΜΕΡΩΘΕΙΤΕ ΓΙΑ ΟΛΑ ΤΑ ΝΕΑ ΜΟΝΤΕΛΑ
ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΕΝΑ ΠΛΟΥΣΙΟ ΠΟΛΥΣΕΛΙΔΟ ΕΝΘΕΤΟ

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 16 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΧΟΡΗΓΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Ανακούφιση σε Βερολίνο και Αθήνα

Το προφίλ και οι θέσεις της νέας προέδρου του CDU, η ήττα του Σόιμπλε και το χειροκρότημα στην απερχόμενη Μέρκελ

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Τη συνέχεια, την ενότητα και τη σοβαρή πολιτική πείρα επέλεξαν προχθές οι 1.000 σύνεδροι των Χριστιανοδημοκρατών (CDU) στο Αμβούργο, αναδεικνύοντας ως διάδοχο της Αγκελα Μέρκελ στην ηγεσία του κόμματος την εκλεκτή της καγκελαρίου, Ανεγκρετ Κραμπ Καρενμπάουερ (AKK), την επονομαζόμενη και «μίνι Μέρκελ». Το οριακό αποτέλεσμα στον δεύτερο γύρο (52% υπέρ της έναντι 48% υπέρ του προστατευόμενου του πάλαι ποτέ κραταιού υπουργού Οικονομικών Βόλφγκανγκ Σόιμπλε, Φρίντριχ Μερτς) αποτέλεσε μια σπάνια επίδειξη εσωκομματικής δημοκρατίας στο CDU, που συνήθιζε στο παρελθόν να εκλέγει τους ηγέτες του με σταλινικά ποσοστά κοντά στο 90%. Η ήττα του Μερτς, ο οποίος σημειωτέον είχε παραμείνει δέκα χρόνια εκτός πολιτικής και απασχολείτο στον ιδιωτικό τομέα, συνιστά ράπισμα για τον Σόιμπλε, που πριν από λίγες ημέρες εκφράστηκε ανοικτά υπέρ του, ενώ εμφανίστηκε να διεκδικεί και ο ίδιος την καγκελαρία στη διάρκεια της ελληνικής κρίσης χρέους. Το ελληνικό ζήτημα επανήλθε αρκετές φορές στη διάρκεια της εσωκομματικής προεκλογικής εκστρατείας και η AKK ήταν η μόνη που εκφράστηκε απερίφραστα κατά τού –έστω και προσωρινού– Grexit και υπέρ της παραμονής της Ελλάδας στην Ευρωζώνη, λόγω των επιπτώσεων που θα είχε για ολόκληρη την Ευρώπη. Ετσι η Αθήνα θα πρέπει να αισθάνεται ανακουφισμένη με την εκλογή της, η οποία εξασφαλίζει επίσης την παραμονή της Μέρκελ στην καγκελαρία και την κυβερνητική σταθερότητα, προς το παρόν τουλάχιστον, στο Βερολίνο. Σε περίπτωση νίκης του Μερτς, αναλυτές προεξοφλούσαν την παραίτηση Μέρκελ λόγω των ιδεολογικών τους διαφορών και πιθανότατα κατάρρευση του μεγάλου συνασπισμού.

Στην αποχαιρετιστήρια ομιλία της στο Αμβούργο η Μέρκελ απέσπασε ηχηρό χειροκρότημα προτού ακόμη ανοίξει το στόμα της. Ορθιοι οι σύνεδροι την αποθέωσαν και από τη φορτισμένη ατμόσφαιρα καθίσταται σαφές πως το CDU σκοπεύει να περάσει στη μετα-Μέρκελ εποχή συσπειρωμένο, βάζοντας στην άκρη τις εσωκομματικές έριδες. Ακόμη και ο σκληρότερος αντίπαλός της στη συντηρητική παράταξη, ο Βαυαρός υπουργός Εσωτερικών Χορστ Ζεεχόφερ, εμφανίστηκε να τη νοσταλγεί ήδη, παρά τις αντιπαραθέσεις τους. Οπως επισημαίνει το περιοδικό «Σπίγκελ», η ομιλία της Μέρκελ ήταν ένα μήνυμα ειρήνης προς το κόμμα της. Παραδέχθηκε επανειλημμένως ότι διέψευσε τις προσδοκίες, αλλά το κεντρικό της σύνθημα, όπως και αυτό του συνεδρίου, ήταν «Μαζί στην ηγεσία». Αυτό θα μπορούσε να εκληφθεί και ως υποστήριξη της υποψηφιότητας της AKK, αφού μεταξύ των τριών είναι η μοναδική ομαδική παίκτρια. Οπως επισήμανε η καγκελάριος, η ηγεσία του CDU θα πρέπει να ενσωματώσει ποικίλες πληθυσμιακές ομάδες, «ισχυρούς και αδύναμους, ντόπιους και μετανάστες», «από την κορυφή μέχρι το νεοεγγεγραμμένο μέλος». Και με αυτήν την αποστροφή φωτογράφισε ουσιαστικά την άοκνη AKK, η οποία επί εβδομάδες περιόδευε τη χώρα για να συζητήσει με τη βάση του κόμματος τις νέες προγραμματικές αρχές του. Στον αποχαιρετισμό της προς το CDU, η Μέρκελ μνημόνευσε άλλωστε τις εκλογικές επιτυχίες των Χριστιανοδημοκρατών στο Ζάαρλαντ με πρωθυπουργό την AKK, στο Σλέσβιχ-Χόλσταϊν με τον Ντάνιελ Γκίντερ και στη Βόρεια Ρηνανία-Βεστφαλία με τον Αρμιν Λάσετ. Τις πρόσφατες δεινές ήττες στην Εσση και στη Βαυαρία, όπου ηττήθηκε το αδελφό κόμμα των Χριστιανοκοινωνιστών, τις αποσιώπησε.

Η νέα ηγέτις των Χριστιανοδημοκρατών, Ανεγκρετ Κραμπ Καρενμπάουερ, ήταν η μόνη που εκφράστηκε απερίφραστα κατά του Grexit.

EPA / FOCKE STRANGMANN

Η νεοεκλεγείσα πρόεδρος του CDU (με 52% έναντι 48% του αντιπάλου της Φρίντριχ Μερτς) Ανεγκρετ Κραμπ Καρενμπάουερ, γνωστή και ως AKK, περιχαρής στην αγκαλιά της Αγκελα Μέρκελ.

Αναδρομή

Στην αρχή της ομιλίας της, που ήταν μια από τις πλέον σύντομες ως αρχηγού του CDU, έκανε μια αναδρομή στα πεπραγμένα της. Θύμισε στους συνέδρους το σκάνδαλο χρηματοδότησης επί Χέλμουτ Κολ και πως εκείνη την περίοδο οι Χριστιανοδημοκράτες βρίσκονταν σε τραγική κατάσταση. Σε αυτήν την δύσκολη χρονική στιγμή ανέλαβε τα ηνία και κατάφερε να οδηγήσει το κόμμα στη συσπείρωση και στον εκσυγχρονισμό. «Επιστρέψαμε στην ουσία», διακήρυξε η Μέρκελ, σε έναν απολογισμό της 18χρονης θητείας της και πρόσθεσε: «Το δικό μας CDU είναι σήμερα διαφορετικό από ό,τι το 2000. Κι αυτό είναι θετικό». Διατρέχοντας τις θεμελιώδεις αλλαγές στις οποίες προχώρησε ως επικεφαλής του κόμματος, μνημόνευσε την υποστήριξη των μεταρρυθμίσεων του Γκέρχαρντ Σρέντερ, την κατάργηση της υποχρεωτικής στρατιωτικής θητείας και την εγκατάλειψη της πυρηνικής ενέργειας, ενώ αναφέρθηκε μόνο αποσπασματικά στο μεταναστευτικό ζήτημα και στην αμφιλεγόμενη για τους επικριτές της πολιτική το 2015. Ναι, κάθε τόσο υποχρέωνε το κόμμα της να βρεθεί αντιμέτωπο με δύσκολες προκλήσεις, αλλά –παρότι πολύ πολύ σπάνια– βρέθηκε και η ίδια σε εξαιρετικά δυσχερή θέση, αναγνώρισε. «Κλασική Μέρκελ. Τόσο στεγνή», ακούστηκαν να λένε ορισμένοι σύνεδροι στη διάρκεια της ομιλίας της.

Τα δάκρυα

Παρ' όλα αυτά είναι μία από τις πιο φορτισμένες στιγμές της πολιτικής της σταδιοδρομίας και οι δημοσιογράφοι διέγνωσαν την προσπάθειά της να συγκρατήσει τα δάκρυά της. Πέρασε σχεδόν το ένα τρίτο της ζωής της ως αρχηγός του CDU, αν και επανέλαβε για πολλοστή φορά ότι δεν γεννήθηκε ούτε ως καγκελάριος ούτε ως ηγέτις του κόμματος. Ευχαρίστησε τους 1.000 παρισταμένους και ορισμένοι από τους συνέδρους τής ανταπέδωσαν, κραδαίνοντας πλακάτ στα οποία αναγραφόταν «Ευχαριστούμε, κυρία πρόεδρε!». Η Μέρκελ σημείωσε ότι ο δεσμός της με το κόμμα υπερβαίνει κατά πολύ την ηγεσία του. «Αλλωστε παραμένω καγκελάριος», είπε σαν να θύμιζε στον ίδιο της τον εαυτό ότι δεν έχει έρθει ακόμη η ώρα για την πολιτική της συνταξιοδότηση. Ορθιοι και πάλι οι 1.000 σύνεδροι την αποθέωσαν και όταν το χειροκρότημα κράτησε υπερβολικά πολύ, η καγκελάριος έκανε κάτι που συνάδει πλήρως με το πολιτικό στίγμα της τις τελευταίες δεκαετίες. Τους κάλεσε να σταματήσουν για να προχωρήσουν στην ψηφοφορία.

Μεγάλη Τρίτη για Μέι, Brexit

Η Βουλή των Κοινοτήτων ψηφίζει

Υστερα από μια επεισοδιακή εβδομάδα, που έμοιαζε με πολιτικό Γολγοθά για την Τερέζα Μέι, η στιγμή της αλήθειας θα έρθει, εκτός απροόπτου, το βράδυ της Τρίτης. Αφού ολοκληρωθεί η πενθήμερη κοινοβουλευτική αντιπαράθεση για τη συμφωνία μεταξύ Λονδίνου και Βρυξελλών για το Brexit, η Βουλή των Κοινοτήτων θα κληθεί να αποφασίσει αν θα επικυρώσει τη συμφωνία ή αν θα την απορρίψει, κάτι που θα βάλει τη Βρετανία και τη σχέση της με την Ευρωπαϊκή Ενωση σε μια εντελώς απρόβλεπτη τροχιά.

Στο ξεκίνημα της κοινοβουλευτικής συζήτησης, η Τερέζα Μέι υπέστη τρεις διαδοχικές ήττες σε ισάριθμες ψηφοφορίες. Μπορεί το αντικείμενο αυτών των ψηφοφοριών να αφορούσε διαδικαστικά θέματα –να υποχρεωθεί η πρωθυπουργός, παρά τη θέλησή της, να δώσει στη δημοσιότητα το πλήρες κείμενο για τις νομικές επιπτώσεις της συμφωνίας και να δοθεί μεγαλύτερος ρόλος στο Κοινοβούλιο σε περίπτωση απόρριψής της– αλλά όλοι μετέφρασαν τις ήττες της Μέι ως προείκασμα της τελικής, αποφασιστικής ψηφοφορίας. Τα βρετανικά μίντια εκτιμούσαν ότι η συμφωνία δεν έχει πιθανότητες να εγκριθεί, τουλάχιστον στην πρώτη ψηφοφορία (γιατί θα μπορούσε να ακολουθήσει και δεύτερη, αν το αποτέλεσμα είναι οριακό), καθώς απορρίπτεται και από τους οπαδούς της παραμονής στην Ε.Ε., αλλά και από σημαντική μερίδα σκληροπυρηνικών βουλευτών των Συντηρητικών. Ορισμένες εφημερίδες εκτιμούσαν ότι η Μέι μπορεί να χάσει την ψηφοφορία κατά ταπεινωτικό τρόπο –με διαφορά άνω των 100 ψήφων– κάτι που είναι πολύ πιθανό ότι θα σήμαινε το πολιτικό της τέλος.

Υπό τον φόβο μιας τέτοιας, δραματικής εξέλιξης, αρκετοί υπουργοί συνέστησαν στη Μέι να καθυστερήσει την ψηφοφορία, κάτι που η ίδια απέρριψε. Με συνέντευξή της στο ραδιόφωνο του BBC επέμεινε ότι η επιτευχθείσα συμφωνία είναι η καλύτερη δυνατή, ότι οι Βρυξέλλες δεν πρόκειται να διαπραγματευθούν κάτι καλύτερο και ότι οι βουλευτές πρέπει να αναλάβουν τις ευθύνες τους, επιλέγοντας μεταξύ των τριών πραγματικών, εναλλακτικών επιλογών: έξοδο από την Ε.Ε. με αυτή τη συμφωνία, χαώδη έξοδο χωρίς συμφωνία ή ακύρωση του Brexit. Με αυτό τον τρόπο, η πρωθυπουργός επιχειρούσε να πιέσει τόσο τους ευρωπαϊστές, με τον φόβο του Brexit χωρίς συμφωνία, όσο και τους σκληροπυρηνικούς, με τη βάσιμη απειλή των εκλογών που θα οδηγούσαν σε κυβέρνηση των Εργατικών ή και σε δεύτερο δημοψήφισμα για την ακύρωση του Brexit.

Η συμφωνία Λονδίνου - Βρυξελλών αναμένεται να καταψηφιστεί πανηγυρικά, κάτι που θα μπορούσε να σημάνει το πολιτικό τέλος της πρωθυπουργού.

REUTERS / REBECCA NADEN

Η Τερέζα Μέι μιλάει σε μητέρα που κρατάει αγκαλιά το παιδί της. Η Βρετανίδα πρωθυπουργός «όργωσε» τη χώρα για να πείσει υπέρ του σχεδίου της, το κλίμα όμως παραμένει πολύ βαρύ γι' αυτήν.

Ωστόσο, η απελπισμένη μάχη της Τερέζα Μέι να κερδίσει την κοινή γνώμη οργώνοντας τη χώρα και «περνώντας πάνω από τα κεφάλια» των βουλευτών, ώστε να ασκήσει πολιτική πίεση πάνω τους πριν από την κρίσιμη ψηφοφορία, δεν φαίνεται να αποδίδει. Οι σκληροί ευρωσκεπτικιστές θεωρούν ότι το «μισό Brexit» της Μέι αφήνει τη Βρετανία στενά συνδεδεμένη με την Ε.Ε., χωρίς μάλιστα τη δυνατότητα να επηρεάζει τις αποφάσεις της και την εμποδίζει να συνάπτει επωφελείς, διμερείς συμφωνίες με τρίτες χώρες. Οι Ενωτικοί της Βόρειας Ιρλανδίας απορρίπτουν τη συμφωνία γιατί καθιερώνει, για μια απροσδιόριστη μεταβατική περίοδο, διαφορετική μεταχείριση της περιοχής από το υπόλοιπο Ηνωμένο Βασίλειο.

Παραλυτική αβεβαιότητα

Οι ευρωπαϊστές θεωρούν ότι οποιαδήποτε συμφωνία απομακρύνει τη χώρα από την τελωνειακή ένωση και την ενιαία αγορά θα έχει καταστροφικές οικονομικές επιπτώσεις. Σχεδόν όλοι συμφωνούν ότι η αοριστία της συμφωνίας σε ό,τι αφορά τη μελλοντική σχέση Βρετανίας - Ευρωπαϊκής Ενωσης θα οδηγήσει σε μια μακρά περίοδο νέων διαπραγματεύσεων, η οποία θα καθηλώσει τη χώρα και την οικονομία της σε μια παραλυτική αβεβαιότητα χωρίς ημερομηνία λήξης.

Εν μέσω της πολιτικής ομίχλης που δεν λέει να διαλυθεί στο Λονδίνο, αρκετοί αναζητούν κάποιο φως από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο. Αύριο Δευτέρα αναμένεται να ανακοινωθεί η απόφαση του σώματος στο ερώτημα κατά πόσον η Βρετανία μπορεί μονομερώς να αλλάξει την επιλογή της για αποχώρηση από την Ε.Ε. στις 29 Μαρτίου του 2019. Κορυφαίος σύμβουλος του Δικαστηρίου γνωμοδότησε την περασμένη εβδομάδα θετικά, γεγονός που αναπτέρωσε τις ελπίδες όσων αποδύονται σε μια μεγάλη καμπάνια για δεύτερο δημοψήφισμα με στόχο την ακύρωση του Brexit.

Α.Ρ., BBC

ΑΠΟΨΗ

Χαώδης διαχείριση

Του **ΧΑΡΙΔΗΜΟΥ Κ. ΤΣΟΥΚΑ***

Η επικείμενη απόφαση της βρετανικής Βουλής των Κοινοτήτων, στις 11 Δεκεμβρίου, για τη συμφωνία αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ε.Ε., την οποία συνήψε η πρωθυπουργός Μέι, θα επιβεβαιώσει ότι, ειδικά στις επίμαχες αποφάσεις, το παλαιότερο σώμα δημοκρατικής εκπροσώπησης στον κόσμο δεν είναι δεδομένο για κανέναν πρωθυπουργό. Η αριθμητική είναι δυσμενής για την κ. Μέι. Εκτιμάται ότι 90 Συντηρητικοί βουλευτές θα την καταψηφίσουν. Το ίδιο θα κάνουν και οι Βορειοϊρλανδοί κυβερνητικοί εταίροι, η πλειονότητα του Εργατικού Κόμματος και, φυσικά, οι ευρωπαϊστές Φιλελεύθεροι. Είναι σχεδόν βέβαιο ότι η πρωθυπουργός θα υποστεί ήττα. Αυτό που είναι άγνωστο είναι το μέγεθός της. Είναι, επίσης, σχεδόν βέβαιο ότι η Βουλή θα αποτρέψει τη μη συμφωνία με την Ε.Ε., εφόσον, όπως τόνισε τόσο ο υπουργός Οικονομικών όσο και η Τράπεζα της Αγγλίας, θα είναι «καταστροφική» για το Ηνωμένο Βασίλειο. Η αβεβαιότητα θα ενταθεί μετά τη διαφαινόμενη αρνητική ψήφο. Τι μέλλει γενέσθαι; Εφόσον ηττηθεί, η κυβέρνηση θα πρέπει να επανέλθει στη Βουλή, μέσα σε τρεις εβδομάδες, με νέο σχέδιο. Το πεδίο λύσεων ορίζεται εντός δύο παραμέτρων: την αποφυγή της μη συμφωνίας και την απόρριψη της συμφωνίας που εισηγήθηκε η κ. Μέι. Η Βουλή υπερψήφισε πριν από λίγες ημέρες μια σημαντική τροπολογία που δίνει τη δυνατότητα στην ίδια τη Βουλή να προτείνει (και άτυπα να επιβάλει) εναλλακτικές λύσεις. Ποιες είναι αυτές; Οι εξής τρεις: η επαναδιαπραγμάτευση της συμφωνίας Μέι, το μοντέλο Νορβηγίας ή ένα νέο δημοψήφισμα. Ολες έχουν τα προβλήματά τους. Θεωρώ επικρατέστερη την τρίτη λύση. Η Ε.Ε. δεν θα δεχθεί ουσιαστική αναδιαπραγμάτευση της επιτευχθείσας συμφωνίας, παρά μόνο μερικές λεκτικές, κυρίως, βελτιώσεις. Το έχει δηλώσει σαφώς και το έχει αποδείξει στην πράξη – δεν ανοίγει κεφάλαια που έκλεισαν (το έμαθε και ο κ. Τσίπρας το 2015). Επιπλέον, δεν έχει λόγο να το κάνει (το ρολόι τρέχει για το Ηνωμένο Βασίλειο) και δεν θα διακινδυνεύσει να υποσκάψει την ενότητα των «27». Είναι αμφίβολο αν η Ε.Ε. θα δεχθεί το μοντέλο της Νορβηγίας για μια μεγάλη χώρα όπως η Βρετανία. Είναι ακόμα πιο αμφίβολο, όμως, αν θα υπάρξει πλειοψηφία στη Βουλή των Κοινοτήτων, στο μέτρο που το μοντέλο αυτό συνεπάγεται εισφορές στον κοινοτικό προϋπολογισμό, αποδοχή κανόνων της Ε.Ε. και ελεύθερη μετακίνηση ανθρώπων. Και τα τρία ήταν ανάθεμα για τους οπαδούς του Brexit. Τι απομένει; Ενα νέο δημοψήφισμα. Η Μέι και μερικοί άλλοι πολιτικοί το θεωρούν «προδοσία» της λαϊκής ετυμηγορίας του πρώτου δημοψηφίσματος. Θα δυσκολευθούν, ωστόσο, να το αποτρέψουν. Συντηρητικοί βουλευτές το προτείνουν ήδη ως την καλύτερη λύση. Το Εργατικό Κόμμα θα συρθεί, τελικά, σε αυτή την επιλογή (το προανήγγειλε ο σκιώδης υπουργός Οικονομικών κ. Μακντόνελ). Στην αρχιτεκτονική της δημοκρατικής λήψης αποφάσεων, όταν το αρμόδιο σώμα (η Βουλή) αδυνατεί να αποφασίσει, ο λόγος επιστρέφει στον κυρίαρχο λαό. Οχι για να ανατρέψει το αποτέλεσμα του πρώτου δημοψηφίσματος, αλλά γιατί, όταν δεν υπάρχει άλλη διέξοδος, τον τελευταίο λόγο τον έχουν οι εκλογείς. Αυτοί άρχισαν την περιπέτεια του Brexit, αυτοί θα την τελειώσουν.

Κερδίζει έδαφος η προοπτική δεύτερου δημοψηφίσματος, καθώς η ήττα της Μέι διαγράφεται σχεδόν βέβαιη.

* Ο κ. Χαρίδημος Κ. Τσούκας (www.htsoukas.com) είναι καθηγητής στα πανεπιστήμια Κύπρου και Γουόρικ.

Ο καυτός Δεκέμβριος της γαλλικής μεσαίας τάξης

Οι υποχωρήσεις Μακρόν δεν εκτόνωσαν την κοινωνική αναταραχή

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

Πόσο μικρή είναι στις μέρες μας η απόσταση ανάμεσα στη δόξα και στην πτώση! Στις 11 Νοεμβρίου, ο Εμανουέλ Μακρόν εκφώνησε βαρύγδουπη ομιλία για τα 100 χρόνια από το τέλος του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου στην Αψίδα του Θριάμβου, ενώπιον των Τραμπ, Πούτιν, Μέρκελ, Μέι και άλλων ηγετών. Την περασμένη Κυριακή, επιθεωρούσε στο ίδιο σημείο τους βανδαλισμούς ύστερα από τις χειρότερες ταραχές που γνώρισε το Παρίσι εδώ και πενήντα χρόνια. Το γκράφιτι έγραφε: «Μακρόν παραιτήσου».

Αρκετοί έσπευσαν να κηρύξουν τη Γαλλία σε προεπαναστατική κατάσταση, παρομοιάζοντας τα «Κίτρινα Γιλέκα» με τον Μάη του '68. Ωστόσο, οι ομοιότητες ωχριούν μπροστά στις διαφορές. Το '68 είχαμε να κάνουμε με μια εξέγερση φοιτητών και εργατών, κατά κύριο λόγο στο Παρίσι, με αριστερό ιδεολογικό πρόσημο και ενεργό ρόλο πολιτικών οργανώσεων. Πενήντα χρόνια αργότερα, ξεσηκώνεται η «βαθιά Γαλλία» των μεσαίων στρωμάτων της υπαίθρου και των περιαστικών περιοχών, που καίγονται από την τιμή της βενζίνης και τη συρρίκνωση της αγοραστικής δύναμης. Τα «Κίτρινα Γιλέκα» είναι άνθρωποι κατά κανόνα χωρίς παρελθόν κοινωνικής στράτευσης, με συμπάθειες από το ένα άκρο του πολιτικού φάσματος μέχρι το άλλο.

Σημείο καμπής για τον Γάλλο πρόεδρο η οξεία πολιτική κρίση που πυροδότησε το αυθόρμητο κίνημα των «Κίτρινων Γιλέκων».

Τεράστια «μόχλευση»

Ο Μάης του '68 σημαδεύτηκε από τεράστια συλλαλητήρια και απεργίες. Το περασμένο Σάββατο κινητοποιήθηκαν περίπου 150.000 άνθρωποι σε όλη τη χώρα, ενώ στο Παρίσι δεν ξεπερνούσαν τις 10.000. Ωστόσο, αυτό το σχετικά περιορισμένο κίνημα είχε τεράστια πολιτική «μόχλευση», αφού εξασφαλίζει σταθερά την υποστήριξη του 75% των Γάλλων, ενώ η δημοτικότητα του Μακρόν έπεσε στο 21%.

Αυτός ήταν ο βασικός λόγος που ανάγκασε την κυβέρνηση να υποχωρήσει, αρχικά αναστέλλοντας και τελικά ακυρώνοντας τις αυξήσεις σε καύσιμα και ενέργεια. Ήταν μια σοβαρή πολιτική ήττα για τον Μακρόν, ο οποίος μέχρι πρότινος διεμήνυε, τόσο στο εσωτερικό όσο και στους Ευρωπαίους εταίρους του, ότι θα εφαρμόσει τις μεταρρυθμίσεις που θεωρεί αναγκαίες, ανεξάρτητα από την πίεση του δρόμου. Τώρα πλέον, φιγουράρει ως άλλος ένας «φυσιολογικός» Γάλλος πρόεδρος. Το χειρότερο είναι ότι έδειξε πολύ φτωχά πολιτικά αντανακλαστικά. Αρχικά υποτίμησε τη δυναμική τού κινήματος. Οταν τα πράγματα άρχισαν να βγαίνουν εκτός ελέγχου, έδωσε εντολή στον πρωθυπουργό Εντουάρ Φιλίπ να κάνει ένα βήμα πίσω, ύστερα άλλο ένα, ενώ η κοινωνική αναταραχή είχε προχωρήσει έτη φωτός. Από αυτή την εβδομάδα άρχισαν να μπαίνουν στον χορό συνδικάτα, αγρότες και –κάτι που αποτελεί εφιάλτη για κάθε κυβέρνηση– μαθητές και φοιτητές.

Στα 42 αιτήματα που διαβίβασαν στην Εθνοσυνέλευση περιλαμβάνονται αυξήσεις στον κατώτατο μισθό, εθνικοποίηση επιχειρήσεων, απλή αναλογική, άμεση δημοκρατία και πάει λέγοντας.

Αυτό το Σαββατοκύριακο θα φανεί αν το κίνημα βαίνει προς εκτόνωση ή αν η κατάσταση ξεφεύγει από κάθε έλεγχο. Η κυβέρνηση φοβόταν επεισόδια ανάλογα με εκείνα του προηγούμενου Σαββατοκύριακου και είχε κινητοποιήσει μεγάλο όγκο αστυνομικών για να αποτρέψει τα χειρότερα. Σε κάθε περίπτωση, η δύσκολη δοκιμασία αποτελεί σημείο καμπής για την προεδρία Μακρόν. Οι υποχωρήσεις του άνοιξαν την όρεξη και σε άλλες κοινωνικές ομάδες, ενώ δεν είναι σαφές με ποιο τρόπο θα καλύψει την τρύπα στα δημόσια οικονομικά.

Η πλειονότητα των Γάλλων, αλλά και ακραιφνώς φιλελεύθερα έντυπα εκτός Γαλλίας, όπως οι Financial Times, τον βλέπουν πλέον ως «πρόεδρο των πλουσίων», αποσπασμένο από τον σφυγμό των λαϊκών στρωμάτων και χαρακτηρίζουν «προπατορικό του αμάρτημα» τη συρρίκνωση του φόρου επί της περιουσίας (ISF), ζητώντας αλλαγή πορείας.

Το ξεκίνημα και η κλιμάκωση των διαδηλώσεων

Η απόφαση της γαλλικής κυβέρνησης να ακυρώσει τις αυξήσεις στη φορολογία των καυσίμων ύστερα από τις ταραχές στο Παρίσι, θεωρήθηκαν «πολύ λίγο, πολύ αργά» από την πλειονότητα των «Κίτρινων Γιλέκων», που εστιάζουν την οργή τους στο πρόσωπο του προέδρου Εμανουέλ Μακρόν.

Το άμορφο κίνημα αναπτύχθηκε με τη βοήθεια των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και βρίσκει υποστηρικτές από όλο το πολιτικό φάσμα. Καθοριστικό ρόλο διαδραματίζει η δυσαρέσκεια για τον Μακρόν και τον ελιτισμό του πολιτικού προσωπικού.

17 Νοεμβρίου
Ξεσπούν διαδηλώσεις των «Κίτρινων Γιλέκων» με αφορμή τις προγραμματισμένες αυξήσεις στη φορολογία των καυσίμων. Το κίνημα πήρε την ονομασία του από τα φωσφορίζοντα γιλέκα που είναι υποχρεωμένοι να φέρουν όλοι οι οδηγοί στα οχήματά τους. Περί τους **282.000** διαδηλωτές μπλοκάρουν οδικές αρτηρίες σε **2.000** σημεία της Γαλλίας.

24 Νοεμβρίου
5.000 αστυνομικοί αναπτύσσονται στο Παρίσι για να διαλύσουν τους διαδηλωτές που ζητούν από τον Μακρόν να παραιτηθεί. Χρησιμοποιούνται δακρυγόνα και κανόνια νερού, καθώς ορισμένοι διαδηλωτές εκτοξεύουν πέτρες και μολότοφ, ενώ φτιάχνουν οδοφράγματα γύρω από τη **Λεωφόρο των Ηλυσίων.**

1 Δεκεμβρίου
Η τρίτη εβδομάδα των κινητοποιήσεων σημαδεύεται από τις χειρότερες εδώ και δεκαετίες ταραχές στο Παρίσι. Αυτοκίνητα καίγονται, καταστήματα καταστρέφονται και η Αψίδα του Θριάμβου βεβηλώνεται. Ο Μακρόν δίνει εντολή στον πρωθυπουργό **Εντουάρ Φιλίπ** να συναντηθεί με εκπροσώπους των διαδηλωτών.

3 Δεκεμβρίου
Η αναστάτωση εξαπλώνεται στους νοσηλευτές και στα λύκεια, όπου αρκετοί μαθητές διαδηλώνουν εναντίον της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης.

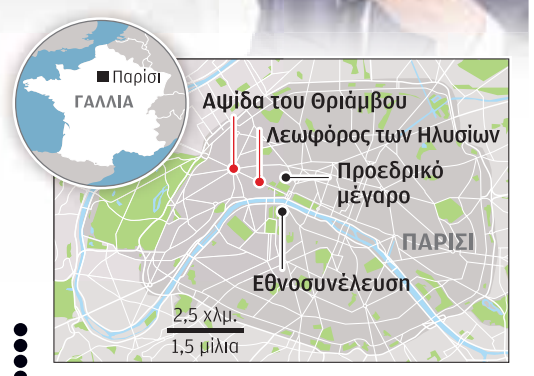

4 Δεκεμβρίου
Ο Φιλίπ ανακοινώνει αναστολή έξι μηνών για τις αυξήσεις στη φορολογία των καυσίμων, οι οποίες θα επιβάλλονταν την Πρωτοχρονιά, ενώ «παγώνει» μέχρι τον Μάιο τα τιμολόγια της ενέργειας.

5 Δεκεμβρίου
Οι διαδηλώσεις δεν εμφανίζουν σημάδια κάμψης, καθώς συνεχίζεται η γενικευμένη δυσαρέσκεια για τις οικονομικές ανισότητες. **Συνδικάτα και αγρότες ετοιμάζονται να πάρουν κι αυτά μέρος στις διαμαρτυρίες, ενώ η κυβέρνηση εξετάζει την αναθεώρηση των μέτρων της για τον φόρο περιουσίας που επικρίθηκαν ως ευνοϊκά για τους πλούσιους.**

ΠΗΓΕΣ: AFP, AP, BBC, Business Insider, Graphic News / ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: Associated Press

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η ώρα των κρίσιμων αποφάσεων

Υστερα από μία εβδομάδα εκκωφαντικής σιωπής, είναι πολύ πιθανό ο Μακρόν να επιχειρήσει έξοδο προς τα εμπρός, με θεαματικές πολιτικές χειρονομίες. Αναλυτές κάνουν λόγο για ριζικό ανασχηματισμό, ίσως και αλλαγή πρωθυπουργού. Αλλοι πιθανολογούν διάλυση της Εθνοσυνέλευσης και πρόωρες εκλογές, όπως ζητεί η αντιπολίτευση. Ακόμη και τμήμα των «Κίτρινων Γιλέκων» ερωτοτροπεί με την προοπτική να μετασχηματιστούν σε πολιτικό κίνημα, κατά το πρότυπο των 5 Αστέρων, στην Ιταλία. Οι πιο τολμηροί θυμίζουν ότι σε εκλογές είχε καταφύγει το '68 και ο Ντε Γκωλ, με αποτέλεσμα το κόμμα του να καταγάγει την πιο συντριπτική νίκη. Ωστόσο, οι αναλογίες είναι επικίνδυνες. Πρώτον, γιατί ο Μακρόν δεν έχει τη δυνατότητα να προχωρήσει στις εκτεταμένες κοινωνικές υποχωρήσεις που δέχθηκε ο Ντε Γκωλ με τις «συμφωνίες της Γκρενέλ» ώστε να εκτονώσει την εξέγερση. Δεύτερον, γιατί δεν διαθέτει συνομιλητές με λαϊκή επιρροή (όπως το πάλαι ποτέ κραταιό ΚΚ) που θα τον βοηθούσαν να ηρεμήσει το ανεξέλεγκτο πλήθος. Και τρίτον, γιατί, όπως και να το κάνουμε, δεν είναι Ντε Γκωλ.

Στο 11% η Ακροδεξιά στις περιφερειακές της Ανδαλουσίας

Vox, το κόμμα των επιγόνων του Φράνκο

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ**

Το 2015, οι περιφερειακές εκλογές στην Ανδαλουσία προσέφεραν την πρώτη σημαντική καταγραφή της τεκτονικής αλλαγής στο ισπανικό πολιτικό σκηνικό, με την υποχώρηση των δύο παραδοσιακών κομμάτων και την ανάδυση των φιλελεύθερων Ciudadanos και του αριστερού Podemos. Την περασμένη Κυριακή, οι ψηφοφόροι της Ανδαλουσίας έδωσαν ποσοστό 11% σε ένα κόμμα την ύπαρξη του οποίου οι περισσότεροι Ισπανοί αγνοούσαν. Πρόκειται για το Vox, έναν ακροδεξιό σχηματισμό που καταγγέλλει τις κατεστημένες πολιτικές δυνάμεις αλλά ανυπομονεί να προσφέρει τις έδρες του για να στηρίξει μια τοπική κυβέρνηση αποτελούμενη από το Λαϊκό Κόμμα και τους Ciudadanos.

Είναι νωρίς για να κριθεί αν η αιφνιδιαστική εκλογική άνοδος του Vox θα περιοριστεί στην Ανδαλουσία και σε κάλπες διαμαρτυρίας, όπως οι ευρωεκλογές ή αν πρόκειται για μια πολιτική δύναμη που ήρθε για να μείνει και στην Ισπανία, όπως έχει συμβεί στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης. Στην Ανδαλουσία, την πολυπληθέστερη αυτόνομη περιοχή της Ισπανίας, το Λαϊκό Κόμμα έπεσε στο 20,7%, ακριβώς το μισό ποσοστό από αυτό που κατείχε το 2012. Τη στιγμή που πάνω από 1.000 στελέχη του κόμματος σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο δικάζονται ή έχουν καταδικαστεί για υποθέσεις διαφθοράς και ο ανταγωνισμός για τις ψήφους του δεξιού στρατοπέδου μεγαλώνει, το αποτέλεσμα αυτό ήταν αναμενόμενο.

Η έκπληξη

Το αναπάντεχο ήταν ότι παρ' όλα αυτά, το Λαϊκό Κόμμα έχει για πρώτη φορά μετά 36 χρόνια την ευκαιρία να εκθρονίσει τους Σοσιαλιστές από το παραδοσιακό προπύργιο του ισπανικού νότου. Η πύρρειος νίκη των Σοσιαλιστών με 28% και το φτωχό 16% που απέσπασε ο συνασπισμός Podemos/Ενωμένης Αριστεράς καθιστούν πιθανή την αποπομπή της σοσιαλίστριας Σουζάνα Ντίαζ από την έδρα της τοπικής κυβέρνησης και την άνοδο της πρώτης κυβέρνησης της μεταφρανκικής περιόδου που υποστηρίζεται από κόμμα νοσταλγών της δικτατορίας. Ως τώρα, δεν υπήρχε τέτοια πολιτική δύναμη γιατί οι επίγονοι του Φράνκο στεγάζονταν στο Λαϊκό Κόμμα. Από αυτό απεχώρησε ο Σαντιάγο Αβασκάλ, ο οποίος ίδρυσε το Vox το 2014 και έμεινε στην αφάνεια μέχρι τη στιγμή που άρχισε να τροφοδοτείται από τις εθνικιστικές αντιδράσεις απέναντι στην απόπειρα απόσχισης της Καταλωνίας. Ο Αβασκάλ εντάσσεται στη «διεθνή» της ακροδεξιάς (προεκλογικές επαφές με τον Στιβ Μπάνον κ.λπ.) και υιοθετεί τη συνήθη ατζέντα: ταύτιση της μετανάστευσης με την εγκληματικότητα, περιφρόνηση προς τα δικαιώματα των γυναικών και των ομοφυλοφίλων, καθαγιασμός του φασιστικού παρελθόντος. Είναι κυριολεκτικά «βασιλικότερος του βασιλέως», αφού υποστηρίζει την κατάργηση των αυτόνομων περιοχών και τη συγκέντρωση όλων των εξουσιών στη Μαδρίτη, την ώρα που ο βασιλιάς Φίλιππος, μιλώντας στην εκδήλωση για τα 40 χρόνια του ισπανικού συντάγματος, υποστήριξε το ισχύον σύστημα. Εξάλλου, το γεγονός ότι τμήματα του πληθυσμού δεν έχουν συνέλθει ακόμη από το πλήγμα της οικονομικής κρίσης, ενώ η ανάκαμψη οδηγεί προς τα πάνω το κόστος ζωής και την τιμή των ενοικίων, τροφοδοτεί τη δεξαμενή της αγανάκτησης. «Προσέξτε, στην Ισπανία υπάρχει ένα εξεγερτικό πνεύμα, απ' αυτό γεννήθηκαν οι αγανακτισμένοι, που εκπροσωπούνται, στον ευρύ χώρο της Αριστεράς από το Podemos», σχολίασε ο συνιδρυτής του κόμματος Χουάν Κάρλος Μονεδέρο. «Αν το Podemos αποτύχει, αυτό τον χώρο θα τον καταλάβει η Ακροδεξιά.

Είναι νωρίς για να κριθεί αν πρόκειται για μια πολιτική δύναμη που ήρθε για να μείνει και στην Ισπανία, όπως σε πολλές χώρες της Ε.Ε.

Οπως έλεγε ο Βάλτερ Μπένζαμιν τη δεκαετία του 1930, πίσω από κάθε φασισμό υπάρχει μια αποτυχημένη επανάσταση».

REUTERS / MARCELO DEL POZO

Ο ιδρυτής του ακροδεξιού κόμματος Vox, το 2014, Σαντιάγο Αβασκάλ.

Συμφωνία-έκπληξη για σημαντική μείωση της παραγωγής πετρελαίου

Μεγαλύτερη του αναμενομένου είναι η μείωση της ημερήσιας παραγωγής πετρελαίου που συμφωνήθηκε την Παρασκευή ανάμεσα στα κράτη-μέλη και μη μέλη του ΟΠΕΚ έπειτα από μαραθώνιες διαπραγματεύσεις. Ολες οι πλευρές συναίνεσαν στη μείωση της συνολικής παραγωγής τους κατά 1,2 εκατ. βαρέλια, σε ημερήσια βάση, από τις αρχές Ιανουαρίου, παρά τις πιέσεις του Λευκού Οίκου να μην ληφθούν μέτρα για τη στήριξη των τιμών του πετρελαίου. Μόνον το Ιράν απαλλάσσεται από κάθε υποχρέωση για μείωση της παραγωγής, μια απόφαση που ευνοεί την Τεχεράνη διότι αντισταθμίζει τις οικονομικές επιπτώσεις από τις αμερικανικές κυρώσεις. Τα θετικά σημάδια για την επίτευξη μιας συμφωνίας στη Βιέννη από το πρωί της Παρασκευής οδήγησαν σε άνοδο τις τιμές του αργού πετρελαίου και του πετρελαίου Brent στο υψηλό ημέρας των 54,11 δολαρίων το βαρέλι και των 63,32 δολαρίων, αντίστοιχα. Αισθητή ήταν, επίσης, η σύμπνοια θέσεων ανάμεσα σε Ρωσία και ΟΠΕΚ στη σύναψη της συμφωνίας, που θα διαρκέσει έξι μήνες για να επανεξεταστεί τον Απρίλιο.

Οικονομικοί αναλυτές είχαν προβλέψει μικρότερη μείωση της ημερήσιας παραγωγής, δηλαδή της τάξεως του ενός εκατ. βαρελιών και όχι του 1,2 εκατ. που ανακοινώθηκε τελικά. Σε μεμονωμένη βάση, η Μόσχα συμφώνησε να μειώσει την ημερήσια παραγωγή πετρελαίου της Ρωσίας κατά 200.000 βαρέλια, από 150.000 βαρέλια που αναμενόταν. Τα κράτη-μέλη του ΟΠΕΚ θα μειώσουν από κοινού την ημερήσια παραγωγή τους κατά 800.000 βαρέλια, από τα 650.000 που είχαν εκτιμηθεί από τις αγορές.

Η εξαίρεση της Τεχεράνης από τη συμφωνία επιτρέπει στο Ιράν να συνεχίσει να εξάγει στις χώρες που έχουν εξαιρεθεί από τις κυρώσεις των ΗΠΑ. Ετσι το Ιράν βγαίνει κερδισμένο επειδή θα μπορεί να πουλάει πετρέλαιο σε ένα περιβάλλον που θα στηρίζει τις τιμές στις διεθνείς αγορές. Αξίζει να θυμίσουμε πως αρχές Νοεμβρίου, η Ουάσιγκτον αποφάσισε να δώσει εξάμηνη απαλλαγή σε Κίνα, Ινδία, Ελλάδα, Ιταλία, Ιαπωνία, Νότια Κορέα, Ταϊβάν και Τουρκία από την επαναφορά των κυρώσεων εις βάρος του Ιράν.

Αισθητή ήταν η σύμπλευση απόψεων μεταξύ Μόσχας και ΟΠΕΚ. «Εχω πλήρη εμπιστοσύνη στην αμοιβαία κατανόηση, στον επαγγελματισμό και στη θέλησή μας να επιτύχουμε περισσότερο από ποτέ θετικά αποτελέσματα», δήλωσε ο υπουργός Ενέργειας της Ρωσίας, Αλεξάντερ Νόβακ, μετά την ανακοίνωση της συμφωνίας με τον ΟΠΕΚ. «Κάτω από τις υφιστάμενες συνθήκες είναι πολύ σημαντικό να στείλουμε ένα ισχυρό μήνυμα στις αγορές», προσέθεσε ο ίδιος. Σχολιάζοντας τις εξελίξεις, ο Χάρι Τσιλιμγκούριαν, επικεφαλής στρατηγικής για τις αγορές εμπορευμάτων στην BNP Paribas, είπε πως «δεδομένης της απαισιοδοξίας που επικρατούσε για την έκβαση της συνόδου, το τελικό αποτέλεσμα είναι μια ευχάριστη έκπληξη».

Η Σαουδική Αραβία, το ισχυρότερο κράτος-μέλος του ΟΠΕΚ με τη μεγαλύτερη παραγωγή πετρελαίου, είχε δεχθεί πιέσεις από τις ΗΠΑ για να αποφύγει την όποια στήριξη των τιμών του πετρελαίου.

Europa League 2 από τη σεζόν 2021 - 2022

Πώς επηρεάζονται οι κυπριακές ομάδες

Την περασμένη Κυριακή (2/12), η εκτελεστική επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Ποδοσφαίρου αποφάσισε τη δημιουργία τρίτης ευρωπαϊκής διοργάνωσης που θα δώσει την ευκαιρία σε περισσότερες ανίσχυρες χώρες να παίξουν εκτός συνόρων. Η νέα ευρωπαϊκή διοργάνωση θα ονομαστεί Europa League 2. Το νέο πλάνο συμφωνήθηκε και με την ένωση των συλλόγων (ECA).

Η συνεδρία έγινε στο περιθώριο της κλήρωσης των προκριματικών του EURO 2020 και η έναρξη της νέας διοργάνωσης τοποθετήθηκε στη σεζόν 2021-22 που ανοίγει ο νέος τηλεοπτικός κύκλος των κυπέλλων Ευρώπης και θα υπάρχει μέχρι το 2023-24 τουλάχιστον.

Σκοπός της είναι να δώσει και σε πιο ανίσχυρες χώρες την ευκαιρία να στείλουν ομάδες εκτός συνόρων (σ.σ.: υπολογίζεται ότι τουλάχιστον οι 34 από τις 55 χώρες της UEFA θα παίζουν πλέον Ευρώπη).

Η νέα διοργάνωση

Το Europa League 2 θα έχει την ίδια μορφή στη κυρίως φάση του, με το Champions league. Δηλαδή θα συμμετέχουν 32 ομάδες σε οκτώ ομίλους όπου θα προκρίνονται οι δυο και ακολούθως νοκ άουτ μέχρι τον τελικό. Ο νικητής της διοργάνωσης θα έχει εξασφαλισμένη θέση στο Europa League της επόμενης σεζόν.

Όμως θα υπάρχει μια σημαντική αλλαγή: πριν τους «16» οι δεύτερες των ομίλων θα παίζουν με τους τρίτους των ομίλων του Europa League που θα έχουν μια δεύτερη ευκαιρία. Ως εκ τούτου, αλλάζει το Europa και θα έχει κι αυτό 32 ομάδες στους ομίλους, οκτώ των τεσσάρων. Αυτός ο επιπλέον νοκ άουτ γύρος, μπαίνει και στο Europa, καθώς οι δεύτεροι των ομίλων θα παίζουν με τους τρίτους του Champions League για μια θέση στους «16».

Η νέα διοργάνωση θα παίζεται επίσης τις Πέμπτες, όπως και το Europa League, ενώ οι Τρίτες και οι Τετάρτες παραμένουν στο Champions League. Αποφασίστηκε όπως μελετηθεί το ενδεχόμενο να προστεθεί και τρίτη ώρα διεξαγωγής αγώνων τις Πέμπτες 5:30 το απόγευμα ώρα Κύπρου αλλά αυτό είναι ακόμα υπό συζήτηση το πώς θα γίνει και πόσους αγώνες θα αφορά.

Εβδομάδα τελικών!

Οι τελικοί των τριών διοργανώσεων θα παίζονται μέσα στην ίδια εβδομάδα. Ο τελικός του Europa League 2 την Τετάρτη, αυτός του Europa League να ακολουθεί την επόμενη μέρα (Πέμπτη) και να κλείνει το φεστιβάλ των τελικών το Σάββατο με το UCL.

Πολύ σημαντική απόφαση επίσης το γεγονός πως στο UCL δεν θα υπάρξουν αλλαγές στον τρόπο διεξαγωγής και τον τρόπο πρόκρισης των ομάδων, με εξαίρεση εκείνο τον έξτρα προκριματικό γύρο που σημειώσαμε παραπάνω. Το τι θα γίνει με τα λεφτά που θα παίρνουν οι ομάδες θα αποφασιστεί οριστικά μέσα στο 2019, όμως οι εξελίξεις εγγυούνται συμμετοχή σε ομίλους για 34 από τις 55 χώρες μέλη της UEFA σε σχέση με τις 26 που υπάρχουν μέχρι σήμερα.

Οι κυπριακές ομάδες

Οι αλλαγές αυτές κάπου ευνοούν και κάπου όχι την Κύπρο, τουλάχιστον όπως είναι τώρα τα πράγματα. Οι τρεις διοργανώσεις στους ομίλους θα έχουν 32 ομάδες η καθεμιά, σύνολο 96. Αυτό φέρνει μείωση των ομάδων του Europa League και αν η Κύπρος δεν βελτιώσει τη 18η θέση που κατέχει αυτή τη στιγμή τότε δεν θα εκπροσωπείται στα προκριματικά της διοργάνωσης πέραν του πρωταθλητή της.

Στο Champions League δεν αλλάζει ουσιαστικά τίποτα. Οι 26 θέσεις από τις 32 είναι εγγυημένες και ως εξής: οι νικητές των UCL και UEL, οι πρώτες τέσσερις των χωρών 1-4 της UEFA, οι πρώτες δυο για 5-6 και οι πρωταθλήτριες 7-10. Η Κύπρος θα εκπροσωπείται από τον πρωταθλητή της στον πρώτο προκριματικό και θα πρέπει να αποκλείσει τέσσερις ομάδες για να μπει ομίλους. Αν ανέβουμε στη 17η θέση, θα ξεκινά από το δεύτερο γύρο.

Μια πολύ σημαντική λεπτομέρεια για τον πρωταθλητή Κύπρου είναι η εξής: οι ομάδες που θα αποκλειστούν στον πρώτο προκριματικό, όπως φέτος ο ΑΠΟΕΛ, δεν θα «υποβιβάζονται» στα προκριματικά του Europa, αλλά θα πηγαίνουν σε αυτά του Europa League 2. Για να παίξουν σε αυτά του Europa, θα πρέπει να παίξουν τουλάχιστον στον δεύτερο προκριματικό του UCL. Θα έχουν πάντως και με το νέο φόρματ δικά τους προκριματικά ξεχωριστά από των μη πρωταθλητών στο UEL 2, με πέντε εγγυημένες θέσεις. Στο Europa League, αυτό αλλάζει στο γύρο των play offs καθώς θα μπουν όλοι μέσα για τις 10 θέσεις.

Στο Europa League οι 32 ομάδες θα προκύψουν με μια φόρμουλα που δεν μας ευνοεί καθόλου. Συγκεκριμένα απευθείας θέση στους ομίλους έχουν 12 ομάδες. Η κάτοχος του UEL 2, δυο ομάδες από τις χώρες 1-5 στην κατάταξη και μια από την έκτη. Οι άλλες 10 θέσεις πάνε στα προκριματικά του Champions League. Οι τέσσερις που θα χάσουν στα play off του μονοπατιού των πρωταθλητών και οι έξι που θα αποκλειστούν στον τρίτο γύρο και τα play offs του μονοπατιού των μη πρωταθλητών. Οι άλλες 10 θέσεις βγαίνουν από τα προκριματικά του UEL, στα οποία θα λάβουν μέρος μόνο οι πρώτες 15 χώρες της κατάταξης. Πολύ κακή εξέλιξη αυτή που «σπρώχνει» τις κυπριακές ομάδες στο UEL 2.

Στο Europa League 2 θέση στους ομίλους απευθείας δεν θα έχει καμιά χώρα. Θα παίζουν όμως οι 10 που θα αποκλειστούν στα play offs του Europa και άλλες 22 θα προκρίνονται. Η Κύπρος από τη 18η θέση δικαιούται τρεις ομάδες που θα ξεκινούν από το δεύτερο προκριματικό από συνολικά τέσσερις που θα υπάρχουν. Για να αλλάξει αυτό πρέπει να ανέβουμε στη 15η θέση, κάτι πολύ δύσκολο με τα σημερινά δεδομένα.

Οι ποδοσφαιριστές του Απόλλωνα εισέρχονται στο ΓΣΠ για αγώνα ομίλων Europa League. Σε μερικά χρόνια ίσως να είναι πολύ δύσκολο να ξαναδούμε τέτοια φώτο.

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Ομόνοια και μεταγραφές

Δεδομένη η απόκτηση τριών ποδοσφαιριστών στην Ομόνοια, ενόψει Ιανουαρίου. Τρεις κινήσεις, συν την εγγραφή του Ιταλού Μότα. Δεδομένο επίσης, πως τον πρώτο και τον τελευταίο λόγο, στις μεταγραφές θα τον έχει ο Γιάννης Αναστασίου. Αν θα ζητηθεί ή θα ληφθεί υπόψη η γνώμη του Άνχελ Γκόμες είναι το ζητούμενο, με τις πιθανότητες, ωστόσο, να συμβεί κάτι τέτοιο να είναι από ελάχιστες έως ανύπαρκτες. Είναι γι' αυτό που παραμένει η εύλογη απορία, γιατί εξακολουθεί ο κύριος Γκόμες να κατέχει τη θέση του τεχνικού διευθυντή. Είναι γι' αυτό που προσπαθώντας κάποιος να απαντήσει στο ερώτημα αυτό, καταλήγει στο συμπέρασμα πως είναι «σιδεροκέφαλο» το συμβόλαιο του Ισπανού με την ποδοσφαιρική εταιρία της Ομόνοιας...

* * * * *

Τεράστια η σημασία

Τρέχουν να προλάβουν στην ΑΕΚ να ανεβάσουν κι άλλη κατηγορία το γήπεδό τους και από κατηγορίας 2 που ήταν όταν άνοιξε το 2016 να γίνει μέσα σε δυόμισι χρόνια τέταρτης ή όπως λέγεται Elite. Δεν είναι κάτι απλό να γίνει, όμως τα μέλη του σωματείου και οι μέτοχοι της εταιρείας που το διαχειρίζεται άναψαν το πράσινο φως, εγκρίνοντας τη σχετική αύξηση μετοχικού κεφαλαίου. Αν η αύξηση καλυφθεί, τότε είναι δεδομένο πως στους μήνες που απομένουν τα έργα μπορούν να ολοκληρωθούν στην ώρα τους ώστε να αρχίσει και να τελειώσει την ευρωπαϊκή της πορεία στην Αρένα. Το ιδανικό σενάριο για τη διοίκηση Καραπατάκη είναι να παίζει προκριματικά Champions League βέβαια, αλλά ακόμα και στο Europa μια χαρά θα είναι. Πάντως, η Αρένα είναι ιδανική λύση και για τις λεμεσιανές ομάδες που κακά τα ψέματα στους ομίλους δεν βολεύονται με το πολύ μεγάλο ΓΣΠ που είναι αδύνατο να το γεμίσουν. Στη Λάρνακα είναι και πιο κοντά και με έξι χιλιάδες, νούμερο απόλυτα εφικτό για τα ευρωπαϊκά και στα προκριματικά, κάνεις καυτή ατμόσφαιρα. Θα περιμένουν αρκετοί τις ετοιμασίες της ΑΕΚ αυτό είναι σίγουρο.

* * * * *

Νεαροί κύπριοι παίκτες

Αχρείαστοι οι πανηγυρισμοί για τη συμμετοχή κάποιων νεαρών κύπριων ποδοσφαιριστών στους αγώνες κυπέλλου της περασμένης Τετάρτης. Θετική εξέλιξη όντως μπορεί να χαρακτηρισθεί, η κρισιμότητα, ωστόσο, των αγώνων και η μεγάλη διαφορά δυναμικότητας μεταξύ ομάδων της πρώτης και της δεύτερης κατηγορίας διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο. Το θέμα είναι οι νεαροί που πήραν χρόνο συμμετοχής να έχουν ανάλογες ευκαιρίες και στη συνέχεια, σε παιχνίδια με πολύ ψηλότερο βαθμό δυσκολίας. Και βέβαια, σ' ένα τέτοιο ενδεχόμενο, να μπορέσουν οι Κύπριοι ποδοσφαιριστές να φανούν αντάξιοι της εμπιστοσύνης των προπονητών τους. Τότε και μόνο θα δικαιολογούνται οι πανηγυρισμοί και οι σχετικοί τίτλοι σε ρεπορτάζ...

* * * * *

Εξαγωγή βλακείας

Δεν ήθελε και πολύ. Σε ντέρμπι Άρσεναλ - Τότεναμ ένας οπαδός έριξε μπανάνα σε αντίπαλο παίκτη. Μάντεψε; Ο οπαδός είναι Ελληνοκύπριος. Μια κουκκίδα στον χάρτη είναι ικανή να εξάγει τη βλακεία της ακόμη και στα μεγαλύτερα γήπεδα. Και εις ανώτερα.

* * * * *

Δεν τους καίγεται καρφί

Χρόνια τώρα τα ρατσιστικά φαινόμενα μες στα γήπεδα, δίνουν και παίρνουν. Η κοινωνία ή και τα ΜΜΕ τ' αντιμετωπίζουν με τέτοιο τρόπο λες και δεν υπάρχουν. Καμία παρέμβαση, ούτε από την Πολιτεία ούτε και από τη συντριπτική πλειοψηφία των δημοσιογράφων. Λες και δεν υπάρχουν, λες και είναι νόμιμο και ηθικό...

Καθαρίστε το, αν μπορείτε

Ένα ντέρμπι ανάμεσα σε Απόλλωνα και ΑΠΟΕΛ με γκρίνια για τη διαιτησία ήταν αρκετό για να ξαναθυμηθούμε τα πραγματικά αισθήματα που τρέφουν οι ομάδες η μία για την άλλη. Κατά καιρούς τα έχουμε ακούσει όλα αυτά και σε άλλες εκδόσεις, δηλαδή άλλοι να κατηγορούν άλλους. Οι κατηγορίες όμως είναι πάντοτε ίδιες: υπόγειες διαδρομές, σκοτεινές συναλλαγές, επηρεασμός διαιτητών, παρασκήνιο στα κέντρα αποφάσεων και, δυστυχώς δικό μας προνόμιο εδώ στην Κύπρο, πολιτικές παρεμβάσεις στα του ποδοσφαίρου. Το ερώτημα είναι κατά πόσο όλα αυτά είναι αποκυήματα φαντασίας ή όντως γίνονται. Αν ισχύει το πρώτο, τότε έπρεπε όλοι να τιμωρούνται αυστηρά. Αν ισχύει το δεύτερο, ας τα ερευνήσουμε μια φορά μπας και καθαρίσει αυτό έρμο το ποδόσφαιρο. Ευσεβοποθισμοί; Μάλλον...

* * * * *

Buzzer beater στο φούτσαλ

Εκπληκτικό παιχνίδι για το πρωτάθλημα φούτσαλ έγινε την Πέμπτη το βράδυ στο «Τάσος Παπαδόπουλος Ελευθερία» Το ΑΠΟΕΛ, κέρδισε με 2-1 την Ομόνοια, διατήρησε το αήττητο και της ξέφυγε με έξι βαθμούς. Το ματς κρίθηκε με... Buzzer beater (σουτ από τον Χρίστο Ιακώβου τέσσερα δευτερόλεπτα πριν από το τέλος). Ο ΑΠΟΕΛ στο δεύτερο μέρος πίεσε πολύ όμως η Ομόνοια έβγαλε εκπληκτικές άμυνες με πρωταγωνιστή το κήπερ Τάσο Σκαμπύλη. Όσοι παρακολούθησαν το ματς το έκαναν με κομμένη την ανάσα, απολαμβάνοντας ποιότητα, πολλές όμορφες φάσεις και παρακολουθώντας πολλή τακτική. Το επιστέγασμα του εξαιρετικού αυτού ματς ήλθε στο τέλος όπου νικητές και ηττημένοι (αθλητές προπονητές διοικούντες) αλληλοσυνεχάρησαν, στέλνοντας το βασικό μήνυμα του αθλητισμού.

* * * * *

Στο φιλέ πάει καλά

Εκπληκτική είναι η μέχρι τώρα πορεία της πετοσφαιρικής Ομόνοιας. Η ανωτερότητά της έναντι των λοιπών ομάδων είναι εμφανέστατη. Κέρδισε την περασμένη Τρίτη σε εξ αναβολής αγώνα για την 7η αγωνιστική του πρωταθλήματος την Αναγέννηση Δερύνειας με 3-0 και ολοκλήρωσε αήττητη τον Α΄ Γύρο με 21 βαθμούς και 21-0 ενεργητικό. Δεν έχει ούτε σετ στο παθητικό (την Παρασκευή το βράδυ αντιμετώπισε εντός έδρας την ΑΕΚαραβά). Κέρδισε δις μέσα στην Κροατία τη Mladost Ribola Castella με 3-2, 3-1 σετ και προκρίθηκε στους 16 του CEV Challenge Cup Ανδρών, όπου θα αντιμετωπίσει τη ρωσική Belogorie Belgorod. Υπενθυμίζεται ότι έχει ήδη κερδίσει το Σούπερ Καπ νικώντας τον Παφιακό με 3-2 σετ. Στο φιλέ πάει καλά το «τριφύλλι».

ΑΠΟΨΕΙΣ

Η βία είναι μέσα μας

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Μήπως να είναι η γεωγραφική μας θέση; Μήπως το γεγονός ότι για αιώνες τούτος ο τόπος ήταν υπό κάποιον κατακτητή; Μήπως να είναι το εκπαιδευτικό σύστημα ή αν θες το πώς μεγαλώνουμε τα παιδιά μας; Άραγε να είναι η αποστασιοποίηση που έχουμε από την όποια μορφή πολιτισμού; Ιδανικό θα ήταν να παίρναμε απαντήσεις από τους ειδικούς. Ξέρεις όμως οι «ειδικοί» στον τόπο τούτο είναι συνήθως οι πολιτικοί, οι ιερείς και η αστυνομία.

Σπάνια θ' ακούσεις ψυχολόγους, κοινωνιολόγους, εγκληματολόγους και σχεδόν ποτέ διανοούμενους. Ίσως γιατί δεν υπάρχουν, ίσως γιατί δεν τολμούν να βγουν μπροστά και να καθοδηγήσουν το κοινό και την κοινωνία γενικότερα;

Η βία είναι παντού. Είναι ένα διαχρονικό και σίγουρα πολυπρόσωπο φαινόμενο. Και τα γήπεδα στην Κύπρο ανέκαθεν αποτελούσαν το ιδανικό πεδίο για να μπορεί ο καθένας να εξασκεί βία, από το όποιο πόστο διατηρεί. Είδη βίας υπάρχουν πολλά. Η λεκτική, σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική ακόμη και η οικονομική βία. Σχεδόν καθημερινά γινόμαστε μάρτυρες τέτοιων φαινομένων.

Με ή χωρίς κάρτα φιλάθλου, η βρισιά για τη μάνα του ποδοσφαιριστή ή του αντίπαλου οπαδού είναι καθιερωμένο φαινόμενο. Οι πιθηκισμοί και οι ρατσιστικές ιαχές αποτελούν καθιερωμένες αντιδράσεις των κύπριων οπαδών. Οργανωμένων ή μη; Φτωχών ή πλούσιων. Των νοικοκυραίων ή των ατημέλητων.

Μόλις στο ντέρμπι μεταξύ ΑΠΟΕΛ και Απόλλωνα, είδαμε και ακούσαμε πράγματα. Οι δε οπαδοί του ΑΠΟΕΛ να βρίζουν τις μανάδες των αντίπαλων παικτών και να παρενοχλούν με φασιστικά πειράγματα του αναπληρωματικούς, οι δε του Απόλλωνα να συμπεριφέρονται ακριβώς με τον ίδιο τρόπο.

Το χειρότερο δε, είναι ότι έχουν την εντύπωση ότι αν κάποιος προβεί σε κάποια συμπεριφορά μη αποδεκτή γι' αυτούς τότε αυτομάτως αποκτούν το δικαίωμα να τον προσβάλουν, να βρίσουν και καμιά φορά να του επιτεθούν.

Αυτή είναι η κοινωνία μας και δεν πρόκειται να αλλάξει με καμία κάρτα και σίγουρα όχι με κατασταλτικές μεθόδους. Έτσι και αλλιώς χρόνια εφαρμόζουμε τούτες τις μεθόδους. Μακάρι να μπορούσαμε να το αλλάξουμε. Για μια φορά έστω να επενδύσουμε στην παιδεία, μήπως και διαφοροποιηθούν τα πράγματα. Γιατί πλέον η βία είναι παντού. Κυρίως μέσα μας...

Κούραση και εκνευρισμός

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΔΗ**

Σκέφτηκα να μην ασχοληθώ με όλα όσα προέκυψαν μετά το σφύριγμα της λήξης του ντέρμπι ΑΠΟΕΛ – Απόλλωνα. Περισσότερα να μην προσθέσω και τη δική μου «συμμετοχή», σ' ένα σκηνικό το οποίο κούρασε και εκνεύρισε τη συντριπτική πλειοψηφία των φιλάθλων και των δύο ομάδων και γενικότερα στην Κύπρο. Υπάρχουν βέβαια και αυτοί που ανέδειξαν νικητές και ηττημένους, στο μία σου και μία μου στις ανακοινώσεις, στα υπονοούμενα, τους χλευασμούς, τις μπηχτές και τα ειρωνικά σχόλια. Επικοινωνιακή πολιτική θα πει κάποιος, φανατισμός και καφρίλα κάποιος άλλος, το μαύρο μας το χάλι επίσης.

Τι να πεις και τι να γράψεις. Δεν είναι η πρώτη φορά που προέκυψε ένα τέτοιο σκηνικό και δυστυχώς δεν θα είναι ούτε η τελευταία. Και ούτε αποκλειστικό... προνόμιο των δύο αυτών ομάδων αποτελεί. Και κάθε φορά τα ίδια. Αλλάζουν κάποια ονόματα ομάδων, παραγόντων, διαιτητών και πάει λέγοντας. Θα μπορούσε να πει κάποιος πως αλλάζουν και κάπως τα γεγονότα, φθάσαμε, ωστόσο, στο σημείο να συζητάμε τον Δεκέμβριο του 2018, επίμαχες φάσεις της περιόδου 2014-2015!

Και κάθε φορά οι ίδιες εξαγγελίες, περί της ανάγκης για κάθαρση και της αποφασιστικότητας να παρθούν μέτρα, να γίνουν ενέργειες που θα συμβάλουν στη βελτίωση της κατάστασης, της κυπριακής διαιτησίας, της αθλητικής δικαιοσύνης, της λειτουργίας της ΚΟΠ και γενικότερα των κέντρων λήψεως αποφάσεων. Διερωτήθηκε κανείς, γιατί ποτέ δεν έγινε κάτι, μια σοβαρή προσπάθεια, έστω, να αλλάξουν πρόσωπα και καταστάσεις;

Συζητάμε κάθε φορά και για χρόνια τώρα, για το κατεστημένο. Η πιο διαδεδομένη λέξη στο κυπριακό ποδόσφαιρο. Υπάρχει κατεστημένο, όποιος το αρνηθεί σε άλλον κόσμο ζει. Ποιους ευνοεί και πόσο και ποιους όχι είναι το ζητούμενο και το αντικείμενο συζήτησης και έντονης αντιπαράθεσης. Γιατί, ωστόσο, οι περισσότεροι που υποστηρίζουν πως βρίσκονται στην πλευρά των αδικημένων, δεν συνασπίστηκαν ποτέ για να το αντιμετωπίσουν;

Κουραστικό έχει καταντήσει να ακούς τα ίδια και τα ίδια και πάντα να μένουμε στα λόγια. Και εκνευριστικό επίσης, περισσότερο και από το να ακούς υποσχέσεις και δεσμεύσεις σε προεκλογική περίοδο. Και πέφτουμε πάντα στην παγίδα, να ασχολούμαστε μαζί τους...

Eurobank Cyprus

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 9 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018

Eurobank Cyprus

Μεταβολές εβδομάδας		Dow Jones	Nasdaq	Nikkei	Dax	FTSE 100		Πετρέλαιο	€/$
Χ.Α.Κ. 0,10%	Χ.Α. 2,93%	-2,13%	-4,49%	-3,01%	-4,31%	-4,76%		0,04%	0,47%

ΔΙΕΘΝΗ
Οι επενδυτές δεν δείχνουν εμπιστοσύνη στο Facebook
Σελ. 10

Μειώθηκαν κατά 5 δισ. οι ρωσικές καταθέσεις

Οι τράπεζες έκλεισαν 20.000 λογαριασμούς σε διάστημα τεσσάρων ετών

Περισσότερους από 20.000 λογαριασμούς ξένων έκλεισαν οι κυπριακές τράπεζες από το 2014, στο πλαίσιο της οδηγίας για καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος. Η μείωση των Ρώσων πελατών σε σχέση με το συνολικό χαρτοφυλάκιο της τραπεζικής βιομηχανίας έχει μειωθεί στο ήμισυ. Οι ρωσικές καταθέσεις το 2014 στα κυπριακά τραπεζικά ιδρύματα ήταν στο 9,9%, ενώ τον Νοέμβριο του 2018 ανέρχονται μόλις στο 5,5%. Εάν υπολογίσουμε πως οι καταθέσεις στην Κύπρο ανέρχονται σε 50 δισ. ευρώ, η μείωση του 4,5% - 5% των ρωσικών κεφαλαίων ανέρχεται σε 5 δισ. ευρώ. Αρκετές ρωσικές εταιρείες έχουν αποχωρήσει από το νησί, ενώ αρκετές σκέφτονται να το πράξουν. Κατα 50% μειώθηκαν και οι εταιρείες που ήταν εγγεγραμμένες στην Κύπρο. **Σελ. 4**

Καύσωνας και ακυρώσεις απειλούν την Thomas Cook

Στο 60% εκτιμούν οι αγορές την πιθανότητα χρεοκοπίας της Thomas Cook. Το κύμα καύσωνα το καλοκαίρι στη Β. Ευρώπη προκάλεσε μαζικές ακυρώσεις ταξιδιών, εκτοξεύοντας τα χρέη του ομίλου που βαρύνεται και με υψηλό λειτουργικό κόστος. Μετοχές και ομόλογα έχουν καταρρεύσει. Από τις αρχές του έτους, τα ομολογιακά χρέη του ομίλου εκτοξεύθηκαν από τα 40 εκατ. στα 389 εκατ. στερλίνες, τα οποία πρέπει να καλυφθούν μέχρι τον Ιούλιο του 2023. **Σελ. 11**

Το Brexit δεν θα επηρεάσει σημαντικά την Κύπρο

Εκτίμηση του ΔΝΤ

Ελάχιστες θα είναι οι επιπτώσεις του Brexit στην Κύπρο, εκτιμά το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Ο εκτελεστικός διευθυντής του Ταμείου δήλωσε χαρακτηριστικά. «Ακόμη και στο σενάριο που δεν θα υπάρξει συμφωνία με την Ε.Ε., ο συνολικός αντίκτυπος του Brexit στην οικονομία της Κύπρου αναμένεται να είναι μόνο οριακά αρνητικός και επομένως εύκολα διαχειρίσιμος». **Σελ. 6**

Η κινεζική αγορά ελκύει κυπριακές επιχειρήσεις

Πολύ καλές προοπτικές

Ολο και περισσότερες κυπριακές επιχειρήσεις στρέφονται προς την αγορά της Κίνας, ενώ σημαντικές επενδύσεις με κινεζικό χρώμα καταγράφονται στην Κύπρο. Αυτή τη στιγμή πέραν των πενήντα κυπριακών εταιρειών δραστηριοποιούνται στην κινεζική αγορά. Προοπτικές για τουρισμό και χαλούμι. **Σελ. 6**

Δεν τα βρίσκουν για την ιδιωτική ιατρική στο ΓεΣΥ

Επιμένουν οι γιατροί

Συνεχίζονται οι προσπάθειες να γεφυρωθεί το χάσμα ανάμεσα σε ΠΙΣ και ΟΑΥ. Υπήρξαν αρκετές συγκλίσεις, ωστόσο, αγκάθι παραμένει το αίτημα των γιατρών για άσκηση της ιδιωτικής ιατρικής σε περιβάλλον ΓεΣΥ. **Σελ. 6**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΕΛΛΑΔΑ

Ανάπτυξη 2,2% παρά τη μείωση επενδύσεων

Η μεγάλη ενίσχυση του τουριστικού ρεύματος προς την Ελλάδα στήριξε τον ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας, που κατά το τρίτο τρίμηνο διαμορφώθηκε στο 2,2%. Πλέον, για να ικανοποιηθεί ο ετήσιος στόχος του 2,1%, πρέπει η αύξηση του ΑΕΠ το δ΄ τρίμηνο να διαμορφωθεί στο 2%. **Σελ. 8**

ΚΟΜΙΣΙΟΝ

Σχέδιο απεξάρτησης από τα πετροδολάρια

Στην προσπάθεια το ευρώ να αποκτήσει πιο διεθνή ρόλο στην παγκόσμια οικονομία και να ανταγωνιστεί σκληρά το δολάριο στις αγορές, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε το σχέδιό της ώστε να αυξηθεί η χρήση του κοινού ευρωπαϊκού νομίσματος σε «στρατηγικούς τομείς», όπως η ενέργεια. **Σελ. 11**

ΚΥΡΙΑΡΧΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Κερδίζουν έδαφος τα online καταστήματα

Ολο και περισσότερο έδαφος κερδίζουν τα ελληνικά ηλεκτρονικά καταστήματα, καθώς πλέον το 85% των καταναλωτών στην Ελλάδα πραγματοποιεί από αυτά την πλειονότητα των online αγορών του. Από την έρευνα προκύπτει, ότι σταθεροποιείται στην πρώτη θέση η πληρωμή με χρεωστική κάρτα. **Σελ. 9**

Real Estate

Στο ελληνικό δημόσιο περνούν χιλιάδες ακίνητα

Στον έλεγχο του Δημοσίου θα περάσουν τις επόμενες εβδομάδες χιλιάδες ακίνητα που είτε δεν έχουν δηλωθεί στο κτηματολόγιο είτε δηλώθηκαν με λάθη που δεν διορθώθηκαν. Πρόκειται για κτίρια και οικόπεδα σε 111 πόλεις και περιοχές της Ελλάδας. Ζητείται παράταση της διαδικασίας. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	**2,34%**	**0,08%**
Γερμανία	0,23%	-0,09%
Γαλλία	0,66%	-0,03%
Ιταλία	3,20%	0,00%
Ισπανία	1,46%	-0,04%
Ιρλανδία	0,87%	-0,04%
Ελλάδα	4,21%	-0,02%
Ην. Βασίλειο	1,24%	-0,12%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακρο-πρόθεσμο Χρέος	Βραχυ-πρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

ΑΠΟΨΗ / *Του* **ΠΑΜΠΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ**

Ιστορίες με χαλούμια και δημόσιους υπαλλήλους

Το 2017 οι εξαγωγές χαλουμιού έφτασαν το 160 εκατ. ευρώ. Το 2018 μάλλον θα ξεπεράσουν τα 200 εκατ. γιατί πέρα από την ετήσια αύξηση κατά 20% φέτος ήταν η χρονιά που το χαλούμι έγινε μόδα στη Βρετανία και σε πολλές άλλες χώρες. Μάλιστα, το καλοκαίρι δημοσιεύονταν κατά καιρούς άρθρα για εξάντληση του χαλουμιού από τα ράφια των βρετανικών υπεραγορών.

Η Κύπρος κάνει εξαγωγές περίπου 100 εκατομμυρίων ευρώ χαλούμι στη Βρετανία. Εκεί έχει κατατεθεί η ονομασία χαλούμι ως εμπορικό σήμα. Κάποιοι έκαναν ένσταση και τρεις φορές ζήτησαν οι βρετανικές αρχές με γράμμα στο Υπουργείο Εμπορίου να στείλουν την υπεράσπιση. Και τις τρεις φορές απάντηση καμία και το σήμα χάθηκε.

Μόλις αποκαλύφθηκε αυτό το φιάσκο, έκαναν την εμφάνισή τους διάφορες θεωρίες συνωμοσίας. Ορισμένοι το συνέδεσαν με τη διαμάχη γύρω από το πρότυπο του χαλουμιού (βασικά την ποσότητα μη αγελαδινού γάλακτος που πρέπει να περιέχει) και άλλοι με συνειδητό σαμποτάζ ή με μίζες. Την πιο εύλογη όμως εξήγηση την έδωσε ελλαδική εφημερίδα η οποία έκανε αναφορά σε «αδράνεια, ωχαδερφισμό και ανευθυνότητα δημοσίων υπαλλήλων».

Παρεμπιπτόντως, το Υπουργείο εξέδωσε ανακοίνωση στην οποία λέει ότι θα κάνει έρευνα, αλλά φροντίζει εξαρχής να καλύψει τους υπαλλήλους του λέγοντας ότι χειρίζονται 79 υποθέσεις (Τι κι αν χαθεί και μια δηλαδή και ας πρόκειται για αγορά 100 εκατομμυρίων ευρώ). Ότι ισχύει το κοινοτικό εμπορικό σήμα και στη Βρετανία (Τότε γιατί το κατέθεσαν ξεχωριστά στο βρετανικό γραφείο πνευματικής ιδιοκτησίας;) και ότι θα κάνουν έφεση (Αφού δεν έγινε και καμιά ζημιά γιατί να χαλούν την ησυχία τους με εφέσεις, ας το ξανασκεφτούν). Την επομένη βεβαίως ο υπουργός Εμπορίου, όταν αντελήφθη ότι η υπόθεση δεν θα μπορούσε να περάσει με επίδειξη θράσους, άλλαξε το τροπάρι για το αν συνάδει με τον πιθανότατα πρόσκαιρο αποτροπιασμό της κοινής γνώμης.

Πέραν όμως από τα διάφορα σενάρια και δικαιολογίες, το όλο συμβάν κάνει εμφανή την τεράστια σημασία που διαδραματίζει το κράτος στην εξέλιξη των εμπορικών και οικονομικών δραστηριοτήτων των πολιτών του. Η επάρκεια ή η ανεπάρκεια των κρατικών υπηρεσιών μπορεί να ωφελήσει ή να βλάψει σημαντικά τέτοιες δραστηριότητες. Σε πιο βαθμό γίνεται όμως αυτό συνειδητό από τους δημοσίους υπαλλήλους και τους προϊσταμένους τους, υπηρεσιακούς και πολιτικούς; Αν κρίνει κανείς από τον τρόπο με τον οποίο αντιμετώπισαν το συμβάν, ακόμα και όταν η κοινή γνώμη έβραζε, δεν μένουν πολλά περιθώρια για αισιοδοξία. Η πηγή του κακού βρίσκεται στην έλλειψη υπευθυνότητας. Ο δημόσιος υπάλληλος πιθανολογεί ότι δεν θα τιμωρηθεί για την όποια ζημιά προκαλέσει σε κάποιο πολίτη ή σε κάποια οικονομική μονάδα.

Τόσο οι υπουργοί όσοι και τα πολιτικά κόμματα συνεισφέρουν σε αυτήν την ατμόσφαιρα της χωρίς κόστος και συνέπειες ανευθυνότητας με το να μετατρέπουν τέτοια φιάσκα σε πολιτική διαμάχη. Ενώ η ουσία είναι απλή. Όποιος προκαλεί ζημιά στους άλλους, θα πρέπει να τιμωρείται για αυτήν τη ζημιά.

pwc

Cyprus Impact Report 2018

Find out more about our overall impact on the economy, society & environment
www.pwc.com.cy/impact-report

ΑΠΟΨΗ Του **ΜΙΧΑΛΗ ΟΛΥΜΠΙΟΥ**

Ο ηθικός κίνδυνος και το ΕΣΤΙΑ

Το Σχέδιο Εστία σκοπό έχει τη στήριξη οικονομικά ευάλωτων ομάδων δανειοληπτών που αδυνατούν να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους για ενυπόθηκα δάνεια πρώτης κατοικίας και μικρών επιχειρήσεων. Το κόστος του σχεδίου είναι σχετικά χαμηλό, αφού δεν θα ξεπερνά τα 33 εκατ. σύμφωνα με τον προϋπολογισμό και θα έχει τα εξής πλεονεκτήματα: θα δώσει επιπρόσθετο κίνητρο ώστε οι δανειολήπτες να μη χάσουν τα σπίτια ή τις επιχειρήσεις τους αποπληρώνοντας τα δύο τρίτα του δανείου και παράλληλα να βοηθήσει πρακτικά στη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων και στη βελτίωση της ευρωστίας των τραπεζών αλλά και της ίδιας της οικονομίας.

Θα ήταν χρήσιμο οι ανώτεροι αξιωματούχοι της διοίκησης μιας τράπεζας να διατηρούν και αυτοί καταθέσεις στο ίδρυμα που εργοδοτούνται, οι οποίες μάλιστα να δημοσιοποιούνται.

Θυμίζουμε ότι ο βασικός λόγος που ο Συνεργατισμός χρειάστηκε σημαντικά πρόσθετα κεφάλαια που το κράτος αδυνατούσε να καταβάλει είναι ακριβώς τα πολλά μη εξυπηρετούμενα δάνεια που αφορούσαν κυρίως σπίτια. Ανάλογο πρόβλημα αντιμετωπίζουν όλα σχεδόν τα πιστωτικά ιδρύματα του τόπου και συνεπώς το σχέδιο θα βοηθήσει στην καλύτερη και αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του προβλήματος.

Στην αντίπερα όχθη του σχεδίου υπάρχουν και τα αρνητικά που κυρίως αφορούν τον ηθικό κίνδυνο. Πολλοί οικονομολόγοι και όχι μόνο προβάλλουν αυτό το επιχείρημα το οποίο είναι σωστό. Θα πρέπει, λοιπόν, να σταθμίσουμε τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα σε οικονομικούς όρους ώστε να κρίνουμε αν το σχέδιο είναι καλό.

Κατά τη γνώμη της στήλης τα πλεονεκτήματα υπερτερούν, καθώς η μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων περιορίζει τους σημαντικούς κινδύνους στους οποίους παραμένουν εκτεθειμένες οι εγχώριες τράπεζες και παράλληλα θα ενισχύσει την κερδοφορία τους γεγονός που θα επιτρέψει στο μέλλον μεγαλύτερη πρόσβαση σε κεφάλαια αν οι συνθήκες το επιβάλουν. Διασφαλίζει έτσι τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα.

Ο ηθικός κίνδυνος είναι κάτι που συναντούμε συχνά στον τραπεζικό τομέα. Όταν για παράδειγμα ψηφίστηκε η κοινοτική νομοθεσία για το πλαίσιο εξυγίανσης διαπιστώνει κανείς πως πέραν από τους μέτοχους και κατόχους αξιογράφων είναι δυνατόν να χάσουν κάποια χρήματα οι καταθέτες, αλλά και οι φορολογούμενοι. Συνεπώς οι τραπεζίτες που στην πραγματικότητα είναι οι κύριοι αίτιοι μιας τραπεζικής αποτυχίας, επειδή δεν χάνουν τίποτα είναι δυνατόν υπό προϋποθέσεις να αναλάβουν σημαντικούς κινδύνους που δεν είναι εύκολο να εντοπιστούν από τις εποπτικές αρχές ή ακόμα και από το ίδιο το διοικητικό συμβούλιο της τράπεζας. Είναι δηλαδή δυνατόν το κίνητρο για μεγάλο κέρδος ή ακόμα και για απόκρυψη ζημιών να είναι τόσο μεγάλο που να οδηγήσει σε αποφάσεις που αυξάνουν σημαντικά τον κίνδυνο για ένα τραπεζικό ίδρυμα.

Κατά τη γνώμη μας εδώ είναι πολύ μεγαλύτερο το πρόβλημα. Η ανάληψη μεγάλου κινδύνου θα πρέπει απαραίτητα να συνεπάγεται με σημαντικές οικονομικές κυρώσεις αυτών που τις αποφασίζουν για λογαριασμό τρίτων. Αναφερόμαστε βεβαίως στο λεγόμενο agency problem. Οι οικονομικές κυρώσεις δεν θα πρέπει να αποτελούν μόνο κάποια πρόστιμα από τις εποπτικές αρχές. Θα ήταν κατά τη γνώμη μας χρήσιμο οι ανώτεροι αξιωματούχοι της διοίκησης μιας τράπεζας να διατηρούν και αυτοί καταθέσεις στο ίδρυμα που εργοδοτούνται, οι οποίες μάλιστα να δημοσιοποιούνται κατά τον ίδιο τρόπο που συμβαίνει με τις μετοχές που διατηρούν στη τράπεζα που εργοδοτούνται (στην περίπτωση που η τράπεζα είναι δημόσια εταιρεία). Επίσης, θα πρέπει να χάνουν όλο το εφάπαξ τους. Ίσως με τον τρόπο αυτό να κάνουν δεύτερες σκέψεις πριν αναλαμβάνουν ριψοκίνδυνες αποφάσεις με τα χρήματα των μετόχων και καταθετών τους.

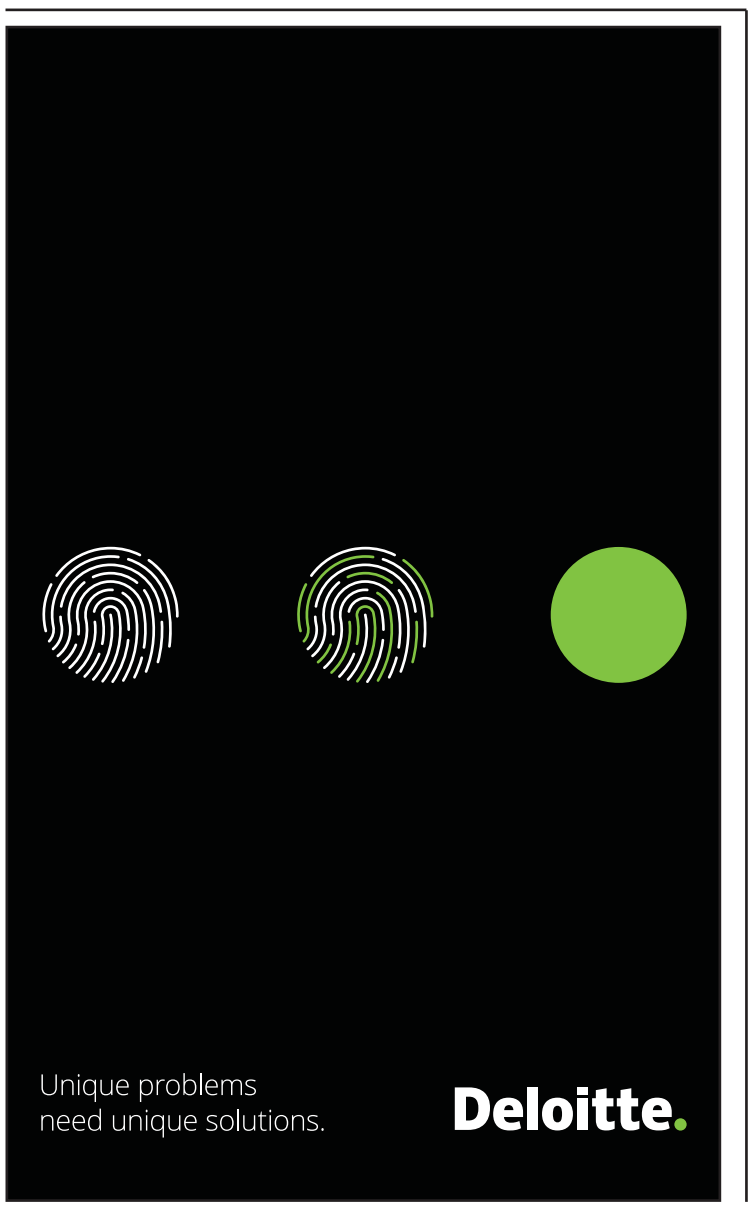

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Το χαλούμι ανέδειξε και στην πράξη πόσο πίσω βρίσκονται τεχνολογικά τα Υπουργεία με την ανύπαρκτη χρήση του e-mail.

Κερδίσαμε την παττίχα

Μπορεί να χάσαμε το χαλλούμι με τη χοληστερόλη και τις θερμίδες, όμως μας έμεινε η παττίχα. Έτσι αγαπητοί μου ιθαγενείς, θα συνεχίσουμε να απολαμβάνουμε παγωμένη παττίχα στη θάλασσα χωρίς τις περιττές θερμίδες. Όποιοι βέβαια δεν μπορούν να αφαιρέσουν από τη διαιτά τους το χαλλούμι θα μπορούν να το εισάγουν το original από τη Βρετανία διαφορετικά θα αγοράζουν χαλλούμι «μαϊμού» από τα χωριά και τους εγχώριους κατασκευαστές.

• • • •

Ευτυχώς μας κυβερνούν οι άριστοι

Σαν δεν ντρέπεται τούτος ο εγγλέζος ο δικαστής να πει στην απόφασή του ότι το υπουργείο μας ήταν ο «author of its own misfortune». Άκου κουβέντα! Μα δεν εβρέθηκε ένα πλάσμα να του πει ότι μας κυβερνούν οι άριστοι των αρίστων; Θκιαλεμένοι ένας τζαι ένας που τον Νίκαρον. Ο υπουργός μας είναι λίγο busy να βγάζει φωτογραφίες με τα γκάζια και δεν βρήκε λίγη αθκιάση να ασχοληθεί και με το χαλλούμι. Εξάλλου τόσοι υπηρεσιακοί με άριστη αξιολόγηση κάθε χρόνο δεν εξορτώσαν να στείλουν μιαν επιστολή στην ώρα της, διότι ως γνωστόν τούτη η δουλειά θέλει ένα μήνα με fast track.

• • • •

Ρεσιτάλ λαϊκισμού

«Έχετε χάσει τα λεφτά σας, έχετε χάσει τις περιουσίες σας, έχετε χάσεις τις δουλειές σας, έχετε χάσει την αξιοπρέπειά σας, έχετε χάσει παιδιά, έχετε χάσει γονείς, έχετε χάσει την πατρίδα σας, έχετε χάσει το μέλλον σας από την Κυπριακή Δημοκρατία... αλλά τώρα που εχάσαμε το χαλούμι η σταγόνα ξεχείλισε το ποτήρι της υπομονής και ταιριάζει στην σοφή ρήση του λαού μας «ό,τι μας κάμουν εν χαλάλι μας» Η Άννα Θεολόγου που ανάρτησε το πιο πάνω κείμενο στον προσωπικό της λογαριασμό στο facebook αντιλήφθηκε ότι ο μέσος κύπριος μπορεί να υπομένει πολλά. Όχι όμως να χάσει και το χαλλούμι. Ως γεγονός. Εμείς ευχόμαστε δύναμη και κουράγιο στις προσπάθειες της κυρίας Θεολόγου με την ευχή όπως δικαιωθεί ο αγώνας της για τον τραχανά!

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Σταυροειδής ελαστικότητα ζήτησης

Ο πιο πάνω οικονομικός όρος αναφέρεται στον βαθμό αντίδρασης/ανταπόκρισης της ζήτησης ενός αγαθού στις μεταβολές της τιμής άλλων συναφών αγαθών, δηλ. υποκατάστατων και συμπληρωματικών. Η σταυροειδής ελαστικότητα ζήτησης υπολογίζεται συγκρίνοντας την ποσοστιαία μεταβολή στη ζήτηση ενός αγαθού με την ποσοστιαία μεταβολή στην τιμή ενός υποκατάστατου ή συμπληρωματικού αγαθού.

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing / The Cyprus Business School

• • • •

Κομματική εποπτεία από την Κεντρική

Με στόχο την αλλαγή του τρόπου διακυβέρνησης της ΚΤ η κυβέρνηση προτίθεται να προχωρήσει με την αναγκαία τροποποίηση του Συντάγματος ώστε να κατοχυρωθεί νομικά ο ρόλος του εκτελεστικού συμβουλίου. Δεν θα πρέπει να διερωτόμαστε για την κατάρρευση του Συνεργατισμού αφού σχεδόν όλοι που κατέθεσαν στην Ερευνητική Επιτροπή παραδέχθηκαν ότι υπήρχαν κομματικές παρεμβάσεις στη λειτουργία του. Το ίδιο όμως υπήρχε και στην Κεντρική Τράπεζα του ΔΗΣΥ. Προικισμένη με άριστους των αρίστων κομματικών παραγόντων από το κυβερνών και συγκυβερνών κόμμα έκοβαν και έραβαν ανάλογα των πολιτικών αναγκών. Ο πρώην διοικητής Πανίκος Δημητριάδης αναφέρει πως «εμμέσως πλην σαφώς επιβεβαιώνει ότι οι αλλαγές της νομοθεσίας που έγιναν το 2013 ήταν αντισυνταγματικές και έγιναν για να ελέγχουν συγκεκριμένα κόμματα την κεντρική τράπεζα μέσω των δύο εκτελεστικών και των οποίων ο ρόλος ήταν εσκεμμένως ασαφής, και θύμιζε τον ρόλο των Κομισάριων στον Κόκκινο Στρατό».

ΑΠΟΨΗ Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Η εξέλιξη των γενεών

Πολλές φορές θεωρούμε ότι μια κατάσταση πραγμάτων ούτε λίγο ούτε πολύ είναι στον αυτόματο πιλότο και απλώς νιώθει κάποιες αναταράξεις αναλόγως αν υπάρχει μια απροσδόκητη κρίση ή ευφορία που την επηρεάζουν αντίστοιχα, αρνητικά ή θετικά.

Ας πούμε ότι θεωρούμε πως η φυσιολογική ακαδημαϊκή και επαγγελματική πορεία κάποιου είναι πως τελειώνει την φοίτησή του στο σχολείο, μετά πάει στο πανεπιστήμιο, ακολούθως εργοδοτείται και παράλληλα μπορεί να επιδιώξει κάποιον επαγγελματικό τίτλο και μετά ακολουθεί μιαν εξελικτική επαγγελματική σταδιοδρομία, η οποία σκοπό έχει να του παρέχει την απαραίτητη οικονομική ευχέρεια και άνεση να ζήσει άνετα την υπόλοιπη ζωή του. Μέσα σε όλο αυτό, μπορεί να επιλέξει να δημιουργήσει οικογένεια, επενδύσεις, ταξίδια, να αποκτήσει σπίτια και εξοχικά και ό,τι κρίνει ως απαραίτητο για να πει στο τέλος της ημέρας, «... είμαι ευχαριστημένος με όσα πέτυχα και έζησα...».

Η γενεά των λεγόμενων «Baby Boomers» είναι η κατηγορία ανθρώπων που γεννήθηκαν κατά την περίοδο 1940 μέχρι 1964. Ακολουθείται από την γενεά των «Generation X» η οποία αποτελείται από άτομα που γεννήθηκαν από τα μέσα της δεκαετίας του 1960 μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1980. Οι «Millenials» αποτελούν την Generation Y και γεννήθηκαν κατά την περίοδο που αρχίζει από εκεί που το αφήσαμε εμείς οι «Χ» μέχρι και τις αρχές της δεκαετίας του 2000. Τέλος, έχουμε τους «Generation Z» που γεννήθηκαν από τις αρχές της δεκαετίας του 2000 μέχρι σήμερα.

Οι πιο πάνω χρονολογικές περίοδοι είναι ενδεικτικές και όχι ακριβείας και επιπλέον κάποιος θα μπορούσε να ισχυριστεί πως σε ό,τι αφορά τους «Baby Boomers», αλλά και κάποιο φάσμα των «Generation X» της Κύπρου, μπορεί να υπήρχε μια σχετική χρονική υστέρηση στο να δούμε τα πλήρη χαρακτηριστικά που είχαν οι αντίστοιχοί τους σε αναπτυγμένες χώρες στο εξωτερικό, επειδή συνήθειες, νοοτροπίες, αντιλήψεις κλπ ήταν πιο δύσκολο να παρεισφρήσουν στην κοινωνία μας λόγω του ότι ήταν και πιο κλειστή και λιγότερο μορφωμένη, σε ένα περιβάλλον νηπιακού κράτους, με εσωτερικές διαμάχες αλλά και το μεγάλο πλήγμα και τον απόηχο της τούρκικης εισβολής.

Παρόλα αυτά, οι Baby Boomers της Κύπρου ήταν αυτοί που κατά βάση είχαν το παγκόσμιο χαρακτηριστικό της γενιάς τους, ότι δηλαδή πίστευαν πως ήταν ξεχωριστοί και τα ήξεραν όλα. Έζησαν έντονα τις εποχές των 80s και των 90s, δημιουργώντας περιουσία, αλλά επενδύοντας και πάνω στη μόρφωση των παιδιών τους. Μέσα από μια έντονη κατάσταση δουλειάς, δανεισμού, σχετικής αγάπης προς το ρίσκο, δημιούργησαν μια μεγάλη μεσαία τάξη. Φυσικά ως προς το τελευταίο βοήθησε η εκάστοτε πολιτική ροπή προς μεγέθυνση της κρατικής μηχανής και των ημικρατικών οργανισμών. Boomers είναι κατά βάση και οι «σημερινοί» μας πολιτικοί. «Σημερινοί» σε εισαγωγικά, καθώς η λέξη σε αυτή την περίπτωση έχει διαχρονική έννοια. Boomers είναι και αυτοί που ακόμη ηγούνται πλείστων των μεγάλων επιχειρήσεων μην αφήνοντας τους «Χ» εύκολα να πάρουν τα ηνία.

Οι Generation X ήταν αυτοί που ήρθαν πίσω στην Κύπρο μορφωμένοι, με νέες ιδέες και όρεξη για δουλειά. Έθεσαν ψηλούς στόχους και είχαν μεγάλα όνειρα. Ήταν όμως αυτοί που κυνηγώντας το μεγάλο όνειρο δημιούργησαν τις φούσκες του χρηματιστηρίου και των ακινήτων. Συμπαρέσυραν και τους Baby Boomers, οι οποίοι δεν είχαν τις απαραίτητες γνώσεις και υπερακόντισαν το πρόβλημα σε τέτοιο βαθμό που καταλήξαμε εδώ που καταλήξαμε: να χρωστούμε το σύμπαν και να χρεοκοπούμε. Φυσικά να λέμε και το γεγονός πως το θεσμικό πλαίσιο σε κάθε περίπτωση ήταν (εσκεμμένα ή από βλακεία – ας το κρίνει ο ιστορικός του μέλλοντος) ανεπαρκέστατο, γεγονός που βοήθησε στο φούντωμα της πλασματικής ευμάρειας, αλλά και στο σκάσιμο της όποιας φούσκας.

Κι ερχόμαστε στους Millenials. Αυτοί έζησαν τις κρίσεις και τον απόηχο τους που έζησαν και ζουν οι γονείς τους. Είδαν και την ευμάρεια αλλά και τι μπορεί να σημαίνει στέρηση. Εντάξει η στέρηση είναι σχετική, καθώς όπως αποδείχθηκε διαθέτουμε αρκετό λίπος εν είδει «πάρε το πρόβλημα παρακάτω και κάποιοι άλλοι θα πληρώσουν τη νύφη»... Αλλά, ναι, είναι παιδιά που είδαν τους γονείς τους να χάνουν τις δουλειές τους ή να μειώνονται τα εισοδήματά τους και να μην μπορούν να παρέχουν κάποιο βασικό επίπεδο ζωής.

Αυτή, λοιπόν, η κατηγορία είναι πιο ευαισθητοποιημένη σε κοινωνικά και περιβαλλοντικά θέματα και δεν έχει στο ραντάρ της θέματα όπως η αποταμίευση, η επένδυση, το επενδυτικό ρίσκο κ.λπ. Δεν έχουν πρόβλημα να μοιραστούν στέγη με κάποιους άλλους και σίγουρα δεν αποτελεί σκέψη ή προτεραιότητα η αγορά στέγης. Είναι η γενιά που θέλει να αφυπηρετήσει σε μικρή ηλικία, αλλά να ζήσει πέραν των 100 χρόνων. Αυτά μπορεί να έχουν μια δόση θετικής χροιάς και μάλιστα να τους το ευχόμαστε από καρδιάς, αλλά την ίδια ώρα για όλους θα πρέπει να χτυπούν καμπανάκια. Με σταθερούς μισθούς και ψηλό κόστος ζωής, τι αποταμίευση θα μπορέσει να γίνει έτσι ώστε να μπορέσουν να ζήσουν ως συνταξιούχοι για περισσότερο διάστημα από όσο σαν εργαζόμενοι; Ποιο ταμείο προνοίας και συντάξεων θα μπορέσει να σταθεί μπροστά σε τέτοιες απαιτήσεις;

Και όμως η αμέσως επόμενη γενιά, η «Generation Z», φαίνεται να έχει άλλα χαρακτηριστικά από τους Millenials. Είναι η γενιά που είχε άμεση πρόσβαση στην τεχνολογία από νηπιακή ηλικία και που σήμερα είναι άριστοι γνώστες και διαχειριστές του διαδικτύου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Ο απόηχος της κρίσης και το τι είδαν να συμβαίνει γύρω τους, τους έκανε πιο ανεξάρτητους και να έχουν μια ροπή προς την επιχειρηματικότητα. Θέτουν πολύ ψηλούς ακαδημαϊκούς και επαγγελματικούς στόχους σε ένα πλαίσιο παγκοσμιοποίησης. Είναι κάποιοι που πιστεύουν πως αυτή η γενιά θα είναι η πιο μορφωμένη, η πιο τεχνολογικά εξοπλισμένη και η πιο πλούσια γενιά στη μέχρι τώρα πορεία του ανθρώπινου γένους.

Επειδή ζούμε την ιστορία όπως αυτή γράφεται, είναι ενδιαφέρον να δούμε τι διαχείριση θα κάνουν σε όλους τους τομείς. Θα είναι ενδιαφέρον να δούμε πώς θα εξελίξουν και το real estate – επαγγελματικό, οικιστικό, αναψυχής κ.λπ. έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες τους. Πιστεύω πως σε αντίθεση με τους Millenials, οι οποίοι προβληματίζουν την αγορά ακινήτων, θα δούμε ωραία πράγματα από αυτούς.

Ο Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors

TELIA & PAVLA BBDO

oneRABBIT

BRANDING • MARKETING • COMMUNICATIONS

CHINESE PROVERB: **CHASE ONE RABBIT AND YOU MAY CATCH IT. CHASE TWO RABBITS AND THEY WILL BOTH ESCAPE.**

ΓΕΦΥΡΩΝΕΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΜΕ ΤΗΝ ΚΙΝΑ

Η OneRabbit είναι μια νέα εταιρεία, μοναδική στο είδος της που αλλάζει τα δεδομένα στον χώρο της διαφήμισης και της επικοινωνίας στην Κύπρο. Έχει στόχο να λειτουργήσει ως γέφυρα μεταξύ Δύσης και Ανατολής και να συνδέσει επικοινωνιακά την Κίνα με την Ευρώπη και αντιστρόφως, μέσω Κύπρου, με μεγάλη μάλιστα ταχύτητα και υψηλή αποτελεσματικότητα.

Ουσιαστικά, πρόκειται για μια κοινοπραξία που θα δραστηριοποιείται και στις δύο αγορές, διαθέτοντας δύο ξεχωριστές ομάδες επαγγελματιών, μία στη Λευκωσία, και μία στη Σανγκάη. Οι ομάδες στελεχώνονται από ανθρώπους με τεράστια εμπειρία και στις δύο αυτές αγορές στους τομείς της έρευνας, της διαφήμισης και της επικοινωνίας.

Αν αυτό που σας ενδιαφέρει είναι να «ξεκλειδώσετε» την τεράστια αγορά της Κίνας ή ήδη δραστηριοποιείστε εκεί, αλλά έχετε ανάγκη σωστής επικοινωνίας και αξιοποίησης των κινήτρων Belt and Road της κινεζικής κυβέρνησης, μπορείτε τώρα να επικοινωνήσετε με την OneRabbit.

ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ TELIA & PAVLA BBDO

ΜΕΛΟΣ HYBRID ADVERTISING ALLIANCE

ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ 62, 2021 ΣΤΡΟΒΟΛΟΣ, P.O.BOX 23930, 1687 ΛΕΥΚΩΣΙΑ, ΚΥΠΡΟΣ • +357 22377780 • **www.onerabbit.eu**

Οι τράπεζες έκλεισαν 20.000 λογαριασμούς

Οι ρωσικές καταθέσεις έχουν σημειώσει μείωση πέραν των 5 δισ. ευρώ από το 2014 – Εδειξε τη δυσφορία της η Μόσχα

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Οι σχέσεις μεταξύ Ρωσίας και Κύπρου – τουλάχιστον σε οικονομικό επίπεδο– δεν διανύουν και την καλύτερή τους περίοδο. Από το 2013 οπότε και υιοθετήθηκε το αυστηρότερο οικονομικό πλαίσιο για άνοιγμα λογαριασμών, αιτιολόγησης των υφισταμένων και ευθυγράμμισης των εταιρειών με τις οδηγίες της 4ης οδηγίας για την καταπολέμηση του ξεπλύματος μαύρου χρήματος στην Κύπρο, με την κάθοδο της Τρόικας, έχουν κλείσει χιλιάδες ρωσικοί λογαριασμοί και εταιρείες. Το ποτήρι όμως ξεχείλισε κυρίως τον τελευταίο χρόνο και μετά την κάθοδο στην Κύπρο του υφυπουργού Οικονομικών των ΗΠΑ και υπεύθυνου για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας Μάρσαλ Μπίλινγκσλι. Ο ισχυρός άνδρας φέρεται να είπε σε ανώτατους Κύπριους αξιωματούχους ότι η Κύπρος πλέον πρέπει να διαλέξει εάν θα ταχθεί με τις αποφάσεις – πάλι τουλάχιστον σε οικονομικό επίπεδο – της Ανατολής (Ρωσίας) ή της Δύσης (ΗΠΑ). Η αλήθεια είναι όμως ότι την απάντηση, βάσει πάντα των πεπραγμένων της, την έχει δώσει η ίδια Κύπρος. Η μείωση των Ρώσων πελατών σε σχέση με το συνολικό χαρτοφυλάκιο των πελατών της τραπεζικής βιομηχανίας στην Κύπρο έχει μειωθεί στο ήμισυ. Συγκεκριμένα οι ρωσικές καταθέσεις το 2014 στα κυπριακά τραπεζικά ιδρύματα ήταν στο 9,9%, ενώ τον Νοέμβριο του 2018 ανέρχονται μόλις στο 5,5%. Εάν υπολογίσουμε πως οι καταθέσεις στην Κύπρο ανέρχονται σε 50 δισ. ευρώ, η μείωση του 4,5% - 5% των ρωσικών κεφαλαίων ανέρχεται σε 5 δισ. ευρώ. Ενδεικτικό κιόλας το «ξέσπασμα» του Ρώσου πρέσβη στο κυπρο-ρωσικό επενδυτικό φόρουμ στα μέσα Νοεμβρίου, που διαμήνυσε ότι οι συνεχιζόμενες κυρώσεις της Ε.Ε.

Αρκετές ρωσικές εταιρείες έχουν ήδη αποχωρήσει από το νησί είπε ο Ρώσος πρέσβης, ενώ έστειλε προειδοποιητικό μήνυμα ότι αρκετές σκέφτονται να το πράξουν.

προς τη Ρωσία αλλά και η εκστρατεία της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου για να κλείσει τις Shell Companies (εταιρείες κέλυφος), οδήγησαν στο κλείσιμο δεκάδων χιλιάδων τραπεζικών λογαριασμών Ρώσων πελατών στις κυπριακές τράπεζες. Κάποιες από τις μεγάλες ρωσικές εταιρείες έχουν ήδη αποχωρήσει από το νησί συνέχισε, ενώ έστειλε προειδοποιητικό μήνυμα ότι όσες δεν αποχώρησαν, σκέφτονται να το πράξουν. «Αυτές οι εξελίξεις δεν τιμούν ούτε την Κυπριακή αλλά ούτε τη ρωσική οικονομία», ανέφερε εμφατικά. Εντός της εβδομάδας η Μόσχα απέστειλε και πολιτικά μηνύματα στη Λευκωσία προειδοποιώντας μέσω της εκπροσώπου Τύπου του Υπουργείου Εξωτερικών της Ρωσίας, Μαρία Ζαχάροβα ότι η περαιτέρω στρατιοποίηση της Κύπρου θα έχει επικίνδυνες και αποσταθεροποιητικές επιπτώσεις για τη χώρα. Το κλείσιμο 20.000 λογαριασμών στο πλαίσιο της καταπολέμησης του οικονομικού εγκλήματος από τα τρία μεγαλύτερα τραπεζικά ιδρύματα, Τράπεζα Κύπρου, Ελληνική Τράπεζα και RCB Bank, αλλά και το γεγονός ότι γύρω στις 160.000 εταιρείες έχουν τερματίσει τη λειτουργία τους στην Κύπρο, ενδεχομένως να είναι και η πηγή της δυσφορίας της Ρωσίας για τις ενέργειες της Λευκωσίας. Εάν λάβουμε υπόψη και τις αρνήσεις για άνοιγμα νέων λογαριασμών, ο αριθμός όχι απλώς επιβεβαιώνεται, αλλά φαντάζει και μικρός. Πόσω μάλλον εάν συνυπολογιστούν τα κλεισίματα και οι αρνήσεις όλων των τραπεζικών ιδρυμάτων που δραστηριοποιούνται στο νησί. Οι παραπάνω αριθμοί δεν αφορούν μόνο ρωσικούς λογαριασμούς ή εταιρείες ρωσικών συμφερόντων, αλλά αναπόφευκτα είχαν επιπτώσεις και στο κυπριακό επιχειρείν. Όπως δήλωσε εξάλλου ο διευθύνων σύμβουλος της bakertilly Μάριος Α. Κλείτου, οι εταιρείες που ήταν εγγεγραμμένες στην Κύπρο ήταν 320.000, ενώ πλέον έχουν μειωθεί στις 160.000. Πάγια θέση των τραπεζών, όπως έχουν πολλάκις αναφέρει, είναι ότι δεν απορρίπτουν, δεν παγοποιούν ή τερματίζουν καταθέσεις πελατών λόγω εθνικότητας ή προέλευσης των επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων, αλλά επειδή δεν πληρούν τα δικαιολογητικά που χρειάζονται για να έχουν λογαριασμό σε κυπριακές τράπεζες.

Μειώθηκαν τα καθαρά κέρδη τραπεζών

Η Τράπεζα Κύπρου παραχώρησε στην «Κ» επικαιροποιημένα στοιχεία αναφορικά με το κλείσιμο των λογαριασμών Ρώσων πελατών. Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχει στην κατοχή της η εφημερίδα, μόνο από το 2015 μέχρι και το Νοέμβριο του 2018 η Τράπεζα Κύπρου έχει προβεί στο κλείσιμο 7.615 λογαριασμών πελατών. Ταυτόχρονα, η Τράπεζα δεν έχει εγκρίνει το άνοιγμα νέων λογαριασμών από το 2015 μέχρι και τον 11ο του 2018 σε 4.145 πελάτες, ενώ ο κύκλος εργασιών της τράπεζας έχει μειωθεί κατά 4,4 δισεκατομμύρια ευρώ. Από αυτές τις κινήσεις, η Τράπεζα αναφέρει πως το καθαρό της κέρδος έχει επηρεαστεί από το κλείσιμο των λογαριασμών αυτών κατά 14,4 εκατ. ευρώ. Το ποσοστό των λογαριασμών των Ρώσων πελατών σε σχέση με το χαρτοφυλάκιο των πελατών της τράπεζας ανέρχεται στο 2.4% εν έτει 2018, έναντι 4,1% το 2014.

Σύμφωνα με παλαιότερα στοιχεία που είχε παρουσιάσει η τράπεζα για δεδομένα από το 2013 μέχρι και αρχές του 2017, οι λογαριασμοί που είχε κλείσει ανέρχονταν στους 3.524. Υπολογίζεται δηλαδή ότι από το 2013 μέχρι και τον Νοέμβριο του 2018 η Τράπεζα Κύπρου έχει κλείσει περί τους 10 χιλιάδες λογαριασμούς.

Ο διευθυντής Διεύθυνσης Συμμόρφωσης της Τράπεζας Κύπρου Μάριος Σκανδάλης σχολίασε τα εξής στην «Κ»: «Η Τράπεζα Κύπρου ουδέποτε έθεσε στόχο το κλείσιμο Ρώσων πελατών για τον απλό λόγο ότι η πολιτική της Τράπεζας Κύπρου δεν καθορίζεται από την εθνικότητα των πελατών της. Αντιθέτως η πολιτική αποδοχής πελατών της Τράπεζάς μας βασίζεται σε αρχές τήρησης του διεθνούς νομοθετικού πλαισίου και επιχειρηματικής ακεραιότητας. Στη βάση του προγράμματος αναπροσαρμογής και αναβάθμισης του πλαισίου συμμόρφωσης της Τράπεζάς μας με βέλτιστες πρακτικές καταπολέμησης του οικονομικού εγκλήματος, το οποίο ξεκίνησε το 2014 και ολοκληρώθηκε επιτυχώς τέλος του 2015, επηρεάστηκαν πελάτες οι οποίοι είτε αποτελούσαν μέρος των διεθνών κυρώσεων, είτε δραστηριοποιούνταν σε εργασίες αυξημένου κινδύνου και οι οποίες ήταν επιρρεπείς στο οικονομικό έγκλημα. Όπως ανάφερα πιο πάνω, το πρόγραμμα αναπροσαρμογής της Τράπεζα Κύπρου έχει επιτυχώς ολοκληρωθεί και συνεπώς δεν αναμένεται ότι θα υπάρξει νέο κλίμα τερματισμού πελατών εκτός κι αν διαφοροποιηθεί περαιτέρω το διεθνές νομοθετικό πλαίσιο στο μέλλον. Τυχόν κουτσομπολιά ή ακόμα και απειλές δεν αγγίζουν αλλά ούτε και επηρεάζουν την υλοποίηση της στρατηγικής της Τράπεζάς μας, η οποία όπως ανάφερα πιο πάνω βασίζεται αποκλειστικά σε αρχές και διεθνείς βέλτιστες πρακτικές αριστείας. Όσον αφορά τη διατήρηση Ρώσων πελατών στο νησί μας, θεωρώ ότι οι οποιοιδήποτε πελάτες, ανεξαρτήτως εθνικότητας, τηρούν αυστηρά τις οποιεσδήποτε πρόνοιες του νόμου και εφαρμόζουν συστήματα αποτελεσματικής διαχείρισης των λειτουργικών τους κινδύνων, θα συνεχίσουν να θεωρούν την Κύπρο ως ένα ελκυστικό επενδυτικό προορισμό. Το συμπαγές και εύρωστο ρυθμιστικό πλαίσιο που επιτυχώς εφαρμόζει σήμερα η Κύπρος, που τη διαφοροποιεί από όλα ανεξαίρετα τα υπόλοιπα Ευρωπαϊκά κράτη, εμπεδώνει την αξιοπιστία της Κυπριακής βιομηχανίας χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Παράλληλα η γεωστρατηγική τοποθεσία της Κύπρου που συνδέει τρεις ηπείρους, η συμμετοχή μας στην Ευρωζώνη, ο ψηλός δείκτης τεχνικής κατάρτισης του πληθυσμού μας και το διαφανές φορολογικό μας πλαίσιο, όπως επιβεβαιώνεται από τον ΟΟΣΑ, βεβαιώνουν ότι η Κύπρος είναι και θα παραμείνει ως ένα από τα πιο ελκυστικά χρηματοοικονομικά κέντρα παροχής υπηρεσιών στην Ευρώπη».

Πάγια θέση των τραπεζών, όπως έχουν πολλάκις αναφέρει, είναι ότι δεν απορρίπτουν, δεν παγοποιούν ή τερματίζουν καταθέσεις πελατών λόγω εθνικότητας.

Μιχάλης Καμμάς: Η Κύπρος εφαρμόζει κάθε οδηγία

Ο γενικός διευθυντής του Συνδέσμου Τραπεζών Μιχάλης Καμμάς κληθείς να σχολιάσει τα θέματα AML που αφορούν την Κύπρο και τον τραπεζικό τομέα, δήλωσε: «Θα πρέπει αρχικά να επισημάνουμε ότι τα τελευταία χρόνια οι τράπεζες της Κύπρου έχουν διαθέσει τόσο ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους και παράλληλα έχουν δημιουργήσει μηχανισμούς, διαδικασίες και επενδύουν στην τεχνολογία σε σχέση με τα θέματα συμμόρφωσης, αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών για φορολογικά θέματα και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, ο τραπεζικός τομέας βρίσκεται σε πλήρη ευθυγράμμιση με ευρωπαϊκά και ευρύτερα διεθνή πρότυπα αναφοράς, οδηγίες και εντός του εποπτικού και κανονιστικού πλαισίου που τίθεται. Αποτέλεσμα αυτής της τάσης, είναι η δημιουργία πολύ πιο απαιτητικών διαδικασιών για άνοιγμα, επεξεργασία και διατήρηση λογαριασμού, αφού η αξιολόγηση των κινδύνων από τις τράπεζες έχει καταστεί πιο λεπτομερής και ενδελεχής. Την ίδια ώρα και βάσει όσων η Κύπρος έχει εφαρμόσει και όσων προγραμματίζει να κάνει από εδώ κι έπειτα, πραγματοποιούνται συντονισμένες προσπάθειες με αποδέκτες φορείς, οργανισμούς και εποπτικές αρχές του εξωτερικού. Σκοπός των ενημερώσεων είναι να καταδειχτεί ότι η Κύπρος εφαρμόζει κάθε οδηγία και πρακτική που τίθεται από διεθνή σώματα και εποπτικές αρχές σε σχέση με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας».

Διπλασίασε το προσωπικό του AML η Ελληνική

Στα ίδια επίπεδα κινείται και η Ελληνική Τράπεζα, έχοντας κλείσει από το 2013 ίδιο αριθμό λογαριασμών, περί τις 10 χιλιάδες μέχρι σήμερα. Σύμφωνα με στοιχεία τα οποία παρουσιάζει η Ελληνική Τράπεζα και αφορούν μέχρι το τέλος του 2017, από το 2014 έχουν μειωθεί κατά 45% οι καταθέσεις από χώρες υψηλότερου κινδύνου και αντιστοιχούν σε λιγότερες από το 15% των συνολικών καταθέσεων της τράπεζας. Όσον αφορά στις εισερχόμενες πληρωμές από χώρες υψηλότερου κινδύνου, σημειώνεται πως έχουν μειωθεί περισσότερο από 50% και αφορούν πλέον λιγότερο από το 3% του συνόλου της Τράπεζας. Όσον αφορά στις διεθνείς νομικές οντότητες (international legal entities) μειώθηκαν κατά 55% από το 2014. Πρόσθετα, σημειώνει πως η τράπεζα έχει προχωρήσει στο διπλασιασμό του προσωπικού που ασχολείται με την κανονιστική συμμόρφωση από το 2014. Οι επαγγελματίες διαμεσολαβητές συνεργατών έχουν μειωθεί στους μισούς από το 2014 και πως υπάρχει συνεχής επένδυση σε νέα συστήματα και κατάρτιση για όλο το προσωπικό της Ελληνικής που εργοδοτείται στον τομέα της διεθνούς τραπεζικής και της κανονιστικής συμμόρφωσης. Αναφορικά με τα κέρδη που έχουν χάσει οι τράπεζα σε αυτό πλαίσιο ανέρχονται στα 20 εκατομμύρια ευρώ από το 2014. Τα στοιχεία δεν αφορούν τις καταθέσεις που διαχειρίζεται η Ελληνική Τράπεζα μετά την απόκτηση των περιουσιακών στοιχείων της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας. Υπενθυμίζεται πως η Ελληνική έλαβε καταθέσεις ύψους 9.7 δισ. ευρώ στο πλαίσιο της συναλλαγής με τη ΣΚΤ.

Ο αριθμός των πελατών που είναι κάτοικοι Ρωσίας έχουν μειωθεί δύο φορές κατά το 2018, αναφέρει η RCB.

Ο ανώτατος διευθυντής Κανονιστικής Συμμόρφωσης της Ελληνικής Τράπεζας Ματθαίος Χαραλαμπίδης δήλωσε πως ακολουθούνται κατά γράμμα οι οδηγίες των εποπτών για την καταπολέμηση του ξεπλύματος μαύρου χρήματος στη βάση των οδηγιών AML, διενεργούνται όλοι οι ενδεδειγμένοι ελέγχοι και σε καμία περίπτωση δεν υπάρχει δυσμενής διαχείριση αναφορικά με την εθνικότητα ή τη χώρα προέλευσης του πελάτη. Αυτό που εξετάζεται ανά περίπτωση είναι το κατά πόσο ο πελάτης πληροί την πολιτική αποδοχή πελατών της τράπεζας.

Στο 64% οι κάτοικοι Κύπρου

Εκπρόσωπος της RCB Bank δήλωσε στην «Κ» πως εν έτει 2018, το 86% της πελατειακής βάσης της RCB Bank αποτελείται από κατοίκους του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, ενώ υπέδειξε πως οι πελάτες που είναι κάτοικοι Κύπρου ανέρχονται στο 64%. Ο αριθμός των πελατών που είναι κάτοικοι Ρωσίας έχουν μειωθεί δύο φορές κατά το 2018 και σήμερα ανέρχονται μόνο στο 9% της συνολικής βάσης των πελατών. Εξήγησε πως, η μείωση των λογαριασμών Ρώσων πελατών στην RCB δεν οφείλεται σε λόγους καταπολέμησης οικονομικού εγκλήματος (AML), ενώ υπογράμμισε πως οι πελάτες της τράπεζας ανταποκρίνονται πλήρως στα κριτήρια συμμόρφωσης των κανονιστικών αυτών αρχών (AML). Συνεπώς, συνέχισε για τη μείωση, συμβαίνει για διάφορους λόγους, όπως για παράδειγμα αλλαγές στο φορολογικό και εταιρικό πλαίσιο στη Ρωσία και την Κύπρο, αύξηση στα κόστη και άλλους παράγοντες.

LIMASSOL Christmas LAND

ΧΡΥΣΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ

Eurobank Cyprus

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

13.12.2018

20:00

(ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΕΝΑΕΡΙΟΥ)

LOCOMONDO

ΜΕΓΑΣ ΧΟΡΗΓΟΣ PRIMETEL

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΕΑΣ Blue Air

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ DEEJAY 93.5

ΧΟΡΗΓΟΙ PARK PALLATSO, EKO, EASTPAK, ΝΕΑ ΖΕΒΕΓΕΗ ΑΤΑ, CRYSTALSERVE, Λανίτη, G.A.P. VASSILOPOULOS GROUP, NON, BAILEYS, Gloria Jeans, ucian CYPRUS THE BRITISH UNIVERSITY OF CYPRUS, Limassol TOURISM BOARD www.limassoltourism.com

ΔΝΤ: Μικρές οι επιπτώσεις του Brexit στην Κύπρο

Αναμένεται να είναι οριακά αρνητικές, ανέφεραν αξιωματούχοι από το Λονδίνο

Οι εκτιμήσεις δεν λαμβάνουν υπόψη τις πιθανές θετικές πτυχές που ίσως προκύψουν, αναφέρει το Ταμείο.

Η αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου, οι οικονομικές επιτυχίες της Κύπρου, οι προοπτικές αλλά και οι κίνδυνοι που παρουσιάζονται μονοπώλησαν το συνέδριο του Economist με τίτλο «Cyprus: Interweaving extroversion with aspiration».

Ο πρώην υπουργός οικονομικών των κυβερνήσεων Θάτσερ, Κένεθ Κλαρκ έκρουσε τον κώδωνα του κινδύνου ότι μια άτακτη αποχώρηση της Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση θα έχει επιπτώσεις στην Ευρώπη, σε μια περίοδο που ενέχονται πολλά ρίσκα. Αυτή ήταν η θέση που διαμήνυσε από το βήμα του συνεδρίου του Economist στο Χρηματιστήριο του Λονδίνου, με τον εκτελεστικό διευθυντή του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου Άντονι ντε Λανόι να εκφράζει διαφορετική άποψη για τις όποιες αρνητικές επιπτώσεις υπάρξουν για την Κύπρο από την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου. Ο κ. Λανόι, σημείωσε πως «ακόμη και στο σενάριο που δεν θα υπάρξει συμφωνία με την Ε.Ε., ο συνολικός αντίκτυπος του Brexit στην οικονομία της Κύπρου αναμένεται να είναι μόνο οριακά αρνητικός και επομένως εύκολα διαχειρίσιμος». Αιτιολόγησε πως, «οι εκτιμήσεις αυτές δεν λαμβάνουν υπόψη τις πιθανές θετικές πτυχές του Brexit για την Κύπρο, δεδομένου ότι η χώρα είναι μέλος της Ευρωζώνης, διαθέτει νομικό σύστημα βασισμένο στο βρετανικό δίκαιο, όπως και ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς, που σημαίνει ότι με την πάροδο του χρόνου θα είναι σε θέση να προσελκύσει εταιρείες του Ηνωμένου Βασιλείου, οι οποίες θα επιθυμούν να διατηρήσουν εύκολη πρόσβαση στην ενιαία αγορά».

Σύμφωνα με το ΔΝΤ, η κυπριακή οικονομία θα συνεχίζει την «αξιοσημείωτη ανάκαμψη, αφού το ΑΕΠ αναπτύχθηκε με 4,2% το 2017 και αναμένεται να συνεχίσει δυναμικά και το 2018, λίγο κάτω από το 4%. Η ανεργία προβλέπεται να κλείσει στο 8,2% το 2018, έναντι 15% το 2015».

Από μεριάς του, ο αναπληρωτής ύπατος αρμοστής της Κυπριακής Δημοκρατίας στο Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Β. Ιρλανδίας Νικόλας Μανώλης, τόνισε πως η κυπριακή οικονομία είναι μία από τις πιο γρήγορα αναπτυσσόμενες οικονομίες στην Ευρωζώνη. Είπε ότι η Κύπρος κατέχει προνομιακή θέση ως προς την πρόσβαση σε αγορές της Ασίας, της Μέσης Ανατολής και της Αφρικής, ενώ παρατήρησε ότι οι σημερινές συνθήκες διαμορφώνουν μια σπάνια ευκαιρία για αναβαθμισμένες επιχειρηματικές πρωτοβουλίες σε ένα διασυνδεδεμένο οικονομικό σύστημα.

«Η κυπριακή οικονομία είναι μία από τις πιο γρήγορα αναπτυσσόμενες οικονομίες στην Ευρωζώνη», σύμφωνα με τον αναπληρωτή Υπατο Αρμοστή της Κ.Δ. στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Εντυπωσιακή ανάκαμψη

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (EBRD) μέσω του εκπροσώπου της, Peter Sanfey, σημείωσε πως η ανάκαμψη της Κύπρου είναι εντυπωσιακή και ο τραπεζικός τομέας παρά το ότι είναι μεγάλος, έχει μειωθεί σε ένα πιο διαχειρίσιμο μέγεθος. Σημείωσε πως τα συνολικά περιουσιακά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων των ξένων υποκαταστημάτων ανέρχονται πλέον στο 350% του ΑΕΠ έναντι 750% του ΑΕΠ το 2009. Υπογράμμισε άλλωστε ως μεγάλη πρόκληση το «ακόμη εξαιρετικά υψηλό επίπεδο» NPLs – περίπου 40% των συνολικών ανοιγμάτων – «αν και το πρόβλημα αυτό αντιμετωπίζεται με διάφορους συμπληρωματικούς τρόπους».

Η Κύπρος στέκεται σταθερά στα πόδια της διεμήνυσε ο υπουργός Οικονομικών Χάρης Γεωργιάδης, ενώ αναφερόμενος στον ρόλο του κυπριακού χρηματοπιστωτικού συστήματος, μίλησε για πιστωτική συρρίκνωση και συγκεκριμένα για αντιστροφή της λογικής του εύκολου χρήματος. «Προφανώς, η πίστωση είναι απαραίτητη και είναι διαθέσιμη. Αλλά θα πρέπει να ανταποκρίνεται στη δυνατότητα του δανειολήπτη να αποπληρώσει. Κοινή λογική», ανέφερε χαρακτηριστικά ο ΥΠΟΙΚ. «Έκτακτα προβλήματα απαιτούν έκτακτες λύσεις», ανέφερε χαρακτηριστικά, ερωτηθείς σχετικά με το κυπριακό σχέδιο διαχείρισης μη εξυπηρετούμενων δανείων (Εστία), το οποίο ενέκρινε η Κομισιόν. Επεσήμανε ότι είναι προσεκτικά καταρτισμένο και εμφανίστηκε αισιόδοξος για τα αποτελέσματα που θα ακολουθήσουν. Ο ίδιος αναφέρθηκε σε θετικές εξελίξεις όπως το γεγονός ότι το κυπριακό κράτος «τρέχει» πλεονασματικούς προϋπολογισμούς τα τελευταία τρία χρόνια και πως η Κύπρος έχει αναβαθμιστεί στην επενδυτική βαθμίδα, αντλώντας πρόσφατα χρηματοδότηση με την έκδοση 10ετούς ομολόγου σε επιτόκιο 2,4%.

«Ωστόσο, δεν μπορούμε να εφησυχάζουμε», τόνισε ο κ. Γεωργιάδης, μιλώντας για την ανάγκη η Κύπρος να μην επιστρέψει σε προηγούμενες πρακτικές. Ο ίδιος, εξάλλου, εξέφρασε την ανησυχία του για τις διεθνείς εξελίξεις και, ειδικότερα, για την «άνοδο του λαϊκισμού» και τις «τάσεις προστατευτισμού» στο εμπόριο, κατέληξε.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

«Αγκάθι» για το ΓεΣΥ παραμένει η άσκηση της ιδιωτικής ιατρικής

Συνεχίζονται οι προσπάθειες να γεφυρωθεί το χάσμα ανάμεσα σε ΠΙΣ και ΟΑΥ

Του **ΝΙΚΟΛΑ ΠΕΤΡΟΥ**

Αρκετές συγκλίσεις φέρεται να εξευρέθηκαν κατά τη συνάντηση που πραγματοποιήθηκε την περασμένη Πέμπτη στο Υπουργείο Υγείας μεταξύ Οργανισμού Ασφάλισης Υγείας, Παγκύπριου Ιατρικού Συλλόγου και υπουργού Υγείας για το ΓεΣΥ. Η συνάντηση των τριών έγινε μετά τον εντατικό διάλογο μεταξύ ΠΙΣ και ΟΑΥ προκειμένου να γεφυρωθεί το χάσμα ανάμεσα στις δύο πλευρές. Παρόλο που ο ΠΙΣ παρουσιάζεται σύμφωνος σε πολλά από τα όσα καταγράφει ο ΟΑΥ μέσω της γραπτής του πρότασης, ωστόσο. εμμένει στη θέση του για ελεύθερη άσκηση της ιδιωτική ιατρικής σε περιβάλλον ΓεΣΥ. Επίσης, οι γιατροί καλούνται να απαντήσουν γραπτώς εντός των ημερών στις τελικές προτάσεις που παραθέτει ο Οργανισμός, αφού έχουν απαντηθεί σχετικά δικά τους ερωτήματα. Εξάλλου, ο Υπουργός Υγείας ξεκαθάρισε εκ νέου ότι δεν είναι πρόθεση να αλλάξει η φιλοσοφία του σχεδίου. επιβεβαιώνοντας παράλληλα τις πληροφορίες που έφεραν τον ίδιο να ετοιμάζει αντιπρόταση προκειμένου να κατευναστούν οι ανησυχίες των γιατρών. Σε δηλώσεις του ο Κωνσταντίνος Ιωάννου πρότεινε στους ιατρούς να μπορούν να έχουν τη δυνατότητα να δέχονται ασθενείς σε ώρες και ημέρες μη εργάσιμες (ΓεΣΥ) και να λαμβάνουν 25 ευρώ ως συμπληρωμή για κάθε επίσκεψη. Από την πλευρά του ο ΟΑΥ στο παρόν στάδιο παρουσιάζεται αισιόδοξος.

Ο υπουργός Υγείας ξεκαθαρίζει ότι δεν υπάρχει καμία πρόθεση να αλλάξει η φιλοσοφία του σχεδίου.

νοουμένου ότι έχουν εξευρεθεί συγκλίσεις μεταξύ των δύο πλευρών, αφού, όπως δήλωσε, θα αναμένουν απαντήσεις και από τον Ιατρικό Σύλλογο.

Οι συγκλίσεις

Μπορεί η μεγάλη εικόνα που βγαίνει μετά τη συνάντηση των ΟΑΥ, ΠΙΣ και υπουργού Υγείας να μην είναι και η πιο θετική, ωστόσο τα σημεία συμφωνίας είναι περισσότερα από αυτά που διαφωνούν Οργανισμός και ιατροί. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» μέχρι στιγμής από τις τρεις προτάσεις που παραθέτει ο ΟΑΥ οι δύο βρίσκουν σύμφωνους τους γιατρούς, ενώ η μία εξ αυτών βρίσκεται κάπου στη μέση. Συγκεκριμένα, η πρόταση η οποία έχει να κάνει με την αύξηση των απολαβών των προσωπικών ιατρών και των παιδιάτρων κατά 20% αφήνει ικανοποιημένους του γιατρούς, ενώ παράλληλα τους ευχαριστεί το γεγονός ότι έχει γίνει αποδεκτό το αίτημά τους για εγγύηση της τιμής μονάδας για τους ειδικούς γιατρούς. Δεδομένου ότι η τιμή μονάδας υπολογίζεται στα 15 ευρώ ο ΟΑΥ φέρεται να αποδέχθηκε την εγγύηση της τιμής μονάδας για τους ειδικούς γιατρούς να μην πέσει κάτω από 13 ευρώ αλλά ούτε και να ξεπεράσει τα 17 ευρώ. Σχετικά με την προϋπόθεση που θέτει ο ΠΙΣ για διαχωρισμό της αμοιβής του γιατρού από αυτή του νοσηλευτηρίου διαφαίνεται πως ο ΟΑΥ αποδέχεται αυτό τον διαχωρισμό νοουμένου ότι θα γίνεται αποδεκτός και από τις δύο πλευρές. Η εν λόγω πρόταση δεν ικανοποιεί τους γιατρούς, οι οποίοι θεωρούν ότι ο διαχωρισμός θα έπρεπε να γίνεται από τον ΟΑΥ και όχι να μπαίνουν στη διαδικασία οι ίδιοι να διαπραγματεύονται με το νοσηλευτήριο. Σημειώνεται δε, πως ο ΠΙΣ παρουσιάζεται θετικός και στην πρόταση του κ. Ιωάννου να λαμβάνουν συμπληρωμή 25 ευρώ, όταν δέχονται ασθενή σε μη εργάσιμες ώρες – μέρες ή σε αργίες.

Διαφορές

Όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ» μόλις δύο είναι τα κύρια σημεία διαφωνίας τα οποία και αναμένεται να αναδείξει μέσω της γραπτή του απάντησης ο ΠΙΣ. Συγκεκριμένα, ο Ιατρικός Σύλλογος επιμένει στη θέση του να ασκείται ελεύθερα η ιδιωτική ιατρική σε περιβάλλον ΓεΣΥ, παρόλο που η εν λόγω προϋπόθεση βρίσκει κάθετους Υπουργείο Υγείας και Οργανισμό Ασφάλισης Υγείας. Το δεύτερο σημείο το οποίο απαιτεί ο ΠΙΣ είναι να έχει συμμετοχή στις επιτροπές, οι οποίες συμμετέχουν στις διαδικασίες εφαρμογής του Συστήματος. Το εν λόγω αίτημα φέρεται να μην γίνεται αποδεκτό από το Υπουργείο για να αποφευχθούν οι όποιες εμπλοκές συμφερόντων, ενώ οι γιατροί επιμένουν πως θα μπορούσαν να ενταχθούν συνταξιούχοι γιατροί ούτως ώστε να αποκλειστεί αυτό το ενδεχόμενο.

Ο Οίκος θα εξετάζει γύρω στις αιτήσεις από 1.500 δυνητικούς ετησίως.

Η PWC επικρατέστερη για έλεγχο επενδύσεων στις πολιτογραφήσεις

Στην πρόσληψη μέχρι και τριών Οίκων που θα διεξάγουν έλεγχο δέουσας επιμέλειας των επενδυτών που αιτούνται να γίνουν Κύπριοι μέσω του Προγράμματος των Πολιτογραφήσεων θα προχωρήσει το Υπουργείο Εσωτερικών Κύπρου μετά την αυστηροποίηση των κριτηρίων που θα δίδονται τα διαβατήρια. Σύμφωνα με την πρόθεση προκήρυξης διαγωνισμού για την επιλογή οίκων που θα διεξάγουν τον έλεγχο (due dilligence) των επενδυτών. Πληροφορίες της «Κ» θέλουν ο Οίκος που θα διεξάγει τον έλεγχο των διαβατηρίων να είναι τελικά η PWC, ο οίκος που θα εξετάζει γύρω στις αιτήσεις από 1.500 δυνητικούς ετησίως. Η διάρκεια συμβολαίου θα φτάνει μέχρι τα τρία χρόνια.

Υπενθυμίζεται πως από τις 31 Ιουλίου 2018, οι αιτήσεις για το Κυπριακό Επενδυτικό Πρόγραμμα θα υποβάλλονται εκ μέρους των αιτητών μόνο από φυσικά/νομικά πρόσωπα τα οποία είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο Παρόχων Υπηρεσιών του Κυπριακού Επενδυτικού Προγράμματος (Μητρώο) και θα πρέπει να συνοδεύονται, μεταξύ άλλων, από την Υπεύθυνη Δήλωση Παρόχου Υπηρεσιών και την Υπεύθυνη Δήλωση Αιτητή που έχει λάβει υπηρεσίες για σκοπούς του Προγράμματος.

Τα μέλη του Μητρώου θα πρέπει να προσκομίζουν έκθεση αποτελεσμάτων που θα προκύπτει από έλεγχο δέουσας επιμέλειας (due diligence) για τον κάθε αιτητή-πελάτη τους, όπως προδιαγράφεται στον Κώδικα Συμπεριφοράς.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

Ανοιγμα προς την Κίνα για κυπριακές επιχειρήσεις

Πέραν των πενήντα εταιρειών δραστηριοποιούνται στη χώρα

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Διάσκεψη μεταξύ των κυβερνήσεων Κύπρου-Κίνας προγραμματίζεται αρχές του 2019, στόχος της οποίας είναι η ενίσχυση των οικονομικών και εμπορικών σχέσεων των δύο χωρών.

Η νεοϊδρυθείσα πλατφόρμα One Rabbit λειτουργεί ως κοινοπραξία μεταξύ Κύπρου Κίνας και επικεντρώνεται στις προοπτικές που προσφέρει η κινεζική αγορά για τις κυπριακές επιχειρήσεις, αλλά και αντίστροφα.

Σημαντικές επενδύσεις με κινεζικό χρώμα έχουν καταγραφεί τα τελευταία χρόνια στην Κύπρο όπως εκφράστηκε πρόσφατα και διά στόματος υπουργού Οικονομικών, ενώ ο δρόμος για περαιτέρω ενίσχυση και ανάπτυξη των οικονομικών και εμπορικών σχέσεων των δύο χωρών ανοίγει με τον πλέον επίσημο τρόπο, με τη διακυβερνητική διάσκεψη στην Κίνα, η οποία προγραμματίζεται περί τις αρχές του 2019. Έχει προηγηθεί, στις αρχές Νοεμβρίου η πρώτη διεθνής έκθεση εισαγωγών στην Κίνα, γεγονός που καταδεικνύει την τάση της χώρας προς την εξωστρέφεια στην διεθνή εμπορικη και ευρωπαϊκή σκηνη.

Τις προοπτικές που προσφέρει η κινεζική αγορά θέλησε να αξιοποιήσει η One Rabbit, μια νεοϊδρυθείσα εταιρεία, η οποία ανακοίνωσε την έναρξη της λειτουργίας της μόλις τον περασμένο μήνα. Προκειται για πλατφόρμα που θα λειτουργεί ως κοινοπραξία με δύο ξεχωριστές ομάδες επαγγελματικών στη Σαγκάη και τη Λευκωσία, οι οποίες θα εργάζονται ταυτόχρονα και συντονισμένα με στόχο την στρατηγική επικοινωνία και το μάρκετινγκ κυπριακών και ευρωπαϊκών εταιρειών στην Κίνα και την Ευρώπη. Ουσιαστικά οι ομάδες της πλατφόρμας θα μπορούν να προσφέρουν υπηρεσίες σε έρευνα αγοράς για προϊόντα τόσο στην Κίνα όσο και την Κύπρο, σε επίπεδο ηλεκτρονικού εμπορίου. Σε ενημέρωση των δημοσιογράφων υπογραμμίστηκε ότι παρά την πολυπλοκότητα που παρουσιάζει η κινεζική αγορά τα δεδομένα δείχνουν διάθεση από πλευράς Κίνας να απορροφήσει προϊόντα του εξωτερικού.

Αυτή τη στιγμή πέραν των πενήντα κυπριακών εταιρειών δραστηριοποιούνται στην κινεζική αγορά, οι περισσότερες δε, στον τομέα των υπηρεσιών. Από την άλλη, τα τελευταία χρόνια αριθμός κινεζικών εταιρειών είδε προοπτικές στη μικρή κυπριακή αγορά και δραστηριοποιούνται ήδη στο νησί. Πέραν της επιχειρηματικής δραστηριότητας, δεν μπορεί να παραγνωριστεί η κινεζική συμβολή στην τόνωση του τομέα των ακινήτων στην Παφο, καθώς η πλειοψηφια των αγορων ακινήτων στην επαρχία Πάφου αφορά αλλοδαπούς αγοραστές, Ρώσους και Κινέζους.

Το χαλούμι στην Κίνα

Άνοιγμα στην κινεζική αγορά επιχειρείται για το κυπριακό χαλούμι καθώς πολύ σύντομα αναμένεται να αρχίσουν οι εξαγωγές του στην Κίνα, μετά από την υπογραφή πρωτοκόλλου εξαγωγών των κυπριακών γαλακτοκομικών προϊόντων στην Κίνα στις αρχές Νοεμβρίου από τον υπουργό Γεωργίας Κώστα Καδή και τον υπουργό Τελωνείων της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας Ni Yuefeng. Εξάλλου με την επίσκεψη του στη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας, σηματοδοτήθηκε ουσιαστικά η νέα εποχή του ανοίγματος της κινεζικής αγοράς σε τρίτες χώρες. Οι συναντήσεις του δε με σειρά συναντήσεων με κινεζικές εταιρείες διανομής κρασιών και τροφίμων, καθιστούν ξεκάθαρες τις προθέσεις της Κύπρου ως προς τη διείσδυση των κυπριακών προϊόντων στην κινεζική αγορά. Στόχος ειναι εκτός από τα γαλακτοκομικά προιόντα να ξεκινήσουν εξαγωγές και για τα προϊόντα ιχθυοκαλλιέργειας και οι πατάτες.

Στοιχεία και αριθμοί

Φαρμακευτικά προιόντα, αλκοολούχα ποτά, φρούτα λαχανικά και ελαιόλαδο εξάγονται από την Κύπρο στην Κίνα, με τις εξαγωγές να ανέρχονται στα 37,5 εκατ. ευρώ για το 2016 και στα 40,4 εκατ. για το 2017. Απο το ποσό αυτό τα 22 εκατ. αφορουν εξαγωγές φαρμακευτικών προιόντων. Σε ό,τι αφορά τις εισαγωγές προιόντων από την Κίνα, αξίζει να σημειωθεί ότι το 2016 διπλασιάστηκαν σε σχέση με το 2015 (240 εκατ.) και ανήλθαν στα 547 εκατ., ενώ το 2017 σημειώθηκε νέα αύξηση (588 εκατ. ευρώ), που αποδίδεται κυρίως σε εισαγωγή εξοπλισμού ναυσιπλοΐας (326 εκατ. ευρώ). Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Εμπορίου, όσον αφορά τις εξαγωγές υπηρεσιών προς την Κίνα, ανήλθαν το 2015 στα 77 εκατ. ευρώ, ενώ οι εισαγωγές υπηρεσιών από την Κίνα ανήλθαν στα 66 εκατ. ευρώ. Περίπου το 81% της εξαγωγής υπηρεσιών προς την Κίνα αφορά χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, το 13% μεταφορές, και το υπόλοιπο 6% μοιράζονται εμπιστευτικές και ταξιδιωτικές υπηρεσίες. Σε ό,τι αφορά την εισαγωγή υπηρεσιών το 44% αφορά υπηρεσίες για τις οποίες δεν δινονται περισσότερες πληροφορίες από την κεντρική τράπεζα, ενώ το 52% αφορά χρηματοικονομικές υπηρεσίες.

Περισσότεροι Κινέζοι τουρίστες

Παρά τον περιορισμό στις τουριστικές ροές από και προς την Κίνα λόγω απουσίας απευθείας αεροπορικής σύνδεσης με την χώρα, εκφράζονται εκτιμήσεις ότι η κινεζική αγορά παρουσιάζει προοπτικές και στο κεφάλαιο τουρισμός.

Τα στατιστικά στοιχεία οδηγούν σε δύο συμπεράσματα. Καταρχάς ότι ο εισερχόμενος τουρισμός από την Κίνα παρουσιάζει σταθερή αύξηση τα τελευταία εννέα χρόνια, και κατά δεύτερο ότι παρά την αύξηση, πρόκειται για πολύ μικρά μεγέθη. Συγκεκριμένα το 2016 έφτασαν στην Κύπρο 2.665 επισκέπτες από την Κίνα, ενώ το 2017 οι Κινέζοι τουρίστες ανήλθαν στις 3,298.

Τα στοιχεία για το 2018 ήδη έχουν ξεπεράσει τα περσινά επίπεδα καθώς για την δεκαμηνία από Ιανουάριο μέχρι Οκτώβριο του τρέχοντος έτους οι αφίξεις τουριστών από Κίνα ανήλθαν στις 4.313.

Ανάπτυξη 2,2% το τρίτο τρίμηνο παρά τη μείωση επενδύσεων 23,2%

Στήριξη από τουρισμό, κατανάλωση, εξαγωγές – Μεγάλη αύξηση εισαγωγών

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Κοντά στον ετήσια στόχο για ρυθμό ανάπτυξης 2,1% φέτος βρίσκονται τα στοιχεία για το ΑΕΠ του 9μήνου Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου, αλλά οι επενδύσεις κινούνται σε αρνητικό έδαφος και την παρτίδα σώζουν κυρίως οι εξαγωγές και ο τουρισμός, όπως και η ιδιωτική κατανάλωση.

Καμπανάκι χτυπούν, επίσης, τα στοιχεία για τις εισαγωγές, που αυξάνονται απειλώντας την ισορροπία του ισοζυγίου πληρωμών.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ που ανακοινώθηκαν χθες, κατά το τρίτο τρίμηνο του έτους το ΑΕΠ σε ετήσια βάση αυξήθηκε κατά 2,2%. Δεδομένου ότι τα προηγούμενα τρίμηνα ο ρυθμός ήταν 2,5% (το α΄ τρίμηνο) και 1,7% (το β΄ τρίμηνο), ο μέσος ρυθμός του 9μήνου Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου ήταν 2,1%. Ετσι, για να επιτευχθεί ο ετήσιος στόχος του 2,1%, θα χρειαστεί ένας ρυθμός 2% το τέταρτο τρίμηνο.

Στο μέτωπο των επενδύσεων, όμως, σημειώθηκε μείωση κατά 23,2% σε σχέση με το τρίτο τρίμηνο του 2017. Το πρώτο τρίμηνο του έτους είχε και πάλι σημειωθεί μείωση 8,8% και το β΄ τρίμηνο αύξηση 19,2% (ύστερα από σημαντική αναθεώρηση των αρχικών στοιχείων).

Ο προϋπολογισμός του 2019, που κατατέθηκε στις 21 Νοεμβρίου, προβλέπει σχεδόν στασιμότητα επενδύσεων για φέτος (αύξηση 0,8%), ενώ λίγους μήνες πριν, το μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα έβλεπε αύξηση επενδύσεων 11,1%.

Σε κάθε περίπτωση, μέχρι στιγμής, με βάση τα στοιχεία 9μήνου, αυτές κινούνται σε έντονα αρνητικό έδαφος.

Την ίδια περίοδο, εξάλλου, οι δαπάνες του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων ήταν μειωμένες έναντι του στόχου κατά 1,3 δισ. ευρώ, συμπληρώνοντας την εικόνα της καθοδικής επενδυτικής πορείας.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ η πτώση των επενδύσεων του γ΄ τριμήνου οφείλεται στα πάγια (ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου), ενώ αντίθετα στα αποθεματικά (ακαθάριστος σχηματισμός κεφαλαίου) υπάρχει αύξηση (42,2%).

Οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αυξήθηκαν κατά 7,6% σε σχέση με το γ΄ τρίμηνο του 2017. Ειδικότερα, οι εξαγωγές αγαθών αυξήθηκαν κατά 7,9%, ενώ οι εξαγωγές υπηρεσιών κατά 8%.

Από την άλλη πλευρά, οι εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 15% το γ΄ τρίμηνο και ειδικότερα οι εισαγωγές αγαθών κατά 15% και υπηρεσιών κατά 16%.

Η τελική καταναλωτική δαπάνη παρουσίασε μείωση κατά 0,3% σε σχέση με το γ΄ τρίμηνο του 2017, αλλά από την επιμέρους ανάλυση των στοιχείων προκύπτει ότι τα νοικοκυριά αύξησαν την κατανάλωσή τους κατά 0,7%, ενώ η κυβέρνηση τη μείωσε κατά 4,1%.

Μείωση δημοσίων επενδύσεων και δημοσίων δαπανών, που χρησιμοποιήθηκαν από την κυβέρνηση για την επίτευξη των υπερπλεονασμάτων, συνέβαλαν επομένως αρνητικά στην ανάπτυξη, όπως προκύπτει και από τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ.

Για τον ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης, τόσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο προβλέπουν για φέτος 2%, έναντι της κυβερνητικής πρόβλεψης για 2,1%.

Το κατά πόσον θα επιτευχθεί θα φανεί το δ΄ τρίμηνο, που ξεκινάει από υψηλή βάση, κάτι που προκαλεί προβληματισμό σε ορισμένους αναλυτές, αν και οι περισσότερες επίσημες προβλέψεις, ακόμη και από ελληνικούς φορείς, κινούνται γύρω στο επίπεδο του 2%.

REUTERS

Οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αυξήθηκαν κατά 7,6% ενώ οι εισαγωγές κατά 15%, σε σχέση με το τρίτο τρίμηνο του 2017.

Ο μέσος ρυθμός ανάπτυξης του 9μήνου Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου ήταν 2,1%.

Ευνοϊκή φορολόγηση για τα αναδρομικά των ειδικών μισθολογίων

Ενα απρόσμενο δώρο επεφύλαξε η κυβέρνηση στους περίπου 400.000 δικαιούχους των ειδικών μισθολογίων. Λίγο πριν από την καταβολή του χρηματικού ποσού, αποφάσισε να αλλάξει τον τρόπο φορολόγησης των αναδρομικών, κάτι που δεν είχε κάνει το περυσινό έτος όταν επέστρεφε τα αναδρομικά στους συνταξιούχους, πιθανώς γιατί τότε οι εκλογές απείχαν περισσότερο. Συγκεκριμένα, αποφασίσθηκε το σύνολο του ποσού να φορολογηθεί με συντελεστή 20% και να εξαντληθεί η φορολογική υποχρέωση για κάθε δικαιούχο.

Διαφορετικά, οι ένστολοι, οι πανεπιστημιακοί, οι δικαστικοί και οι γιατροί του ΕΣΥ θα έπρεπε να υποβάλουν πλήθος τροποποιητικών δηλώσεων, προκειμένου τα ποσά αυτά να φορολογηθούν στο έτος που αντιστοιχούν. Εκτός από την ταλαιπωρία, όλοι οι ανωτέρω φαίνεται να βγαίνουν κερδισμένοι, καθώς ο πρώτος φορολογικός συντελεστής της κλίμακας φορολογίας εισοδήματος ανέρχεται στο 22%.

Το ζήτημα πάντως είναι εάν ο προϋπολογισμός «σηκώνει» τη δαπάνη αυτή ή εάν θα αναγκασθεί η κυβέρνηση να περικόψει από άλλες δαπάνες για να αποδοθούν τα αναδρομικά με την ευνοϊκότερη φορολόγηση.

Στη σχετική ανακοίνωση που εξέδωσε το υπουργείο Οικονομικών τονίζεται ότι, σε συνέχεια της ψήφισης από τη Βουλή των νομοθετικών διατάξεων για την καταβολή εφάπαξ χρηματικού ποσού σε κατηγορίες ειδικών μισθολογίων και ενόψει της έκδοσης των εφαρμοστικών κοινών υπουργικών αποφάσεων για την καταβολή του ως άνω ποσού στους δικαιούχους κατατίθεται νομοθετική διάταξη, η οποία θα προβλέπει ότι, κατ' εξαίρεσιν, η φορολογική υποχρέωση των δικαιούχων για το εισόδημα αυτό εξαντλείται μετά την παρακράτηση 20% στο καταβαλλόμενο ποσό, που ορίζεται από τις γενικές φορολογικές διατάξεις (άρθρο 60 του ν. 4172/2013).

Σημειώνεται ότι το ποσό που υπολογίζεται να εισπράξουν τα ειδικά μισθολόγια ξεπερνά τα 820 εκατ. ευρώ.

Το ποσό που υπολογίζεται ότι θα εισπράξουν τα ειδικά μισθολόγια ξεπερνά τα 820 εκατ. ευρώ.

Το σύνολο του ποσού που θα λάβουν οι 400.000 δικαιούχοι θα φορολογηθεί με συντελεστή 20%.

Μόνο για βασικές ανάγκες επαρκεί το εισόδημα των νοικοκυριών

Σε τρόφιμα και στέγαση οι περισσότερες δαπάνες

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Σε τρόφιμα και έξοδα στέγασης, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για θέρμανση, ύδρευση, διαθέτουν κυρίως το εισόδημά τους τα ελληνικά νοικοκυριά.

Στο στοιχείο αυτό αποτυπώνεται στην πραγματικότητα η μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος στα χρόνια της κρίσης, γεγονός που υποχρέωσε την πλειονότητα των ελληνικών νοικοκυριών να δαπανούν το όποιο εισόδημα στην κάλυψη των βασικών αναγκών τους εις βάρος των λοιπών εξόδων.

Δεν είναι τυχαίο, άλλωστε, ότι το 2017 το 16,9% των δαπανών των ελληνικών νοικοκυριών ήταν για την αγορά τροφίμων, ποσοστό αρκετά υψηλότερο από τον μέσο ευρωπαϊκό όρο και κοντά σε αυτό που δαπανούν οι φτωχότερες χώρες της Ε.Ε., οι λεγόμενες πρώην ανατολικές.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat οι Ευρωπαίοι δαπανούν κατά μέσον όρο για την αγορά τροφίμων το 12,2% των συνολικών δαπανών τους, ενώ η Ελλάδα με το 16,7% βρίσκεται στην όγδοη υψηλότερη θέση μετά τη Ρουμανία, τη Λιθουανία, την Εσθονία, τη Βουλγαρία, την Ουγγαρία, τη Σλοβακία και τη Λετονία. Το 2008 οι δαπάνες για την αγορά τροφίμων αποτελούσαν το 15,1% των συνολικών εξόδων των ελληνικών νοικοκυριών, ποσοστό πιο κοντά στον ευρωπαϊκό μέσο όρο τότε (12,3%) και σε μεγάλη απόσταση από τις πρώην ανατολικές χώρες. Το Λουξεμβούργο, με το υψηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Ε.Ε., και το Ηνωμένο Βασίλειο (λόγω και του χαμηλού ΦΠΑ σε βασικά τρόφιμα) είναι οι χώρες όπου οι δαπάνες για την αγορά τροφίμων είναι στα χαμηλότερα επίπεδα, στο 8,9% και 8,2% των συνολικών τους δαπανών αντιστοίχως.

Η μεγαλύτερη δαπάνη για τα ελληνικά νοικοκυριά, το 19,8% για το έτος 2017, αφορά τη στέγαση, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων για θέρμανση και ύδρευση. Ωστόσο, λόγω των συγκριτικά χαμηλών ενοικίων το ποσοστό αυτό είναι αρκετά χαμηλότερο από τον μέσο ευρωπαϊκό όρο, που διαμορφώνεται σε 24,2%.

Σε ξενοδοχεία και εστιατόρια κατευθύνεται το 15,4% των δαπανών των ελληνικών νοικοκυριών, με την Ελλάδα να κατέχει το τέταρτο υψηλότερο ποσοστό μεταξύ των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ενωσης. Αξίζει να σημειωθεί ότι στις τρεις πρώτες θέσεις βρίσκονται χώρες με καλοκαιρία και υψηλή τουριστική κίνηση και δη η Μάλτα (20,2%), η Κύπρος (17,5%) και η Ισπανία (16,8%).

Το γεγονός ότι στην Ελλάδα το αντίστοιχο ποσοστό το 2008 –προ κρίσης δηλαδή– ήταν χαμηλότερο, στο 12,8% των συνολικών δαπανών, οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στη σημαντική αύξηση των συντελεστών ΦΠΑ τόσο στις υπηρεσίες διαμονής όσο και στην εστίαση.

Στον αντίποδα βρίσκονται οι δαπάνες για εκπαίδευση, καθώς και για την αγορά οικιακού εξοπλισμού και ειδών ένδυσης και υπόδησης.

Από τα στοιχεία της Eurostat προκύπτει ότι τα ελληνικά νοικοκυριά διέθεσαν το 2017 μόλις το 3,7% των συνολικών εξόδων τους για αγορά ρούχων και υποδημάτων, το τρίτο χαμηλότερο ποσοστό μετά τη Ρουμανία και τη Βουλγαρία.

Το μέσο ποσοστό στην Ευρωπαϊκή Ενωση είναι 4,9%. Το 2008 οι δαπάνες για είδη ένδυσης και υπόδησης αντιστοιχούσαν στο 5,2% των συνολικών εξόδων τους. Μόλις στο 2,8% των συνολικών δαπανών αντιστοιχούσαν το 2017 τα έξοδα για αγορά επίπλων και εν γένει οικιακού εξοπλισμού, ποσοστό που αποτελεί το χαμηλότερο στην Ε.Ε.

Τα νοικοκυριά διέθεσαν το 2017 μόλις το 3,7% των συνολικών εξόδων τους για αγορά ρούχων και υποδημάτων.

Πού διαθέτουν οι Ελληνες το εισόδημά τους

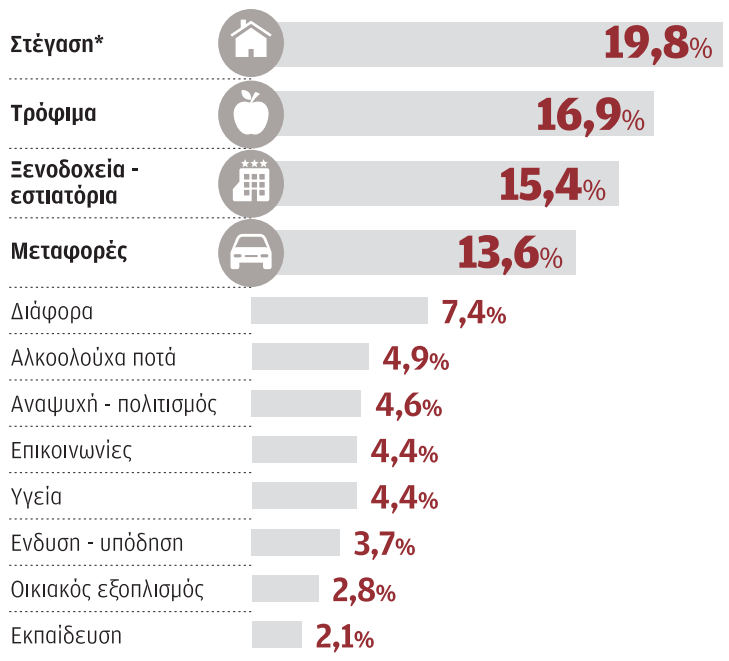

* Περιλαμβάνονται και έξοδα θέρμανσης, ύδρευσης κ.λπ.

ΠΗΓΗ: Eurostat, στοιχεία 2017

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ετοιμάζεται στρατηγικός σχεδιασμός για ανάπτυξη των προϊόντων οίνου

Της **ΤΑΝΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ**

Προωθείται ο στρατηγικός σχεδιασμός για την αμπελουργία, ο οποίος εκτιμάται ότι θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για την περαιτέρω ανάπτυξη του τομέα του οίνου. Πρόκειται για τη δημιουργία ενός οδικού χάρτη ώστε να επιλυθούν χρόνια προβλήματα στην παραγωγική βάση που αφορά τα προϊόντα οίνου.

Για παράδειγμα, είναι χαρακτηριστικό ότι η Ελλάδα διαθέτει 160.000 αμπελουργούς, εκ των οποίων μόνο το 7% έχει πάνω από 20 στρέμματα αμπελώνα.

Η τελική πρόταση του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ για τις προδιαγραφές της προκήρυξης του έργου παραδόθηκε στην ΕΔΟΑΟ (Εθνική Διεπαγγελματική Οργάνωση Αμπέλου και Οίνου). Χθες, ο υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης Σταύρος Αραχωβίτης μιλώντας πριν από τη γενική συνέλευση της ΕΔΟΑΟ, εμφανίστηκε θετικός στο αίτημα του κλάδου για κάλυψη του σχετικού κόστους, εξέφρασε τη βεβαιότητα ότι ο εθνικός στρατηγικός σχεδιασμός θα είναι έτοιμος εγκαίρως και διαβεβαίωσε ότι «τα χρήματα είναι δυνατόν να βρεθούν». Ο πρόεδρος της Διεπαγγελματικής Οίνου, κ. Βαγγέλης Αργύρης, επεσήμανε ότι η κάλυψη του κόστους από την πολιτεία είναι μια ελάχιστη ανταπόδοση για τα δεινά του κλάδου από τον ΕΦΚ στο κρασί.

Ο κ. Αραχωβίτης διαβεβαίωσε ότι ο κύκλος του ειδικού φόρου κατανάλωσης στο κρασί (ΕΦΚ), ο οποίος επιβλήθηκε πριν από δύο χρόνια έχει κλείσει και προσέθεσε ότι σχετική ανακοίνωση θα γίνει από τον ίδιο τον πρωθυπουργό.

Ο υπουργός σημείωσε ότι «ο τομέας του οίνου τα έχει καταφέρει», τονίζοντας ότι η Διεπαγγελματική λειτουργεί και «η συνεννόηση παράγει αποτελέσματα».

Από φέτος οι αμπελουργοί/οινοποιοί και έμποροι οίνου θα πρέπει να υποβάλλουν ηλεκτρονικά δηλώσεις παραγωγής/ επεξεργασίας/ εμπορίας αμπελοοινικών προϊόντων έως τις 15 Ιανουαρίου. Εως τις 31 Ιουλίου, επίσης, οι χονδρέμποροι είναι υποχρεωμένοι να καταθέσουν δήλωση αποθεμάτων οίνου.

Προβλήματα μη ορθών στοιχείων στις αιτήσεις για επενδύσεις την περίοδο 2018-2019 που κατατέθηκαν από οινοποιούς επεσήμανε ο κ. Διονύσης Γραμματικός, προϊστάμενος του τμήματος Αμπέλου Οίνου και Αλκοολούχων Ποτών του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης. Οπως τόνισε πρόκειται για λάθη, αβλεψίες, παραλείψεις ή και σημαντικές ελλείψεις, οι οποίες δεν επιτρέπουν να εγκριθούν οι επενδύσεις που έχουν κατατεθεί. Συνολικά κατατέθηκαν φέτος 49 φάκελοι με ύψος επενδύσεων 6.608.300 ευρώ, εκ των οποίων τα 3.296.952 κοινοτικοί πόροι. Ο πίνακας των εν δυνάμει επιλέξιμων αιτήσεων μαζί με το επιλέξιμο ύψος της επένδυσης θα ανακοινωθεί στις 12 Δεκεμβρίου, ενώ οι ενστάσεις θα πρέπει να κατατεθούν ηλεκτρονικά έως τις 22 Δεκεμβρίου. Ο τελικός πίνακας των επιλέξιμων αιτήσεων προβλέπεται να ανακοινωθεί στις 16 Ιανουαρίου 2019.

Η Ελλάδα διαθέτει 160.000 αμπελουργούς, εκ των οποίων μόνο το 7% έχει πάνω από 20 στρέμματα αμπελώνα.

Κυρίαρχα τα ελληνικά διαδικτυακά καταστήματα

Το 85% των καταναλωτών τα επιλέγει για τις αγορές του, σύμφωνα με έρευνα

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Ολοένα και περισσότερο έδαφος κερδίζουν τα ελληνικά ηλεκτρονικά καταστήματα, καθώς πλέον το 85% των καταναλωτών στην Ελλάδα πραγματοποιεί από αυτά την πλειονότητα των online αγορών του. Αν μη τι άλλο το εν λόγω εύρημα της φετινής πανελλαδικής έρευνας, που πραγματοποίησε το Εργαστήριο Ηλεκτρονικού Εμπορίου (ELTRUN) του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών σε συνεργασία με τον Σύνδεσμο Επιχειρήσεων Λιανικής Πώλησης Ελλάδας (ΣΕΛΠΕ), δείχνει τα άλματα που έχει κάνει το ηλεκτρονικό εμπόριο τα τελευταία χρόνια στη χώρα, με τις σχετικές επενδύσεις να είναι ιδιαιτέρως παραγωγικές. Από την ίδια έρευνα προκύπτει, επίσης, ότι σταθεροποιείται στην πρώτη θέση η πληρωμή με χρεωστική κάρτα, με την αντικαταβολή να χάνει διαρκώς έδαφος, ενώ πολύ μεγάλη άνοδο σημείωσαν οι πληρωμές μέσω PayPal.

Σύμφωνα, λοιπόν, με την έρευνα, το 85% των ερωτηθέντων απάντησε ότι κάνει πάνω από το 80% των online αγορών του από ελληνικά ηλεκτρονικά καταστήματα, από 60% το 2016. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στη σημαντική αύξηση των ηλεκτρονικών καταστημάτων τα τελευταία χρόνια, καθώς και στη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Ελληνικού Συνδέσμου Ηλεκτρονικού Εμπορίου (GRECA) με την υποστήριξη του οποίου πραγματοποιήθηκε και φέτος η έρευνα, στην Ελλάδα λειτουργούν 7.000 εταιρείες με ψηφιακό κανάλι πώλησης.

Οσοι, πάντως, προτιμούν τα ηλεκτρονικά καταστήματα του εξωτερικού για τις αγορές τους το πράττουν κυρίως για τις φθηνότερες τιμές που αυτά προσφέρουν (47%) και τη διαθεσιμότητα των προϊόντων (39%).

Η συνέχιση της ανάπτυξης του ηλεκτρονικού εμπορίου στην Ελλάδα αποτυπώνεται και στα ακόλουθα στοιχεία. Στο εννεάμηνο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2018 (πρόκειται για το διάστημα το οποίο εξετάζει κάθε χρόνο η έρευνα) αυξήθηκε κατά 20% ο μέσος αριθμός των αγορών από το Διαδίκτυο σε σύγκριση με το αντίστοιχο εννεάμηνο του 2017, σε 14,86% φέτος από 12,26% πέρυσι. Επίσης, αυξήθηκε κατά 20% η συνολική μέση αξία των διαδικτυακών αγορών, ύστερα από δύο έτη στασιμότητας, ενώ πλέον σε ποσοστό 35% όσοι πραγματοποιούν αγορές από το Διαδίκτυο το πράττουν για το 50% των συνολικών αγορών τους. Οι περισσότεροι πάντως αγοραστές είναι «ώριμοι», υπό την έννοια ότι ξεκίνησαν να αγοράζουν από το Διαδίκτυο σε ποσοστό 41% πριν από το 2010. Το 25% μπήκε στον κόσμο του ηλεκτρονικού εμπορίου την τελευταία τριετία, συνέπεια κυρίως των περιορισμών στην κίνηση των κεφαλαίων, ενώ μόλις 1% πρόκειται για αγοραστές που ξεκίνησαν να ψωνίζουν από ηλεκτρονικά καταστήματα το 2018.

Οι καταναλωτές στην Ελλάδα χρησιμοποιούν το Διαδίκτυο κυρίως για κρατήσεις σε τουριστικά καταλύματα.

Τα capital controls είναι βεβαίως η βασική αιτία για την ενίσχυση των ηλεκτρονικών πληρωμών. Το 64% που αγοράζει προϊόντα και υπηρεσίες από ηλεκτρονικά καταστήματα χρησιμοποιεί κυρίως χρεωστική κάρτα, το 37% πιστωτική κάρτα και το 33% PayPal (από 9% πέρυσι). Δεύτερος συνηθέστερος τρόπος είναι η αντικαταβολή από πρώτος το 2016, με ποσοστό 54%.

Οι καταναλωτές στην Ελλάδα χρησιμοποιούν το Διαδίκτυο κυρίως για κρατήσεις σε τουριστικά καταλύματα (50%), ακολουθούν οι ταξιδιωτικές υπηρεσίες (46%), οι παραγγελίες για έτοιμο φαγητό (43%), η αγορά ειδών ένδυσης και υπόδησης (42%) και εξοπλισμού ηλεκτρονικού υπολογιστή (41%).

Τι αγοράζουν κυρίως οι Ελληνες καταναλωτές από το Διαδίκτυο

ΠΗΓΗ: ΣΕΛΠΕ-ELTRUN, Πανελλήνια έρευνα ηλεκτρονικού εμπορίου 2018 - 2019

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Σε υψηλό τριών ετών η καταναλωτική εμπιστοσύνη στην Ελλάδα τον Νοέμβριο

Προσδοκίες στους καταναλωτές, αλλά προβληματισμό στις επιχειρήσεις, προκαλούν οι εξαγγελίες της κυβέρνησης για μη περικοπή των συντάξεων, για την καταβολή κοινωνικού μερίσματος και αναδρομικών, καθώς και για μη εφαρμογή νέων δημοσιονομικών μέτρων το 2019.

Ετσι, ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης βρέθηκε τον Νοέμβριο του 2018 στο υψηλότερο σημείο του από τον μακρινό Μάρτιο του 2015 –τότε που οι καταναλωτές πίστευαν ότι η νεοσυσταθείσα κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ θα έβγαζε άμεσα τη χώρα από το μνημόνιο– ενώ την ίδια ώρα ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υποχώρησε στους τρεις από τους τέσσερις βασικούς κλάδους της οικονομίας.

Σύμφωνα, λοιπόν, με την έρευνα οικονομικής συγκυρίας που διενεργεί το Ιδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ), ο δείκτης οικονομικού κλίματος διαμορφώθηκε τον Νοέμβριο του 2018 στις 101,8 μονάδες από τις 101 μονάδες τον Οκτώβριο του 2018. Αυτή η ελαφρά ανάκαμψη οφείλεται στη βελτίωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης και των επιχειρηματικών προσδοκιών στον κλάδο των κατασκευών.

Μάλιστα, η βελτίωση στον κλάδο των κατασκευών αφορά τις ιδιωτικές κατασκευές. Οι ερευνητές του ΙΟΒΕ αναφέρουν χαρακτηριστικά: «Οι προεκλογικές περίοδοι συνδέονται με βελτίωση του δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης. Σε κάθε περίπτωση, οι αβεβαιότητες για την ελληνική οικονομία παραμένουν, ειδικά για τους όρους χρηματοδότησής της μετά τα προγράμματα, όπως και για τις βασικές συνθήκες για ισχυρή ανάπτυξη. Οι αβεβαιότητες αυτές τροφοδοτούνται και από ανησυχίες για το διεθνές περιβάλλον. Ως αποτέλεσμα, ο συνολικός δείκτης κλίματος την τρέχουσα περίοδο κινείται θετικά, αλλά με ασθενή δυναμική και διακυμάνσεις».

Ετσι, λοιπόν, ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης ενισχύθηκε για πέμπτο συνεχή μήνα και διαμορφώθηκε τον Νοέμβριο στις -35,8 μονάδες (από -38,3 μονάδες τον Οκτώβριο).

Σημαντικά βελτιωμένος είναι ο δείκτης της πρόθεσης για αποταμίευση τους προσεχείς 12 μήνες (στις -66,2 μονάδες από -69,3 μονάδες), αν και την ίδια ώρα αυξάνεται η πρόθεση για σημαντικές αγορές (στις -32,4 μονάδες από -33,2 τον Οκτώβριο). Διευκρινίζεται ότι αρνητική διαφορά σημαίνει ότι το ποσοστό αυτών που προβλέπουν μείωση κάθε μεγέθους υπερτερεί του ποσοστού όσων προσδοκούν αύξηση και αντιστρόφως.

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στη βιομηχανία υποχώρησε στις 97,9 μονάδες από 98,7 μονάδες τον Οκτώβριο του 2018, στο λιανικό εμπόριο υποχώρησε στις 104,6 μονάδες από τις 107,7 μονάδες, ενώ στις υπηρεσίες ο δείκτης διαμορφώθηκε στις 94,2 μονάδες από τις 99,9.

Αντιθέτως, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις κατασκευές βελτιώθηκε, φτάνοντας στις 62,7 μονάδες από 58,4 τον Οκτώβριο.

Προβληματισμό, εξάλλου, προκαλεί ο δείκτης υπευθύνων προμηθειών στη μεταποίηση, γνωστός ως δείκτης PMI. Αν και τον Νοέμβριο διαμορφώθηκε στις 54 μονάδες, καταγράφοντας υψηλό έξι μηνών, οι νέες εργασίες από το εξωτερικό αυξήθηκαν με τον βραδύτερο ρυθμό που έχει καταγραφεί στους τελευταίους 14 μήνες.

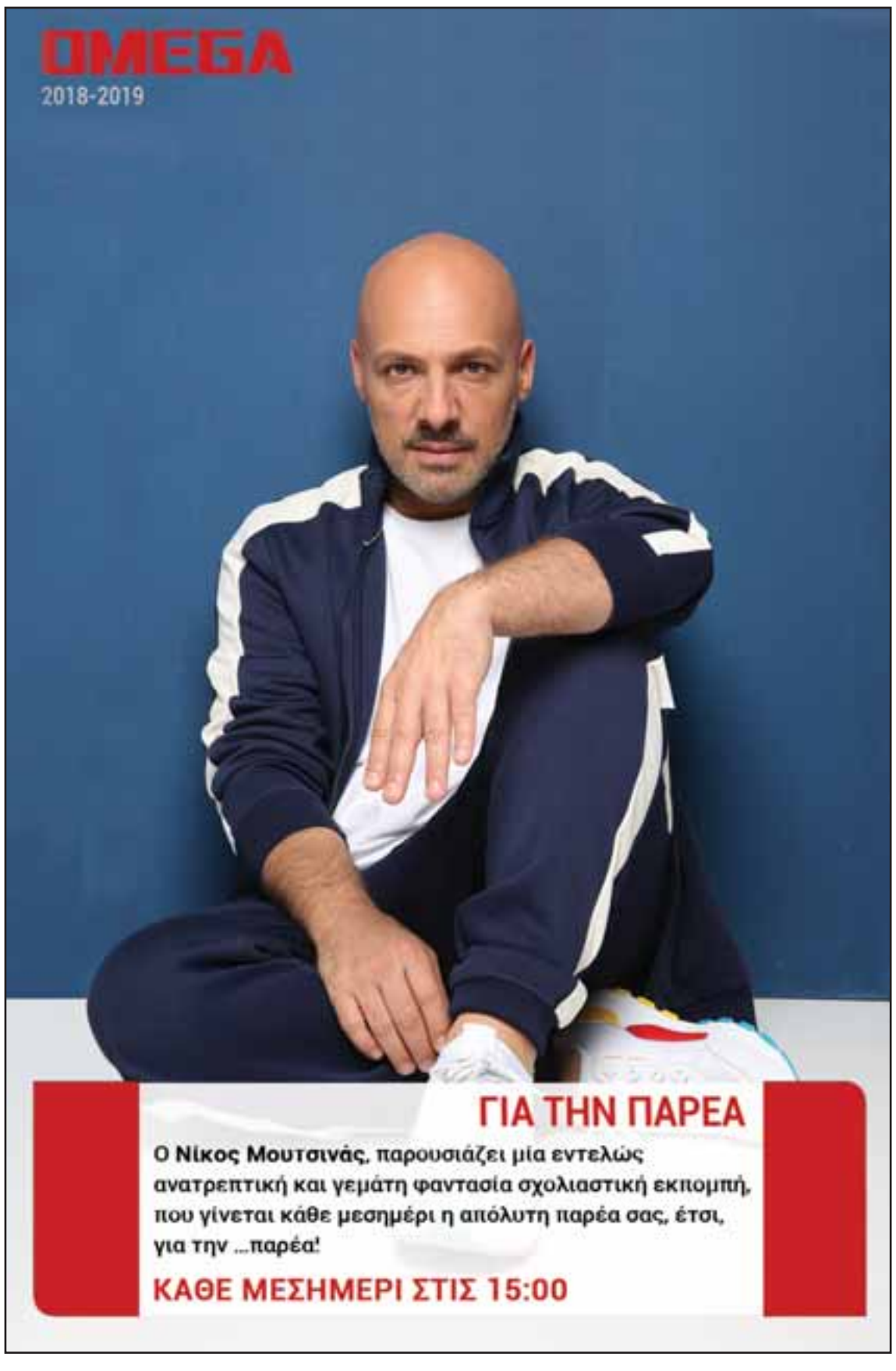

Το δικό της έξυπνο κινητό τηλέφωνο παρουσίασε η Yandex

Η ρωσική εταιρεία ελπίζει να ενισχύσει τη θέση της στην αγορά εφαρμογών

Η ρωσική τεχνολογική εταιρεία Yandex παρουσίασε χθες στη Μόσχα το πρώτο της έξυπνο κινητό τηλέφωνο, ελπίζοντας με την πρωτοβουλία αυτή να εκμεταλλευτεί την κυρίαρχη θέση της στους τομείς των εφαρμογών για κινητά και παροχής υπηρεσιών μέσω του Διαδικτύου. Παράλληλα θέλει να ενισχύσει τη θέση της έναντι διεθνών ανταγωνιστών όπως η κινεζική Alibaba και η αμερικανική Amazon.

Η Yandex, εταιρεία εισηγμένη στο Nasdaq που διαθέτει την πιο δημοφιλή μηχανή αναζήτησης στη Ρωσία και την πέμπτη μεγαλύτερη στον κόσμο, ελπίζει πως με το Yandex.Phone θα καταφέρει να «δέσει» τους χρήστες στη σουίτα εφαρμογών που προσφέρει. Πρόκειται για εφαρμογές ειδικά αναπτυγμένες για τη ρωσική αγορά, που προσφέρουν από υπηρεσίες ντελίβερι φαγητού και κλήση ταξί μέχρι ηλεκτρονική αγορά προϊόντων και πλατφόρμα μετάδοσης μουσικής. Ο ανταγωνισμός εντείνεται στη ρωσική αγορά ηλεκτρονικών υπηρεσιών και ηλεκτρονικού εμπορίου, με τις εταιρείες να συγκρούονται σκληρά για να αυξήσουν το μερίδιο αγοράς. Η Yandex έχει συνασπιστεί με τη ρωσική τράπεζα Sberbank στην προσπάθειά της να αντιμετωπίσει τις Alibaba και Amazon. «Φτιάξαμε το Yandex.Phone ώστε να προσφέρουμε στους Ρώσους χρήστες ένα έξυπνο κινητό τηλέφωνο εξοπλισμένο με εργαλεία ειδικά σχεδιασμένα για την τοπική αγορά, που θα τους βοηθήσει να ακολουθούν τις καθημερινές τους συνήθειες [...] και τις πλέον ευρέως χρησιμοποιούμενες εφαρμογές της Yandex», δήλωσε σύμφωνα με τους Financial Times ο Φεντόρ Γέζοφ, αντιπρόεδρος της εταιρείας.

Η μέχρι σήμερα ιστορία ιντερνετικών εταιρειών που προσπάθησαν να αναπτύξουν και συσκευές δεν είναι ιδιαίτερα επιτυχημένη.

Η νέα συσκευή θα πωλείται από σήμερα στην τιμή των 17.990 ρουβλίων (270 δολάρια), δηλαδή θα είναι σημαντικά φθηνότερη από αντίστοιχα κινητά τηλέφωνα που προσφέρουν οι Samsung και Apple.

Η νέα συσκευή θα πωλείται από σήμερα στην τιμή των 17.990 ρουβλίων (270 δολάρια), δηλαδή θα είναι σημαντικά φθηνότερη από αντίστοιχα κινητά τηλέφωνα που προσφέρουν οι Samsung και Apple. Το Yandex.Phone θα βασίζεται στο λειτουργικό σύστημα Android 8,1, θα έχει επεξεργαστή Qualcomm Snapdragon 630 και οθόνη πλήρους υψηλής ανάλυσης με διαγώνιο 5,65 ίντσες, αισθητήρα αναγνώρισης δακτυλικών αποτυπωμάτων, δύο κάμερες 12 και 5 megapixel στο πίσω μέρος και μία κάμερα 5 megapixel στο εμπρός. Η νοτιοκορεατική εταιρεία και η κινεζική Huawei διαγκωνίζονται για την πρώτη θέση στη ρωσική αγορά κινητών τηλεφώνων έχοντας (αθροιστικά) μερίδιο αγοράς γύρω στο 50%, με την Apple στην τρίτη θέση, σύμφωνα με στοιχεία της εταιρείας IDC.

Ωστόσο η προσπάθεια της Yandex δεν θα είναι εύκολη, καθώς η ιστορία ιντερνετικών εταιρειών που προσπαθούν να αναπτύξουν και συσκευές δεν είναι ιδιαίτερα επιτυχημένη. Σύμφωνα με τους FT, η Facebook είχε προσπαθήσει πριν από οκτώ χρόνια να αναπτύξει δικό της κινητό τηλέφωνο αλλά τελικά δεν το παρουσίασε ποτέ στην αγορά. Στη συνέχεια είχε προσπαθήσει να αναπτύξει ένα «κινητό Facebook» βασισμένο στο Android, αλλά και αυτή η προσπάθεια δεν οδήγησε πουθενά. Ακόμη και η Google, της οποίας το λειτουργικό σύστημα Android κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά, έχει δυσκολευτεί να πουλήσει σε μεγάλο αριθμό το κινητό της τηλέφωνο ονόματι Pixel, το οποίο βρίσκεται πλέον στην τρίτη γενιά του. Στην Κίνα, οι εταιρείες Tencent και Baidu είχαν προσπαθήσει να αναπτύξουν το δικό τους λειτουργικό σύστημα για κινητά τηλέφωνα, αλλά τελικά το εγκατέλειψαν ύστερα από λίγα χρόνια, όταν διαπίστωσαν ότι δεν μπορούσαν να ανταγωνιστούν το Android. Σε κάθε περίπτωση η Yandex ελπίζει ότι το κινητό της τηλέφωνο θα ενισχύσει τη ζήτηση όχι μόνο για τις εφαρμογές και τις υπηρεσίες που προσφέρει στους χρήστες κινητών τηλεφώνων και του Διαδικτύου, αλλά και ότι θα κάνει και πιο δημοφιλή την ψηφιακή προσωπική βοηθό ονόματι Alice, που έχει αναπτύξει η εταιρεία.

Η Facebook χάνει την εμπιστοσύνη των funds

Μία από τις ισχυρότερες εταιρείες τεχνολογίας, η Facebook, χάνει την απήχησή της στους επενδυτικούς κύκλους της Wall Street, καθώς επικρατεί μεγάλος προβληματισμός για τη μελλοντική κερδοφορία της και τη δυνατότητα της διοίκησης να αποκαταστήσει την αξιοπιστία της. Περίπου 93 αμοιβαία κεφάλαια στις ΗΠΑ φοβούνται πως τα προβλήματα της Facebook δεν θα λυθούν άμεσα. Επικρατεί μεγάλη επιφυλακτικότητα για συρρίκνωση των περιθωρίων κέρδους της Facebook και τον αμφιλεγόμενο ρόλο που έχει διατελέσει ως προς την προστασία προσωπικών δεδομένων, τη διάδοση ψευδών ειδήσεων και τη στοχευμένη διαφήμιση.

Οι επενδυτές έχουν πουλήσει σχεδόν 12 εκατ. μετοχές της Facebook, συντελώντας στην πτώση της μετοχής κατά 35% μέσα στο 2018.

REUTERS

Επικρατεί μεγάλη επιφυλακτικότητα για συρρίκνωση των περιθωρίων κέρδους της Facebook και αμφιλεγόμενο ρόλο ως προς την προστασία προσωπικών δεδομένων, τη διάδοση ψευδών ειδήσεων και τη στοχευμένη διαφήμιση.

Αμερικανικά αμοιβαία κεφάλαια έχουν ήδη πουλήσει σχεδόν 12 εκατ. μετοχές της Facebook από τις αρχές του έτους, συντελώντας στην πτώση της μετοχής σχεδόν κατά 35% μέσα στο 2018, σύμφωνα με στοιχεία της εταιρείας αναλύσεων Lipper. Οι επενδυτές αυτοί δεν σκοπεύουν να εντάξουν ξανά την μετοχή της Facebook στα χαρτοφυλάκιά τους, υποδεικνύοντας τον βαθμό που έχει κλονιστεί η εμπιστοσύνη στην εταιρεία. Σχεδόν 3,7 εκατ. μετοχές της Facebook έχουν πουλήσει μόνον οι εταιρείες κεφαλαίων αντιστάθμισης κινδύνου Jana Partners και Third Point το γ΄ τρίμηνο, αναφέρει σε σχετικό δημοσίευμα το πρακτορείο Reuters.

Ηδη η ευρωπαϊκή οδηγία για την προστασία δεδομένων (GDPR) έχει επηρεάσει τα έσοδα των Facebook και Google στην Ευρώπη, καθώς προβλέπει πρόστιμα έως και 4% του παγκόσμιου τζίρου σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης. Στην περίπτωση της Facebook, ειδικότερα, τα έσοδα στην Ευρώπη αυξήθηκαν μόνον κατά 0,3% το γ΄ τρίμηνο του 2018 έναντι του 10,66% έναν χρόνο πριν, σύμφωνα με το Bloomberg. Οι αποκαλύψεις το α΄ τρίμηνο του 2018 για τη διάθεση προσωπικών δεδομένων, την ασφάλειά τους και την προοπτική ενός αυστηρότερου πλαισίου εποπτείας δημιουργούν ένα δύσκολο περιβάλλον για την εταιρεία, σχολιάζει ο Τζιμ Χάμελ, διαχειριστής κεφαλαίων της Artisan Global Opportunities Fund, στο Reuters. Ο ίδιος προβλέπει πως η κερδοφορία της Facebook θα δεχτεί πιέσεις τα επόμενα τρίμηνα. Μόλις μια μετοχή τεθεί «σε διαθεσιμότητα» από επενδυτές, που εστιάζουν στην αναπτυξιακή προοπτική μιας εταιρείας, είναι δύσκολο να ξαναβγεί από αυτό το «κουτί», υπογραμμίζει ο Τοντ Ρόζενμπλαθ της ερευνητικής εταιρείας CFRA.

Η μετοχή της Facebook μαζί με αυτές των υπολοίπων κολοσσών Google, Apple και Amazon έχουν διαδραματίσει πρωταγωνιστικό ρόλο στο ράλι της Wall Street την τελευταία διετία. Τον Μάρτιο του 2018, όμως, ξέσπασε το σκάνδαλο της Cambridge Analytica, που έδειξε πως η Facebook όχι μόνον δεν παρέχει προστασία στα προσωπικά δεδομένα των χρηστών της αλλά μπορεί να τα διαθέτει σε τρίτους που ενδεχομένως έχουν αμφιλεγόμενα κίνητρα. Ο διευθύνων σύμβουλος της Facebook, Μαρκ Ζούκερμπεργκ, απολογήθηκε στις ΗΠΑ και την Ευρώπη για τον διαμοιρασμό των προσωπικών δεδομένων 87 εκατ. χρηστών με την Cambridge Analytica. Το σκάνδαλο έθιξε την αξιοπιστία της πλατφόρμας κοινωνικής δικτύωσης και κατ' επέκτασιν το μοντέλο άντλησης εσόδων από τη στοχευμένη διαφήμιση, η οποία στηρίζεται στον διαμοιρασμό προσωπικών στοιχείων των χρηστών του με εταιρείες που θέλουν να διαφημιστούν. Οπως επισημαίνουν αναλυτές του κλάδου τεχνολογίας, η στοχευμένη διαφήμιση είναι μία από τις βασικότερες πηγές κερδοφορίας της Facebook. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού στην Ε.Ε. δέχεται πιέσεις για να διερευνήσει πώς οι διαφημίσεις στηρίζουν την κερδοφορία των τεχνολογικών κολοσσών Facebook και Google.

Κάτω του 3% οι αποδόσεις των ομολόγων ΗΠΑ

Οι αποδόσεις των αμερικανικών ομολόγων κινήθηκαν, για πρώτη φορά από τον Σεπτέμβριο, χαμηλότερα από το 3%, χάρις στην προχθεσινή δήλωση του Τζερόμ Πάουελ, επικεφαλής της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ (Fed), που δημιούργησε προσδοκίες για λιγότερες αυξήσεις των επιτοκίων στις ΗΠΑ. Οι χθεσινές τάσεις στην αγορά δημόσιου χρέους των ΗΠΑ πέρασαν στην απέναντι όχθη του Ατλαντικού, οδηγώντας σε πτώση τις αποδόσεις και των ευρωπαϊκών ομολόγων.

Οι προσδοκίες των επενδυτών, έτσι όπως αποτυπώνονται στην αγορά διαθεσίμων, ενισχύθηκαν αφότου ο κ. Πάουελ είπε πως το κόστος δανεισμού στις ΗΠΑ προσεγγίζει το «ουδέτερο επιτόκιο». Με αυτή την τοποθέτηση θεωρήθηκε πως η Fed δεν θα προχωρήσει σε περισσότερες αυξήσεις των επιτοκίων από όσες αναμένονταν προηγουμένως. Μάλιστα, οι επενδυτές αναμένουν πλέον πως η Fed θα αυξήσει μόνον μία φορά τα επιτόκια στις ΗΠΑ, μια προοπτική που επιδοκιμάζουν οι αγορές διότι το γενικότερο οικονομικό περιβάλλον έχει επιδεινωθεί κατά τη διάρκεια των τελευταίων μηνών. Την ίδια ώρα, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έχει δεσμευθεί πως δεν θα αυξήσει τα επιτόκια στην Ευρωζώνη πριν από τα τέλη του καλοκαιριού του 2019.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι επενδυτές είχαν συνηθίσει στα χαμηλά επιτόκια και στη χαλαρή νομισματική πολιτική που ασκούνταν από τη Fed, μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008, και από την ΕΚΤ την τελευταία τριετία. Αν και αναμενόταν η σταδιακή αύξηση των επιτοκίων από τη Fed, παραμένει μια δυσάρεστη παράμετρος για τους επενδυτές σε ένα περιβάλλον αβεβαιότητας, λόγω του εμπορικού πολέμου Ουάσιγκτον - Πεκίνου, του Brexit, της επιβράδυνσης της κινεζικής οικονομίας και πρόσφατα της γερμανικής, αλλά και της διαμάχης Βρυξελλών - Ρώμης για τον προϋπολογισμό της Ιταλίας το 2019.

Οι αποδόσεις των 10ετών αμερικανικών ομολόγων υποχώρησαν κατά έξι μονάδες βάσης, διολισθαίνοντας κάτω από 3% για πρώτη φορά από τις 18 Σεπτεμβρίου. Παρομοίως, οι αποδόσεις στα 10ετή γερμανικά ομόλογα παρουσίασαν πτώση κατά τρεις μονάδες βάσης στο 0,32% και αυτές των αντίστοιχων βρετανικών κινήθηκαν στο 1,33%, με πτώση της τάξεως των πέντε μονάδων βάσης. Αν και τις προηγούμενες δύο ημέρες επικράτησε θετικό κλίμα στις αγορές, η γενικότερη επιδείνωση της προοπτικής για την παγκόσμια οικονομία έχει οδηγήσει σε άνοδο το κόστος δανεισμού, ακόμη και σε κάποιες από τις ισχυρότερες οικονομίες του κόσμου. Υστερα από μια μακρά περίοδο με ιστορικά χαμηλές αποδόσεις, τα γερμανικά ομόλογα κατέχουν την τρίτη θέση στην κατάταξη των 28 πιο προσοδοφόρων επενδυτικών προϊόντων παγκοσμίως, την οποία έχει καταρτίσει η NatWest Markets. Επίσης, η επενδυτική εταιρεία Jefferies LLC σχεδιάζει να διατηρήσει αμετάβλητες τις τοποθετήσεις της σε ομόλογα της Ευρωζώνης, παρά το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα θα τερματίσει το πρόγραμμα αγοράς ομολόγων.

BLOOMBERG

REUTERS

Οι επενδυτές αναμένουν πως η Fed θα επιβραδύνει τον ρυθμό αύξησης των επιτοκίων.

Η Γερμανία «δωρίζει» 160.000 θέσεις εργασίας στην Ιταλία

Σε μια ασυνήθη υπεράσπιση της Γερμανίας προβαίνει η ιταλική οικονομική εφημερίδα Il Sole 24 Ore υποστηρίζοντας πως η μεγαλύτερη οικονομία της Ευρωζώνης αδίκως κατηγορείται συστηματικά, καθώς «δωρίζει» 160.000 θέσεις εργασίας στην Ιταλία.

Η ιταλική εφημερίδα επικαλείται επίσημα στοιχεία σύμφωνα με τα οποία το διάστημα 2000-2017 οι θέσεις εργασίας που εξαρτώνται από τις ευρωπαϊκές εξαγωγές προς τον υπόλοιπο κόσμο έχουν αυξηθεί κατά 66% και ανέρχονται σε 36 εκατομμύρια.

Στην Ε.Ε., μία στις επτά θέσεις εργασίας προκύπτει άμεσα ή έμμεσα από τις εξαγωγές, αλλά αυτό οφείλεται στο ευρώ, που με τον διεθνή ρόλο του έχει δώσει νέα αξία στις εξαγωγές των χωρών-μελών της Ε.Ε. Σε ό,τι αφορά, όμως, ειδικότερα τον ρόλο της Γερμανίας, που, όπως τονίζει η Il Sole, «κατηγορείται συχνά ότι εξάγει και δεν καταναλώνει», οι εξαγωγές της προς τον υπόλοιπο κόσμο συνεισφέρουν στη δημιουργία 8,4 εκατ. θέσεων εργασίας σε όλη την Ε.Ε.

Από αυτές τα 6,8 εκατ. θέσεις βρίσκονται στη Γερμανία, 270.000 στην Πολωνία, 160.000 στην Ιταλία, 155.000 στην Ολλανδία, 150.000 στην Τσεχία και 140.000 στη Γαλλία. Ειδικότερα, οι εξαγωγές της Ιταλίας προσφέρουν εργασία σε 3,2 εκατομμύρια άτομα σε όλη την Ε.Ε. και σε 2,7 εκατομμύρια άτομα εντός Ιταλίας. Η ιταλική εφημερίδα υπογραμμίζει επίσης ότι στην Ιταλία οι θέσεις εργασίας που υπάρχουν χάρη στις εξαγωγές αφορούν σε ποσοστό 84% άτομα μέτριας κατάρτισης και εκπαίδευσης.

Ετσι, το εν λόγω δημοσίευμα εφιστά την προσοχή των αναγνωστών της εφημερίδας και τους καλεί να αναθεωρήσουν ορισμένες «προκαταλήψεις και κατηγορίες εναντίον της Γερμανίας», όπως ότι η στάση της είναι επικίνδυνη για τους εταίρους της και στοιχειοθετεί «προφανή εθνικό εγωισμό». Και βέβαια το συγκεκριμένο δημοσίευμα της ιταλικής εφημερίδας δεν παραλείπει να υπογραμμίσει τη σημασία που έχουν αυτά τα στοιχεία στην παρούσα πολιτική συγκυρία στη γειτονική χώρα.

Σχέδιο απεξάρτησης Ευρωπαϊκής Ενωσης από τα... πετροδολάρια

Πρόταση ενίσχυσης του διεθνούς ρόλου του ευρώ από την Κομισιόν

Της ανταποκρίτριάς μας στις Βρυξέλλες
ΕΛΕΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗ

Στην προσπάθεια το ευρώ να αποκτήσει έναν πιο διεθνή ρόλο στην παγκόσμια οικονομία και να ανταγωνιστεί σκληρά το δολάριο στις αγορές, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε το σχέδιό της ώστε να αυξηθεί η χρήση του κοινού ευρωπαϊκού νομίσματος σε «στρατηγικούς τομείς» όπως η ενέργεια. Στόχος είναι η πρόταση της Επιτροπής να συζητηθεί στη Σύνοδο Κορυφής της επόμενης εβδομάδας, που θα έχει θέματα σχετικά με το ευρώ και την εμβάθυνση της Ευρωζώνης.

Σε μία χρονική στιγμή που οι σχέσεις Ε.Ε. - ΗΠΑ διέρχονται κρίση, τα σχέδια που παρουσιάστηκαν έχουν σκοπό να ανταγωνιστούν πιο δυνατά τον πανίσχυρο ρόλο του αμερικανικού δολαρίου, που εκτός από οικονομική δύναμη δίνει στην Ουάσιγκτον και επιπλέον επιρροή στις διεθνείς της σχέσεις.

«Εχει έρθει η ώρα για το ευρώ να αναπτύξει περαιτέρω τον παγκόσμιο ρόλο του. Το ευρώ πρέπει να αντικατοπτρίζει το πολιτικό, οικονομικό και χρηματοπιστωτικό βάρος της Ευρωζώνης», δήλωσε κατά την παρουσίαση των ευρωπαϊκών σχεδίων για το ευρωπαϊκό νόμισμα ο αρμόδιος αντιπρόεδρος της Επιτροπής, Βάλντις Ντομπρόβσκις.

Βασικός στόχος, να χρησιμοποιούν περισσότερο τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης το ευρώ στις συναλλαγές τους στην ενέργεια.

Το ευρώ πρέπει να αντικατοπτρίζει το πολιτικό, οικονομικό και χρηματοπιστωτικό βάρος της Ευρωζώνης», δήλωσε ο αρμόδιος αντιπρόεδρος της Επιτροπής, Βάλντις Ντομπρόβσκις.

Η ενέργεια

Ο βασικός τομέας για τον οποίο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θέλει να πιέσει τα κράτη-μέλη να χρησιμοποιούν περισσότερο το ευρώ είναι οι διεθνείς συμφωνίες και συναλλαγές στον τομέα της ενέργειας. «Η Ευρωπαϊκή Ενωση είναι ο μεγαλύτερος εισαγωγέας ενέργειας παγκοσμίως με μέσο κόστος εισαγωγών 300 δισεκατομμυρίων ευρώ, ενώ αυτή τη στιγμή πάνω από 80% της εισαγωγής ενέργειας πληρώνεται σε δολάρια. Η ενδυνάμωση του ρόλου του ευρώ στον τομέα των ενεργειακών επενδύσεων και του εμπορίου θα συμβάλει στη μείωση των κινδύνων όσον αφορά τον εφοδιασμό και στην προώθηση της αυτονομίας των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων», σημείωσε ο επίτροπος για την Κλιματική Δράση και την Ενέργεια Μιγκέλ Αρίας Κανιέτε.

Οπως αναφέρει, η εν λόγω πρόταση στοχεύει να εξασφαλίσει στις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις «μεγαλύτερη αυτονομία και ιδία χρηματοδότηση με μειωμένη έκθεση σε νομικές ενέργειες εκ μέρους δικαιοδοσιών τρίτων χωρών».

Συγχρόνως με την ενίσχυση του ρόλου του ευρώ στην παγκόσμια οικονομία, το ευρωπαϊκό νόμισμα θα είναι λιγότερο ευάλωτο σε οποιαδήποτε οικονομική κρίση προκύψει στις ΗΠΑ. Επίσης σε περίπτωση που προκύψει μία άλλη κρίση εκτός Ευρώπης, το ευρώ θα μπορούσε να είναι το νόμισμα που θα χρησιμοποιείται στις αγορές συναλλάγματος αντί για το δολάριο.

Η πρόταση της Επιτροπής αντανακλά και την πρόσφατη ανησυχία κρατών-μελών όπως η Γαλλία και η Γερμανία, που βρίσκονται εκτεθειμένες στις απρόβλεπτες κινήσεις της αμερικανικής κυβέρνησης όσον αφορά την εξωτερική πολιτική που ακολουθεί. Συγκεκριμένα, η απόφαση των ΗΠΑ να επαναφέρουν κυρώσεις προς το Ιράν δημιούργησε προβλήματα σε μία σειρά από κράτη-μέλη που έχουν στενές οικονομικές σχέσεις με τη χώρα και συναλλάσσονται σε δολάρια. «Μια ευρύτερη χρήση του ευρώ στην παγκόσμια οικονομία θα προστατέψει περισσότερο τους Ευρωπαίους πολίτες και τις επιχειρήσεις έναντι των εξωτερικών κλυδωνισμών και καθιστά πιο ανθεκτικό το διεθνές χρηματοπιστωτικό και νομισματικό σύστημα», σημείωσε ο επίτροπος Οικονομικών Πιερ Μοσκοβισί.

Ευρωπαϊκή αυτονομία

Για αυτόν τον λόγο οι αξιωματούχοι της Επιτροπής τονίζουν ότι είναι απαραίτητο να σημειωθεί σημαντική πρόοδος στην εμβάθυνση της Ευρωζώνης, με την ολοκλήρωση της τραπεζικής ένωσης άμεσα αλλά και την ενίσχυση των μηχανισμών που θα προστατέψουν το κοινό νόμισμα από μία μελλοντική κρίση. Αυτό δεν είναι μόνο «για την προώθηση της ανάπτυξης και της σταθερότητας στο εσωτερικό της Ενωσης, αλλά και επειδή συνιστά σημαντικό έργο για την υποστήριξη της ευρωπαϊκής αυτονομίας μας σε έναν παγκοσμιοποιημένο κόσμο», δήλωσε ο κ. Μοσκοβισί.

Η Thomas Cook απειλείται με χρεοκοπία, λόγω... καύσωνα

Πάνω από 60% υποχώρησε η μετοχή της Thomas Cook Group σε μία εβδομάδα ύστερα από νέα προειδοποίηση για πτώση της ετήσιας κερδοφορίας μέσα σε λίγους μήνες και την αναστολή καταβολής μερίσματος. Οι επενδυτές εγκαταλείπουν μαζικά τις μετοχές και τα ομόλογα του 177ετούς βρετανικού ταξιδιωτικού ομίλου. Το κόστος ασφάλισης από τον κίνδυνο χρεοκοπίας στα πενταετή συμβόλαια του ομίλου εκτοξεύθηκε χθες κατά 73 μονάδες βάσης, από τη Δευτέρα, στο ρεκόρ των 1.072 μ.β. Αυτό σημαίνει πως οι αγορές εικάζουν πως υπάρχουν 60% πιθανότητες να χρεοκοπήσει ο ισχυρότερος ταξιδιωτικός όμιλος μετά την κορυφαία TUI.

Ο καύσωνας στην κεντρική και βόρια Ευρώπη τη θερινή περίοδο προκάλεσε μεγάλη πτώση των κρατήσεων «τελευταίας στιγμής» και ραγδαία υποχώρηση των τιμών στα ταξιδιωτικά πακέτα. Η χαμηλή ζήτηση για ταξίδια, λόγω του καύσωνα το καλοκαίρι αλλά και του ήπιου χειμώνα στην Ευρώπη, αναμένεται να οδηγήσει σε συνολική πτώση των κρατήσεων κατά 3% το 2018, αφήνοντας τη Thomas Cook αδύναμη για να αντεπεξέλθει στην τεράστια αύξηση των χρεών της. Παράλληλα, σύμφωνα με αναλυτές ο όμιλος έχει υψηλότατο λειτουργικό κόστος, καθώς στην εποχή που όλοι κλείνουν πακέτα διακοπών online, η Thomas Cook επιμένει να διατηρεί ευρύτατο δίκτυο φυσικών καταστημάτων.

Από τις αρχές του έτους, τα ομολογιακά χρέη του ομίλου εκτοξεύθηκαν από τα 40 εκατ. στα 389 εκατ. στερλίνες, τα οποία πρέπει να καλυφθούν μέχρι τον Ιούλιο του 2023. Μάλιστα, η χρηματιστηριακή αξία του ομίλου διολίσθησε χθες στα 363 εκατ. στερλίνες εν μέσω της συνεδρίασης στο Λονδίνο, δηλαδή κινήθηκε σε επίπεδα χαμηλότερα από τα χρέη του. Αρνητικό ρόλο διαδραμάτισε, επίσης, σύσταση της γερμανικής τράπεζας Berenberg Bank για την άντληση 400 εκατ. στερλινών από την Thomas Cook ώστε να αντεπεξέλθει στις υποχρεώσεις της και τη μείωση της τιμής-στόχου για τη μετοχή από τις 65 πένες στις 12 πένες. Στόχος της Thomas Cook είναι να επεκτείνει τον στόλο αεροσκαφών και τις αλυσίδες ξενοδοχείων της στο πλαίσιο ενός υπερφιλόδοξου σχεδίου, όπως επισημαίνουν οικονομικοί αναλυτές που μίλησαν στο πρακτορείο Bloomberg. Τον Μάρτιο του 2018, παραδείγματος χάριν, η Thomas Cook ανακοίνωσε τη δημιουργία του Thomas Cook Hotel Investments (TCHI) σε συνεργασία με την ελβετική LMEY Investments, αντλώντας κεφάλαια 150 εκατ. ευρώ για την ανάπτυξη των ξενοδοχειακών μονάδων στην Ισπανία και την Ελλάδα. Στην Ελλάδα, η Τράπεζα Πειραιώς έχει χρηματοδοτήσει την TCHI με 40 εκατ. ευρώ. Μεγάλη ήταν, επίσης, η επέκταση του στόλου αεροσκαφών χωρίς να έχει υπολογίσει σωστά τις επιπτώσεις των υψηλών θερμοκρασιών στον τζίρο της.

Οι μαζικές ακυρώσεις στη Β. Ευρώπη το καλοκαίρι εκτόξευσαν τα χρέη της.

Για το οικονομικό έτος που ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2017 και έληξε τον Σεπτέμβριο, φέτος, η Thomas Cook ανακοίνωσε ζημίες μετά φόρων 163 εκατ. από κέρδη 9 εκατ. στερλινών έναν χρόνο πριν. Η μεγάλη πτώση των τιμών στις κρατήσεις του καλοκαιριού και των ταξιδιωτικών πακέτων για τις χειμερινές διακοπές οδήγησε σε πτώση των λειτουργικών κερδών κατά 23% στα 250 εκατ. στερλίνες.

Η εξασθένηση της κερδοφορίας της Thomas Cook συμβαίνει σε μια εποχή που έχει καλλιεργηθεί κλίμα αβεβαιότητας για την πορεία της ευρύτερης οικονομίας στη Βρετανία λόγω του Brexit. Η δραματική πτώση της μετοχής της Thomas Cook στις 22,72 πένες πιθανότατα να οδηγήσει στην «αποβολή» της από τον δείκτη μεσαίας κεφαλαιοποίησης FTSE 250 στο Λονδίνο.

Οικονομικοί αναλυτές επισημαίνουν πως ο ισχυρότερος όμιλος TUI βρίσκεται σε καλύτερη θέση διότι κατάφερε να διαφοροποιήσει τις δραστηριότητές του και να μην εξαρτάται κυρίως από την περίοδο Ιουλίου - Σεπτεμβρίου για τα έσοδά του.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ
ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΣΥΛΟΥ, ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΤΑΞΗΣ για το έτος 2018
ΜΟΝΑΔΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ / ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Η Μονάδα Ευρωπαϊκών Ταμείων του Υπουργείου Εσωτερικών (η οποία έχει οριστεί ως η Υπεύθυνη Αρχή των Ταμείων Εσωτερικών Υποθέσεων 2014-2020), προβαίνει σε Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων στο πλαίσιο του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης για το έτος 2018 (Αριθμός Πρόσκλησης: ΥΕ/ΥΑ/ΤΑΜΕ/02.2018), για τα πιο κάτω έργα:

Ειδικός Στόχος: Ένταξη / Μόνιμη Μετανάστευση

Τίτλος έργου: Προγράμματα Ένταξης από Τοπικές Αρχές
Διαθέσιμος προϋπολογισμός έργου: €500.000,00
Διάρκεια υλοποίησης: 18 μήνες με δυνατότητα ανανέωσης

Τίτλος έργου: Κέντρα Εξυπηρέτησης Μεταναστών (ΚΕΜ) - Migrant Info - Centre (MIC)
Διαθέσιμος προϋπολογισμός έργου: €500.000,00
Διάρκεια υλοποίησης: 18 μήνες με δυνατότητα ανανέωσης

Η Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων και τα συνημμένα έγγραφα (Παραρτήματα 1-11) διατίθενται στην ιστοσελίδα της Υπεύθυνης Αρχής (www.moi.gov.cy/efu). Οι ενδιαφερόμενοι φορείς, αφού λάβουν τα σχετικά έγγραφα, θα πρέπει να συμπληρώσουν το ειδικό έντυπο δήλωσης ενδιαφέροντος με τα στοιχεία τους (Παράρτημα 11) και να το προωθήσουν στην ηλεκτρονική διεύθυνση: efu@moi.gov.cy ή στο τηλεομοιότυπο: 22409948. Για οτιδήποτε περαιτέρω, οι ενδιαφερόμενοι φορείς μπορούν να επικοινωνούν με τους Λειτουργούς της Υπεύθυνης Αρχής στο τηλέφωνο: 22409999.

Σημειώνεται ότι ερωτήσεις που αφορούν το περιεχόμενο της πρόσκλησης θα πρέπει να υποβάλλονται από τους ενδιαφερόμενους φορείς μόνο γραπτώς, στην ηλεκτρονική διεύθυνση efu@moi.gov.cy , μέχρι τη Δευτέρα, 14/01/2019 και ώρα 15.00.
Οι προτάσεις θα πρέπει να υποβληθούν στον Επικεφαλής της Υπεύθυνης Αρχής, μέχρι τη Δευτέρα, 21/01/2019 και ώρα 14.00, έναντι απόδειξης παράδοσης, στη διεύθυνση: ΜΟΝΑΔΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, Elma House, Μνασιάδου 10, 4ος όροφος, 1065 ΛΕΥΚΩΣΙΑ.

Τα έργα συγχρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης της ΕΕ και την Κυπριακή Δημοκρατία.

ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΠΡΟΟΔΟΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑ
ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΤΑΜΕΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
Μ.Ε.Τ

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

Γνωστοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 25 του περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμησις) Νόμου ότι ο Γεώργιος Γεωργίου από ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ 17 ΜΑΜΜΑΡΙ συμφώνησε να πωλήσει το συμφέρον του πάνω ΣΕ ΕΝΑ ΧΩΡΑΦΙ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΚΑΤΩ ΔΙΚΩΜΟ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ ΒΕΡΑΝΙ, ΑΡ. ΕΓΓΡΑΦΗΣ 0/879, Φ/ΣΧ 12/59 ΤΕΜΑΧΙΟ:89 ΤΟ ¼ ΜΕΡΙΔΙΟ για το ποσό των €1,700 στον ΒΑΛΕΝΤΙΝΟ ΤΡΟΥΛΙΩΤΗ Α.Τ 698143 από ΑΝΘΟΥΠΟΛΗ με τη δήλωση πωλήσεως αριθμός ΔΣΠ 15/2018 του Επαρχιακού Κτηματολογικού Γραφείου ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ.

ΔΗΛΩΣΗ - ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑ

Η επίδικη συνέντευξη του Χριστόδουλου Χριστοδούλου στην εφημερίδα «Καθημερινή» ημερομηνίας 07/07/2013 με τίτλο «Με πολεμούν επειδή τους κυνήγησα» αποσύρεται και εκφράζουμε τις απολογίες μας στους Εκδόσεις Αρκτινος Λτδ και Γιάννη Παπαδόπουλο.

Δέκατο Ετήσιο Θρησκευτικό Μνημόσυνο Τάσσου Παπαδόπουλου

Τελείται την ερχόμενη Κυριακή, 9 Δεκεμβρίου 2018, στις 9.00 το πρωί, στον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου στην Κάτω Δευτερά, το δέκατο ετήσιο θρησκευτικό μνημόσυνο του αείμνηστου πρώην Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας

Τάσσου Παπαδόπουλου.

Του μνημοσύνου θα προστεί ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Ταμασού και Ορεινής κ. Ησαΐας.
Τον επιμνημόσυνο λόγο θα εκφωνήσει η Α.Ε. ο Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας κ. Προκόπης Παυλόπουλος.

Θα ακολουθήσει τρισάγιο και κατάθεση στεφάνων στο κοιμητήριο Δευτεράς.

Για περισσότερες πληροφορίες
Τηλ.: 22 44 55 44

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Real Estate
ΚΥΡΙΑΚΗ 9 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018

Προς αναστολή του φόρου υπεραξίας ακινήτων και το 2019

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Αναστέλλεται, όπως όλα δείχνουν, για ακόμη έναν χρόνο, ο φόρος υπεραξίας ακινήτων ο οποίος, αν και ψηφίσθηκε το 2013, δεν έχει τεθεί σε ισχύ εξαιτίας αφενός της τεράστιας πτώσης των τιμών στην κτηματαγορά, αφετέρου της πολυπλοκότητας του νόμου. Κύκλοι της αγοράς υποστηρίζουν ότι η εφαρμογή του φόρου υπεραξίας απαιτεί προετοιμασία η οποία δεν έχει γίνει, στέλνοντας με αυτόν τον τρόπο μήνυμα στην κυβέρνηση να τον παρατείνει για ακόμα ένα έτος. Μάλιστα

ΑΠΕ

Ο φόρος επιβαρύνει τον πωλητή.

Παράγοντες της αγοράς θεωρούν ότι θα ήταν λάθος η εφαρμογή του την ώρα που διακρίνονται τα πρώτα σημάδια ανάκαμψης στον κλάδο.

αναφέρουν ότι ύστερα από πολλά χρόνια φαίνεται να «ξυπνάει» η κτηματαγορά στην Αθήνα και στις τουριστικές περιοχές, επισημαίνοντας ότι θα ήταν λάθος να εφαρμοσθεί ο φόρος υπεραξίας το 2019.

Συντελεστής 15%

Υπενθυμίζεται ότι ο φόρος υπεραξίας επιβάλλεται με συντελεστή 15% στο κέρδος που προκύπτει ανάμεσα στην τιμή κτήσης και στην τιμή πώλησης κάθε ακινήτου από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά. Επιβαρύνει τον πωλητή, ενώ ο αγοραστής οφείλει φόρο μεταβίβασης 3% επί της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου. Ο φόρος είχε ανασταλεί εξαιτίας της πολυπλοκότητάς του, με αποτέλεσμα στους μήνες που εφαρμόστηκε να ακυρωθούν εκατοντάδες συμβόλαια. Σύμφωνα με τον νόμο, εφόσον ο φορολογούμενος έχει διακρατήσει το ακίνητο που πωλεί για περισσότερο από πέντε έτη, η υπεραξία είναι αφορολόγητη μέχρι του ποσού των 25.000 ευρώ. Επίσης όσοι μεταβιβάσουν ακίνητα τα οποία έχουν στην κατοχή τους προ του 1995 απαλλάσσονται από τον σχετικό φόρο. Εφόσον προκύπτει φόρος, αυτός παρακρατείται από τον συμβολαιογράφο και αποδίδεται εντός πέντε εργάσιμων ημερών από την υπογραφή του συμβολαίου, η οποία κατατίθεται αποκλειστικά στην τράπεζα έκδοσης της τραπεζικής επιταγής. Για τον υπολογισμό του φόρου οι τιμές κτήσης και μεταβίβασης είναι αυτές που αναγράφονται στα συμβόλαια, ενώ εάν πρόκειται για ακίνητο το οποίο έχει αποκτηθεί από κληρονομιά, η τιμή κτήσης υπολογίζεται με βάση τον φόρο κληρονομιάς που είχε καταβληθεί (το ίδιο και για τις δωρεές - γονικές παροχές). Σε κάθε άλλη περίπτωση που η τιμή κτήσης δεν μπορεί να προκύψει με βάση δημόσια έγγραφα (όπως π.χ. αυτεπιστασία ή αντιπαροχή), υπολογίζεται με βάση έναν μαθηματικό τύπο, λαμβάνοντας υπ' όψιν τον πληθωρισμό των ετών που έχουν μεσολαβήσει ανάμεσα στην απόκτηση και την πώληση. Για την επιβολή του φόρου, ο φορολογούμενος που μεταβιβάζει ακίνητη περιουσία υποχρεούται, πριν από τη σύνταξη του συμβολαίου, να δηλώνει το σύνολο των στοιχείων που αφορούν τον προσδιορισμό του φόρου υπεραξίας στον συμβολαιογράφο.

Η δήλωση περιλαμβάνει τα στοιχεία του πωλητή, του συμβολαιογράφου που καταρτίζει τη συμβολαιογραφική πράξη και θα διενεργήσει την παρακράτηση και την απόδοση του φόρου, τα στοιχεία του αγοραστή ή των αγοραστών, τον χρόνο και την αξία κτήσης και μεταβίβασης, το είδος της ακίνητης περιουσίας ή των ιδανικών μεριδίων αυτής ή του εμπράγματου δικαιώματος, τα έτη διακράτησης, τους συντελεστές και τον υπολογισμό του φόρου.

Στελέχη της αγοράς αλλά και των ιδιοκτητών θεωρούν ότι, εφόσον εφαρμοστεί ο φόρος υπεραξίας, θα δώσει το τελειωτικό χτύπημα στην αγορά που για πολλά χρόνια ήταν«παγωμένη».

Υπερφορολόγηση

Εντυπωσιακά είναι τα στοιχεία του προϋπολογισμού που δείχνουν ότι οι φόροι στην περιουσία είναι αυξημένοι κατά 403% σε σχέση με το 2009.

Οπως προκύπτει από τους προϋπολογισμούς των τελευταίων ετών:
- Το 2009 καταβλήθηκαν 526 εκατ.
- Το 2010 εισπράχθηκαν 487 εκατ.
- Το 2011 οι εισπράξεις ανήλθαν σε 1,17 δισ.
- Το 2012 οι εισπράξεις εκτοξεύθηκαν στα 2,75 δισ.
- Το 2013 εισπράχθηκαν 2,75 δισ.
- Από το 2014 μέχρι και σήμερα τα έσοδα του Δημοσίου διατηρούνται στα επίπεδα των 2,65 δισ.

Τα 111 κτηματολογικά γραφεία που συμπληρώνουν 14ετία λειτουργίας έως το τελος του 2018*

ΝΟΜΟΣ / ΠΕΡΙΟΧΕΣ (ΔΗΜΟΙ/ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ)	ΗΜ/ΝΙΑ ΣΥΜΠΛΗΡ.
Αττικής	
ΒΡΙΛΗΣΙΩΝ	19/2/18
ΜΕΛΙΣΣΙΩΝ	3/11/18
ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ	30/1/18
ΓΕΡΑΚΑ	17/9/18
ΝΕΑΣ ΠΕΡΑΜΟΥ	23/4/18
ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ	10/11/18
ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΡΕΝΤΗ	22/12/18
ΝΕΟΥ ΨΥΧΙΚΟΥ	14/5/18
Θεσσαλονίκης	
ΝΕΟΥ ΡΥΣΙΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ	11/2/18
ΠΛΑΓΙΑΡΙΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ	6/4/18
ΤΑΓΑΡΑΔΩΝ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ	19/5/18
ΑΓ. ΤΡΙΑΔΟΣ ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ	13/11/17
ΘΕΡΜΗΣ	6/12/18
ΝΕΑΣ ΡΑΙΔΕΣΤΟΥ	30/4/18
ΝΕΩΝ ΕΠΙΒΑΤΩΝ	16/8/18
ΠΕΡΑΙΑ	23/11/18
Αιτωλίας και Ακαρνανίας	
ΑΓΓΕΛΟΚΑΣΤΡΟΥ	16/9/18
ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ	22/12/18
ΑΥΣΙΜΑΧΕΙΑΣ	10/11/18
ΣΤΑΜΝΑΣ	9/12/18
Αργολίδας	
ΚΕΦΑΛΑΡΙΟΥ	15/11/18
ΝΕΑΣ ΚΙΟΥ	24/9/18
Αρκαδίας	
ΑΣΤΡΟΥΣ	15/9/17
ΔΟΛΙΑΝΩΝ	17/9/18
ΞΗΡΟΠΗΓΑΔΟΥ	23/3/18
ΠΑΡΑΛΙΟΥ ΑΣΤΡΟΥΣ	29/10/17
Αρτας	
ΦΙΛΟΘΕΗΣ	17/12/17
Αχαΐας	
ΠΑΤΡΕΩΝ	30/3/18
Δράμας	
ΚΑΛΑΜΠΑΚΙΟΥ	6/10/17
ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ	6/10/17
Δωδεκανήσου	
ΠΑΤΜΟΥ	20/5/18
Εβρου	
ΑΝΘΕΙΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	10/5/18
ΛΟΥΤΡΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	16/7/18
Εύβοιας	
ΜΥΤΙΚΑ ΧΑΛΚΙΔΟΣ	22/12/18
Ζακύνθου	
ΑΡΓΑΣΙΟΥ	30/4/18
Ηλείας	
ΑΡΕΤΗΣ	22/1/18
ΛΕΧΑΙΝΩΝ	15/9/18
ΜΑΝΩΛΑΔΟΣ	15/7/18
ΝΕΑΣ ΜΑΝΟΛΑΔΟΣ	20/5/18
Ημαθίας	
ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ ΒΕΡΟΙΑΣ	20/10/17
ΒΕΡΓΙΝΗΣ	22/3/18
ΠΑΛΑΤΙΤΣΙΩΝ	17/9/18
ΤΡΙΠΟΤΑΜΟΥ ΒΕΡΟΙΑΣ	9/2/18
Θεσπρωτίας	
ΑΣΠΡΟΚΚΛΗΣΙΟΥ	9/8/18
ΠΛΑΙΣΙΟΥ	19/1/18
Καβάλας	
ΑΓΙΟΥ ΑΝΔΡΕΟΥ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	17/11/17
ΝΕΑΣ ΗΡΑΚΛΕΙΤΣΗΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	17/5/18
ΝΕΑΣ ΠΕΡΑΜΟΥ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	6/12/18
ΑΒΡΑΜΥΛΙΑΣ ΧΡΥΣΟΥΠΟΛΕΩΣ	9/8/18
ΑΓΙΑΣΜΑΤΟΣ ΧΡΥΣΟΥΠΟΛΕΩΣ	10/12/17
ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ ΧΡΥΣΟΥΠΟΛΕΩΣ	15/10/18
ΚΕΡΑΜΩΤΗΣ ΧΡΥΣΟΥΠΟΛΕΩΣ	3/5/18
ΝΕΑΣ ΚΑΡΥΑΣ ΧΡΥΣΟΥΠΟΛΕΩΣ	2/2/18
ΞΕΡΙΑ ΧΡΥΣΟΥΠΟΛΕΩΣ	17/5/18
ΠΗΓΩΝ ΧΡΥΣΟΥΠΟΛΕΩΣ	22/12/17
Καστοριάς	
ΜΑΥΡΟΧΩΡΙΟΥ	9/8/18
Κεφαλληνίας	
ΑΡΓΟΣΤΟΛΙΟΥ	22/12/18
ΔΑΥΓΑΤΩΝ	30/4/18
ΔΙΛΙΝΑΤΩΝ	1/4/18
ΘΗΝΑΙΑΣ	15/7/18
ΚΟΥΡΟΥΚΛΑΤΩΝ	10/8/18
ΦΑΡΣΩΝ	10/8/18
ΚΟΥΒΑΛΑΤΩΝ	12/5/18
ΣΟΥΛΛΑΡΩΝ	25/5/18
Κιλκίς	
ΑΓΙΟΥ ΠΕΤΡΟΥ	7/4/18
ΜΕΣΙΑΣ	10/12/17
ΠΟΛΥΠΕΤΡΟΥ	3/11/18
ΡΥΖΙΩΝ	28/5/18
ΑΞΙΟΧΩΡΙΟΥ	24/9/18
ΑΣΠΡΟΥ	2/2/18
ΠΕΥΚΟΔΑΣΟΥΣ	1/8/17
ΠΟΛΥΚΑΣΤΡΟΥ	1/8/17
Κοζάνης	
ΑΓΙΟΥ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ	15/7/18
ΟΛΥΜΠΙΑΔΟΣ	2/1/18
ΠΕΡΔΙΚΚΑ	30/4/18
ΦΙΛΩΤΑ	11/8/18
Κυκλάδων	
ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΣ ΣΙΦΝΟΥ	19/10/18
ΑΡΤΕΜΩΝΟΣ ΣΙΦΝΟΥ	19/10/18
ΓΑΛΗΣΣΑ ΣΥΡΟΥ-ΕΡΜΟΥΠΟΛΕΩΣ	9/12/18
ΠΑΓΟΥ ΣΥΡΟΥ-ΕΡΜΟΥΠΟΛΕΩΣ	10/11/18
ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΑΣ ΣΥΡΟΥ-ΕΡΜΟΥΠ.	30/11/18
ΦΟΙΝΙΚΟΣ ΣΥΡΟΥ-ΕΡΜΟΥΠ.	6/12/18
Λακωνίας	
ΛΑΓΙΟΥ ΚΡΟΚΕΩΝ	1/4/18
Λάρισας	
ΑΜΠΕΛΩΝΟΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ	11/8/18
ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ	15/12/18
ΦΑΛΑΝΝΗΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ	28/1/18
Λευκάδας	
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ	22/12/18
ΣΦΑΚΙΩΤΩΝ	16/9/18
ΑΠΟΛΠΑΙΝΗΣ	18/5/18
ΤΣΟΥΚΑΛΑΔΩΝ	21/9/18
Μαγνησίας	
ΝΕΑΣ ΑΓΧΙΑΛΟΥ	30/11/18
Μεσσηνίας	
ΑΝΤΙΚΑΛΑΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	9/12/18
ΑΣΠΡΟΧΩΜΑΤΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	10/12/17
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	10/5/18
ΛΑΙΙΚΩΝ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	10/12/17
Ξάνθης	
ΑΒΑΤΟΥ	6/11/17
ΕΡΑΣΜΙΟΥ	8/12/17
ΜΑΓΓΑΝΩΝ	5/5/18
Πιερίας	
ΜΕΘΩΝΗΣ	8/12/17
ΝΕΑΣ ΑΓΑΘΟΥΠΟΛΕΩΣ	15/7/18
Πρέβεζας	
ΝΕΑΣ ΚΕΡΑΣΟΥΝΤΟΣ	10/11/18
Ροδόπης	
ΑΙΓΕΙΡΟΥ	19/11/17
ΜΕΣΗΣ (ΠΑΓΟΥΡΙΩΝ)*	28/1/18
Τρικάλων	
ΑΓΙΑΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ	9/1/18
ΓΛΙΝΟΥ	3/11/17
ΠΑΤΟΥΛΙΑΣ	2/1/18
ΣΕΡΒΩΤΩΝ	30/1/18
Φθιώτιδας	
ΜΑΡΤΙΝΟΥ	22/9/17
Φλώρινας	
ΒΑΛΤΟΝΕΡΩΝ	15/3/18
ΛΕΒΑΙΑΣ	21/9/18
ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ	1/4/18

* Οσα ακίνητα δεν έχουν δηλωθεί μέχρι τη συμπλήρωση των καταληκτικών προθεσμιών μεταβιβάζονται στο Δημόσιο. Στις παραπάνω ημερομηνίες έχει χορηγηθεί 9μηνη παράταση.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Χιλιάδες ακίνητα θα περάσουν στο Δημόσιο έως τα τέλη του έτους

Παραμένουν αγνώστου ιδιοκτήτη, ενώ λήγει η προθεσμία για το κτηματολόγιο

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Οριστικά υπό δημόσιο έλεγχο αναμένεται να περιέλθουν τις επόμενες εβδομάδες χιλιάδες ακίνητα, τα οποία είτε δεν δηλώθηκαν ποτέ από τους ιδιοκτήτες τους, στο πλαίσιο της διαδικασίας του κτηματολογίου, είτε δηλώθηκαν με σοβαρά λάθη/παραλείψεις που δεν διορθώθηκαν. Πρόκειται για κτίρια και οικόπεδα σε 111 πόλεις και περιοχές της χώρας, στις οποίες συμπληρώνονται 14 χρόνια από την ημερομηνία έναρξης των αντίστοιχων κτηματολογικών γραφείων. Με το πέρας της σχετικής προθεσμίας χάνεται οριστικά η δυνατότητα δικαστικής προσφυγής και συνεπώς και το ίδιο το ακίνητο, αφού οι αρχικές εγγραφές καθίστανται οριστικές και ο ιδιοκτήτης δεν μπορεί να διεκδικήσει πλέον το ακίνητό του. Το ζήτημα επανέφερε η ΠΟΜΙΔΑ (Πανελλήνια Ομοσπονδία Ιδιοκτητών Ακινήτων), ζητώντας για ακόμα μια φορά την παροχή νέας παράτασης της όλης διαδικασίας, τουλάχιστον μέχρι την 20ετία, ώστε να ευθυγραμμιστεί με τον Αστικό Κώδικα, ο οποίος άλλωστε προβλέπει απώλεια κυριότητας λόγω 20ετούς «έκτακτης χρησικτησίας». Σύμφωνα με εκτιμήσεις ανθρώπων που παρακολουθούν τη σχετική διαδικασία, υπολογίζεται ότι τα ακίνητα που δεν δηλώθηκαν

Η ΠΟΜΙΔΑ ζητεί να παραταθεί η διαδικασία για μία ακόμα εξαετία.

προσεγγίζουν τις 300.000 πανελλαδικά, αν και ουδείς είναι σε θέση να δώσει έναν ακριβή αριθμό.

Εξ αυτών, περίπου τα 2/3 εκτιμάται ότι είναι ούτως ή άλλως ακίνητα του Δημοσίου που δεν προχώρησε στη δήλωσή τους, κάτι που σημαίνει ότι το υπόλοιπο 1/3 αφορά ιδιωτικές περιουσίες, διαμερίσματα, καταστήματα, αποθήκες και οικόπεδα, αρκετά εκ των οποίων σε περιοχές με υψηλή εμπορική αξία. Σύμφωνα με αναφορές υποθηκοφυλάκων, μόνο στα βόρεια προάστια έχουν καταγραφεί περισσότερα από 5.000 ακίνητα αγνώστου ιδιοκτήτη (όπως χαρακτηρίζονται όσα δεν δηλώθηκαν ποτέ). Έτσι, η διαδικασία κτηματολόγησης σε 20 περιοχές της Αττικής και της Θεσσαλονίκης και άλλες 91 ανά την επικράτεια κινδυνεύει να εξελιχθεί σε μια άνευ προηγουμένου διαδικασία μεταβίβασης ακινήτων ιδιωτών στα χέρια του Δημοσίου. Πάντως, δεν φαίνεται να υπάρχει σχετική διάθεση από την πλευρά της κυβέρνησης, καθώς ήδη από τον προηγούμενο Ιούλιο, το υπουργείο Οικονομικών εξέδωσε σχετική εγκύκλιο (ΠΟΛ. 1137/18.7.2018), όπου καθορίζονται οι επιμέρους κινήσεις για τη μεταβίβαση των ακινήτων «αγνώστου ιδιοκτήτη» στο Δημόσιο. Μάλιστα, ζητείται από το Ελληνικό Κτηματολόγιο να γνωστοποιήσει όλα τα σχετικά ακίνητα στους αρμόδιους φορείς του Δημοσίου (εν προκειμένω στο υπ. Οικονομικών, εφόσον πρόκειται για αστικά/αγροτικά ακίνητα και στο υπ. Περιβάλλοντος εφόσον πρόκειται για δασικές εκτάσεις), προκειμένου να ελέγξουν και να παραλάβουν τα ακίνητα αρμοδιότητάς τους για διαχείριση. Αλλο ένα σοβαρό ζήτημα που θίγει η ΠΟΜΙΔΑ αφορά τη διεκδίκηση από το Δημόσιο και δεκάδων χιλιάδων άλλων ιδιωτικών ακινήτων, κυρίως εκτός σχεδίου, αλλά ακόμα και εντός των μεγάλων αστικών κέντρων. Πρόκειται για ακίνητα τα οποία δήθεν είχαν κάποια στιγμή στο παρελθόν δασικό χαρακτήρα, οπότε οι πολίτες αναγκάζονται να προσκομίσουν συμβόλαια και τίτλους ιδιοκτησίας αναγόμενα τουλάχιστον στο έτος 1885. Η ΠΟΜΙΔΑ ζητεί από την κυβέρνηση την επίλυση και του ζητήματος αυτού, μέσω σχετικής νομοθετικής ρύθμισης.

Σε πόλο έλξης αγοραστών από την Κίνα εξελίσσεται η κτηματαγορά της Αθήνας

Σε έναν από τους σημαντικότερους προορισμούς για την αγορά ακινήτων στο εξωτερικό εξελίσσεται η Ελλάδα για τους Κινέζους επενδυτές, καθώς οι χαμηλές τιμές, το δέλεαρ του προγράμματος «χρυσή βίζα» και η δυνατότητα εκμετάλλευσης μέσω των βραχυχρόνιων μισθώσεων, τύπου Airbnb, προσελκύουν όλο και περισσότερους υποψήφιους αγοραστές. Σύμφωνα με τον κινεζικό ιστότοπο ακινήτων Juwai, οι αναζητήσεις ακινήτων στην Ελλάδα διπλασιάστηκαν κατά το φετινό πρώτο τρίμηνο του έτους, ενώ κατά το δεύτερο τρίμηνο, ο ρυθμός της αύξησης τριπλασιάστηκε σε ετήσια βάση.

Οπως αναφέρει χθεσινό δημοσίευμα του πρακτορείου Ρόιτερς, οι χαμηλές τιμές των ακινήτων στην Ελλάδα και το μεγάλο απόθεμα απούλητων κατοικιών προσφέρει «πεδίο δόξης λαμπρόν» για τους ξένους αγοραστές και δη τους Κινέζους. Σύμφωνα με τη Λιαν Γουενμίν, μια πρώην λογιστική υπάλληλο από το Πεκίνο, δηλώσεις της οποίας φιλοξενούνται από το πρακτορείο, «μπορώ να αποκτήσω δύο ή τρία διαμερίσματα στο κέντρο της Αθήνας με 250.000 ευρώ (αποτελεί το ελάχιστο όριο για τη χορήγηση άδειας παραμονής στο πλαίσιο του προγράμματος «χρυσή βίζα»). Με τα ίδια χρήματα στο Πεκίνο αγοράζει κανείς ένα μικρό διαμέρισμα (σε σχετικά καλή περιοχή) της τάξεως των 30 τ.μ. Η διαφορά είναι σημαντική», αναφέρει η κ. Λιαν. Στόχος της είναι να αποκτήσει ένα δυο διαμερίσματα για να τα εκμεταλλεύεται μέσω της πλατφόρμας του Airbnb και ένα ακόμα για να μένει η ίδια στα νότια προάστια της Αττικής. Σύμφωνα με τον πρόεδρο της Ενωσης Μεσιτών Αθηνών-Αττικής, κ. Λευτέρη Ποταμιάνο, η ζήτηση από το εξωτερικό και δη από την Κίνα είναι τέτοια, που ήδη οι τιμές πώλησης αλλά και ενοικίασης ακολουθούν ανοδική τάση. Σύμφωνα με τον ίδιο, στην ευρύτερη περιοχή του κέντρου της Αθήνας, το 2018 αλλά και το 2019 προβλέπεται αύξηση των τιμών πώλησης κατά 5%-7% σε ετήσια βάση, χάρη στο έντονο αγοραστικό ενδιαφέρον από το εξωτερικό και κυρίως από την Κίνα. Παράλληλα, όπως αποκάλυψε πρόσφατη έρευνα για τις τιμές των ενοικίων κατοικιών από το δίκτυο μεσιτικών γραφείων της RE/MAX Hellas, κατά τη διάρκεια των τελευταίων 12 μηνών καταγράφεται αύξηση της τάξεως του 8,4% πανελλαδικά. Ενας ακόμα λόγος που λειτουργεί υπέρ της Ελλάδας, είναι η επιβολή αυστηρότερων περιορισμών στο θεσμικό πλαίσιο περί μετανάστευσης που εφαρμόζουν χώρες όπως οι ΗΠΑ, ο Καναδάς και η Αυστραλία, που μέχρι πρότινος αποτελούσαν ιδιαίτερα δημοφιλείς προορισμούς για τους Κινέζους αγοραστές ακινήτων. Μπορεί η Κίνα να έχει επιβάλει περιορισμούς στην έξοδο κεφαλαίων από τη χώρα, αλλά οι ενδιαφερόμενοι εξακολουθούν να βρίσκουν τρόπους να προχωρούν σε επενδύσεις στο εξωτερικό.

Blue Air
smart flying

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΖΩΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ
ΚΥΡΙΑΚΗ 9 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018

Blue Air
smart flying

Θεματοφύλακας της Ιστορίας

Η πρώτη γυναίκα διευθύντρια των Μουσείων του Βατικανού δρ Μπάρμπαρα Γιάτα υποδέχθηκε στην έδρα της την «Κ»

Της **ΕΛΙΣ ΚΙΣ**

Είναι μια ηλιόλουστη μέρα του Νοεμβρίου και από το ανοικτό παράθυρο η δρ Μπάρμπαρα Γιάτα, η πρώτη γυναίκα διευθύντρια των Μουσείων του Βατικανού, παρατηρεί τη σταθερή ροή των επισκεπτών προς την Πινακοθήκη, όπου φιλοξενούνται αριστουργήματα όπως «Η Αποκαθήλωση» του Καραβάτζο και ο «Σαν Τζιρόλαμο» του Ντα Βίντσι. «Ο ρόλος των μουσείων είναι η μαρτυρία και στην περίπτωση του Βατικανού, όχι μόνο των προηγούμενων κοινωνιών, αλλά και της πίστης μέσα στους αιώνες», λέει η δρ Γιάτα μ' ένα χαμόγελο σιγουριάς, στην πρώτη συνέντευξή της σε ελληνικό έντυπο.

Το μουσειακό σύμπλεγμα, το οποίο διευθύνει από τις αρχές του 2017, ενώνει τη θρησκεία με τον αναγεννησιακό ουμανισμό. Στις αίθουσές του στεγάζονται 13 μουσεία που εστιάζουν στην αρχαιοελληνική, αιγυπτιακή, ρωμαϊκή, ετρουσκική, χριστιανική και σύγχρονη τέχνη, μεταξύ άλλων. Η ιστορία του ξεκινά το 1447, όταν ο Πάπας Νικόλαος Ε΄ ζητεί από τον Φρα Αντζέλικο να διακοσμήσει

«Ο ρόλος των μουσείων είναι η μαρτυρία και στην περίπτωση του Βατικανού, όχι μόνο των προηγούμενων κοινωνιών, αλλά και της πίστης μέσα στους αιώνες», λέει η δρ Μπάρμπαρα Γιάτα στην πρώτη της συνέντευξη σε ελληνικό έντυπο.

ANTONELLO NUSCA

«Εντός του Βατικανού ο διορισμός μου αποτελεί παράδειγμα, καθώς είμαι η μόνη γυναίκα που ηγείται μιας Κουρίας».

«Στο τρίπτυχο ιστορία - πίστη - τέχνη, το δικό μας χρέος είναι να διατηρούμε το παρελθόν για τις επόμενες γενιές».

την Καπέλα Νικολίνα. Το 1506, ο Πάπας Ιούλιος Β΄ αγοράζει το «Σύμπλεγμα του Λαοκόωντος», ρωμαϊκό άγαλμα που αποδίδεται σε Ρόδιους καλλιτέχνες. Δύο χρόνια αργότερα, ο Μιχαήλ Αγγελος ξεκινάει την εργασία του στην Καπέλα Σιστίνα – «πετράδι του στέμματος» για τους περισσότερους επισκέπτες. Πρόσφατα ο Guardian μετέφερε ανώνυμες καταγγελίες ξεναγών περί συνωστισμού που προκαλεί μέχρι και λιποθυμίες πριν από την είσοδο στο παρεκκλήσι.

Προετοιμασμένη για κάποια αναφορά στο βρετανικό άρθρο, η δρ Γιάτα δηλώνει ότι βρίσκεται ήδη σε επεξεργασία ένα σχέδιο το οποίο θα αναπτυχθεί τα επόμενα χρόνια για την «ασφάλεια των ανθρώπων αλλά και των έργων», ενώ παράλληλα η πρόσληψη νέων φυλάκων οδηγεί ήδη σε αποσυμφόρηση, καθώς ανοίγουν τμήματα που δεν ήταν επισκέψιμα καθημερινά. «Φέτος εκπαιδεύσαμε και ξεναγούς, ζητώντας τους οι επισκέψεις να μοιράζονται στις 7.000 τ.μ. των μουσειακών χώρων», συμπληρώνει.

Την ίδια ώρα, δεκάδες επισκέπτες βρίσκονται ήδη στις αίθουσες του Ραφαήλ, ζωγραφισμένες από τον ίδιο και τους μαθητές του. Εκεί έχει εγκατασταθεί νέος φωτισμός, ενώ προστίθεται και κλιματισμός, ο οποίος θα επεκταθεί και στους υπόλοιπους χώρους. «Χρειάζεται χρόνος και σωστά δομημένα προγράμματα για να αναπτύξεις έναν διάλογο με την αρχιτεκτονική που έχουμε κληρονομήσει», λέει η δρ Γιάτα. «Οι αίθουσες δεν σχεδιάστηκαν για τέτοιον κόσμο».

Στο ανεξάρτητο κράτος που ιδρύθηκε το 1929, ο τουρισμός έχει ανεβεί επί Πάπα Φραγκίσκου, ενώ τα μουσεία συνεχίζουν να υποστηρίζονται οικονομικά από τις πωλήσεις εισιτηρίων, τουριστικών ειδών, εκδόσεων και γραμματοσήμων, αλλά και τις συνεισφορές πιστών απ' όλο τον κόσμο. Το μουσειακό σύμπλεγμα απασχολεί σήμερα 670 άτομα, ενώ με τους ξεναγούς ο αριθμός φθάνει τους 1.000. Και εξακολουθεί να κρύβει αποκαλύψεις.

Το 2017, εξηγεί η δρ Γιάτα, δύο φιγούρες στην Αίθουσα του Κωνσταντίνου αποδόθηκαν στον Ραφαήλ, ενώ τώρα διεξάγεται ανάλυση σε έργο του ζωγράφου Βιτόρε Κριβέλι (1440-1501) που ενδέχεται να είναι του πατέρα του, Κάρλο. Πολλά από τα «μυστικά» του Βατικανού, συμπληρώνει, βρίσκονται ακριβώς μπροστά μας. «Υπάρχουν πολλά σημεία εξαιρετικού ενδιαφέροντος, όπως το Εθνολογικό Μουσείο, τα οποία δεν τα επισκέπτεται ο πολύς κόσμος. Εχουμε και αίθουσες, όπως η Καπέλα Νικολίνα, που ανοίγουν για μικρά γκρουπ κατόπιν αιτήματος, λόγω της ευαισθησίας τους», σημειώνει.

Η Καπέλα Σιστίνα, «πετράδι του στέμματος» για τους περισσότερους επισκέπτες στο Βατικανό.

Πηγή συζητήσεων

Ιστορικός τέχνης και μητέρα τριών παιδιών, η δρ Γιάτα γεννήθηκε στη Ρώμη το 1962, ενώ η συνεργασία της με το Βατικανό ξεκίνησε από τη Βιβλιοθήκη του Βατικανού το 1996. Πόσο κρίσιμος είναι ο διορισμός μιας γυναίκας στο τιμόνι των μουσείων; «Προσωπικά για μένα δεν ήταν πολύ σημαντικό. Ομως συνειδητοποίησα τη σημασία του, εντός και εκτός Βατικανού, όταν ανέλαβα. Εντός, αποτελεί παράδειγμα, καθώς είμαι η μόνη γυναίκα που ηγείται μιας Κουρίας (σ.σ.: τμήμα της κεντρικής διοίκησης) του Βατικανού», σημειώνει.

Αν για κάποιους ο διορισμός της αποτέλεσε πηγή συζητήσεων, η ίδια επικεντρώνεται στα στοιχήματα της θητείας της, μεταξύ των οποίων η αξιοποίηση της τεχνολογίας. «Διαθέτουμε ένα πολύ σοφιστικέ σύστημα εισιτηρίων. Υποδεχόμαστε 22.000 επισκέπτες ημερησίως και το 80% έχει ήδη αγοράσει τα εισιτήριά του ηλεκτρονικά. Και γι' αυτό χρειάζεσαι αρκετό προσωπικό», λέει. Περιγράφει με περηφάνια τη νέα ιστοσελίδα των μουσείων η οποία περιλαμβάνει ηλεκτρονικό κατάλογο των έργων που εκτίθενται, αλλά και την ανάπτυξη 70 μικρών βίντεο που ενισχύουν την ψηφιακή περιήγηση. «Παράδοση και καινοτομία είναι ο νικητήριος συνδυασμός», υπογραμμίζει.

Η δρ Γιάτα προτρέπει τους Ελληνες επισκέπτες των Μουσείων του Βατικανού μέχρι τον Μάρτιο του '19 να ακολουθήσουν μια περιοδική διαδρομή-αφιέρωμα στον Γιόχαν Γιόαχιμ Βίνκελμαν (1717-1768), «πατέρα» της σύγχρονης αρχαιολογίας, ο οποίος ξεχώριζε το «ήρεμο μεγαλείο» των αρχαιοελληνικών αγαλμάτων που παρατηρούσε στο Βατικανό.

Τι όρια μπορεί να θέτει η ρωμαιοκαθολική παράδοση σ' ένα συνεχώς εναλλασσόμενο διεθνές περιβάλλον; «Τα μουσεία, όπως και η Βιβλιοθήκη του Βατικανού, είναι ανοικτά σε ανθρώπους όλων των πίστεων», σημειώνει, συμπληρώνοντας ότι μια έκθεση ισλαμικής τέχνης από τις συλλογές του Βατικανού ταξίδεψε στα Εμιράτα πριν από 3 χρόνια και παρουσιάστηκε φέτος στην Αυστραλία.

Στο ανοικτό παράθυρο ο ήλιος αγκαλιάζει ακόμα την Πινακοθήκη, παρέχοντας ευκαιρίες για ψηφιακές «στιγμές», αν και τα μουσεία δεν διαθέτουν επίσημες σελίδες στο Instagram ή στο Facebook. «Προτιμούμε να δουλεύουμε με ό,τι διαθέτουμε, αντί για έναν διασκορπισμό ενέργειας», παρατηρεί η δρ Γιάτα μ' ένα ακόμα χαμόγελο. «Στο τρίπτυχο ιστορία - πίστη - τέχνη, το δικό μας χρέος είναι να διατηρούμε το παρελθόν για τις επόμενες γενιές».

Blue Air
IATA Member
Λάρνακα → Αθήνα · Θεσσαλονίκη
Μπέρμιγχαμ · Λονδίνο
Βουκουρέστι
Από Βουκουρέστι
όλη η Ευρώπη
Ταξιδέψτε περισσότερο, απολαύστε περισσότερα
Orthodoxou aviation ltd
Κάντε τις κρατήσεις σας τώρα στα τηλέφωνα
(+357) 22 755 300
Μέσω email στο blueair@orthodoxou.com.cy
ή μέσω των ταξιδιωτικών πρακτόρων
της περιοχής σας
www.blueairweb.com

Ατζέντα

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

9.12.18-15.12.18

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ

Αφιέρωμα στον Ρίτσο

Συναυλία – αφιέρωμα στον ποιητή Γιάννη Ρίτσο με τον μουσικοσυνθέτη Μάριο Μελετίου και την ορχήστρα του, διοργανώνει το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου. Την εκδήλωση στηρίζουν ο Δήμος Λατσιών, ο Σύνδεσμος Φοιτητών και Αποφοίτων «Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό» του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου και το σωματείο «Οι Φίλοι του ΕΑΠ και του ΑΠΚΥ». Δημοτικό Θέατρο Λατσιών, Γιάννου Κρανιδιώτη 57, Λατσιά. Δευτέρα 10 Δεκεμβρίου, ώρα 8:00 μ.μ. **Η είσοδος είναι ελεύθερη για το κοινό.**

ΜΟΥΣΙΚΗ

Vasilis Vasiliou Full Set Project

Το Windcraft προτείνει μια μοναδική σόλο παράσταση με τον Βασίλη Βασιλείου, ο οποίος συνδυάζει τον πανέμορφο, μελωδικό ήχο του handpan με τους ρυθμούς των κρουστών, ξεδιπλώνοντας μπροστά στο κοινό ένα κράμα ήχων που δένουν αρμονικά μεταξύ τους. Ο Βασίλης Βασιλειου είναι ντράμερ, multi-instrumentalist και συνθέτης. Τα τελευταία χρόνια συνδυάζει το handpan με διάφορα μουσικά είδη δημιουργώντας φρέσκους και γοητευτικούς ήχους. World, ethnic και electro επιρροές μέσα από τον φυσικό ήχο των κρουστών σε ανέκδοτες προσωπικές συνθέσεις, αυτοσχεδιασμούς καθώς και επιλεγμένα cover κομμάτια τόσο από την ελληνική όσο και από τη ξένη δισκογραφία, προκαλούν τους ακροατές σε μια πρωτόγνωρη μουσική εμπειρία. Με το video του «Carol of the Bells» στο YouTube μετράει πάνω από 920.000 θεάσεις, ο Βασίλης έχει κατορθώσει να μπει στον παγκόσμιο χάρτη των handpanners. Windcraft Music Centre, Ξάνθης Ξενιέρου 27, παλιά Λευκωσία. Παρασκευή, 14 Δεκεμβρίου, ώρα 9:00 μ.μ. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22377748, info@windcraftmusic.com**

ΘΕΑΤΡΟ

«Συρανό ντε Μπερζεράκ» του Εντμόν Ροστάν

Για πρώτη φορά στην κυπριακή σκηνή παρουσιάζεται στην Κεντρική Σκηνή ΘΟΚ το έργο «Συρανό ντε Μπερζεράκ» του γάλλου συγγραφέα Εντμόν Ροστάν, σε σκηνοθεσία Αχιλλέα Γραμματικόπουλου. Πρόκειται για μια «ηρωική κωμωδία» που εστιάζει στα μεγάλα και ωραία της ζωής, υμνώντας τον έρωτα, τη μεγαλοψυχία, την αξιοπρέπεια, τη γενναιότητα, την αυταπάρνηση, το πνεύμα, και, πάνω από όλα, την απόλυτη αγάπη. Ο Συρανό, δεινός ξιφομάχος και δεξιοτέχνης ποιητής, είναι ερωτευμένος κρυφά με την εξαδέλφη του Ρωξάνη. Όμως, η μεγάλη δύσμορφή μύτη του αποτελεί εμπόδιο για να της εξομολογηθεί τον έρωτά του. Με την ευγλωττία που διαθέτει, εφοδιάζει τον Κριστιάν με στιχάκια και ερωτικά ποιήματα, προκειμένου να την κερδίσει. Ο έμμετρος στίχος του έργου, μεταφρασμένος μοναδικά σε ομοιοκατάληκτο δεκαπεντασύλλαβο από τη Λουίζα Μητσάκου, αναδεικνύει την ποιητική δύναμη και την ομορφιά της γλώσσας, γεννώντας εικόνες, συναισθήματα και ιδέες και σκιαγραφώντας απαράμιλλα τη δύναμη της αγάπης. Στην παράσταση λαμβάνουν μέρος δεκαεννιά ηθοποιοί (Χάρης Αριστείδου, Αλέξανδρος Αχτάρ, Γρηγόρης Γεωργίου, Σαββίνα Γεωργίου, Πέτρος Γιωρκάτζης, Γιώργος Ευαγόρου, Νεκτάριος Θεοδώρου, Κώστας Καζάκας, Στέλιος Καλλιστράτης, Αντώνης Καλογήρου, Χάρης Κκολός, Βαλεντίνος Κόκκινος, Παντελίτσα Λοΐζου, Αντρέας Μακρής, Παναγιώτης Μπρατάκος, Ήβη Νικολαΐδου, Αντρέας Φυλακτού, Αντωνία Χαραλάμπους) με τον Λώρη Λοΐζίδη στον ομώνυμο ρόλο. Τη μουσική και τα τραγούδια της παράστασης έγραψε ο καταξιωμένος συνθέτης Γιώργος Ανδρέου. Παραστάσεις στη Λευκωσία κάθε Παρασκευή και Σάββατο, 8:30 μ.μ. και Κυριακή, 6:00 μ.μ. Θέατρο ΘΟΚ, Κεντρική Σκηνή, Αίθουσα Εύης Γαβριηλίδης. **Πληροφορίες, εισιτήρια Ταμείο Θεάτρου ΘΟΚ, τηλέφωνο 77772717.**

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

«Περπατώντας στις όχθες του Πεδιαίου Ποταμού»

Παρουσιάζεται το νέο βιβλίο της Άννας Μαραγκού με φωτογραφίες του Γιώργου Πανταζή «Περπατώντας στις όχθες του Πεδιαίου Ποταμού», από τις εκδόσεις «Το Ροδακιό». Το βιβλίο θα παρουσιάσει ο Μιχάλης Ατταλίδης. Η νέα συγγραφική δουλειά της Μαραγκού αποτελείται από 31 ιστορίες για τη Λευκωσία, τόσο της ελεύθερης όσο και της κατεχόμενης. Είναι ιστορίες ανθρώπων, Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων, που συνδέονται με τους χώρους και τα μνημεία της πόλης. Είναι ο συνδετικός κρίκος που ενώνει τη διαχρονική ιστορία μιας πόλης μέσα από τις αφηγήσεις των κατοίκων της. Η συγγραφέας, αρχαιολόγος και ιστορικός τέχνης, γνώστης της της ιστορίας της Λευκωσίας περπατά νοερά στις δύο όχθες του Πεδιαίου ποταμού που διέσχιζε κάποτε την πόλη, εκεί ακριβώς όπου περνά σήμερα η Πράσινη Γραμμή. Είναι οι αφηγήσεις της που αποκαλύπτουν στον αναγνώστη άγνωστες πτυχές της ζωής της πόλης στο μακρινό και κοντινό παρελθόν. **Πολιτιστικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου, Παλιά Λευκωσία. Τετάρτη 12 Δεκεμβρίου, ώρα 7:00 μ.μ.**

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Έκθεση γλυπτικής Γιώργου Παφίτη

Η Γκαλερί Γκλόρια παρουσιάζει την έκθεση γλυπτικής του Γιώργου Παφίτη με τίτλο «Ένα ταξίδι - Από ανακυκλώσιμο μέταλλο σε γλυπτό». Ο Γιώργος Παφίτης γεννήθηκε στην Αγγλία το 1988 και μετακόμισε στην Κύπρο σε ηλικία 3 χρονών. Σήμερα ζει και εργάζεται στο Δάλι. Είναι κάτοχος διπλώματος BTEC HND από το University of Northampton (2015) και απόφοιτος με πτυχίο στις «Εικαστικές Τέχνες» και Δίπλωμα «Καλών και Εφαρμοσμένων τεχνών» από τη σχολή Καλών και Εφαρμοσμένων Τεχνών Αιγαία στην Λευκωσία. Η έκθεση « Ένα ταξίδι - Από ανακυκλώσιμο μέταλλο σε γλυπτό» είναι η πρώτη ατομική του έκθεση, ενώ έχει λάβει μέρος σε δέκα ομαδικές εκθέσεις. Αντλεί την έμπνευσή του από τον πειραματισμό του με υλικά, υφές, τεχνικές και ιδέες. Η έκθεση θα παραμείνει ανοικτή μέχρι τις 22 Δεκεμβρίου. Γκαλερί Γκλόρια, Ζήνωνος Σώζου 3, Λευκωσία. **Πληροφορίες 22762605, www.facebook.com/GloriaGalleryNicosia.**

ΜΟΥΣΙΚΗ

Quintus Ensemble: «Ο Τσιτσάνης Αλλιώς...»

Η μουσική ομάδα Quintus Ensemble παρουσιάζει τη μουσική παράσταση «Ο Τσιτσάνης Αλλιώς...», που είναι βασισμένη στο πολυσχιδές έργο του λαϊκού καλλιτέχνη Βασίλη Τσιτσάνη. Η Quintus Ensemble στελεχώνεται από τον Σάββα Χριστοδούλου στο φλάουτο, τη Νάταλι Νεοφύτου στο όμποε, τη Χριστιάνα Αντωνουδιού στο κλαρινέτο, την Ανίτα Σκουτέλα στο γαλλικό κόρνο και τον Ευάγγελο Χριστοδούλου στο φαγκότο. Η ομάδα υλοποιεί και ερμηνεύει πρωτότυπες ενορχηστρώσεις, γνωστών μουσικών συνθέσεων στο ευρύ κοινό, που στόχο έχουν να φέρουν αυτά τα ιδιαίτερα ηχοχρωματικά ακούσματα πιο κοντά στο ευρύ κοινό. Πάντοτε, με κύριο γνώμονα την πολιτιστική προαγωγή του τόπου μας. Θεατράκι «Ανδρέας Χριστοφίδης», ΡΙΚ, λεωφόρος ΡΙΚ 2, Δευτέρα 10 Δεκεμβρίου, ώρα 08:00 μ.μ. **Για πληροφορίες-κρατήσεις τηλέφωνο 99855009.**

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Με βλέμμα τρυφερό και συνενοχικό

Σαν ένα αφήγημα χωρίς σημεία στίξης είναι ο Σταύρος Τσιώλης. Από τότε που τον πρωτογνωρίσαμε ως σκηνοθέτη του κινηματογράφου μέχρι και σήμερα δεν υπάρχει ούτε τελεία ούτε κόμμα στη ζωή και στις ταινίες του. Με μια ανάσα διαρκείας μιλάει και κινηματογραφεί.

Δεν είναι «ένα ακίνητο road movie», όπως διαφημίζεται, η τελευταία ταινία του «Γυναίκες που περάσατε από δω», που θα αρχίσει να προβάλλεται στις αίθουσες την ερχόμενη Πέμπτη, αλλά... αεικίνητο!

Το λογοπαίγνιο δεν θα είχε καμία θέση στις ιστορίες που αφηγείται. Το χιούμορ του έχει στενούς συγγενείς τον Λογοθετίδη, τον Αυλωνίτη και τον Μποστ, δανείζεται από τη δική τους πραγματικότητα, αμεσότητα, οικονομία στην ατάκα, ένας απροσδόκητος συνδυασμός προσώπων και καταστάσεων. Ενας μαγικός ρεαλισμός εδραιωμένος στην ελληνική επαρχία υπό τους ήχους του Βασίλη Καρρά ή του Νότη Σφακιανάκη και κυρίως μεγάλων μουσικών, ανθρώπων των πανηγυριών, «Βασιλοπουλαίοι, Σουκαίοι, Μπέκοι, Σαλέας», όπως τους ονομάζει ο ίδιος.

Είχαμε πολλά χρόνια, περίπου 15, να δούμε ταινία του Σταύρου Τσιώλη (μετά το «Φτάσαμεεε!»). Καταλάβαμε πόσο μας είχε λείψει η εκρηκτική και την ίδια στιγμή τόσο καθησυχαστική ματιά του, όταν πέρυσι στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης προβλήθηκαν οι «Γυναίκες που περάσατε από δω». Η υπόθεση έχει ως εξής: Δύο άνεργοι άντρες προσλαμβάνονται να φυλάξουν τσίλιες σε ένα παλιό σπίτι όπου, παράνομα, χτίζεται ένα δωμάτιο. Η πολεοδομία καραδοκεί. Το σπίτι βρίσκεται σε συνοικιακό δρόμο - πέρασμα. Από εκεί θα περάσουν κάθε λογής άνθρωποι «που κουβαλούν όνειρα, πληγές, ανάγκες και άσβεστη ακόμα την ελπίδα του έρωτα». Οι δύο άνεργοι άντρες, απροετοίμαστοι, θα υποδεχθούν με φόβο, έκπληξη και θαυμασμό το μεγάλο θαύμα και το μεγάλο αίνιγμα της ζωής.

«Γιατί τόση απιστία στους ανθρώπους;» εξανίσταται ο Τάκης Χρυσικάκος. Και ο Ερρίκος Λίτσης απαγγέλλει χαμηλότονα: «Γυναίκες που περάσατε από εδώ από το μικρό και απόμερο δρομάκι καθίστε για να πιείτε ένα ποτό και να σας δούμε και λιγάκι». Οι δε διάλογοι με τον Κωνσταντίνο Τζούμα κυμαίνονται σε αυτό το ύφος: «Αν μας πιάσουν;» ο ένας. «Οκτώ μήνες για συγκάλυψη. Αλλά στο εφετείο γίνονται πέντε. Αν έχουμε τα λεφτά τους εξαγοράζουμε. Αν δεν τα 'χουμε βγαίνουμε από το δικαστήριο με το κεφάλι ψηλά», ο άλλος. «Με χειροπέδες», επανέρχεται ο πρώτος.

Η ανεξάντλητη πηγή, όμως, του 81χρονου πληθωρικού και ακμαιότατου σκηνοθέτη είναι τα ονόματα των χαρακτήρων της ταινίας (και κάθε ταινίας του): ο Γιαννάκης Κουκουβέας, ο Βαλάκης Σιαμαντούρος, η Βαβά Ταλαμπέκου... Αντί οποιασδήποτε άλλης σημείωσης, στην περσινή προβολή, κατέγραφα ονόματα. Το καθένα, από μόνο του, ένας κόσμος. Ερημωμένος και ξεκαρδιστικός, ιδιόρρυθμος, αξιοπρεπής, περιθωριοποιημένος, δαιμονικός και δαιμόνιος. Η λησμονημένη αυθεντική λαϊκότητα του Τσιώλη, σε μια εποχή που η trash αισθητική και ο λαϊκισμός δίνουν ρέστα.

Είναι μακρά η ιστορία του στο ελληνικό σινεμά. Προικισμένος από τη θητεία του στη Φίνος Φιλμ (έχει εργαστεί ως βοηθός σκηνοθέτη σε περισσότερες από 50 ταινίες και έχει υπογράψει μεγάλες εισπρακτικές επιτυχίες), μετασχημάτισε, στις δεκαετίες του '80 και του '90, τον πενιχρό προϋπολογισμό σε προσωπικό στυλ, την ηθογραφία σε ένα γοητευτικό και αφαιρετικό (sui generis) οδοιπορικό στην ελληνική επαρχία και ειδικά στη δική του Πελοπόννησο. Το βλέμμα του στους ανθρώπους είναι τρυφερό και συνενοχικό. Δεν έχει κανένα διδακτισμό ή κριτική διάθεση. Τα αστεία του –τα αγαπημένα του καλαμπούρια– εμπεριέχουν το ελληνικό μελόδραμα και την κομεντί, είναι ευαίσθητα στο υπαρξιακό αδιέξοδο. Αν και είναι, συχνά, ελλειπτικά, αποτυπώνουν ρεαλιστικά την πραγματικότητα.

Ο Σταύρος Τσιώλης με την ίδια ευκολία που μπορεί να πει «αυτή η ταινία είναι σαν το παιδί που βγήκε με πολιομυελίτιδα αλλά το αγαπάς, είναι παιδί σου» («Κ» 25/9/2005), με την ίδια άνεση μπορεί να αντιμετωπίσει το φεστιβαλικό κοινό που τον ακολουθεί με αφοσίωση και περιμένει μετά το τέλος της προβολής να τον «συναντήσει». Μπορεί να μιλάει επί ώρα μπλέκοντας τη μία ιστορία μέσα στην άλλη και να καταλήξει: «...Τι θέλετε να πούμε, τα έχουμε πει όλα... μήπως θέλετε να ρωτήσετε κάτι;».

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | *Του* **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Η αδιαφθορά φταίει, κύριοι

Το αν χάσαμε το χαλούμι δεν το ξέρω, όπως και να 'χει εδώ στο νησί του δεν φταίω εγώ θα το απολαμβάνουμε και όσοι τυχεροί έχουν μπάρμπα στον Πύργο Τηλλυρίας ή στο Πισσούρι θα είναι ακόμη πιο τυχεροί. Μα είναι δυνατόν ολόκληρο Υπουργείο να μην μπόρεσε να αποσοβήσει μια τέτοια ήττα; Τώρα, θα μου πείτε το χαλούμι με τον πολιτισμό τι σχέση έχουν, και όμως, μπορεί σε πρώτη ανάγνωση να μην έχει, αλλά αν το πάρουμε διαφορετικά θα δείτε ότι υπάρχει ένας κοινός σύνδεσμος, που δεν είναι άλλος από το πώς προστατεύει η Κύπρος το είναι της, την ιδιοσυστασία της. Ε, λοιπόν, δεν υπεραμύνεται αυτής, δεν την ενδιαφέρει καθόλου τι είναι κυπριακό και τι όχι, και όταν στη μέση μπαίνουν λεφτά, και πολλά μάλιστα, τότε πάει περίπατο και η κυπριακότητα και το καλώς νοούμενο συμφέρον της χώρας και όλα.

Μα είναι το τυρί, το χαρούπι, το κολοκάσι και εγώ δεν ξέρω τι άλλο πολιτισμός; Ναι, είναι, διότι είμαστε εμείς, είναι η γη που έθρεψε γενιές και γενιές Κυπρίων, που έφτιαξαν πολιτισμό σε αυτή τη γωνιά της υφηλίου.

Ναι, αγαπητοί μου, δεν προστατεύσαμε το χαλούμι, όχι γιατί δεν μπορούσαμε ή γιατί υπάρχουν άσχετοι και ανίκανοι δημόσιοι υπάλληλοι – υπάρχουν και αυτοί, όπως υπάρχουν σε κάθε επάγγελμα – αλλά γιατί είναι πολλά τα λεφτά Κύπριε, και αυτοί που τα έχουν και θέλουν να τα αβγατίσουν θα κάνουν το παν για να προστατεύσουν τα συμφέροντά τους. Τα ρίχνουμε όλα στην κακή και αναποτελεσματική δημόσια διοίκηση, στην υποστελέχωση, στον φόρτο εργασίας και γενικά θα φταίνε όλοι, και θα φτάσουμε στον Ιούλιο του 1974 και το προδοτικό πραξικόπημα που έφερε τον πόλεμο και μοιράστηκε η πατρίδα μας στα δυο και ότι λειτουργούμε με το δίκαιο της ανάγκης και δώσε του κλάμα... ο κάθε υπάλληλος, ο κάθε προϊστάμενος που δεν έκανε καλά τη δουλειά του στο τέλος θα βγει κούπα άπανη και εμείς θα συνεχίσουμε να ζούμε στον ρότσον μας, τρώγοντας ελιές και τερατσιές, και χαλούμι βέβαια.

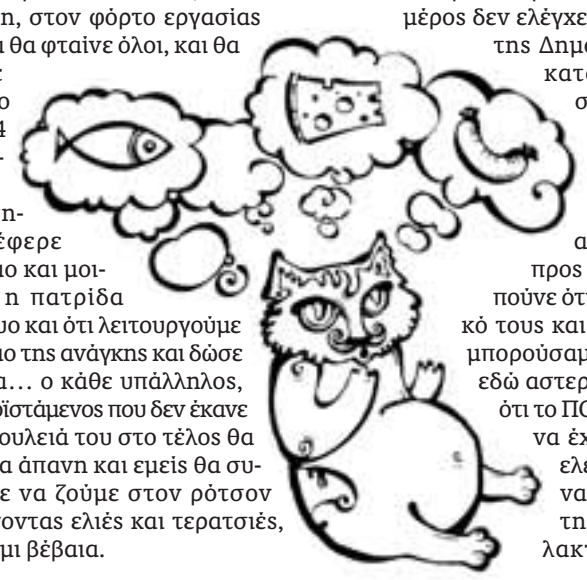

Η απώλεια του εμπορικού σήματος ήλθε γιατί δεν καταφέραμε να το κάνουμε ΠΟΠ, δηλαδή Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης. Δεν βρήκαμε τον τρόπο να ξεπεράσουμε τα εμπόδια που θέτει το Κυπριακό ως μείζον πρόβλημα και να το αναγνωρίσουμε ως Κυπριακό Προϊόν, εδώ ολόκληρη Κύπρο βάλαμε ως όλον στην Ε.Ε. με αστερίσκο ότι το βόρειό της μέρος δεν ελέγχεται από τις αρχές της Δημοκρατίας και δεν καταφέραμε να πείσουμε τους εταίρους μας ότι το χαλούμι είναι κυπριακό. Τι φοβηθήκαμε, μη και το αξιοποιήσουν οι Τ/κ προς όφελός τους; Και πούνε ότι το helim είναι δικό τους και όχι δικό μας; Θα μπορούσαμε να βάλουμε και εδώ αστερίσκο, και να λέμε ότι το ΠΟΠ αυτό θα πρέπει να έχει παραχθεί στις ελεύθερες περιοχές, να υπάρχει έλεγχος της ποσότητας γάλακτος που περνάει από την Πράσινη Γραμμή, καθώς και των ποσοτήτων χαλουμιού.

Δεν είναι απώλεια απλώς ενός εμπορικού σήματος, δεν φοβόμαστε μήπως οι Τ/κ οικειοποιηθούν το χαλούμι και το εμπορεύονται, λες και σήμερα δεν εξάγεται στην Τουρκία, και αν θέλει η Τουρκία δεν το στέλνει παρακάτω.

Εδώ σε θέλω Κυπριακή Δημοκρατία, να υπερασπίσεις ένα από τα πιο γνωστά σου προϊόντα, να βρεις τους νομικούς εκείνους περιορισμούς που δεν θα επιτρέπουν πολιτική σπέκουλα στο χαλούμι σου από κανέναν. Δεν το έκανες, και νομίζω ότι ξέρω το γιατί; Διότι είσαι μπερδεμένη στα δίχτυα της διαφθοράς και της εύκολης λύσης, «από εν φορτώνει που έσσω σου, τάνα του να φορτώσει». Αυτή την κυπριακότητα δεν τη σέβεσαι Κυπριακή Πολιτεία και τη σερβίρεις με δυόσμο όπου και όπως σε βολεύει. Καλοζώισες και δεν σε νοιάζει τίποτα άλλο και ξανά έρχεται ο Παστελλάς να γίνεται τραγικά επίκαιρος «φουκούδες μετά μπαταρίας σ' αναπεπταμένο πεδίο μάχης, μασέλες οκτακύλινδρες σε ρυθμό πιστονιών αερόψυκτων μηχανών, ρεψίματα και πορδές η πολιτεία αγκομαχώντας καταβροχθίζει την ευτυχία της».

Ανοίξα ένα παράθυρο να μπει φρέσκος αέρας

Η Ξένια Καλογεροπούλου, με αφορμή την παρουσία της στην Κύπρο (12-13/12), μιλάει στην «Κ» για το παιδικό θέατρο και τα παραμύθια

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η σπουδαία Ξένια Καλογεροπούλου μίλησε στην «Κ» με αφορμή το ερχομό της στη Λευκωσία, καλεσμένη του ΘΟΚ, την Τετάρτη 12 Δεκεμβρίου, αλλά και την παρουσίαση του βιβλίου της «Γράμμα στον Κωστή» στο Σολώνειο Κέντρο Βιβλίου την Πέμπτη 13 Δεκεμβρίου. Αυτή την περίοδο στη σκηνή 018 του ΘΟΚ ανεβαίνει ένα διασκευασμένο από την Ξένια Καλογεροπούλου και τον Θωμά Μοσχόπουλο ρωσικό παραμύθι με τίτλο «Ο τυχερός στρατιώτης» σε σκηνοθεσία Γεωργίας Μαυραγάνη. Η κ. Καλογεροπούλου ιδρύτρια του Θεάτρου Πόρτα, πρώτου παιδικού θεάτρου στην Ελλάδα, λέει ότι η αρχή έγινε το 1972 επειδή ήθελε κάτι καινούργιο, κάτι ενδιαφέρον «ανοίξαμε ένα παράθυρο να μπει φρέσκος αέρας» σημειώνει. Λέει, επίσης, ότι έχει βρει αυτό που χρειάζεται το παιδικό θέατρο, αλλά και γενικότερα κάθε έργο τέχνης και αυτό είναι τα επίπεδα, και όταν το καλλιτεχνικό αποτέλεσμα αποκτά σταδιακά βάθος.

–Θα ήθελα να ξεκινήσουμε από το θέατρο Πόρτα. Πώς προέκυψε;

–Ήλθε το 1972, στη δικτατορία, όταν είχα μεγάλη ανάγκη να κάνω κάτι φρέσκο, κάτι άλλο. Κι εγώ δεν ήξερα τι ακριβώς. Παιδικό θέατρο δεν είχα ξαναδεί και σκέφτηκα ότι θα είναι κάτι όμορφο και χρήσιμο. Μαζευτήκαμε μια εξαιρετική παρέα από πολύ καλούς ηθοποιούς, ήταν ο Χρυσομάλλης, ο Φασουλής, ο Αρζόγλου, η Υβόννη Μαλτέζου, η Λήδα Πρωτοψάλτη, ένας εξαιρετικός θίασος. Κάναμε την πρώτη μας δουλειά

> *«Για τα βασικά πράγματα πρέπει να μιλάς στα παιδιά, για τη ζωή, τη γέννηση, τον θάνατο, και αυτά δεν είναι καθόλου ταμπού», λέει η Ξένια Καλογεροπούλου.*

και έκτοτε άρχισα να καταλαβαίνω ότι αυτό που γίνεται είναι ενδιαφέρον και σημαντικό και έτσι συνέχισα. Θέλησα να ανοίξω ένα παράθυρο να μπει φρέσκος αέρας. Σήμερα το Θέατρο Πόρτα είναι το σπίτι μου, που άλλος το νοικοκυρεύει, όμως, αλλά φυσικά παίζω σε παραστάσεις τους, ανεβαίνουν έργα μου.

–Πώς προέκυψε η αφήγηση και η συγγραφή;

Κάποια στιγμή, όταν άρχισε να λειτουργεί το εργαστήρι μας το θεατρικό μού ζητήθηκε να αφηγηθώ παραμύθια και μου άρεσε αυτή η διαδικασία. Το είχα κάνει βέβαια στο ραδιόφωνο, αλλά εκεί δεν έκανα αφήγηση, έκανα ανάγνωση... ξέρεις, δεν είναι το ίδιο. Αργότερα, στο Θέατρο Πόρτα ο Θωμάς Μοσχόπουλος είχε την ιδέα να αφηγούμαι παραμύθια τα Σάββατα, τότε συνεργάστηκα με την Άννα την Παπαφίγκου που μαζί με τον Γιάννη Γκανά έχουν τις εκδόσεις Μάρτης που βγάζουν μόνο παιδικά βιβλία, και μου ζήτησε αυτά τα παραμύθια να τα κάνουμε βιβλίο. Παράλληλα, συνεργαζόμουν

Η Ξένια Καλογεροπούλου από το 1972 υπηρετεί πιστά και έντιμα το παιδικό θέατρο στην Ελλάδα, με τη συγγραφή παιδικών βιβλίων και το ανέβασμα παραστάσεων στο Θέατρο Πόρτα, στην Αθήνα.

και με τις εκδόσεις Πατάκη, και εκεί μου είπαν να διασκευάσω ένα θεατρικό που είχαμε ανεβάσει, «Το αγόρι με τη βαλίτσα», το οποίο και έκανα μυθιστόρημα. Έτσι ξαφνικά βρέθηκα να βγάζω παιδικά βιβλία σε δύο εκδοτικούς οίκους. Μάλιστα, μόλις την προηγούμενη εβδομάδα κυκλοφόρησε το νέο μου βιβλίο «Αγγελίνα». Το ένα έφερε το άλλο, και όλα αυτά είναι πολύ κοντά στο επάγγελμά μου.

–Τι έχετε να μου για το παιδικό θέατρο σήμερα; Από το 1972 έως σήμερα τι έχει αλλάξει;

–Όταν ξεκίνησα εγώ το παιδικό θέατρο στην Ελλάδα δεν υπήρχε κάτι παρόμοιο. Αργότερα άρχισε να υπάρχει και μάλιστα να παραϋπάρχει. Σήμερα έχουμε πάρα πολλές παραστάσεις για παιδιά, ίσως και σε υπερβολικό αριθμό και έχει πάρει έναν δρόμο που προσωπικά δεν μου αρέσει.

–Δηλαδή;

–Τώρα υπάρχει μία τάση να γίνονται, όπως τα λέω εγώ, παρδαλά θεάματα, πολύ θεαματικά και χωρίς να έχουν ουσία, περιεχόμενο, μια ψυχούλα και αυτό είναι κάτι που με στεναχωρεί.

–Μήπως επειδή το παιδικό θέατρο θεωρείται εύκολο;

–Εγώ δεν το θεωρώ εύκολο, κάθε άλλο. Όμως, υπάρχουν και αυτοί που το θεωρούν εύκολο και βγάζουν και χρήματα από αυτό.

–Ακολουθείτε κάποια «συνταγή, αν μου επιτρέπεται η λέξη, για το πώς εσείς κάνετε παιδικό θέατρο;

–Κατ' αρχάς χρειάζεται ό,τι είναι απαραίτητο και σε ένα μη παιδικό θέατρο, δηλαδή καλούς ηθοποιούς και ικανό σκηνοθέτη, ένα καλό κείμενο, αλλά πέρα από αυτά, ναι, έχω καταλήξει στη δική μου συνταγή παιδικού θεάτρου, που είναι η ύπαρξη επιπέδων. Δηλαδή ένα πρώτο επίπεδο, εύκολα αντιληπτό από τα παιδιά, ώστε να μη βαριούνται και μετά να έχει εκείνα τα επίπεδα για τα οποία το παιδί θα κάνει μια προσπάθεια να παρακολουθήσει, αλλά να έχει και πολλά μυστικά, να έχει πολλά πράγματα που τα αισθάνεται το παιδί. Βέβαια όταν το διατύπωσα αυτό πριν από πολλά χρόνια, μετά σκέφτηκα ότι αυτό ισχύει για κάθε έργο τέχνης, να ξεκινάει από κάπου και να έχει βάθος, σκεφτείτε τα μεγάλα έργα κλασικά έργα, έχουν ένα πολύ απλό πρώτο επίπεδο και από πίσω ένα τεράστιο βάθος. Αυτές είναι οι ιδιότητες που πρέπει να έχει ένα έργο. Ξέρεις, αυτό ισχύει και για τους ανθρώπους, για να τους συμπαθήσεις πρέπει να τους καταλάβεις, αλλά αν τον καταλάβεις εντελώς δεν θα τον ερωτευτείς...

–Υπάρχουν ζητήματα τα οποία δεν μπορείτε να διαχειριστείτε κειμενικά και θεατρικά;

–Κατ' αρχάς υπάρχουν θέματα που δεν ενδιαφέρουν τα παιδιά. Για τα βασικά πράγματα πρέπει να μιλάς, για τη ζωή, τη γέννηση, τον θάνατο, και αυτά δεν είναι καθόλου ταμπού, σε πολλά έργα που ανεβάσαμε είχαμε τον θάνατο ως θέμα, όπως και στον «Τυχερό στρατιώτη», και αυτό ήταν κάτι που απασχολούσε και τα παιδιά και τους γονείς και έγινε σωστά, και στην παράσταση της Αθήνας και σε αυτήν του ΘΟΚ.

–Πιο έντονα ζητήματα, όπως η σεξουαλική κακοποίηση;

–Υπάρχουν πολλά πράγματα που μπορείς να θίξεις χωρίς να τα αγγίξεις. Ας πούμε ότι υπάρχουν κακοί άνθρωποι που πρέπει να αποφεύγουν τα παιδιά. Μάλιστα, στο «Αγόρι με τη βαλίτσα» υπάρχει μία σκηνή που το υπονοεί, δεν το λέει ακριβώς, αλλά το θίγει. Υπάρχουν τόσοι πολλοί τρόποι σήμερα να σοκαριστεί ένα παιδί, που δεν χρειάζεται να το κάνουμε κι εμείς.

ΘΟΚ, Σκηνή 018, «Ο τυχερός στρατιώτης», Κυριακή 10:30 π.μ. έως 23 Δεκεμβρίου. Παρουσία της συγγραφέως στον ΘΟΚ Τετάρτη 12/12, ώρα 5:00 μ.μ.
Παρουσίαση του βιβλίου της «Γράμμα στον Κωστή», Σολώνειο Κέντρο Βιβλίου, Πέμπτη 13/12, ώρα 7:30 μ.μ.

Τέταρτος αι. μ.Χ., αρχαία Ελεύθερνα: ελεφαντοστέινο πλακίδιο. Δεξιά, τμήμα ελεφαντοστέινης πλάκας.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ / ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΝΑΣ

Ταξιδεύοντας έως 9.000 χρόνια πίσω

Η «Κ» βρέθηκε στο στήσιμο της έκθεσης του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης για τις πόλεις Απτερα, Ελεύθερνα και Κνωσό

Της **ΜΑΡΩΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ**

Οι ονειρεμένες πόλεις εμπεριέχουν πάντοτε τη νεότητα, «πριν οι επιθυμίες γίνουν αναμνήσεις», γράφει ο Ιταλο Καλβίνο στις «Αόρατες πόλεις» του. Πριν οι κάτοικοί τους χαθούν, πριν τα δημιουργήματά τους καταστραφούν, πριν λησμονηθεί ακόμη και η θέση τους στον χάρτη. «Ο,τι θυμάμαι υπάρχει και ό,τι ξεχνώ πεθαίνει», σημειώνει ο διευθυντής του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης, καθηγητής Νίκος Σταμπολίδης στο εισαγωγικό του σημείωμα για την έκθεση «Κρήτη: Αναδυόμενες πόλεις Απτερα - Ελεύθερνα - Κνωσός» που πρόκειται να εγκαινιαστεί σε λίγες ημέρες. Περπατάμε δίπλα του φωτογραφίζοντας, ακούγοντας και σημειώνοντας όσα διηγείται γι' αυτή τη νέα προσπάθεια του μουσείου να «συνομιλήσει» με το παρελθόν. Αν εξαιρέσουμε τους ειδικούς –αρχαιολόγους, συντηρητές και τεχνικούς– που εργάζονται για το στήσιμο, είμαστε οι πρώτοι επισκέπτες της έκθεσης. Και αυτό έχει μια ξεχωριστή σημασία για εμάς, μια διαφορετική συγκίνηση. Αλλωστε, όπως ποιητικά αναφέρει ο Νίκος Σταμπολίδης, είμαστε οι πρώτοι από τους νέους «κατοίκους» αυτών των τριών λησμονημένων πόλεων, οι πρώτοι από εκείνους που θα περπατήσουν ανάμεσα στις προθήκες με τα εκθέματα και θα ξαναζωντανέψουν με το βλέμμα τους την Ιστορία. Είναι σαν να βαδίζουμε ένα πρωινό ανάμεσα στα ερείπια, και ακόμη περισσότερο –χάρη στον τρόπο που έχει στηθεί η έκθεση– είναι σαν να στεκόμαστε δίπλα στο σκάμμα της ανασκαφής τη στιγμή που ένα πολύτιμο εύρημα έρχεται στην επιφάνεια. Ενα ακέραιο κομμάτι ανάμνησης.

> *Οπως ποιητικά αναφέρει ο Νίκος Σταμπολίδης, είμαστε οι πρώτοι από τους νέους «κατοίκους» αυτών των τριών λησμονημένων πόλεων.*

Περίπου 500 αρχαιότητες κάθε είδους από τις τρεις πρωτεύουσες της ομηρικής «Εκατόμπολης» Κρήτης παρουσιάζονται στις 6 αίθουσες του εκθεσιακού χώρου: παλιά ευρήματα που για πρώτη φορά βγαίνουν από τις αποθήκες των μουσείων και άλλα νεότατα, που πρόσφατα αποκαλύφθηκαν. Κάποια από αυτά έχουν επάνω τους ακόμη λίγο από το χώμα που τα σκέπαζε μέσα στη γη, ως επιπλέον στοιχείο της ταυτότητάς τους. Τα αντικείμενα μπαίνουν στις προθήκες σε επίπεδα –στρωματογραφημένα σύμφωνα με την ορολογία των ειδικών–, με τη σειρά που βρίσκονται στην ανασκαφή: πιο χαμηλά τοποθετούνται τα παλαιότερα και ανεβαίνοντας παρουσιάζονται τα πιο πρόσφατα. Κι άλλες φορές, σε μια βιτρίνα παρεισφρέει το τυχαίο. Ετσι τα «φύλλα» του χρόνου ανακατεύονται με τον ίδιο τρόπο που συμβαίνει στην ανασκαφή, όταν κάποιες αρχαιότητες αναδύονται διάσπαρτα.

Κάποια από τα ευρήματα μόλις έχουν βγει από το θησαυροφυλάκιο του μουσείου και «περιμένουν» την τοποθέτησή τους στην προθήκη.

Προθήκη στην αίθουσα της Απτέρας με ευρήματα που ανακαλύφθηκαν σε τάφους της ρωμαϊκής περιόδου.

ΝΙΚΟΣ ΚΟΚΚΑΛΙΑΣ

Οι συντηρητές του μουσείου κάνουν την ανάρτηση και τη στήριξη των αρχαιοτήτων με υποδείξεις των αρχαιολόγων.

Ο τρόπος και ο σκοπός

Η αρχική ιδέα της δημιουργίας, καθώς και ο τρόπος που υλοποιείται η έκθεση για την Απτερα, την Ελεύθερνα και την Κνωσό, είναι σαφέστατοι, τεκμηριωμένοι με ενάργεια και επιστημονική γνώση. Σκοπός της είναι η αναβίωση τριών σπουδαίων αρχαίων πόλεων που η εγκατάλειψη τις βύθισε στη λήθη. Σε αντίθεση με τα Χανιά, ή την Αθήνα, σε αυτές δεν έχουμε το παλίμψηστο που δημιουργεί η συνεχής κατοίκηση. Οι πόλεις παρήκμασαν, καταστράφηκαν ή εγκαταλείφθηκαν, και τίποτε δεν απέμεινε από εκείνες, εκτός ίσως από το όνομά τους συχνά παραφθαρμένο. Αυτός είναι και ο λόγος που οι αρχαιότητες ξεκινούν σε κάθε πόλη με μια πινακίδα γραμμένη σε Γραμμική Β –όπου υπάρχει– με το όνομά της, ως αναπόσπαστο στοιχείο της ταυτότητάς της. Επίσης, στην εισαγωγική αίθουσα τοποθετούνται οι χάρτες και τα αναγεννησιακά βιβλία ανοιγμένα στις σελίδες της χαρτογραφημένης απόδοσης των τριών πόλεων.

ΝΙΚΟΣ ΚΟΚΚΑΛΙΑΣ

Για τις τρεις αρχαίες πόλεις της Κρήτης που ξαναζωντανεύουν, μας μιλά ο διευθυντής του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης, καθηγητής Ν. Σταμπολίδης.

Ακολουθώντας τη μουσειολογική - μουσειογραφική μελέτη που έχει εκπονηθεί από τους αρχαιολόγους, τα αντικείμενα τοποθετούνται στις προθήκες.

Τον αρχικό λόγο, λοιπόν, σε αυτό το νοερό ταξίδι στον χρόνο έχουν οι χαρτογράφοι και οι περιηγητές, οι ιστοριοδίφες και οι φυσιοδίφες, οι πρώτοι από τους «νοσταλγούς» σύμφωνα με τον καθηγητή Σταμπολίδη. Αμέσως μετά παίρνουν τη σκυτάλη οι αρχαιολόγοι, οι εργάτες, οι τεχνίτες, οι φοιτητές, όλοι εκείνοι που εργάζονται στις ανασκαφές, «τα "χέρια" της αγάπης των ανθρώπων» που με το ενδιαφέρον τους συμβάλλουν στην ανασύσταση του παρελθόντος. Οι αρχαιότητες από κάθε πόλη, τοποθετημένες σε ανασκαφικά σύνολα ή μεμονωμένα, φανερώνουν τον δημόσιο ή ιδιωτικό χαρακτήρα, τις θρησκευτικές αντιλήψεις τα ιερά και τα νεκροταφεία τους. Τέλος, ανάμεσα σε όλα αυτά, ένα ή περισσότερα κομμάτια δημιουργούν μια μικρή ενότητα που «ακουμπά» σε ένα πρόσωπο μετατρέποντας τον ξένο και μακρινό, σε δικό μας άνθρωπο. Η προσωπική του ιστορία, τόσο παλιά και ταυτόχρονα κοντινή, γεφυρώνει τον χρόνο, όπως το χρυσό ταφικό στολίδι, που αναπαριστά ως μικρό ελάφι τον νεαρό πολεμιστή από την Ελεύθερνα, θυμίζοντας έναν στίχο του Γιάννη Ρίτσου, «Ησουν καλός κι ήσουν γλυκός, κι είχες τις χάρες όλες /... το πόδι ελαφροπάτητο σαν σαν τρυφερούλι ελάφι».

Πέρα, όμως, από την επιστημονική της αξία, πέρα από την αισθητική και εκπαιδευτική της σημασία, η συγκεκριμένη έκθεση αποτελεί ένα φόρο τιμής στην αρχαιολογία και στους αρχαιολόγους.

Φόρος τιμής

«Σε όλους τους αρχαιολόγους», διευκρινίζει ο Νίκος Σταμπολίδης, «από τον 19ο αιώνα μέχρι σήμερα, αλλά και στους μελλοντικούς. Σε εκείνους, όμως, που καταλαβαίνουν. Που κοιτούν και βλέπουν πίσω από τα πράγματα την ψυχή των ανθρώπων που τα δημιούργησαν, την ιστορία των ιδεών. Σε εκείνους που σκέφτονται το παρελθόν ως μεγάλο δάσκαλο του παρόντος και του μέλλοντος, και έχουν την ευαισθησία να ξεφυλλίζουν με ευγένεια τα επάλληλα στρώματα του χρόνου».

Αλλωστε, η έκθεση μπόρεσε να υλοποιηθεί, και μάλιστα σε χρόνο-άθλο για το μέγεθος και το περιεχόμενό της χάρη στην υποστήριξη πολλών αρχαιολόγων που εμπιστεύθηκαν στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης σπάνιο και πολύτιμο υλικό. Τρεις Εφορείες Αρχαιοτήτων (Χανίων, Ρεθύμνου, Ηρακλείου) εμπλέκονται οργανωτικά στην έκθεση, δύο αρχαιολογικά μουσεία (Αρχαίας Ελεύθερνας και Ηρακλείου), ένα πανεπιστήμιο (Κρήτης – Κέντρο Μελέτης ΜαΕ), καθώς και Ιδρύματα που δάνεισαν έργα τους (το Ιδρυμα Σύλβιας Ιωάννου, το Μουσείο Μπενάκη και η Γεννάδειος Βιβλιοθήκη).

> *Παρουσιάζονται αρχαιότητες κάθε είδους από τις τρεις πρωτεύουσες της ομηρικής «Εκατόμπολης» της Κρήτης.*

Τη σύνεση και το μεράκι τους μπορεί να απολαύσει ο επισκέπτης, την κοινή τους προσπάθεια. Μία ακόμη πράξη αγάπης σε μία έκθεση που εκκινώντας από τη Νεολιθική Εποχή, 9.000 χρόνια μακρύτερα από το παρόν, διασχίζει την αχλύ του μύθου και της Ιστορίας για να μιλήσει τελικά τον τρόπο που οι σύγχρονοι άνθρωποι «διαβάζουμε» τη ζωή κάτω από τη σκόνη του χρόνου.

Η έκθεση «Κρήτη. Αναδυόμενες πόλεις: Απτερα, Ελεύθερνα, Κνωσός» εγκαινιάζεται στις 12/12 στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης. Διαρκεί ώς 30/4/19

Τα όρια μεταξύ τέχνης και πραγματικότητας

Από το θέατρο ΑντίΛογος ανεβαίνει για λίγες παραστάσεις το έργο «Κραυγή» του Τενεσί Ουίλιαμς σε σκηνοθεσία Εβίτας Ιωάννου

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η νεαρή σκηνοθέτρια Εβίτα Ιωάννου ανέλαβε ένα δύσκολο εγχείρημα, να ανεβάσει ένα έργο σχεδόν άγνωστο στο κυπριακό κοινό, την «Κραυγή» του Τενεσί Ουίλιαμς. Τους ρόλους ενσαρκώνουν η Νιόβη Χαραλάμπους και ο Θανάσης Ιωάννου. Ο ίδιος ο συγγραφέας του έργου είχε χαρακτηρίσει την «Κραυγή» ως το καλύτερό του έργο μετά το «Λεωφορείο ο Πόθος», με το έργο να είναι βασισμένο στη σύμβαση του «θεάτρου μέσα στο θέατρο». Η Εβίτα μού λέει πως μετά από πολλές δυσκολίες και πολλαπλές αναγνώσεις έγιναν διάφορες προσαρμογές, για να μεταφερθεί οργανικά το έργο και να δοθεί με τον κατάλληλο τρόπο στο κοινό. Σημείωσε δε ότι ένα τόσο δύσκολο έργο η «Κραυγή» μαρτυράει με έναν πολύ μοναδικό τρόπο την ψυχή και τα μυστικά του Τενεσί Ουίλιαμς.

–Παρουσιάζεις ένα ομολογουμένως δύσκολο έργο και για πρώτη φορά στην Κύπρο. γιατί αυτή η επιλογή;

–Η επιλογή ήταν της Νιόβης Χαραλάμπους – εμένα μου έγινε η πρόταση για σκηνοθεσία από το Θέατρο Αντίλογος. Καταλαβαίνω, όμως, την επιλογή της Νιόβης. Αν και είναι ένα πάρα πολύ δύσκολο έργο, η «Κραυγή» μαρτυράει με έναν πολύ μοναδικό τρόπο την ψυχή και τα μυστικά του Τενεσί Ουίλιαμς. Γι' αυτό άλλωστε και ο ίδιος τη θεωρεί ως το δεύτερο αριστούργημά του, μετά το «Λεωφορείο ο Πόθος».

–Θέατρο στο θέατρο, σκηνοθετικά πώς το προσεγγίζεις; Γενικά ποιες ήταν οι σκηνοθετικές προκλήσεις;

–Προσεγγίζοντας το κείμενο είχαμε αρκετές δυσκολίες. Αυτό το ελάχιστα παιγμένο έργο, το οποίο ο Ουίλιαμς έγραφε και ξαναέγραφε για σχεδόν δέκα χρόνια, και για τούτο ήταν δύσκολο να αποκωδικοποιηθεί. Γι' αυτό και αποφάσισα με τα παιδιά να κάνω ενα μικρό πείραγμα. Η ιδέα ήταν να δώσουμε στο κοινό την αίσθηση ότι είναι στο παρασκήνιο, μέσω της προσθήκης ενός αόρατου ακροατηρίου. Αυτό πιστεύω πως θα βοηθήσει να οροθετηθεί σαφέστερα, τόσο η πλοκή, όσο και η συνθήκη του «θεάτρου μέσα στο θέατρο». Παράλληλα, ελπίζω πως αυτό μας το «πείραγμα» θα επιτρέψει στο «πραγματικό» κοινό να σχετιστεί καλύτερα με τους χαρακτήρες. Μετά από πολλές δυσκολίες και πολλαπλές αναγνώσεις έγιναν κι άλλες προσαρμογές, για να μεταφερθεί οργανικά το έργο. Πιστεύω πως το τελικό αποτέλεσμα πέτυχε μία ιδιαίτερη αυθεντικότητα. Δεν θέλω να αποκαλύψω περισσότερα, θα το δείτε επί σκηνής.

–Ο συγγραφέας στο έργο μιλάει πολύ για την τέχνη, και για τα όριά της, έχει άραγε η τέχνη όρια, εσύ τα έχεις βρει;

–Το ζητούμενο του συγγραφέα είναι να δοκιμάσει τα όρια της πραγματικότητας και του θεάτρου, για να δείξει πως η ζωή των ανθρώπων είναι εν τέλει η κινητήρια δύναμη της καλλιτεχνικής έμπνευσης. Το «ψέμα» του θεάτρου δεν απέχει και τόσο από την «αλήθεια» της ζωής, ειδικά για τον Ουίλιαμς. Το έργο αυτό κουβαλάει τόσο το πένθος του συγγραφέα του, όσο και την πίστη του στην υπερβατική δύναμη της τέχνης. Ο Τενεσί Ουίλιαμς αφήνει σε ανοιχτή θέα τις στιγμές εκείνες όπου το προσωπικό τραύμα του καλλιτέχνη μετουσιώνεται σε Τέχνη, και όπου το αίσθημα της παγίδευσης στην πραγματική ζωή μετατρέπεται σε μαγεία. Τα δικά μου όρια δεν τα έχω βρει ακόμα, αλλά πιστεύω πως στην τέχνη γενικά είναι καλό να μην υπάρχουν!

Τα δικά μου όρια δεν τα έχω βρει ακόμα, αλλά πιστεύω πως στην τέχνη γενικά είναι καλό να μην υπάρχουν, λέει η Εβίτα Ιωάννου, που σκηνοθετεί το έργο «Κραυγή» του Τενεσί Ουίλιαμς.

> *Το «ψέμα» του θεάτρου δεν απέχει και τόσο από την «αλήθεια» της ζωής, ειδικά για τον Ουίλιαμς. Το έργο αυτό κουβαλάει τόσο το πένθος του συγγραφέα του, όσο και την πίστη του στην υπερβατική δύναμη της τέχνης.*

–Τι ήταν αυτό που ζήτησες από τους δύο ηθοποιούς ως βασική θέση στην παράσταση;

–Νιώθω πολύ τυχερή που είχα την ευκαιρία να δουλέψω με δύο τόσο ταλαντούχους ηθοποιούς, τη Νιόβη και τον Θανάση. Επειδή το έργο ήταν τόσο δύσκολο, έπρεπε να εντάξουμε δικά μας στοιχεία και να δημιουργήσουμε τη δική μας ιστορία για να μπορέσουμε να αποκωδικοποιήσουμε το νόημά του, και να το μεταφέρουμε στο κοινό. Αυτό το έργο αφορά δύο ηθοποιούς και την ερήμωση της τέχνης τους, και για αυτό τον λόγο έδωσα και στους δύο πολλή ελευθερία για να ταυτιστούν και να φέρουν τα δικά τους στοιχεία. Πιστεύω ότι αυτή η ελευθερία, σε συνδυασμό με τη σκηνοθετική μου γραμμή, έδωσε ένα πολύ αυθεντικό αποτέλεσμα.

–Ως νέα σκηνοθέτρια τι σε πνίγει εσένα, σε τι θα ήθελες να βγάλεις κραυγή;

–Θα ήθελα να ήταν πιο δίκαιο το σύστημα εδώ στην Κύπρο, και να υπήρχαν περισσότερες ευκαιρίες για νέους δημιουργούς.

«Κραυγή», του Τενεσί Ουίλιαμς, Τετάρτη 12, 19 και Πέμπτη 13, 20 Δεκεμβρίου, 8:30 μ.μ. Flea Theatre - Γιάννη Κορομία 2, Καϊμακλί. Για κρατήσεις 99251331.

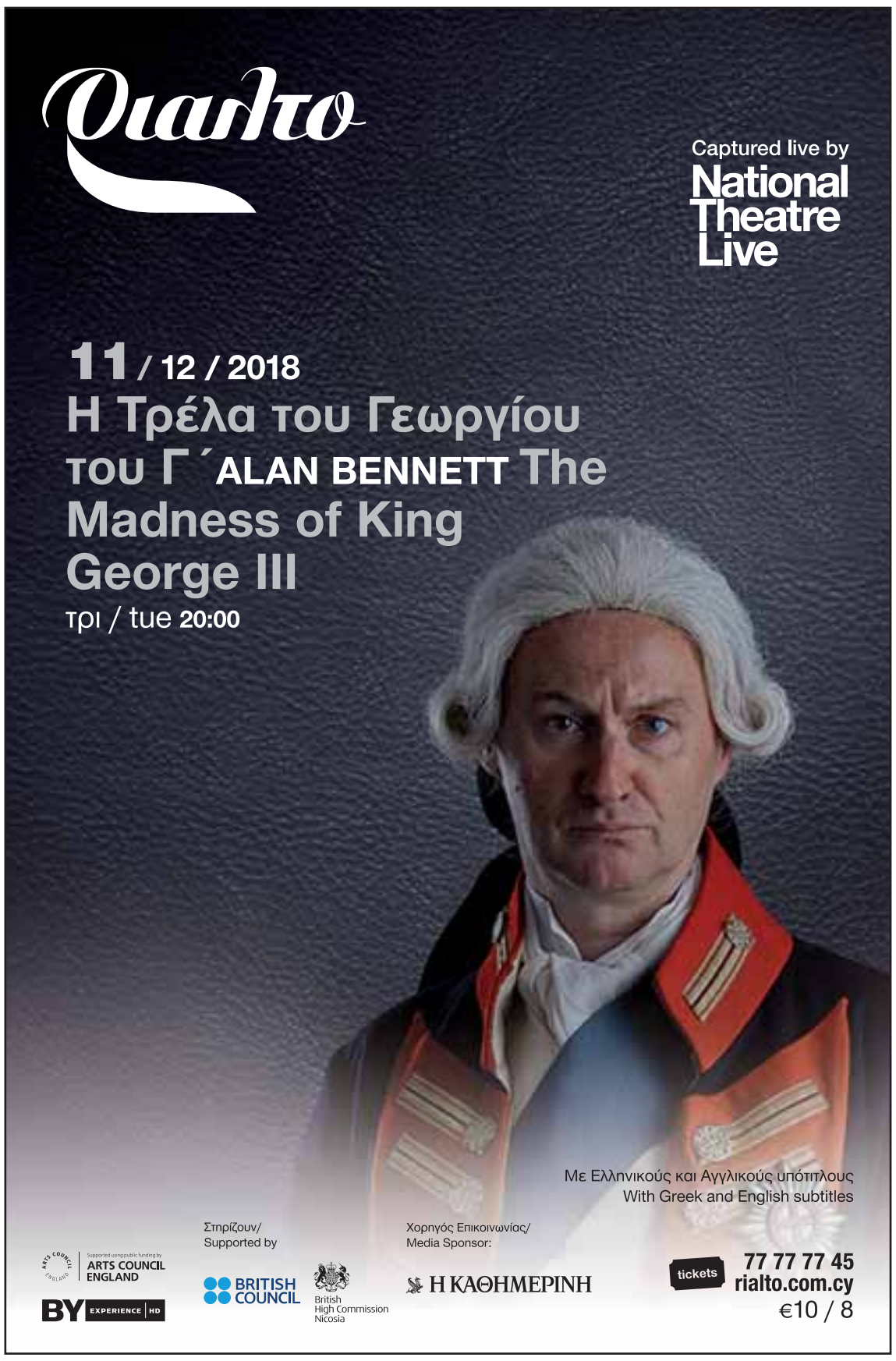

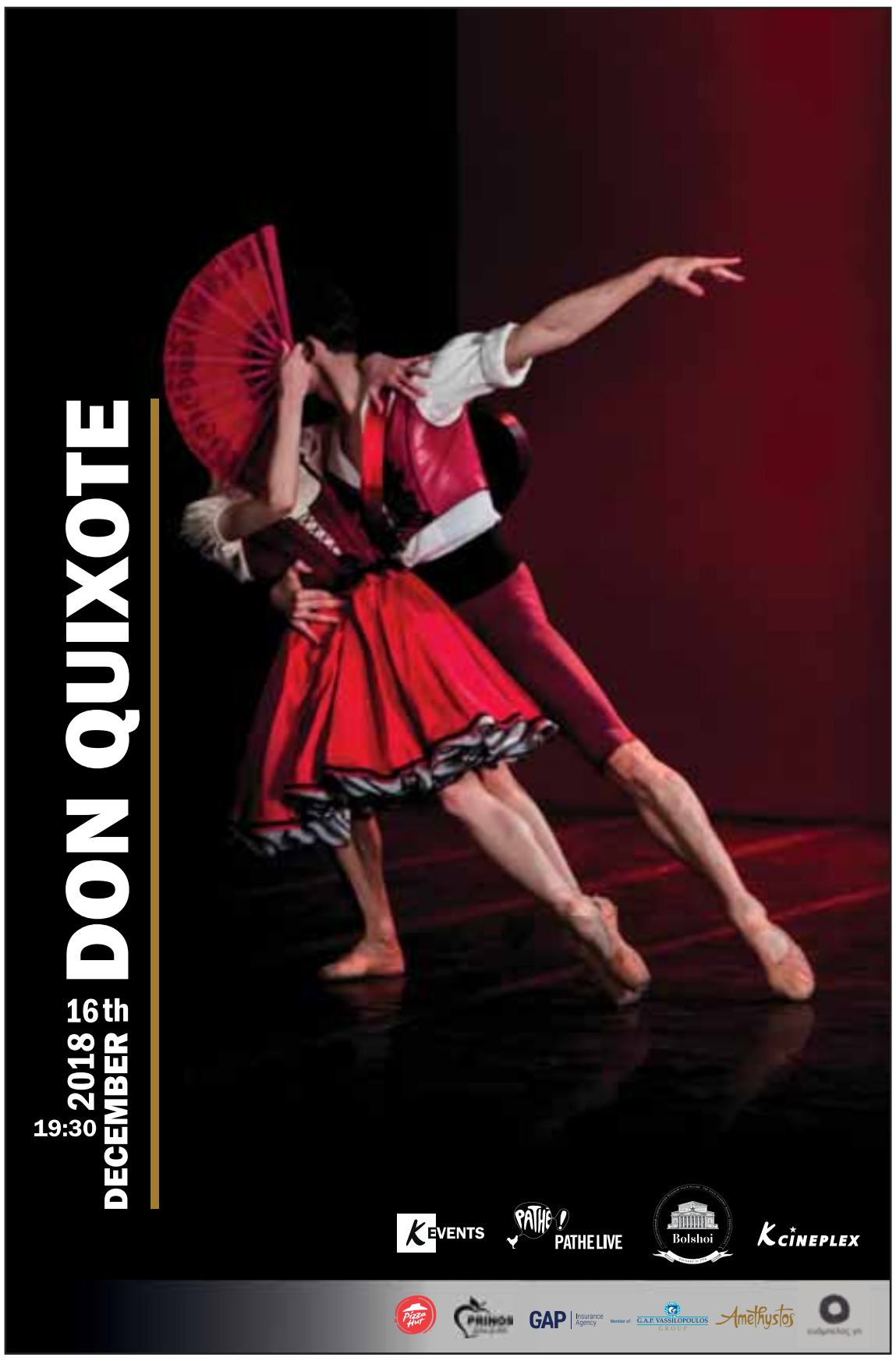

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του **ΔΙΟΝΥΣΗ Π. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ**

Οι Φάροι του Διαστήματος

Εχουν περάσει ακριβώς 51 χρόνια από εκείνη τη φθινοπωρινή μέρα της 28ης Νοεμβρίου 1967, όταν η Τζόσελιν Μπελ είχε μείνει άφωνη από τη σταθερότητα των ραδιοπαλμών που είχαν καταγραφεί από το ραδιοτηλεσκόπιο το οποίο είχε αρχίσει να κατασκευάζει με τον καθηγητή Αντονι Χιούις. Ο καθηγητής είχε την εποπτεία της έρευνας που έκανε η νεαρή Ιρλανδή ερευνήτρια για την απόκτηση του διδακτορικού της, ενώ οι ραδιοακτινοβολίες προέρχονταν από ένα σημείο του ουρανού στο μέσον σχεδόν της απόστασης ανάμεσα στα άστρα Βέγας και Αλτάιρ. Τέτοιου είδους σήματα δεν είχαν παρατηρηθεί ποτέ πριν, ούτε κάποιος άλλος ερευνητής ήταν σε θέση να δώσει μια λογική εξήγηση στο φαινόμενο αυτό. Λόγω της έλλειψης συγκεκριμένων στοιχείων οι ερευνητές, μισοαστεία-μισοσοβαρά, έδωσαν στα σήματα αυτά την προσωρινή ονομασία LGM από τα αρχικά των αγγλικών λέξεων «Μικρά Πράσινα Ανθρωπάκια»!

Τα σήματα αυτά αποδείχθηκε ότι προέρχονταν από ορισμένα παράξενα αντικείμενα που έχουν διάμετρο 10-30 περίπου χιλιομέτρων αλλά μάζα έως και 3 φορές μεγαλύτερη από αυτήν που έχει ο Ηλιος μας. Αργότερα ανακαλύφθηκαν παρόμοια σήματα και σε άλλα σημεία τ' ουρανού, ονομάστηκαν παλλόμενες ραδιοπηγές, αλλά έγιναν γνωστά με τη διεθνή συγκεκομμένη ονομασία τους ως πάλσαρ, επειδή τα άστρα αυτά εκτοξεύουν πίδακες ραδιοκυμάτων από τους μαγνητικούς τους πόλους. Αλλά δεν είναι όλα τα πάλσαρ τοποθετημένα «σωστά» σε σχέση με τη Γη, ώστε η περιστροφή των μαγνητικών τους πόλων να στέλνει σ' εμάς παρατηρήσιμες ραδιοεκπομπές. Ετσι, από το 1.000.000 περίπου πάλσαρ που υπολογίζεται ότι υπάρχουν στον γαλαξία μας έχουν ανακαλυφθεί μέχρι τώρα μόνο 2.300 τέτοια άστρα, τα οποία σε κάθε περιστροφή τους εκπέμπουν τις ακτινοβολίες τους από τους μαγνητικούς τους πόλους, σαν απόκοσμοι φάροι του Διαστήματος.

Ενα απ' αυτά, που ανακαλύφθηκε στις 12 Νοεμβρίου 1982, περιστρέφεται γύρω από τον άξονά του 642 φορές το δευτερόλεπτο! Ηταν το πρώτο ταχύτατα περιστρεφόμενο πάλσαρ, ενώ έκτοτε έχουν ανακαλυφθεί 200 περίπου σαν κι αυτό (millisecond pulsars). Το ταχύτερο πάλσαρ που έχει εντοπιστεί μέχρι τώρα ανακαλύφθηκε το 2005 και περιστρέφεται 716 φορές το δευτερόλεπτο (42.960 στροφές το λεπτό). Υπολογίζεται μάλιστα (θεωρητικά τουλάχιστον) ότι η ανώτατη ταχύτητα περιστροφής ενός πάλσαρ δεν μπορεί να υπερβεί τις 1.500 στροφές το δευτερόλεπτο, αν και στην ουσία δεν θα μπορούσε να υπερβεί τις 1.000 στροφές λόγω της χαμένης ενέργειάς του από την εκπομπή βαρυτικών κυμάτων.

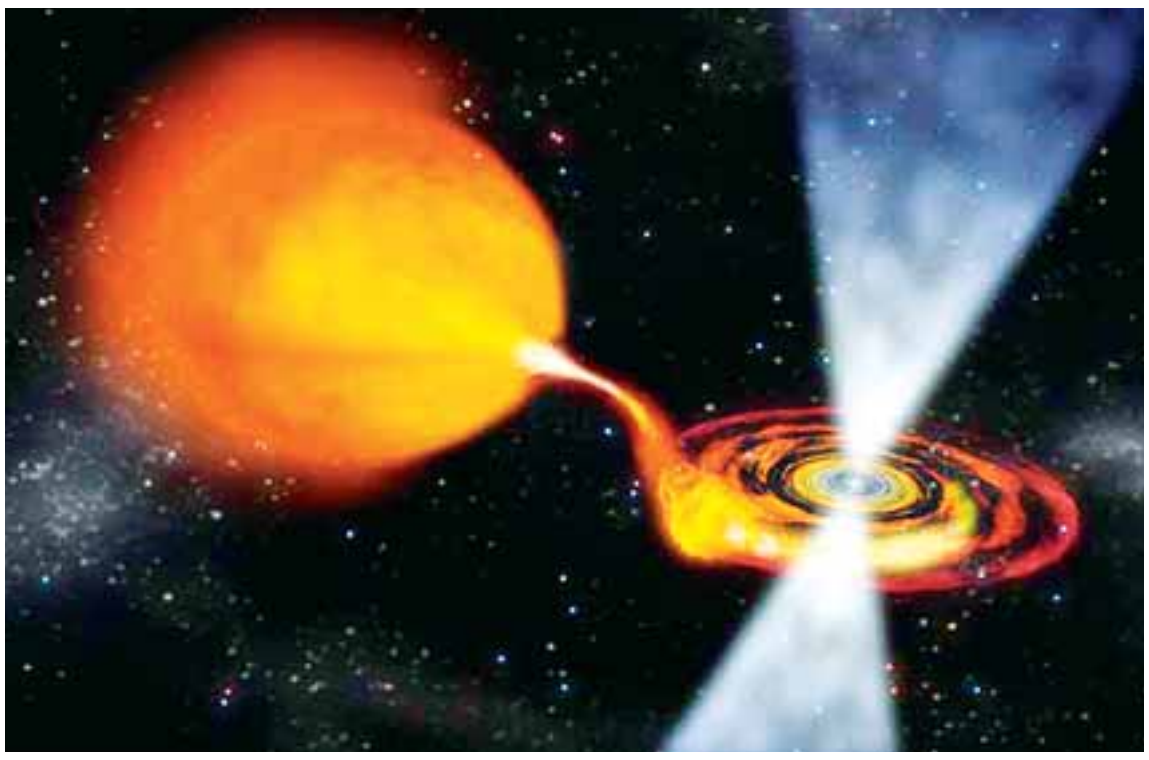

Τα πάλσαρ είναι άστρα τα οποία εκτοξεύουν πίδακες ραδιοκυμάτων από τους μαγνητικούς τους πόλους. Αποτελούν τα λείψανα γιγάντιων άστρων έπειτα από εκρήξεις σουπερνόβα.

> *Αν η Γη μας είχε συμπιεστεί στην πυκνότητα ενός τέτοιου άστρου, θα χωρούσε άνετα στο κλειστό Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας στο Φάληρο.*

Αυτού του είδους τα άστρα αποτελούν τα λείψανα γιγάντιων άστρων έπειτα από εκρήξεις σουπερνόβα. Μια τέτοια έκρηξη συμπιέζει τον πυρήνα του άστρου σε τέτοιο βαθμό, ώστε τα υλικά από τα οποία αποτελείται να έχει την πυκνότητα ενός ατομικού πυρήνα. Η συμπίεση είναι τόσο μεγάλη ώστε τα αρνητικά φορτισμένα ηλεκτρόνια των χημικών στοιχείων του άστρου συγχωνεύονται με τα θετικά φορτισμένα πρωτόνια του πυρήνα, με αποτέλεσμα τη δημιουργία νετρονίων και νετρίνων. Κι ενώ τα νετρίνα δραπετεύουν αμέσως από το άστρο, μεταφέροντας μάλιστα αρκετή από την ενέργειά του, τα νεοσχηματισμένα νετρόνια παραμένουν εκεί και ενώνονται με τα ήδη υπάρχοντα των ατομικών πυρήνων. Ολα αυτά τα νετρόνια, όμως, είναι τόσο συμπιεσμένα, ώστε να ακουμπούν σχεδόν το ένα στο άλλο. Αποτέλεσμα αυτής της συμπίεσης είναι η δημιουργία μιας σφαίρας μερικών χιλιομέτρων που έχει την πιο λεία, στερεή επιφάνεια στο σύμπαν. Βρισκόμαστε, δηλαδή, αντιμέτωποι μ' ένα άστρο νετρονίων.

Αν η Γη μας είχε συμπιεστεί στην πυκνότητα ενός τέτοιου άστρου, θα χωρούσε άνετα στο κλειστό Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας στο Φάληρο. Για να πλησιάσουμε κάπως τη φανταστική πυκνότητα ενός τέτοιου άστρου, ολόκληρος ο σημερινός πληθυσμός του πλανήτη μας, δηλαδή 7,5 δισεκατομμύρια άνθρωποι, θα έπρεπε να συμπιεστεί στο μέγεθος μιας σταγόνας νερού. Υλικά από ένα τέτοιο άστρο με μέγεθος όσο το κεφάλι μιας καρφίτσας θα ζύγιζαν ένα εκατομμύριο τόνους, όσο δέκα αεροπλανοφόρα, ενώ ένα μωρό 5 κιλών στην επιφάνεια ενός τέτοιου άστρου θα ζύγιζε 50 εκατομμύρια τόνους!

Η καταπληκτική αυτή ανακάλυψη της Τζόσελιν Μπελ έγινε αφορμή να απονεμηθεί το Βραβείο Νομπέλ Φυσικής του 1974 στον επιβλέποντα καθηγητή της Αντονι Χιούις, και όχι σ' αυτήν! Την εποχή εκείνη, μάλιστα, η επιτροπή των βραβείων Νομπέλ είχε επικριθεί διότι δεν είχε περιλάβει στη βράβευση και τη νεαρή ερευνήτρια που πρώτη παρατήρησε τα αντικείμενα αυτά, αν και έκτοτε η προσφορά της Τζόσελιν Μπελ στην επιστήμη αναγνωρίστηκε επανειλημμένως με δύο δεκάδες βραβεία και τελευταίο το «Breakthrough Prize in Fundamental Physics» τον περασμένο Σεπτέμβριο. Το βραβείο αυτό συνοδεύεται με ένα ποσό τριών εκατομμυρίων δολαρίων το οποίο η Μπελ θα διαθέσει για υποτροφίες επιστημονικών σπουδών σε γυναίκες και μέλη εθνικών μειονοτήτων.

Ο κ. Διονύσης Π. Σιμόπουλος είναι επίτιμος διευθυντής του Ευγενιδείου Πλανηταρίου.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της **ΛΙΝΑΣ ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ**

Πάντα ο πόλεμος

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΤΣΟΥΛΑΡΗΣ
Στο στήθος μέσα χάλκινη καρδιά
εκδ. Μεταίχμιο, **σελ.** 270

Να αποδεχθούμε ότι στη ζωή τα πιο αδιανόητα, τα πιο τραγικά πράγματα συμβαίνουν και μας φράζουν το μυαλό. «Στέκονται εκεί, μπροστά μας, πίσω μας, σε ό,τι ήδη αποκαλούμε παρελθόν, και μας κοιτάζουν βουβά και λυπημένα. Ακλόνητα κι αμετάκλητα». Αυτός είναι ο αγώνας, της αποδοχής, που δίνει σελίδα τη σελίδα ο πρωταγωνιστής του μυθιστορήματος. Φιλόλογος σε γυμνάσιο, αποκτά εμμονή με έναν χαρισματικό μαθητή του, ο οποίος παραδόξως δεν συνέχισε στο λύκειο. Η εξαφάνιση του δεκαπεντάχρονου κυριεύει τις ημέρες του φιλολόγου, ήδη ναρκοθετημένες με πράγματα που είχαν συμβεί. Αναζητώντας το παιδί σε μια φλεγόμενη από οργή Αθήνα, ο φιλόλογος καταλήγει στο σπίτι του, όπου αποτολμά να ξεκλειδώσει το στοιχειωμένο δωμάτιο που αντηχούσε από αναφιλητά.

Ο Κώστας Κατσουλάρης αντιπαραβάλλει την εμπόλεμη ατμόσφαιρα της πόλης στην πολεμική φαντασμαγορία της Ιλιάδας. Στην επική ανδρεία ημίθεων ηρώων αντιτάσσει τα επίγεια ανδραγαθήματα σύγχρονων βροτών. Η σύνθεση της Ιλιάδας, η απόδοσή της στη νεοελληνική γλώσσα, οι παραδηλώσεις της και τα υπερχρονικά της μηνύματα, τροφοδοτούσαν τον δίαυλο επικοινωνίας ανάμεσα στον δάσκαλο και τον μαθητή. Οταν ο τελευταίος εξαφανίστηκε, έμειναν μόνο οι πανάρχαιες λέξεις να θυμίζουν τη ζέση της μαθητείας που είχαν αναρριπίσει. Ο δάσκαλος νιώθει τους στίχους του έπους να στραγγίζουν από νόημα. Ακόμα και αν είχε «στο στήθος μέσα χάλκινη καρδιά», δεν θα μπορούσε να ιστορήσει την προσωπική του μαρτυρία για τον πόλεμο που τον αφάνιζε, να φτιάξει «μια συνεκτική αφήγηση του πόνου του». Το μόνο που είχε να πει ήταν «ιστορίες για κάποιες παλιές ιστορίες», «λόγια πάνω σε λόγια». Ηλπιζε να διαφύγει από τις συνέπειες των λέξεων, καθώς ήξερε πως οι λέξεις «μπορεί να σε κάνουν κομμάτια».

Συνεπαρμένος από τον διασημότερο πόλεμο της λογοτεχνίας, ο ήρωας περιπλανιέται σε μια Αθήνα πάλλουσα από μίσος, δονούμενη από συνοικιακές συγκρούσεις. Ολοι μοιάζουν παραδομένοι σε έναν ψευτοπόλεμο, έχοντας βρει τον εχθρό που όφειλαν να κατατροπώσουν. Ο θυμός οδηγεί στον εχθρό. Μετά ξέρεις τι πρέπει να κάνεις. «Ανοίγεις κεφάλια, μισείς τον κόσμο». Φασίστες, αντιφασίστες, αστυνομικοί και αντιεξουσιαστές, νεοναζί και ανήλικοι αριστεροί, σχολικοί εκφοβισμοί, επιτείχια πολεμοχαρή συνθήματα, στρεβλές ιδεολογίες και μικροπολιτικά συμφέροντα, παγιδεύουν την πόλη σε έναν κλοιό βίας και άναρχης επιθετικότητας. «Αίμα, τιμή, σκοτωμοί». Τις νύχτες ο φιλολογικός ιδεαλισμός του πρωταγωνιστή εκχυδαΐζεται στους δρόμους των Πετραλώνων, του Κολωνού, της Νίκαιας και του Κερατσινίου. Κάπου ανάμεσα στις εμπόλεμες παρατάξεις λυσσομανούσε και ο μαθητής του, μόνο που δεν ήξερε πού ακριβώς να τον ψάξει, δεξιά, αριστερά, ή στα άκρα. Το χαρισματικό παιδί μεταβλήθηκε σε «λατρευτικό σύμβολο μιας καινούργιας θρησκείας χωρίς θεό, χωρίς σωτηρία, χωρίς γαλήνη». Ηταν το σφάγιο της θυσίας και μαζί ο αποδιοπομπαίος θύτης. «Μια μορφή τιμωρίας, επίσης».

Το βιβλίο του Κατσουλάρη ανοίγεται πρισματικά, σαν καλειδοσκόπιο του καθημερινού παροξυσμού. Κινούμενο σε δύο διασταυρούμενες τροχιές, τη δημόσια και την ιδιωτική, αποτυπώνει την προϊστορία μιας προσωπικής αποτυχίας, η οποία εκβάλλει στη συλλογική αποτυχία. Η διττή αυτή αποτυχία υπαινίσσεται ένα προπατορικό αμάρτημα, συγκεκριμένα ένα γονεϊκό λάθος. Ο Κατσουλάρης διαστέλλει αριστοτεχνικά το πατρικό λάθος που βαραίνει τον ήρωα, παρουσιάζοντάς το σαν κοινωνικό νόσημα. Τα τέκνα της πόλης θηλάζουν έναν δηλητηριασμένο μαστό. Παρόλο που το κάστρο τους έχει αλωθεί, συνεχίζουν να πολεμούν. Ούτε η μητρική αγάπη ούτε η πατρική αυθεντία θα παρηγορήσουν την ήττα τους. Οι εφέστιοι θεοί έχουν προ πολλού λιποτακτήσει. Ο μαθητής που αναζητεί ο φιλόλογος είναι ένα ορφανό της πόλης και ο ίδιος ένας αποτυχημένος πατέρας.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΧΡΗΣΤΟ ΣΙΟΡΙΚΗ

Ο Χρήστος Σιορίκης μεγάλωσε στο Αγρίνιο και ζει στην Αθήνα. Είναι δάσκαλος ισπανικών. Η ποιητική του συλλογή «Η πρώτη φορά» κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Αντίποδες.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
Το Lighthouse του Τόνι Πάρκερ (μαρτυρίες και αφηγήσεις Αγγλων φαροφυλάκων) και το «Γράμμα στον πατέρα» του Κάφκα. Δεν τα διαβάζω κάθε μέρα, αλλά χρειάζομαι την παρουσία τους.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Περισσότερο θα ήθελα να νιώσω όπως κάποιοι ήρωες ή ηρωίδες να νιώσω, για παράδειγμα, την εφηβική ένταση και το δυνατό γέλιο της Νάντια από το διήγημα του Τσέχοφ «Μετά το θέατρο».

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους ποιητές ή συγγραφείς καλείτε, ζώντες και τεθνεώτες;
Δεν είμαι καλός στις πολυμελείς συνθέσεις. Θα προσκαλούσα ξεχωριστά, τον Εμπειρίκο σε ένα παραθαλάσσιο ταβερνάκι, τον Λόρκα σ' ένα εστιατόριο στη Μαδρίτη, τη Βακαλό για πικνίκ στην Εύβοια.

Το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;
Δεν είναι ακριβώς στοιχείο, είναι μια ιστορία αυτή του Πολωνοεβραίου παιδαγωγού –και όχι μόνο– Γιάνους Κόρτσακ, που συνόδευσε τα παιδιά του ορφανοτροφείου του μέχρι τα στρατόπεδα θανάτου και πέθανε μαζί τους. Από το βιβλίο «Το δικαίωμα του παιδιού στο σεβασμό».

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;
Αυτές τις μέρες ξεκίνησα τον «Δον Κιχώτη».

Και το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
Τα λατρεμένα «Ταξίδια» του Ζαχαρία Παπαντωνίου.

Υπάρχει στην «Πρώτη φορά»
μια ιδέα ή εμμονή που να διατρέχει τη συλλογή;
Υπάρχει – την είδα αφού ολοκληρώθηκε η σύνθεση του βιβλίου. Πρόκειται για ένα αίσθημα-πίστη ότι ακόμα κι αν τα πράγματα δεν γίνουν όπως τα θέλουμε, ακόμα κι αν κάτι πολύτιμο χάνεται, δεν χάνεται η ομορφιά και η ένταση της ζωής, μα ούτε και ένα άλλο, διαφορετικό «κάτι».

Μας άρεσε πολύ το ποίημα «Για να τρέξει το ρετσίνι» (σελ. 12) αλλά και οι «Αυλακιές» (σελ. 25). Εσείς ποιο ποίημα θα ξεχωρίζατε αν μπορούσατε να ξεχωρίσετε μόνον ένα; Το πολύ δύο;
Με δυσκολία, αλλά θα ξεχώριζα το τελευταίο της συλλογής ξεκινά με τον στίχο «Τρέχω γιατί τρέχει κι αυτός» – ο λόγος: το αίσθημα και η έκπληξη κατά τις δύο στιγμές της σύνθεσής του.

Εχετε Facebook, Twitter κ.τ.λ.; Υπάρχει καθόλου ποίηση εκεί μέσα;
Χρησιμοποιώ το Facebook. Παρά το χάος του διαδικτυακού κόσμου, νιώθω ευγνώμων για τα ποιήματα, παλιά ή ολοκαίνουργια, που έχω μάθει είτε από προσωπικά προφίλ, είτε από μπλογκ και σελίδες.

Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτή την εβδομάδα **Ανθρωπιστικές Επιστήμες**

1. **«21 Lessons for the 21st Century»** του Yuval Noah Harari (Jonathan Cape)
2. **«National Populism - The Revolt Against Liberal Democracy»** του Roger Eatwell (Penguin Books)
3. **«The Lies that Bind - Rethinking Identity»** του Kwame Anthony Appiah (Profile Books)
4. **«Seapower States - Maritime Culture, Continental Empires, and the Conflict that Made the Modern World»** του Lambert Andrew (Yale University Press)
5. **«Capitalism without Capital - The Rise of Intangible Economy»** του Jonathan Haskel (Princeton University Press)

Αυτή την εβδομάδα **Θετικές Επιστήμες**

1. **«Brief Answers to Big Questions»** του Stephen Hawking (John Murray)
2. **«Quantum Space - Loop Quantum Gravity and the Search for the Structure of Space, Time, and the Universe»** του Jim Baggott (Oxford University Press)
3. **«Special Relativity and Classical Field Theory»** του Leonard Susskind (Penguin Books)
4. **«Blueprint - How DNA makes us who we are»** του Robert Plomin (Allen Lane)
5. **«How to Walk on Water and Climb up Walls - Animal Movement and the Robots of the Future»** του David Hu (Harvard University Press)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το ξενόγλωσσο επιστημονικό βιβλιοπωλείο Bookpath (Σόλωνος 69, Αθήνα)

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

EPA/FERNANDO ALVARADO

ΠΑΜΠΛΟΝΑ

Στα ίχνη του Χέμινγουεϊ

Η πόλη της Παμπλόνα στη βορειοανατολική Ισπανία, η ιστορική πρωτεύουσα της Ναβάρα, προσκαλεί το κοινό για τρίτη χρονιά στην ανακάλυψη του Χέμινγουεϊ μέσα από τουριστικά προγράμματα του δήμου. Η έκθεση «Στα ίχνη του Χέμινγουεϊ» είναι μία μόνο από τις δυνατότητες που έχει ο επισκέπτης για να προσεγγίσει την ιδιαίτερη έλξη που είχε ο Αμερικανός συγγραφέας γι' αυτήν την ισπανική πόλη, ήδη από τη δεκαετία του '20, καταγεγραμμένη και στο μυθιστόρημά του «Ο ήλιος ανατέλλει ξανά».

ATHOS BUREZ

ΜΑΔΡΙΤΗ

Για έναν Πισαρό

Η φωτογραφία χρονολογείται από το 2005 όταν ο πίνακας του Καμίγ Πισαρό «Η οδός Σεντ Ονορέ, απομεσήμερο, αντανάκλαση της βροχής» (1897) είχε εκτεθεί στη Μαδρίτη, στο Thyssen-Bornemisza. Είναι ακόμη σε εξέλιξη, για 16η χρονιά, η δικαστική διαμάχη για την πατρότητα αυτού του έργου που είχε κλαπεί από τους ναζί στη Γερμανία. Ανήκε στη Λίλι Κασίρερ και στον σύζυγό της που εγκατέλειψαν τη Γερμανία πριν από το Ολοκαύτωμα και άφησαν το έργο σε αντάλλαγμα με τη ζωή τους.

MCA CHICAGO

ΒΕΡΟΛΙΝΟ

Ιστορία Χριστουγέννων

Μια ιδιαίτερη έκθεση παρουσιάζεται αυτήν την περίοδο στο Γερμανικό Ιστορικό Μουσείο (Deutsches Historisches Museum) του Βερολίνου. Είναι αφιερωμένη στην ιστορία του στολισμού του χριστουγεννιάτικου δένδρου από τον 19ο αιώνα έως σήμερα. Παιχνίδια, στολίδια και κοσμήματα που παρήχθησαν για την αγορά των Χριστουγέννων τα τελευταία 200 χρόνια αποκαλύπτουν την ιδιαίτερη σχέση της Γερμανίας με τη χριστουγεννιάτικη ατμόσφαιρα και τις υπαίθριες αγορές στολιδιών.

ALBERTINA

ΛΙΒΕΡΠΟΥΛ

Φερνάν Λεζέ στην Τέιτ

Η ίδια η ιδέα της νεωτερικής μητρόπολης διαχέεται μέσα από το πολυμορφικό έργο του Γάλλου ζωγράφου και κινηματογραφιστή Φερνάν Λεζέ (1881-1955). Μια έκθεση παρουσιάζεται στην Τέιτ του Λίβερπουλ φέρνοντας κοντά πάνω από σαράντα έργα. Τα ζωγραφικά έργα του Λεζέ, τα επιτοίχια, οι ταινίες και τα υφάσματα, διαπνέονται από την ορμή της νεωτερικότητας όπως τη βίωναν οι πόλεις του μοντερνισμού στην «εποχή των μηχανών» που έφερε στην εικονογραφία των πόλεων και τη διαφήμιση.

REUTERS/CHRISTIAN HARTMANN

ΠΑΡΙΣΙ

Μονέ και Κλεμανσό

Την ιστορία μιας φιλίας ανάμεσα στον ζωγράφο Κλοντ Μονέ (1840-1926) και τον πολιτικό Ζορζ Κλεμανσό (1841-1929) αφηγείται η έκθεση που παρουσιάζεται στο Μουσείο Orangerie στο Παρίσι ως συμπαραγωγή με το Μουσείο Ορσέ. Η φιλία τους φωτίζεται και μέσα από τις εντάσεις του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, όταν οι δύο άντρες σε πολύ ώριμη ηλικία βίωναν την αλλαγή του παγκόσμιου σκηνικού. Για τη «νίκη», ο Μονέ δώρισε στο κράτος δύο διακοσμητικά πανό που εκτίθενται στο Μουσείο Orangerie.

REUTERS/CHRISTIAN HARTMANN

Η «επιστροφή» του Ροκ Χάτσον

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Μια νέα βιογραφία για τον Ροκ Χάτσον (1925-1985) συνιστά γεγονός αν συνοδεύεται από έναν άλλον αέρα. Και το νέο βιβλίο, που μόλις κυκλοφόρησε στα αγγλικά, θεωρείται η πιο ακριβοδίκαιη βιογραφία του πλέον αρχετυπικού σταρ της χρυσής εποχής του Χόλιγουντ, γι' αυτό και έχει ήδη αποφασιστεί να μεταφερθεί στον κινηματογράφο. Δύσκολο να σκεφτεί κανείς την επιλογή του κατάλληλου ηθοποιού που θα ενσαρκώσει τον Ροκ Χάτσον στην οθόνη, τριάντα τρία χρόνια μετά τον θάνατό του από AIDS, σε μια εποχή που η ασθένεια φόβιζε πολύ γιατί λίγα πράγματα ήταν γνωστά, εκείνα τα πρώτα χρόνια, για την αντιμετώπισή της. Ηταν η εποχή των πολλών θυμάτων και ο Ροκ Χάτσον ήταν το πιο διάσημο. Ο θάνατός του, λίγο πριν συμπληρώσει τα 60 του χρόνια, ήταν σοκ. Η βιογραφία έχει συγγραφέα τον Μαρκ Γκρίφιν, που έχει γράψει και τη βιογραφία του Βίνσεντ Μινέλι. Το βιβλίο έχει τίτλο «All That Heaven Allows», αριθμεί σχεδόν 500 σελίδες και κυκλοφόρησε από τον εκδοτικό οργανισμό Harper. Ο Ροκ Χάτσον μεσουράνησε στις δεκαετίες του '50 και του '60 ως ο απόλυτος σταρ. Λατρεύτηκε σε όλον τον κόσμο την εποχή της πλήρους παντοδυναμίας του Χόλιγουντ, είτε έπαιζε σε μελοδράματα όπως το «Υπέροχο μυστικό» (από το δημοφιλές τότε μυθιστόρημα του Λόιντ Ντάγκλας) είτε σε απολύτως αμερικανικά σκηνικά όπως στον «Γίγαντα» μαζί με την Ελίζαμπεθ Τέιλορ και τον Τζέιμς Ντιν (από μυθιστόρημα της Εντνα Φέρμπερ), είτε σε κλασικές κωμωδίες όπως στο «Pillow Talk» με την Ντόρις Ντέι (που στα ελληνικά είχε μεταφερθεί ως «Τα απόκρυφα της κρεβατοκάμαρας»). Στις επόμενες δεκαετίες, '70 και '80, ο Ροκ Χάτσον πέρασε κυρίως στην τηλεόραση όπου έχει επιτυχημένη πορεία ώς τον θάνατό του. Η περίπτωσή του έχει όλα τα στοιχεία του τραγικού και ρομαντικού ήρωα. Γεννήθηκε φτωχός, στο Ιλινόι. Ο αλκοολικός πατριός του τον κακοποιούσε, η μητέρα του ήταν εξουσιαστική. Το Χόλιγουντ ήταν η απόδραση. Εκεί, τα στούντιο τον μεταμόρφωσαν και έκαναν εκείνον τον ντροπαλό επαρχιώτη νεαρό τον πιο λαμπερό αστέρα της οθόνης. Η ομοφυλοφιλία του ήταν το μυστικό που έπρεπε να κρατήσει όχι μόνο από το κοινό αλλά και από εκβιαστές σε μια εποχή με συντηρητικά ήθη. Η βιογραφία του φωτίζει, λένε, το πιο σύνθετο και πιο παρεξηγημένο είδωλο του Χόλιγουντ της χρυσής εποχής.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ / *Γράφει ο* **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Οταν η επιθυμία χτυπάει κόκκινο

Η νέα ελληνική έκδοση του κλασικού «Δράκουλα» του Μπραμ Στόκερ (από τις εκδόσεις Μεταίχμιο, σε μετάφραση του Βασίλη Κιμούλη) ωθεί τον Κύριο Γκρι να προσεγγίσει ξανά την αρχετυπική ιστορία βρικολάκων, έχοντας ως οδηγό τον μετρ του είδους Στίβεν Κινγκ. Στο βιβλίο του «Dance Macabre» (Μακάβριος χορός), ο συγγραφέας της «Λάμψης» και του «Κριστίν», μεταξύ πολλών άλλων δηλαδή, αφήνει για λίγο τη μυθοπλασία και ανατέμνει την ουσία της ιστορίας τρόμου, με πλήθος αναφορών στη λογοτεχνία, στο σινεμά, στην τηλεόραση και στο ραδιόφωνο.

Από το μικροσκόπιό του δεν απουσιάζει ο «Δράκουλας», στον οποίο αφιερώνει μερικές ενδιαφέρουσες σελίδες. Ομως ο Κύριος Γκρι προσπερνά τις σκέψεις του Κινγκ πάνω στην υπόσταση του Κακού στο βιβλίο και στέκεται στις παρατηρήσεις του τελευταίου ως προς τον υφέρποντα ερωτισμό του Στόκερ. Κάτω από τη βικτοριανή ηθικολογία πάντοτε βρίσκονταν ρωγμές για να δοθεί ένα σχήμα στην επιθυμία. Ο Κόμης Δράκουλας δεν διψά γενικώς και αορίστως για αίμα – διψά για αίμα νεαρών γυναικών. Σχεδόν περιφρονεί τον Τζόναθαν Χάρκερ, προσφέροντάς τον στα «πλάσματα της νύχτας», τις νεαρές απέθαντες υπάρξεις με τους κυνόδοντες που τον συντροφεύουν στον πύργο του. Οπως σωστά παρατηρεί ο Κινγκ, όταν σε μια σκηνή ο Κόμης διακόπτει την τελευταία στιγμή το μοιραίο θηλυκό δάγκωμα στον καταγοητευμένο Χάρκερ, ο τελευταίος απογοητεύεται οικτρά όπως όταν «σε κόβουν πάνω στο καλύτερο»: πάνω στη στιγμή της διείσδυσης...

> *Αν ο Πούσκιν θεωρούνταν ο ποιητής των γυναικείων ποδιών, ο Κόμης Δράκουλας αποθέωσε τον γυναικείο λαιμό.*

Ο «Κόμης Δράκουλας» σε διασκευή για μπαλέτο, όπως παρουσιάστηκε στο West Yorkshire Playhouse, από την ομάδα Northern Ballet και σε χορογραφία του Ντέιβιντ Νίξον το 2014.

Η υπόγεια αλλά διάχυτη σεξουαλικότητα στον «Δράκουλα», παρούσα και στις κατοπινές κινηματογραφικές διασκευές, από εκείνες του Μπέλα Λουγκόσι και του Κριστοφερ Λι έως την πιο λοξή «Συνέντευξη με έναν βρυκόλακα» (ταινία που μάλλον δύσκολα θα γυριζόταν σήμερα εξαιτίας της πολιτικής ορθότητας και σίγουρα θα προκαλούσε αντιδράσεις) και την εμπνευσμένη (και πιο συναισθηματική, υπαρξιακή) μεταφορά του μύθου από τον Φράνσις Φορντ Κόπολα, με τον Γκάρι Ολντμαν στον ρόλο, παραμένει αμείωτη και γεμάτη παλμό. Ακόμα και στην εκδοχή του αποκρουστικού Νοσφεράτου, ο αισθησιασμός είναι παρών και ο γυναικείος λαιμός προκρίνεται έναντι του ανδρικού.

Παραδοσιακά, ο Κόμης Δράκουλας υπνωτίζει τα υποψήφια θύματά του. Λογικό: την εποχή που γράφεται το βιβλίο του Στόκερ, είναι πια διάσημος στην Αγγλία ο μεσμερισμός, δηλαδή η τέχνη του υπνωτισμού που εισήγαγε στις αρχές του 19ου αιώνα ο Γερμανός Φρανκ Μέσμερ. Και ο Μέσμερ προτιμούσε να πειραματίζεται πάνω σε νεαρά κορίτσια, τα οποία λάτρευαν τα αγγίγματά του ενόσω τα υπνώτιζε. Για τον Κινγκ είναι σαφές πως ορισμένες από τις κοπέλες έφθαναν ακόμα και σε οργασμό.

Αν ο Πούσκιν θεωρούνταν ο απόλυτος ποιητής των γυναικείων ποδιών, ο μυθικός Κόμης Δράκουλας αποθέωσε τον γυναικείο λαιμό. Στα καθ' ημάς και δίχως ίχνος σκότους τρανσυλβανικού, το έθεσε εξόχως ποιητικά ο Νίκος Καρούζος: «Απ' τον λαιμό της γυναίκας ξεκίνησε η προσευχή μου».

Στο φως η κληρονομιά του Φίλιπ Ροθ

Η «Κ» βρέθηκε στη Βιβλιοθήκη του Νιούαρκ που θα υποδεχθεί 7.000 τίτλους που βρέθηκαν στο σπίτι του συγγραφέα

Του **ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ**

Το «Transit» και το «Outline» της Ρέιτσελ Κασκ. Το θεατρικό «The Old Glory» του Ρόμπερτ Λόουελ, το αυτοβιογραφικό βιβλίο του Τζέιμς Ατλας, βιογράφου του Σολ Μπέλοου, «The Shadow in the Garden: A biographer's tale», τα διηγήματα «The Party and other stories» του Τσέχοφ αλλά και η συλλογή άρθρων «The Writer's Reader» των Ρόμπεν Κοέν και Τζέι Παρίνι από συγγραφείς που έγραψαν για την τέχνη της γραφής, βρίσκονταν πάνω στο κομοδίνο της κρεβατοκάμαρας στο Κονέκτικατ. Δεν θα μπορούσε να λείπει δικό του κείμενο με τον συμβατικό, θα λέγαμε, τίτλο «Writing American Fiction». Υπογραφή, Φίλιπ Ροθ.

Οταν ο Τζέφρι Τρέτσιακ άνοιξε την πόρτα στο σπίτι του Φίλιπ Ροθ τον φετινό Αύγουστο στο Κονέκτικατ, περίπου τρεις μήνες μετά τον θάνατο του σπουδαίου συγγραφέα, αυτό που αντίκρισε ήταν περισσότερο βιβλιοθήκη παρά σπίτι. Τα βιβλία είχαν επιβληθεί στη λιτή διακόσμηση του σπιτιού και ενώ ήταν «παντού» στους χώρους, ωστόσο ήταν άριστα οργανωμένα, όπως μας περιγράφει ο διευθυντής της Δημόσιας Βιβλιοθήκης

Φωτογραφίες και άλλα εκθέματα από τη ζωή και το έργο του Φίλιπ Ροθ αποτελούν μόνιμα εκθέματα στη Βιβλιοθήκη του Νιούαρκ.

> *«Ο Ροθ ζούσε σπαρτιατικά, το σπίτι ήταν απλό, η διακόσμηση ελάχιστη, είχε μια κορνίζα με τον χάρτη του Νιούαρκ, τα βραβεία του».*

του Νιούαρκ, της μικρής πόλης του Νιου Τζέρσεϊ όπου γεννήθηκε και μεγάλωσε ο Φίλιπ Ροθ. Ανάμεσα στις στοίβες ο κ. Τρέτσιακ και οι συνεργάτες του βρήκαν και μυθιστορήματα που ο Ροθ είχε δωρίσει στους γονείς του με προσωπικές αφιερώσεις και μετά τον θάνατό τους γύρισαν στον αποστολέα τους. Τώρα, με τον θάνατο του Φίλιπ Ροθ και έπειτα από επιθυμία του, η προσωπική του συλλογή, περίπου 7.000 τίτλοι βιβλίων, θα καταλήξουν στη βιβλιοθήκη του Νιούαρκ, το δεύτερο σπίτι του μεγάλου συγγραφέα που ήταν «παρών» στη ζωή και στα βιβλία του.

Η ταξινόμηση

«Τα βιβλία σε κάθε δωμάτιο ήταν ταξινομημένα αλφαβητικά. Το γράμμα "Α" ξεκινούσε σε ένα δωμάτιο και πήγαινε π.χ. μέχρι το "Ε" και μετά η ταξινόμηση συνεχιζόταν στα άλλα δωμάτια», λέει ο κ. Τρέτσιακ, «αλλά είχε όμως ξεχωρίσει και βιβλία ανάλογα με τη θεματική τους, όπως για το μπέιζμπολ ή τον ιουδαϊσμό, για θέματα που ερευνούσε καθώς έγραφε». Είναι από τα δύσκολα, ίσως και άχαρα, καθήκοντα των βιβλιοθηκονόμων, η αναγκαστική «εισβολή» σε αυτό που ήταν κάποτε η καθημερινότητα ενός ζωντανού ανθρώπου. Μια πρώτη καταγραφή των βιβλίων στο σπίτι του Κονέκτικατ και στο διαμέρισμα του Ροθ στο Μανχάταν της Νέας Υόρκης ήταν απαραίτητη για να έχει η ομάδα του Νιούαρκ μια εικόνα του υλικού που θα κληθεί να διαχειριστεί. Μαζί με τα βιβλία θα μεταφερθούν και ορισμένα προσωπικά αντικείμενα και έπιπλα του συγγραφέα, όπως το ειδικά σχεδιασμένο γραφείο του για να εργάζεται σχεδόν όρθιος λόγω ενός προβλήματος στη μέση που τον ταλαιπωρούσε, ένα μακρύ ξύλινο τραπέζι και μερικά ακόμη έπιπλα που θα τοποθετηθούν στην ειδική αίθουσα της βιβλιοθήκης. Την ημέρα της επίσκεψης στο Κονέκτικατ επάνω στο γραφείο του ήταν ένα ποστ ιτ με τον κωδικό του υπολογιστή, φάκελοι ταχυδρομείου, βιβλία που περίμεναν την κριτική του, ένα χαρτάκι με το τηλέφωνο της Βιβλιοθήκης του Νιούαρκ, οι παντόφλες του δίπλα στο κρεβάτι, ένας λογαριασμός ηλεκτρικού ρεύματος ανάμεσα στις σελίδες ενός βιβλίου.

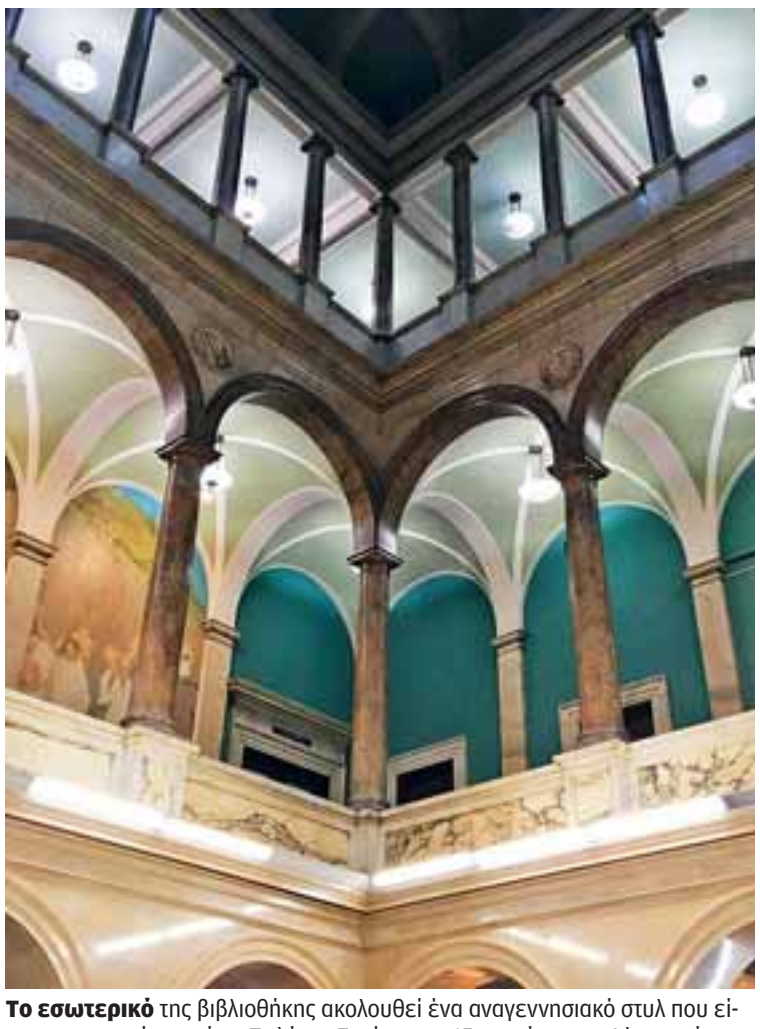

Το εσωτερικό της βιβλιοθήκης ακολουθεί ένα αναγεννησιακό στυλ που είναι εμπνευσμένο από το Παλάτσο Στρότσι του 15ου αιώνα στη Φλωρεντία.

Το κτίριο της Δημόσιας Βιβλιοθήκης θεμελιώθηκε το 1899 και είναι από εκείνα που έμειναν αναλλοίωτα στον χρόνο.

Στη φωτογραφία διακρίνεται η αίθουσα της βιβλιοθήκης που θα ανακαινιστεί μέσα στα επόμενα τρία χρόνια για να φιλοξενήσει τα βιβλία του Φίλιπ Ροθ.

Οι βιβλιοθηκάριοι άνοιξαν τις ντουλάπες του σπιτιού για να καταγράψουν τυχόν βιβλία και βρήκαν τα πουκάμισα, τα παντελόνια και τα πουλόβερ του Ροθ άψογα τακτοποιημένα. Μέχρι και τα ζευγάρια των παπουτσιών είχαν όλα τους από ένα καλαπόδι για να διατηρούνται φροντισμένα. «Ήταν πολύ σχολαστικός, είχε εμμονή με τη νοικοκυροσύνη», παρατηρεί ο κ. Τρέτσιακ και η εικόνα του σπιτιού που μας περιγράφει αντανακλά τη ζωή ενός ασκητή.«Ζούσε σπαρτιατικά. Το σπίτι ήταν πολύ απλό, η διακόσμηση ήταν ελάχιστη, είχε μια κορνίζα με τον χάρτη του Νιούαρκ, τα βραβεία του, μερικές φωτογραφίες με φίλους και οικογένεια. Τα υπνοδωμάτια είχαν ένα απλό κρεβάτι, ένα κομοδίνο με μια απλή λάμπα και μια ντουλάπα. Τίποτα φανταχτερό. Στο σπίτι θα μπορούσε να ζει ο καθένας».

Το «Swing City»

Ανάμεσα στα βιβλία που βρήκαν σε όλους τους χώρους, ακόμα και στο μπάνιο, ήταν και ένα βιβλίο για τη νυχτερινή ζωή του Νιούαρκ από το 1925 έως το 1950, το «Swing City» της Μπάρμπαρα Κάκλα. Το ενδιαφέρον με αυτό το βιβλίο είναι ότι ανήκει στη βιβλιοθήκη και ο Φίλιπ Ροθ το δανείστηκε κάποτε και δεν το επέστρεψε ποτέ. Με έναν τρόπο, η βιβλιοθήκη δεν έφυγε ποτέ μέσα από τον συγγραφέα, αλλά ούτε

> *Είναι από τα δύσκολα καθήκοντα των βιβλιοθηκονόμων, η «εισβολή» σε αυτό που ήταν η καθημερινότητα ενός ζωντανού ανθρώπου.*

και εκείνος αποχωρίστηκε στην πραγματικότητα το επιβλητικό κτίριο της οδού Ουάσιγκτον.Πριν από δύο χρόνια το Νιούαρκ γιόρτασε τα 350 χρόνια από την ίδρυσή του. Ενας από τους δρόμους που οδηγούν από τη Νέα Υόρκη στο Νιούαρκ περνάει μπροστά από τα παλιά εργοστάσια και τις βιοτεχνίες της κωμόπολης που ήκμασε τον 19ο και 20ο αιώνα ως ένα από τα μεγαλύτερα εμπορικά κέντρα της Αμερικής. Πρόκειται για την παλαιότερη ευρωπαϊκή πόλη των ΗΠΑ με πρώτους κατοίκους Αγγλους πουριτανούς του 17ου αιώνα και αργότερα μετανάστες Γερμανούς, Ιταλούς, Ιρλανδούς και φυσικά Ελληνες, όπως διαβάζω στον τόμο «Knowing Newark» του Τσαρλς Κάμινγκς, επιστήθιου φίλου του Φίλιπ Ροθ, που μου δίνει ο Τζέφρι Τρέτσιακ καθώς με υποδέχεται στη Βιβλιοθήκη του Νιούαρκ.

Η υποβάθμιση της πόλης που ξεκίνησε το δεύτερο μισό του 20ού αιώνα κορυφώθηκε με τις ταραχές του 1967 που ξέσπασαν στο Νιούαρκ και σε όλη την Αμερική για το μεγάλο θέμα των φυλετικών διακρίσεων, γεγονότα που εμφανίστηκαν στα βιβλία σπουδαίων Αμερικανών λογοτεχνών και βέβαια στου Ροθ.

Δεν θα μπουν σε γυάλα, επισκέπτες και μελετητές θα μπορούν να τα περιεργάζονται

Σήμερα το Νιούαρκ θυμίζει ελάχιστα τη ζωντανή εμπορική πόλη του '50. Το κτίριο της Δημόσιας Βιβλιοθήκης θεμελιώθηκε το 1899 και είναι από εκείνα που έμειναν αναλλοίωτα στον χρόνο. Περνώντας τη βαριά πόρτα της εισόδου το εσωτερικό του ακολουθεί το αρχιτεκτονικό αναγεννησιακό στυλ του οικοδομήματος, που είναι εμπνευσμένο από το Παλάτσο Στρότσι του 15ου αιώνα στη Φλωρεντία.

Οι τέσσερις όροφοι αναπτύσσονται γύρω από ένα αίθριο και με τον διευθυντή της βιβλιοθήκης ανεβαίνουμε στον 2ο όροφο, όπου θα διαμορφωθεί η ειδική αίθουσα. «Ο Ροθ δεν ήθελε να γίνει ένα μουσείο και γι' αυτό οι επισκέπτες και οι ερευνητές θα έχουν τη δυνατότητα να περιεργάζονται τα βιβλία που διάβαζε, θα γίνονται εργαστήρια για νέους συγγραφείς και η συλλογή θα παρουσιάζεται με τη δική του ταξινόμηση», σημειώνει ο κ. Τρέτσιακ.

> *Υπάρχουν πράγματα που δεν γνωρίζουμε για τον διάσημο συγγραφέα και δεν είναι βέβαιο ότι θα τα μάθουμε όλα.*

Ενα στοιχείο που ιντριγκάρει είναι οι σημειώσεις του Ροθ στα περιθώρια των σελίδων, τα μεγάλα «Οχι» που έγραφε σε ορισμένα χωρία και οι σκέψεις του που θα είναι προσβάσιμες στους μελετητές του έργου του. Για να μπούμε στην αίθουσα περνάμε πίσω από τα ράφια της βιβλιοθήκης, από μια πόρτα που συνδέει δύο δωμάτια, καθώς ο χώρος χρησιμοποιείται σήμερα για αποθήκευση βιβλίων. Η αποκατάστασή του βρίσκεται στη φάση του σχεδιασμού και όλο το έργο αναμένεται να ολοκληρωθεί μέσα στα επόμενα τρία χρόνια, ενώ όλο το πρότζεκτ έχει τη φροντίδα περίπου 15 διαφορετικών φορέων από το Νιούαρκ, το Νιου Τζέρσι και τη Νέα Υόρκη. Παράλληλα, η βιβλιοθήκη τρέχει και ένα πρόγραμμα συνολικής ανακαίνισης ύψους 20 εκατομμυρίων δολαρίων.

Εξώφυλλα βιβλίων του Ροθ από έκθεση που πραγματοποιήθηκε το 2013.

Ωστόσο, η κληρονομιά του Φίλιπ Ροθ είναι το πιο αναγνωρίσιμο έργο της βιβλιοθήκης, παραδέχεται ο κ. Τρέτσιακ. «Πιστεύουμε ότι η αίθουσα θα προσελκύσει επισκέπτες από όλο τον κόσμο και θα κάνει το Νιούαρκ έναν λογοτεχνικό προορισμό».

Το 2016 η βιβλιοθήκη θεσμοθέτησε μια ετήσια διάλεξη προς τιμήν του Φίλιπ Ροθ που ξεκίνησε με τη Ζάντι Σμιθ, ενώ πέρυσι για τον συγγραφέα μίλησε ο Σάλμαν Ρούσντι. Το 2019 θα είναι η πρώτη φορά που η διάλεξη θα γίνει χωρίς αυτόν. Τα βιβλία καθόρισαν τον Φίλιπ Ροθ και τον προσδιόρισαν στις ψυχές και τις συνειδήσεις των ανά τον κόσμο αναγνωστών του. Για τα βιβλία του αναγνωρίστηκε, βραβεύθηκε, συζητήθηκε και αμφισβητήθηκε. Οι περισσότεροι τον γνωρίζουν μέσα από τις σελίδες του «Αντίο Κολόμπους», το «Σύνδρομο Πορτνόι», τον αναγνωρίζουν στην«Τριλογία του Ζούκερμαν» ή ακόμα και στο «Θέατρο του Σάμπαθ». Υπάρχουν ωστόσο πράγματα που δεν γνωρίζουμε γι' αυτόν και δεν είναι βέβαιο ότι θα τα μάθουμε όλα.

Για παράδειγμα, οι προσεκτικοί παρατηρητές του έργου του θα πουν ότι ο Ροθ δεν είχε πολλές μουσικές αναφορές στα βιβλία του και ίσως η μουσική να μην ήταν πολύ στη ζωή του. Πριν φύγω ο Τζέφρι Τρέτσιακ μου είπε ότι στο σπίτι του ανακάλυψαν μια αρκετά σημαντική μουσική συλλογή. Τι κρίμα, όμως, που δεν θα την πάρει η βιβλιοθήκη.

Μια πρωίδα «ποπ» και μυστηριώδης

Ο Θωμάς Μοσχόπουλος, σκηνοθέτης της κωμικής όπερας «Μανόν» του Ζιλ Μασνέ, που ανεβάζει η Λυρική, μιλάει στην «Κ»

Του **ΝΙΚΟΥ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΥ**

«Είναι η "Μανόν" μια αντι-Τραβιάτα ή μια πρώιμη Λούλου;». Το ερώτημα που διατυπώνει ο σκηνοθέτης Θωμάς Μοσχόπουλος στο σκεπτικό του για το ανέβασμα της δημοφιλούς όπερας «Μανόν» του Ζιλ Μασνέ εμπεριέχει, ήδη, τον σπόρο της αμφιβολίας για μια πρωίδα γνωστή και «πολυπαιγμένη» σε διάφορες εκδοχές. Μια πρωίδα, στα όρια μιας κοινωνίας που αυτοπροστατεύεται χωρίς να προστατεύει, μια πρωίδα που προκαλεί πάθη για να γκρεμιστεί σε αβύσσους.

Η Εθνική Λυρική Σκηνή ανεβάζει τη «Μανόν», την κωμική όπερα του Μασνέ, που ήταν ένα «χιτ» του 19ου αιώνα. Πρωτοανέβηκε στο Παρίσι το 1884 και έκτοτε η οπερατική «Μανόν» με καταγωγή από τον Αβά Πρεβό, πολιτογραφήθηκε ως πρωίδα του δυτικού καλλιτεχνικού ρεπερτορίου. Εγινε σύμβολο με στοιχεία ανάλαφρα και τραγικά. Το ανέβασμα της Λυρικής φέρνει μπροστά τη σκηνοθετική ματιά του Θωμά Μοσχόπουλου διευρύνοντας τη βεντάλια των πολλαπλών προσεγγίσεων που ο Γιώργος Κουμεντάκης επιθυμεί να φέρει στο προσκήνιο. Η «Μανόν», που κάνει πρεμιέρα στις 12 Δεκεμβρίου, και μας προτείνει σε δύο διανομές δύο σοπράνο υψηλών προδιαγραφών, τη Μυρτώ Παπαθανασίου και τη Χριστίνα Πουλίτση, φθάνει υπό τη μουσική διεύθυνση του Λουκά Καρυτινού (και Κλεάντε Ρούσο). «Ο Λουκάς Καρυτινός δεν έχασε πρόβα από την αρχή», λέει ο Θωμάς Μοσχόπουλος. «Αισθάνομαι πλήρη συμπόρευση».

> *Ακόμη και μουσικά υπάρχει μια μείξη που είναι κοντά στον βομβαρδισμό που ζούμε στη δική μας εποχή, είναι σαν να κάνεις ένα διαρκές ζάπινγκ.*

Ως άνθρωπος με μουσική παιδεία και βαθιά σχέση με το θέατρο, ο Μοσχόπουλος συναντά τη «Μανόν» χωρίς ψευδαισθήσεις. Δείχνει να ξέρει το υλικό του. Δεν το εξωραΐζει, ούτε το ευτελίζει. Απεναντίας, αναζητεί ρωγμές έχοντας επίγνωση ότι ενίοτε η υπερβολική ανάλυση εμφανίζει το αντικείμενο «πιο σοβαρό από ό,τι πράγματι είναι».

Και τι είναι η «Μανόν» του Μασνέ; «Είναι ένα έργο με μεικτό ύφος», λέει. «Δεν έχει ύφος ξεκάθαρο, αλλά ούτε και η πρωίδα είναι ξεκάθαρη». Δεν υπάρχει ηθικολογία. «Ακόμη και μουσικά υπάρχει μια μείξη που είναι κοντά στον βομβαρδισμό που ζούμε στη δική μας εποχή από διαφορετικά κελεύσματα, ιδεολογίες, ερμηνείες και τάσεις. Είναι σαν να κάνεις ένα διαρκές ζάπινγκ, ένα διαρκές σκρολάρισμα».

Η Μανόν ως «άγραφο χαρτί» δέχεται πολλές πιέσεις. Ακούει τις σειρήνες της κοινωνίας. Είναι ένα μάλλον άμυαλο πλάσμα, αλλά και ο ήρωας, ο Ιππότης ντε Γκριέ (Γιόαν Χοτέα και Κωνσταντίνος Κληρονόμος) είναι και αυτός «ένα μάλλον

ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ

Ο σκηνοθέτης Θωμάς Μοσχόπουλος μας δίνει τη δική του «Μανόν».

άγουρο αγόρι». Ο Θωμάς Μοσχόπουλος έχει πλήρη επίγνωση ότι ο Μασνέ, δημοφιλέστατος στην εποχή του, «δεν ανήκει στους μεγάλους», «αλλά δεχόταν και αυτός επιρροές από το παρελθόν καθώς ζούσε μια μεταβατική εποχή για την όπερα». Χωρίς να έχει μια συγκροτημένη στην ολότητά της συνταγή, η «Μανόν», «είχε τη δική της συνταγή με "ποπ" στοιχεία για τα δεδομένα της εποχής».

Αυτό το «υφολογικό πάτσγουερκ», όπως λέει ο Θ. Μοσχόπουλος, μπορεί να γίνει και πλεονέκτημα. Ενδεχομένως αφήνει περιθώρια για ελευθερίες. Πάντως, ακόμη και η σκηνογραφική επιλογή (Ευαγγελία Θεριανού) πιάνεται από αυτή την πολυσημία και υπογραμμίζει το στοιχείο της διαρκούς και αδηφάγου κίνησης, σαν σε «ιμάντα αποσκευών». Ο σκηνοθέτης δείχνει να κρατά (και ίσως να γοητεύεται) από τα διαχρονικά στοιχεία της «Μανόν» που δεν έχει νόημα να παρουσιαστεί με την εικονογραφία της μπελ επόκ που τη γέννησε. Θυμίζει την κινηματογραφική μεταφορά του 1968 με την Κατρίν Ντενέβ. «Παρουσιάστηκε με απολύτους σύγχρονους όρους», λέει. «Χωρίς το κείμενο να έχει κάτι ανατρεπτικό, η "Μανόν" μιλάει για μια πρωίδα που κατακρημνίζεται, μιλάει για την άνοδο και την πτώση, όπως μιλάει γι' αυτά ακριβώς τα θέματα ο Φιτζέραλντ στον "Μεγάλο Γκάτσμπι". Αλλά και η "Μαντάμ Μποβαρί" είναι μια τέτοια πρωίδα».

> *Ο σκηνοθέτης δείχνει να κρατά από τα διαχρονικά στοιχεία της «Μανόν» που δεν έχει νόημα να παρουσιαστεί με την εικονογραφία της μπελ επόκ που τη γέννησε.*

Σαφώς στο μοτίβο της «Μανόν» (της αντι-Τραβιάτα Μανόν) μπορεί κανείς να εντοπίσει ψήγματα μιας πρώιμης νεωτερικότητας. «Υπάρχει αυτό το γνώριμο μοτίβο της εκκωφαντικής πτώσης με τον κοινωνικό περίγυρο ηθικό αυτουργό. Υπάρχει, σε αυτόν τον περίγυρο, μια αίσθηση αμοραλιτέ. Το θύμα μπορεί να παρουσιάζεται ως άμυαλο, αλλά και ο περίγυρος απέχει. Δεν προσφέρει δίχτυ προστασίας. Βομβαρδίζουν την ηρωίδα να την κάνουν δική τους, προβάλλοντας πράγματα που δεν είναι δικά της, ή τρόπους που θέλουν να τη δουν, σαν να μην έχει δική της βούληση, σαν να την υποχρεώνουν να υιοθετήσει τους τρόπους των άλλων, να γίνει αρεστή, να απολέσει τη δική της υπόσταση».

Αμφισημία

Η μουσική βεβαίως δίνει όλες τις νύξεις. «Το έργο έχει αμφισημία», λέει ο Θωμάς Μοσχόπουλος. «Αν και φαινομενικά ανάλαφρο, εμπεριέχει και δραματικότητα. Παραμένει αμφίσημο, όπως και η ηρωίδα. Δεν ξέρεις αν τη συμπαθείς ή όχι. Εχεις, σαφώς, την τάση να κρατήσεις μια κριτική απόσταση. Υπάρχουν όλα τα γνωρίσματα του αρχετυπικού ήρωα που πετάει ψηλά για να κάψει εντέλει τα φτερά του».

Η παράσταση της Λυρικής θα παρουσιαστεί πιο «δεμένη». «Εχουν αφαιρεθεί κάποιες φλυαρίες. Δεν υπάρχουν οι παρενθέσεις και τα μπαλέτα και η παράσταση εστιάζει στον αφηγηματικό άξονα του ζευγαριού». Εστιάζει σε έναν κόσμο έτοιμο «για κατανάλωση ηδονών και εφήμερης επιβεβαίωσης».

Παραστάσεις στο ΚΠΙΣΝ: 12, 14, 16, 19, 21, 23, 26, 30 Δεκεμβρίου. Εναρξη 19.30 (Κυριακές 18.30).

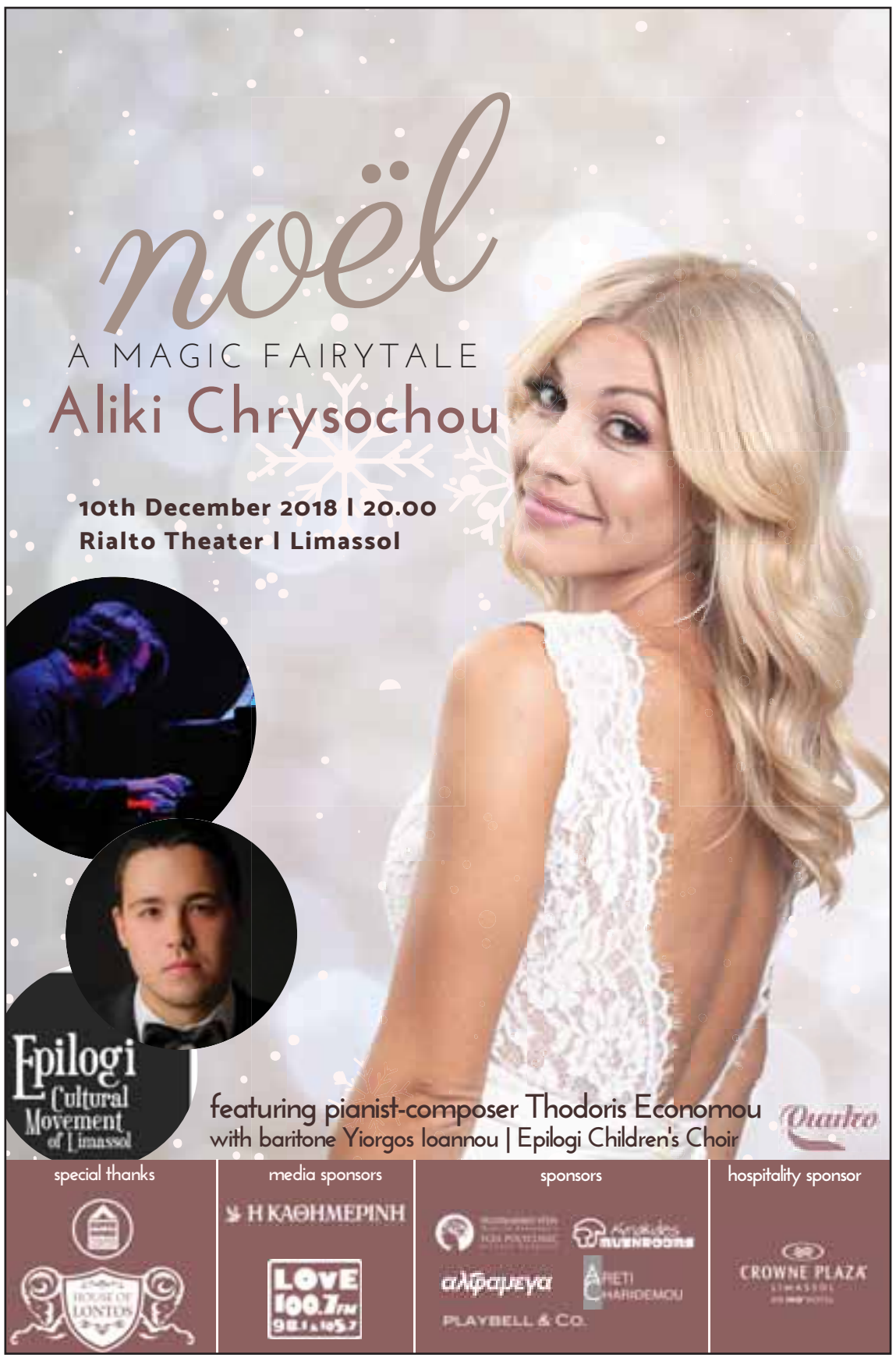

Οικογένεια με δεσμούς «φαμίλιας»

Η νέα ταινία του Χιροκάζου Κόρε-Εντα ακτινογραφεί την ιαπωνική κοινωνία

Μια ετερόκλητη οικογένεια ενώνεται προκειμένου να επιβιώσει στις παρυφές της ιαπωνικής κοινωνίας.

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Υστερα από την πρεμιέρα του στο περασμένο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, ο Χρυσός Φοίνικας των φετινών Καννών έρχεται αυτή την εβδομάδα στις αίθουσες με τη βάσιμη υπόσχεση (τουλάχιστον) να συγκινήσει το κοινό. Ο Ιάπωνας Χιροκάζου Κόρε-Εντα («Πατέρας και γιος») ταξιδεύει στις παρυφές της κοινωνικής καθημερινότητας προκειμένου να αναδείξει τη γνησιότητα του ανθρώπινου δεσμού, ακόμα κι όταν αυτός δημιουργείται κάτω από τις πιο απίθανες συνθήκες.

Οι «Κλέφτες καταστημάτων» είναι στην ουσία μια ετερόκλητη οικογένεια ανθρώπων που, ως επί το πλείστον, δεν μοιράζονται πραγματικούς συγγενικούς δεσμούς αλλά ενώνονται εξαιτίας της ανάγκης για στέγη και τροφή. Γυναίκες, άνδρες και παιδιά εξαρτώνται από επιδόματα, κάνουν δουλειές του ποδαριού αλλά και μικροκλοπές προκειμένου να επιβιώσουν· το βράδυ συγκεντρώνονται και τρώνε όλοι μαζί στο ετοιμόρροπο σπιτάκι της γιαγιάς. Μια τέτοια νύχτα ωστόσο μπαίνει στη ζωή τους ένα μικρό κοριτσάκι, το οποίο θα γίνει και καταλύτης των εξελίξεων.

Ο Κόρε-Εντα δημιουργεί μια ομάδα ανορθόδοξων ηρώων, οι οποίοι προσωποποιούν, τελείως αβίαστα, τα διάφορα επίπεδα της ταινίας: εκεί συγκατοικούν η ιστορία ενηλικίωσης ενός αγοριού, ένας ανέμελος άνδρας που πασχίζει να γίνει πατέρας, το δίδυμο των παράνομων εραστών και φυσικά μπόλικες εύστοχες παρατηρήσεις για το περιθώριο μιας κοινωνίας, η οποία θεωρείται από τις πλέον προηγμένες.

«Μας ένωνε η απάτη»

Με τα λόγια του ίδιου του Ιάπωνα κινηματογραφιστή: «Το πρώτο πράγμα που μου ήρθε στο νου ήταν η φράση “Μας ένωνε μόνο η απάτη”. Στην Ιαπωνία, απάτες με συντάξεις και γονείς που βάζουν τα παιδιά τους να κλέβουν καταστήματα είναι πάρα πολύ κατακριτέες. Και βέβαια, αυτοί οι απατεώνες πρέπει να κατακρίνονται, αλλά αναρωτιέμαι γιατί ο κόσμος θυμώνει με τέτοιες μικρές παρανομίες, ενώ υπάρχουν άνθρωποι που διαπράττουν πολύ σοβαρότερα εγκλήματα χωρίς να καταδικάζονται. Ειδικά μετά τους σεισμούς του 2011, ένιωθα άβολα που η κοινή γνώμη μιλούσε συνεχώς για το πόσο σημαντικοί είναι οι οικογενειακοί δεσμοί. Ετσι, ήθελα να εξερευνήσω αυτή την ιδέα απεικονίζοντας μια οικογένεια που συνδέεται μέσω των παρανομιών της».

Ολα αυτά βέβαια έρχονται στην επιφάνεια μέσα από ένα σενάριο-κομψοτέχνημα, όπου το κωμικό και το δραματικό στοιχείο ισορροπούν αξιοθαύμαστα, προσφέροντας επιπλέον σασπένς, απολαυστικές λεπτομέρειες και απροσδόκητες ανατροπές. Ταυτόχρονα καταφέρνει να αποσπάσει αυθεντικές, γεμάτες ευαισθησία ερμηνείες από τους μικρούς και μεγαλύτερους πρωταγωνιστές. Μέσα από τις καθημερινές τους δοκιμασίες, τις χαρές και τις λύπες, δημιουργούν έναν απόλυτα δικό τους δεσμό, ακατανόητο σε όσους σκέφτονται με όρους συμβατικής οικογένειας. Το βασικότερο: στο φινάλε της ταινίας, παρά τις όποιες (λίγες) αδυναμίες μπορεί να βρει κανείς, μένεις με την εντύπωση πως έχεις παρακολουθήσει αληθινό, γνήσια μαγευτικό, κινηματογράφο.

«Κλέφτες καταστημάτων» ★★★★
ΔΡΑΜΑ (2018)
Σκηνοθεσία: Χιροκάζου Κόρε-Εντα
Ερμηνείες: Λίλι Φράνκι, Σακούρα Αντο, Μάγιου Ματσουόκα, Γιο Κάιρι

ΤΟ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Στον «Υποψήφιο» παρακολουθούμε το αληθινό χρονικό της πολιτικής ανάδειξης και πτώσης του Αμερικανού γερουσιαστή Γκάρι Χαρτ (Χιου Τζάκμαν), ο οποίος το 1987 έφτασε ένα βήμα από το χρίσμα των Δημοκρατικών για τις επικείμενες προεδρικές εκλογές. Καθώς η προεκλογική καμπάνια προχωράει, ο Χαρτ δείχνει να κερδίζει τις καρδιές ιδιαίτερα των νεότερων σε ηλικία ψηφοφόρων. Ενα σκάνδαλο απιστίας ωστόσο απειλεί να καταστρέψει τα πάντα. Ο δημιουργός των «Juno» και «Up in the air», Τζέισον Ράιτμαν, κατασκευάζει ένα στιβαρό πολιτικό δράμα πάνω στη φρενίτιδα της κεντρικής πολιτικής σκηνής.

Στο «Προσευχήσου πριν πεθάνεις» βλέπουμε την πραγματική ιστορία του Βρετανού Μπίλι Μουρ, ενός εθισμένου στα ναρκωτικά μποξέρ, ο οποίος καταλήγει έγκλειστος σε μια απίστευτα σκληρή φυλακή της Ταϊλάνδης. Εκεί οι αντοχές του θα δοκιμαστούν, με τη διέξοδο να περνάει μέσα από την εκπαίδευση στην πολεμική τέχνη του μουάι τάι.

Στο «Ο κόσμος σου ανήκει», ο Ρομέν Γαβράς επιστρέφει με ένα σύγχρονο γκανγκστερικό δράμα, το οποίο κλείνει έντονα το μάτι και στην κωμωδία. Ο Φρανσουά, ένας νεαρός μικροκακοποιός με σχέση εξάρτησης από τη δυναμική μητέρα του, αναλαμβάνει μια τελευταία «δουλειά» στην Ισπανία, προκειμένου να καταφέρει να συγκεντρώσει τα χρήματα για να μπει στον ίσιο δρόμο. Τα πράγματα θα πάνε στραβά και ο Φρανσουά θα βρεθεί άσχημα μπλεγμένος. Ο Γαβράς χρησιμοποιεί τον έμπειρο στην κωμωδία Καρίμ Λεκλού μαζί με αρκετούς ακόμα χαρακτήρες-καρικατούρες σε μια συχνά θεοπάλαβη περιπέτεια.

ΡΙΚ1 ΤΗΛ.: 22862000

18.50 Χωρίς αποσκευές
07.30 Θεία λειτουργία
10.00 Τηλεαγορά
10.10 Καμώματα τζι αρώματα - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
11.10 Άκου να δεις - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
12.10 Χάλκινα χρόνια - (Ε) Κυπριακή σειρά εποχής.
13.30 Αμύνεσθαι περί Πάτρης Εκπομπή με τον Πέτρο Κωνσταντίνου.
14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
14.15 ArtCafe, II - (Ε) Εκπομπή πολιτισμού.
15.15 EU4U - (Ε) Κοινωνική εκπομπή, με τη Βίβιαν Κανάρη. Επεισόδιο 9ο.
16.15 Τετ - Α - Τετ - (Ε) Talk show
17.30 Σπίτι στη φύση - (Ε) Περιβαλλοντική εκπομπή.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.20 Μαζί τζι' αγαπημένοι (Ε) Κυπριώτικο σκετς.
18.50 Χωρίς αποσκευές Ταξιδιωτική εκπομπή, με την Ευρυδίκη.
19.20 Πεταλούδα Δραματική σειρά εποχής.
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.00 Αθλητική Κυριακή
21.30 Τετ - Α - Τετ Talk show, με τον Τάσο Τρύφωνος.
22.30 The Graham Norton Show Chat show.
23.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
23.35 Χωρίς αποσκευές - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή.
00.15 EU4U - (Ε)
01.15 Road Trip - (Ε)
01.45 Επαναλήψεις

ΡΙΚ2 ΤΗΛ.: 22862000

21.05 The Graham Norton Show
07.30 Παιδική ζώνη
α. Ο ταχυδρόμος Πατ
β. Ντετέκτιβ Νόντι
γ. Η μικρή εξερευνήτρια
δ. Γιούπι Γιούπι Για
ε. Οι αγκαλίτσες
στ. Πιμ και Πίμπα
ζ. Μπίλι Μπαμ Μπαμ
η. Παπούτσια της Φράνι
θ. Η Μάρθα μιλά
ι. Σούπερ Γουάι
11.00 Στη χώρα του Γιατί - (Ε) Εκπομπή για τα παιδιά
11.30 Παιδική ζώνη
α. Παιχνιδούπολη
β. Οι Σούπερ Γουίνγκς
γ. Γιούπι Γιούπι Για
δ. Οι αγκαλίτσες
ε. Πιμ και Πίμπα
15.30 Στη χώρα του Γιατί - (Ε) Εκπομπή για τα παιδιά
16.00 Το μικρό σπίτι στο λιβάδι Little House on the Prairie Οικογενειακή σειρά.
17.00 Το πλοίο της αγάπης - (Ε) (Love Boat, II).
18.00 Road Trip - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή, με την Ελένη Ξένου.
18.30 Mythical movie Theaters - (Ε) Ντοκιμαντέρ.
19.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Αγγλική)
19.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Τουρκική)
20.00 The Great Outdoors - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
20.30 Know it - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
21.05 The Graham Norton Show Chat show.
22.00 Mr Selfridge - (Ε). Κοινωνική σειρά εποχής.
23.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
00.10 ΓΙΟΥΡΟΝΙΟΥΣ

OMEGA ΤΗΛ.: 22477777

21.05 The A-Team
05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει Ενημερωτική εκπομπή, με τη Φαίη Μαυραγάνη.
09.45 Έλα, χαμογέλα Ψυχαγωγικό μαγκαζίνο, με τη Σίσσυ Χρηστίδου.
12.45 Τροχός της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τον Πέτρο Πολυχρονίδη.
14.00 Την τύχη μου μέσα - (Ε) Κυπριακή σειρά.
15.00 Ποιος ρωτάει; - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
16.00 Project Runway Ψυχαγωγική εκπομπή.
17.45 Χαρούμενος ταξιδιώτης Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Αλ. Ταραμουντά.
18.15 OMEGA NEWS
18.20 Χαρούμενος ταξιδιώτης Συνέχεια.
18.30 Asterix and Obelix: God Save Britannia Κωμωδία, με τους Ζεράρ Ντεπαρντιέ, Εντουάρντ Μπαέρ, κ.ά.
20.10 OMEGA NEWS
21.05 The A-Team Ταινία δράσης, με τους Λίαμ Νίσον, Μπράντλεϊ Κούπερ, κ.ά.
23.05 Ου φονεύσεις - (Ε) Σειρά αυτοτελών επεισοδίων βασισμένη σε πραγματικές ιστορίες.
00.10 Hannibal - (Ε) Ξένη σειρά.
01.00 Hemlock Grove - (Ε) Ξένη σειρά.
02.00 Ελεύθερη σχέση - (Ε) Κωμική σειρά.
03.00 Dansing Junior - (Ε) Παιδικό talent show.
05.00 UNA Fatsa - (Ε)

ΑΝΤ1 ΤΗΛ.: 22200200

21.00 Nomads, II
06.10 Πρωινή ενημέρωση Ενημερωτική εκπομπή.
06.40 Άκρως οικογενειακόν (Ε) Κωμική σειρά.
07.30 Δείξε μου τον φίλο σου Κυπριακή κωμική σειρά.
09.00 Mamma mia - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
10.00 Το πιο γλυκό μου ψέμα Ελληνική κωμική σειρά.
11.00 Ονειροπαγίδα - (Ε) Ελληνική σειρά.
12.00 Συνεντεύξεις από το πρωινό Ψυχαγωγική εκπομπή.
12.20 Υγεία πάνω απ' όλα Εκπομπή για την υγεία.
13.10 Την πάτησα - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
14.00 Ο πόλεμος των άστρων Κωμική σειρά.
15.30 Max Οικογενειακή ταινία.
17.20 La Pasta Pomilωri, 2 - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
18.15 Τα νέα του ΑΝΤ1 σε 10΄
18.30 Εσύ στον κόσμο σου - (Ε) Κωμική σειρά.
20.20 Τα νέα του ΑΝΤ1
21.00 Nomads, II Παιχνίδι περιπέτειας με τον Σάββα Πούμπουρα και τον Γιώργο Λέντζα.
23.30 Shades of blue Δραματική σειρά.
00.10 Τίτλοι ειδήσεων
00.20 Έγκλημα και πάθος Αστυνομική σειρά.
01.10 Στο καλό γλυκιά μου συμπεθέρα - (Ε)
02.00 Ιατρικό απόρρητο - (Ε)
02.50 Ο ίσκιος της φωτιάς - (Ε)
03.40 Τα νέα του ΑΝΤ1 - (Ε)
04.30 Wanted - (Ε)

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100

21.00 Ελλάδα έχεις ταλέντο
07.00 Βασιλική - (Ε) Δραματική σειρά.
08.00 Θέκλα... μιλάμε ανοιχτά - (Ε) Κοινωνική εκπομπή, με τη Θέκλα Πετρίδου.
09.30 Μια βαλίτσα γεύσεις - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή.
11.00 Βουράτε γειτόνοι - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
11.30 Εύκολα και σπιτικά Εκπομπή μαγειρικής με την Αθηνά Λοΐζίδου.
12.00 Παραδοσιακή βραδιά (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
14.00 Παντρεμένοι κι οι δυο (Ε) Κωμική σειρά, με τους Άννα Μονογιού, Τόνυ Δημητρίου, κ.ά.
14.30 Ελλάδα έχεις ταλέντο (Ε)
17.00 The Voice of Greece (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
18.20 Γεγονότα σε συντομία
18.30 The Voice of Greece (Ε) Συνέχεια
20.20 Τομές στα γεγονότα
21.00 Ελλάδα έχεις ταλέντο Semifinal 1 - Live Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Γιώργο Λιανό. Κριτές οι Γιώργος Καπουτζίδης, Μαρία Μπακοδήμου και Σάκης Τανιμανίδης.
00.15 Γεγονότα σε τίτλους
00.20 Success Story - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
01.20 My Style Rocks Gala - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
03.50 Ζωή ποδήλατο - (Ε) Κυπριακή σειρά, με τους Αχιλλέα Γραμματικόπουλο, Έλενα Ευσταθίου κ.ά.
04.40 Σε φόντο κόκκινο - (Ε) Δραματική σειρά.

ALPHA ΤΗΛ.: 22212400

21.15 Το Τατουάζ
07.00 Πάμε πακέτο - (Ε) Κοινωνική εκπομπή.
08.30 Έλα στη θέση μου - (Ε) Κωμική σειρά.
10.00 Σαββατοκύριακο με τον Μάνεση Ενημερωτική εκπομπή, με τον Νίκο Μάνεση.
13.00 24 ώρες - (Ε) Κοινωνική εκπομπή.
14.00 Πάμε πακέτο - (Ε) Κοινωνική εκπομπή.
15.30 Η φαμίλια - (Ε) Κωμική σειρά.
16.15 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε) Κωμική σειρά.
17.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.00 Έλα στη θέση μου Κωμική σειρά, με τους Γιάννη Τσιμιτσέλη, Αθηνά Οικονομάκου.
19.30 Το σόι σου, V Κωμική σειρά με τις Μίρκα Παπακωνσταντίνου και Ρένια Λουιζίδου.
20.15 ALPHA NEWS
21.15 Το Τατουάζ Αισθηματική σειρά, με τους Στέφανο Μιχαήλ, Δανάη Παππά, κ.ά.
22.10 Κάρμα Κοινωνική σειρά.
23.15 Bake Off Greece Εκπομπή ζαχαροπλαστικής με την Ιωάννα Τριανταφυλλίδου, η οποία γράφει την πιο «νόστιμη» ιστορία ανταγωνισμού.
00.45 Μετά τα μεσάνυχτα Κοινωνική εκπομπή με την Ελεονώρα Μελέτη.
02.15 Το Τατουάζ - (Ε)
03.00 Σαν οικογένεια - (Ε)

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577

07.20 Τηλεαγορά
08.20 Life size
10.10 Dog gone (Diamond dog caper).
12.10 Man Of The House
14.00 Τηλεαγορά
15.00 Ξένη ταινία
17.00 Τηλεαγορά
19.00 Ξένη ταινία
21.00 Ξένη ταινία
23.00 Robin Hood: Prince of thieves.
03.00 The Rival - Θρίλερ.
04.00 A civil action - Δράμα
06.35 Τάσος στη μουσική - (Ε)

TV PLUS ΤΗΛ.: 22259000

06.20 Παιδική ζώνη
07.45 Τηλεαγορά
09.45 Έλα χαμογέλα! Ψυχαγωγική εκπομπή.
12.50 Ποιος ρωτάει - (Ε)
14.20 Παιδιά από σπίτι Ψυχαγωγική εκπομπή.
17.00 Τηλεαγορά
20.10 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
20.30 Τηλεαγορά
21.40 Για πάντα παιδιά - (Ε) Κωμική σειρά.
22.30 Το ταξίδι της ζωής
23.30 Celebrity travel
00.30 Fringe, II

SMILE TV ΤΗΛ.: 25715126

12.00 Oggy & The Cockroaches
13.00 Angels Friends
14.00 Glimmies
15.00 Nonty
16.00 Heidi
17.00 Rabbids, II
18.00 Oggy & The Cockroaches
19.00 Popples
19.30 Glitter Force
20.00 Digimon Fusion
20.30 Rabbids, II
21.00 Pacman
21.30 Dragonball
22.00 Super Mario
22.30 Dinofroz
23.00 Extreme Dino

MOVIES BEST

21.00 Interlude In Prague
07.00 The Three Dogateers
08.45 Mr. Mom
10.15 Harry And Meghan: A Royal Romance
12.00 Cocaine Godmother
14.00 Jamaica Inn (Part 1 & 2)
17.15 Thinspiration
19.00 Breakdown
21.00 Interlude In Prague
23.00 The Making Of A Lady
00.35 A La Mala
02.20 The Purple Rose Of Cairo
03.45 Carrie Pilby
05.30 Deadly Secrets By The Lake

GREEK CINEMA

22.00 Κουρασμένα παλικάρια
07.50 Σήκω χόρεψε συρτάκι
09.20 Κοντσέρτο για πολυβόλα
11.15 Θύελλα σε παιδική καρδιά
12.35 Ο ανακατωσούρας
14.15 Αετός των σκλαβωμένων
16.10 Αλλού τα κακαρίσματα
17.35 Η αδελφή μου θέλει ξύλο
18.55 Εκείνο το καλοκαίρι
20.20 Ο ψεύτης
22.00 Κουρασμένα παλικάρια
23.45 Βαβυλωνία
00.05 Ο σκληρός άνδρας
01.25 Ο καμαριέρης της μπουζουξούς

Αιγαίο πέλαγος, ένας αρχέτυπος κόσμος

Το Αρχιπέλαγος μέσα από τις εικόνες του φωτογράφου Στράτου Καλαφάτη, που παρουσιάζονται αυτές τις ημέρες στη Θεσσαλονίκη

«Ολα έχουν αλλάξει. Πρώτα απ' όλα έχω αλλάξει εγώ. Την πρώτη φορά που έκανα αυτό το ταξίδι, ήμουν λίγο πριν τα 40, τώρα είμαι λίγο μετά τα 50. Αλλά κυρίως έχει αλλάξει το Αιγαίο. Είναι πιο σιωπηλό...». Ρώτησα τον Στράτο Καλαφάτη τι ένιωσε διαφορετικό κάνοντας, σχεδόν δώδεκα χρόνια μετά, το ίδιο ταξίδι στο Αρχιπέλαγος, για να φωτογραφίσει την υδάτινη πόλη, που παρουσιάζεται αυτές τις μέρες στο Μορφωτικό Ιδρυμα Εθνικής Τραπέζης (ΜΙΕΤ) Θεσσαλονίκης.

Ηταν Ιούνιος του 2006 όταν ο εξαίρετος φωτογράφος περιπλανήθηκε στο Αιγαίο για την εργασία που του είχαν αναθέσει οι επιμελητές της 10ης Μπιενάλε Αρχιτεκτονικής της Βενετίας, Κατερίνα Κοτζιά, Ηλίας Κωνσταντόπουλος, Λόης Παπαδόπουλος και Κορίνα Φιλοξενίδου. Επρεπε να φωτογραφίσει τα πλοία και τις διαδρομές τους. «Ξεκίνησα το ταξίδι του Αρχιπελάγους, από τη γενέτειρά μου, ένα απόγευμα, αρχές του καλοκαιριού», θυμάται. «Η Καβάλα, το βορειότερο λιμάνι του Αιγαίου, ήταν η ιδανική αφετηρία, μα πρωτίστως,

> *«Οι νέες εικόνες, αν και έχουν το μεγαλείο της θάλασσας, έχουν ταυτόχρονα και κάτι σκοτεινό».*

η πόλη όπου μεγάλωσα και έμαθα τη θάλασσα. Το πλοίο ήταν οικείο από τα ταξίδια της νιότης, ανάγλυφο από τα στρώματα αλμύρας και λαδομπογιάς. Αφήσαμε τη στεριά. Μαύρος καπνός απλώθηκε στον ορίζοντα, μέχρι που χάθηκε στη νύχτα. Παρέμεινα στο κατάστρωμα, παρατηρώντας τις γραμμές, τους αφρούς της μηχανής και τα μακρινά φώτα, σε μια προσπάθεια ανασύνταξης της μνήμης. Φθάσαμε στη Λήμνο. Τα κόκκινα φώτα της προβλήτας και ο θόρυβος του καταπέλτη ήταν οι πρώτες φωτογραφίες του Αρχιπελάγους. Ακολούθησαν πολλές ακόμη, στις είκοσι μέρες αυτής της μικρής οδύσσειας».

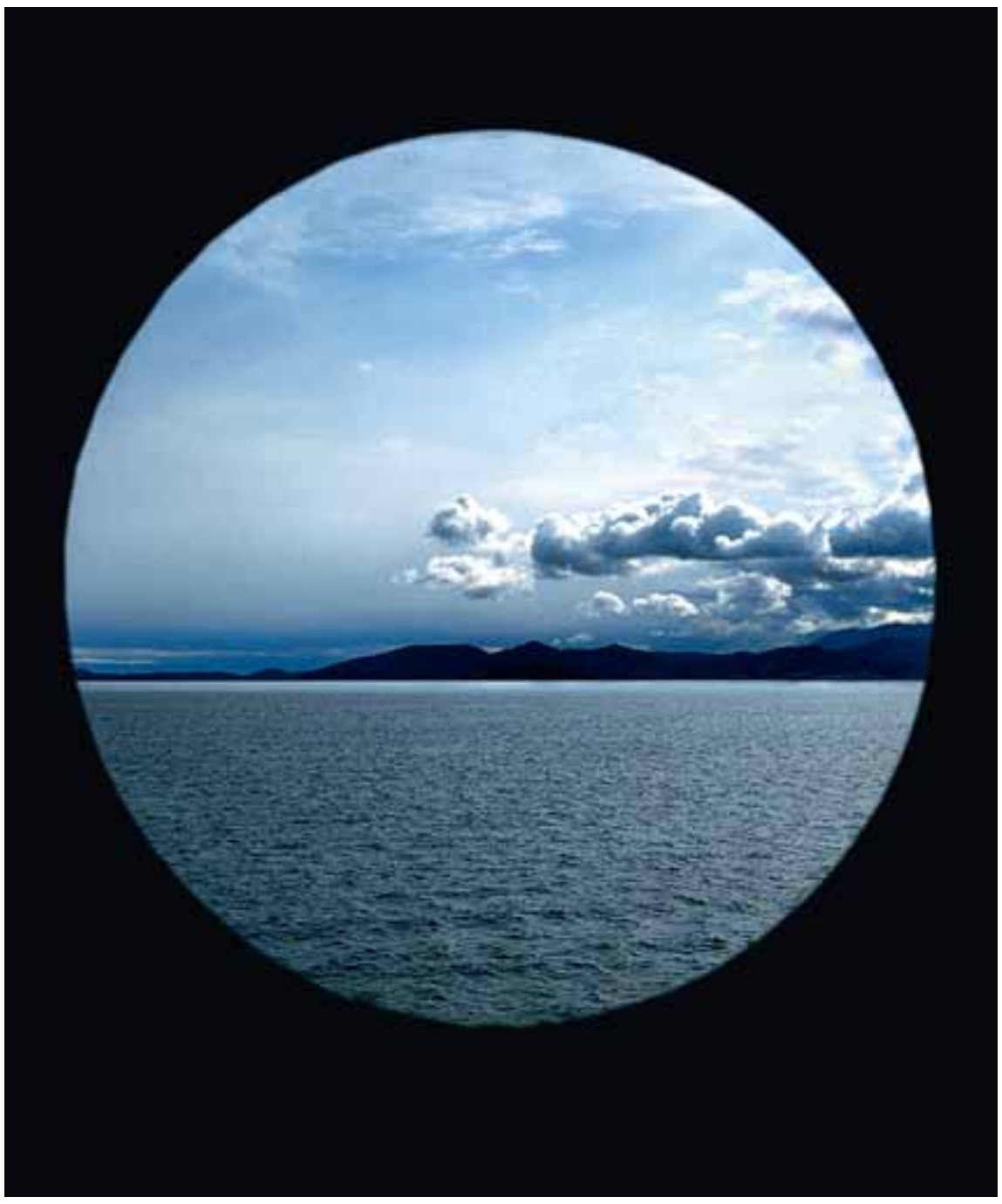

«Απέναντι στο πέλαγος, σε άμεση επαφή με τον αέρα, την αλμύρα, το φως, νιώθει κανείς να βρίσκει ανάλαφρα, σιωπηλά, πρόσκαιρα κάτι από τον μύχιο εαυτό του» (Ηρακλής Παπαϊωάννου).

Η επιστροφή

Οι εικόνες εκείνες παρουσιάστηκαν πρώτη φορά τον Σεπτέμβριο του 2006 στο ελληνικό περίπτερο, στα Giardini της Βενετίας. Με την ευκαιρία μιας νέας έκδοσης, ο Στράτος Καλαφάτης επέστρεψε στο Αιγαίο για να φωτογραφίσει ξανά. Το νέο ταξίδι έγινε τον προηγούμενο Φλεβάρη. «Ηταν σαν μια εκκρεμότητα για μένα. Επρεπε να το κάνω. Μπήκα στο πλοίο στον Πειραιά και η πρώτη στάση έγινε στην Αστυπάλαια. Γιόρταζε το πανηγύρι της Παναγιάς της Φλεβαριώτισσας. Καταχείμωνο. Οι νέες αυτές εικόνες, αν και έχουν το μεγαλείο της θάλασσας, έχουν ταυτόχρονα και κάτι σκοτεινό. Ενα νέο ταξίδι, απαράλλαχτο κι όμως τόσο διαφορετικό. Η καμένη λέμβος και η μοναχική σημαία είναι οι τελευταίες χειρονομίες μιας επικαιρότητας, που θα χαθεί κι αυτή στα βάθη του χρόνου».

«Το Αιγαίο δεν είναι ένας κόσμος μονοσήμαντος», γράφει ο Ηρακλής Παπαϊωάννου, επιμελητής φωτογραφικών εκθέσεων, αναφερόμενος στο Αρχιπέλαγος του Καλαφάτη. «Είναι τόποι πολλοί που αλληλοδιεισδύουν χωρικά, χρονικά, εννοιακά. Είναι η περίεργη αίσθηση αιώρησης σ' έναν αρχέτυπο κόσμο, όπου απέναντι στο πέλαγος, σε άμεση επαφή με τον αέρα, την αλμύρα, το φως, νιώθει κανείς να βρίσκει ανάλαφρα, σιωπηλά, πρόσκαιρα κάτι από τον μύχιο εαυτό του. Πώς μπορεί κανείς να μιλήσει για ένα θέμα γνωστό με τρόπο άγνωστο; Πώς μπορεί να συγκεράσει τη στέρεη ύλη με τη διαρκή ρευστότητα; Αυτό που διαχέεται ελεύθερα με αυτό που είναι βαθιά κρυμμένο; Με τέτοια ερωτήματα στον νου μοιάζει να πλανήθηκε ο Στράτος Καλαφάτης στα μήκη και τα πλάτη του Αιγαίου. Και ίσως το Αρχιπέλαγος να αποτελεί τελικά ένα γόνιμο πρόσχημα, ένα επιλεγμένο πεδίο δοκιμής απαντήσεων, γιατί τα ερωτήματα αυτά διατυπώνονται ακέραια πολύ πέρα από την επικράτειά του».

Στην έκθεση του ΜΙΕΤ, που πραγματοποιείται χάρις στη στήριξη του Διονύση Καψάλη, παρουσιάζονται 55 φωτογραφίες. Οι μισές απ' αυτές είναι καινούργιες. Είναι η πρώτη φορά που το Αρχιπέλαγος παρουσιάζεται στο σύνολό του, όπως ο φωτογράφος το αποτύπωσε πριν από δώδεκα χρόνια, και όπως το ανακάλυψε εκ νέου τώρα. Στον υδάτινο κόσμο του Στράτου Καλαφάτη, οικείο ή απόμακρο, όλοι αναγνωρίζουμε κάτι από τον εαυτό μας.

Η έκθεση θα διαρκέσει έως τις 29 Ιανουαρίου (Βίλα Καπαντζή - Λεωφόρος Βασιλίσσης Ολγας 108, Θεσσαλονίκη). Στη συνέχεια θα φιλοξενηθεί στο Μέγαρο Εϋνάρδου της Αθήνας.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗΣ / *Του* **ΝΙΚΟΥ Α. ΔΟΝΤΑ**

Μουσική δωματίου του Σνίτκε από Σφέτσα και Σεμιτέκολο

Το αφιέρωμα του Μεγάρου Μουσικής Αθηνών στον συνθέτη Αλφρεντ Σνίτκε, με αφορμή τη συμπλήρωση 20 ετών από τον θάνατό του, συνεχίστηκε στις 14 Νοεμβρίου στην αίθουσα «Δημήτρης Μητρόπουλος» με ένα ρεσιτάλ για τσέλο και πιάνο. Σολίστες ήταν ο Κωνσταντής Σφέτσας και η Νέλλη Σεμιτέκολο. Σημειώνεται με ενδιαφέρον ότι το Μέγαρο επέλεξε να τιμήσει τον γερμανο-εβραϊκών καταβολών Σοβιετικό συνθέτη, ο οποίος υπέφερε σε ένα καθεστώς που απαγόρευσε αρκετά έργα του και στον ίδιο να ταξιδέψει εκτός της χώρας. Οπως και τόσων άλλων, η συνεισφορά του Σνίτκε αναγνωρίστηκε στη Δύση όπου αυτός μετακόμισε αμέσως μόλις το επέτρεψαν οι συνθήκες.

Το αργό πρώτο μέρος της πρώτης του Σονάτας για τσέλο και πιάνο, γραμμένης το 1978, σε μία από τις

> *Ρεσιτάλ για τσέλο και πιάνο προς τιμήν του γερμανο-εβραϊκών καταβολών Σοβιετικού συνθέτη.*

πιο δύσκολες περιόδους της ζωής του, απηχεί με τον πιο άμεσο τρόπο τη βαθιά μελαγχολία που ένιωθε ο Σνίτκε εκείνη την εποχή. Ο υπέροχα γεμάτος, ομοιογενής ήχος του Σφέτσα και η συναισθηματικά έντονα φορτισμένη ερμηνεία του σε συνεργασία με το εναργές παίξιμο της Σεμιτέκολο, απέδωσαν εύγλωττα το μήνυμα. Το φρενιασμένο μεσαίο μέρος κορυφώνει τη (συναισθηματική) ένταση, μέσα από την αγχώδη γραφή για το τσέλο και μία αίσθηση τρόμου που δημιουργείται από το μέρος του πιάνου. Οι δύο μουσικοί ανταποκρίθηκαν στις δεξιοτεχνικές απαιτήσεις με την απαιτούμενη καθαρότητα όπως επίσης με το αναμενόμενο νεύρο, προσφέροντας μια εξαιρετικά γλαφυρή εικόνα. Το τελευταίο μέρος επανέφερε τη ζοφερή ατμόσφαιρα του πρώτου, αποκλείοντας κάθε ακτίδα φωτός.

Χ. ΑΚΡΙΒΙΑΔΗΣ

Ο γεμάτος ήχος του Κωνσταντή Σφέτσα και το εναργές παίξιμο της Νέλλης Σεμιτέκολο ανέδειξαν τα έργα.

Το ρεσιτάλ περιελάμβανε ένα ακόμα έργο του Σνίτκε, τη συντομότατη «Νοσταλγική μουσική» («Musica nostalgica»), ένα ψευδομπαρόκ συμπίλημα, το οποίο ως σχόλιο κλείνει περιπαικτικά το μάτι στον κόσμο του παρελθόντος, τη μουσική του Μπαχ, του Χάιντν και του Σούμπερτ.

Τα δύο έργα του Σνίτκε ήρθαν σε διάλογο με τη γνωστή Σονάτα για τσέλο και πιάνο, έργο 119, του Προκόφιεφ και την πρώτη Σουίτα για σόλο τσέλο του Μπρίτεν. Ενα χρόνο πριν γραφεί η Σονάτα (1949), ο Προκόφιεφ –μαζί με τους Σοστακόβιτς, Μιασκόφσκι και Χατσατουριάν– είχε αποκηρυχθεί από τον Ζντάνοφ και είχε κατηγορηθεί για φορμαλισμό. Πολλά από τα έργα του είχαν απαγορευθεί. Η συγκεκριμένη Σονάτα, αφού κρίθηκε από την Ενωση συνθετών ότι δεν ήταν «εχθρική προς το πνεύμα του λαού», πρωτοπαρουσιάστηκε το 1950 στη μικρή αίθουσα του Ωδείου της Μόσχας με σολίστες τους Μστισλάβ Ροστροπόβιτς και Σβιάτοσλαβ Ρίχτερ. Οι ποιότητες του Σφέτσα, προπάντων ο γεμάτος, ωραίος και ομοιογενής ήχος, αλλά και η μουσικότητά του, ευνόησαν ιδιαίτερα το έργο, που ειδικά στο πρώτο μέρος αξιοποιεί με βαθύ λυρισμό τη χαμηλή περιοχή του τσέλου, ενώ η ακρίβεια και η καθαρότητα της Σεμιτέκολο συνέβαλαν στην απόδοση της νευρικότητας του δεύτερου. Η σχοινοτενής Σουίτα του Μπρίτεν επέτρεψε στον Σφέτσα να φανερώσει το πλήρες εύρος των δεξιοτεχνικών και εκφραστικών ικανοτήτων του.

Φώτα, Κάμερα, Πάμε!

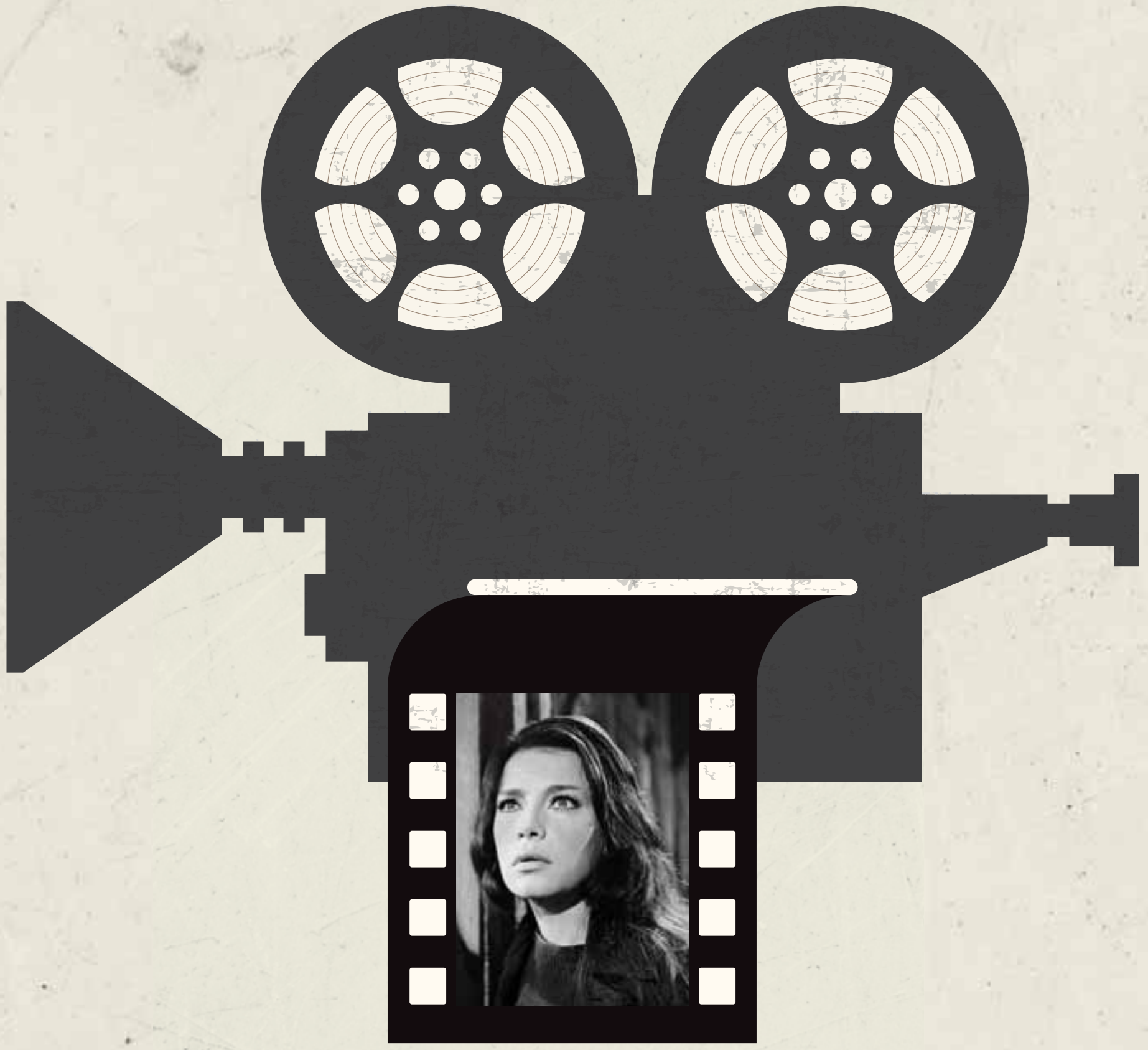

Μεγάλοι Έλληνες Ηθοποιοί

Η νέα εκδοτική σειρά της Καθημερινής μάς ταξιδεύει στη χρυσή εποχή του ελληνικού κινηματογράφου, στην ατμόσφαιρα και στη γοητεία του. Βιογραφίες 15 μεγάλων Ελλήνων ηθοποιών, όπως των Βουγιουκλάκη, Παπαμιχαήλ, Καρέζη, Λάσκαρη, Βέγγου, Αλεξανδράκη, αφηγηματικά γραμμένες, με πλούσιο εικονογραφικό υλικό από τη ζωή και από τις ταινίες τους, οι οποίες εξακολουθούν να συγκινούν μέχρι και σήμερα.

Την Κυριακή 16 Δεκεμβρίου μαζί με την Καθημερινή μη χάσετε τον 4ο τόμο!